

GOD DE KASSIER VAN DE ARMEN

&

DE GELOOFSBANK

Een verhaal van de vele uitredingen door de Goddelijke Voorzienigheid
die de schrijver op onderscheiden tijden werden geschonken

door

William Huntington

*“En Hij zei tot hen: Als Ik u uitzond zonder buidel en male en schoenen, heeft u ook iets ontbroken?
En zij zeiden: niets, Lukas 22:35.”*

De vertaler wenst de lezer Heil en Zaligheid!

Da boekje hoop ik, zal strekken, om u te doen zien, dat er een levende God is, Die de gebeden van Zijn kinderen hoort en een Vervuller is van wat Hij belooft: “Roept tot Mij, en Ik zal u nawoorden.” Zo iemand, dan is de schrijver een kind der Goddelijke Voorzienigheid; God heeft grote dingen aan hem gedaan.

Echter blijft de waarschuwing nodig om toe te zien, dat we niet het doen en laten van een mens ons ten regel stellen: “Zijt mijn navolgers, gelijkewijs ook ik van Christus”, zegt Paulus. Zover een gelovige, leraar of een particuliere vrome, Christus volgt, mogen wij hun navolgers zijn; in alle bijzonderheden en nevenzaken behoren we ons naar het Woord en niet naar voorbeelden van mensen te richten. “Kent Mij in al uw wegen en Ik zal uw paden recht maken.”

Waarde lezer! De Heere geve u genade! Doe uw nut met het goede, dat u hier vindt, gebruik het tot versterking en het geloof aan, de hoop op en de liefde tot die God, Die “een Behouder is van alle mensen, maar meest der gelovigen.”

Als deze arbeid tot stichting en troost voor Gods volk bevonden wordt, verwacht dan nog, zo de Heere wil en ik leef, de levensgeschiedenis en de bekering van dezelfde schrijver. (*)

De Heere Jezus zij uwe vrede en hoop!

Ds. H. J. Budding

Predikant te Goes

(*) Deze is na die tijd in het licht verschenen, onder de titel:

HET KONINKRIJK DER HEMELEN, INGENOMEN DOOR GEBED.

VOORREDE VAN DE SCHRIJVER WILLIAM HUNTINGTON

Aan zijn gemeente, zo te Londen, als te Richmond in Surrey.

Veel geliefde en zeer gewenste in de Heere Jezus Christus, welke ik liefheb in geloof, en jegens wie de liefde van Christus mij gedrongen heeft een schuldenaar te worden: genade, barmhartigheid en vrede zij u vermenigvuldigd door onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus.

Ik wens u dit boekje op te dragen, omdat soms die handelingen van Gods voorzienigheid, die enigszins schijnen buiten de gewone weg te gaan, zware proefwegen zijn voor een zwakgelovige. Maar sommigen van u hebben mij van den beginne af gekend en zijn min of meer ooggetuigen geweest van die dingen, welke ik in dit boekje verhalen zal. En als u mij wilt vergunnen een eerlijke bekentenis te doen, mijn consciëntie heeft mij meer dan eens aangeklaagd, dat ik niet een dagboek gemaakt heb en in bijzonderheden aantekening gehouden heb van de vele merkwaardige uitkomsten der Goddelijke voorzienigheid, welke mij ontmoet zijn in tijden van beproeving. Maar evenals het ondankbare Israëel, ging ik gedurig heen en vergat Zijn werken en was niet gedachtig aan de Rotssteen mijns heils. Zodat ik thans niet anders heb om deze aantekeningen te maken dan mijn ontrouw, en vergeetachtige geheugen, tenzij het de Heere behaagt mij de Trooster te zenden, om mij „indachtig te maken alles wat God tot mij gesproken heeft” in de weg van Zijn Voorzienigheid.

Ik ben zeker, dat „de aarde des Heeren is, mitsgaders haar volheid, de wereld en allen, die daarop wonen; al het gedierte des wouds is Zijne, het vee op duizend bergen; ook het koren en de wijn, de olie, de wol en het vlas”; ja, zelfs de goddeloze bedrieger, „zo die dwaalt, als die doet dwalen”, zijn des Heeren. En Hij is het, Die de ene mens arm maakt en de andere rijk, Die vernedert en ook verhoogt, en niet één mens kan een el tot zijn lengte toedoen, die God hem gegeven heeft, hetzij in genade, hetzij in de voorzienigheid. “De strijd - zegt de wijze man - is niet der helden, noch de loop der snellen, noch ook de spijs der wijzen”, Pred. 9 11. De zwakken heeft men dikwijls de overwinning zien behalen en de kreupelen in de hemelse loopbaan met de prijs zien doorgaan, en ook zelfs dwazen de grootste rijkdom bijeen vergaderen. Er is niet één el tot deze lengte toe te doen, ook niet in de minste bijzaak. Wat zullen wij dan bekommerd zijn om de andere dingen?

Ik geloof, dat God niet gewild heeft, dat ik ooit een prediker zou zijn voor de rijken; omdat Hij mij steeds in afhankelijkheid van Zijn voorzienigheid heeft gehouden. Was ik vermogend geweest, ik zou in verzoeking gekomen zijn om te vertrouwen op onzekere rijkdommen. En ik weet goed, dat „waar de schat is, ook het hart zal zijn”. Het moet een zware taak zijn, te preken tegen de gierigheid, als het hart aan het geld vast zit. Ik vrees, dat zulks het geval is met sommigen, die predikanten genoemd worden. Maar de zonde brengt altijd haar eigen straf mede. Dezulken kunnen noch gemeenschap met God, noch vrede in hun consciëntie hebben. Want de zonde maakt scheiding tussen God en de ziel, en de geldgierigheid is een wortel van alle kwaad.

Ook heb ik niet de minste reden om te denken of te geloven, dat God wilde dat ik 'n predikant zou zijn, die de farizeeërs zou bevallen, omdat Hij mij nu sinds vele jaren een vernederend inzien in en een diep gevoel van mijn ellendige goddeloosheid gegeven heeft, zodat ik niet het minste vertrouwen durf op het vlees, ook zelfs niet op de vruchten van het geloof, hebbende de zekere bewustheid, dat een mens niet het minste kan verdienen; gesteld ook dat hij in staat was de wet volkomen te houden. “Zo gij zult gedaan hebben alles wat u bevolen is, zo zegt: wij zijn onnutte dienstknechten, want wij hebben maar gedaan hetgeen wij schuldig waren te doen”. Maar ik kom oneindig tekort om het alles te doen, daarom kan ik geenszins roemen wanneer ik een deel doe.

Van nature zijn wij allen gezet op een uitwendige vertoning van godsdienst, en God heeft mij een lange reeks van jaren een dorre vorm van godsdienst laten gebruiken. Maar Hij heeft nimmer enige van die gebeden, die ik opzond, aangezien, noch mij ontheven van de schuld mijner zonden, in

antwoord op mijn smekingen, in die weg gedaan. Daarom, om een Engels spreekwoord te gebruiken, zal ik nooit „die brug prijzen, doordat zij mij nimmer veilig over de stroom gebracht heeft”. Ik weet, dat God ons beveelt af te keren van hen, die geen gedaante van godzaligheid hebben, maar de kracht van dezelve verloochenen". En dorre vormen van devotie, gebruikt door mensen, die de genade en de Geest Gods miskennen, zijn niet beter dan een preekstoel voor de antichrist, pleister voor graven, Matth. 22 : 27; opschik voor hoeren, Jes. 4 : 1; gedenkcedels voor farizeeërs, Jes. 30 : 1; een steekpenning voor dode werken, gestopt in de hand van een eerlijke consciëntie, Hebr. 9 : 14; een kapitaal in handen van blinde leidlieden, Jes. 56 : 2; een trog met draf, om overtuigingen op de mond te slaan, Lukas 15 : 16; een tweeslachtige dienst, opgedragen aan God en de mammon, Matth. 6 : 24; de nabootsing van hypocrieten, Matth. 15 : 8; een toevluchtshol om het kruis te ontgaan, Jes. 42 : 22, en de laatste schuilplaats van het ongeloof.

God liet mij vele jaren lang beproeven wat een vorm van godsdienstigheid voor mij kon uitrichten, maar evenals de arme vrouw in het Evangelie werd ik erger in plaats van beter. Daarom was ik genoodzaakt die op te geven en ik moest de gedachten mijns harten in woorden zoeken te brengen. Op deze wijze kwam de Heilige Geest mijn zwakheden te hulp. En om die reden moest ik preken van een gebed der ziel. En doordat Christus op des Geestes geroep antwoord gaf, moest ik de Heere Jezus preken als de eeuwige God, Die het gebed hoort en verhoort. Dit maakt een gedeelte uit van de bediening, welke ik van God heb kregen, en ik wens door genade daarop acht te hebben, om dezelve vervullen.

Ik denk, dat God heeft gewild dat ik geloof zou preken, want Hij leeft mij steeds in afhankelijkheid des geloofs gehouden, om op Hem te wachten ter vervulling zo van geestelijke als natuurlijke nooddrift. En ik ben er gewis en zeker van, dat Hij mij bestemd heeft om een prediker te zijn voor de armen en de onwetenden, voor de ongeleerden, want Hij zond mij om te preken en gaf mij onderscheiden zegels op mijn bediening, dezelve zegenende tot bekering, eer ik een kapittel in de Bijbel behoorlijk kon lezen. En voor de armen, want Hij zond mij zonder één stuiver in mijn zak; daarom, als een predikant voor de arme hoop ik mijn bediening heerlijk te maken.

De ijdelheid van wereldse wijsheid, de uitnemendheid van Goddelijke kennis, de onzekerheid van aardse rijkdom, de kostelijkheid van de schat des geloofs, de gezegende godsdienst van Christus, en de ongenoegzaamheid van mensenvonden, alle deze, dunkt mij, behoren tot het Evangelie, dat mij is toevertrouwd. En ik weet, dat een goed huisverzorger behoort getrouw bevonden te worden in zijns meesters goed niet te verwaarlozen.

Wat mij nog meer doet verzekerd zijn, dat God mij bestemd heeft tot een prediker voor de armen, is dit, dat de vele zegels mijner bediening meestal zijn onder de armen, zo uit de stad als uit het land; zodat ik naar waarheid het woord van de apostel mag gebruiken en zeggen: “Gij ziet uw roeping, broeders, dat u niet vele wijzen zijt naar het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen. Maar het dwaze dezer wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij de wijzen beschamen zou. En het zwakke der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij het sterke zou beschamen. En het onedele der wereld en het verachte heeft God uitverkoren, en hetgeen niets is, opdat Hij hetgeen iets is teniet zou maken; opdat geen vlees zou roemen voor Hem, 1 Cor. 1 : 26, 27, 28, 29.

Hoewel mijn bediening voor het meeste deel onder de armen is, is het toch overeenkomstig met het voorbeeld dat de Zaligmaker daarvan heeft gegeven, ook door Zijn eigen voorbeeld. Niemand toch kan aantonen, dat de Heere Jezus rijk is geweest naar het vlees, noch een schoolgeleerde naar het vlees.

En wat betreft Zijn persoonlijke volgelingen, die waren ook voor het merendeel armen. Want “de armen werd het Evangelie gepredikt”, en degenen, welke de blijde boodschap ontvingen, waren kinderkans in menselijke wetenschap. “Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve de kinderkees geopenbaard; ja Vader, want alzo is geweest het welbehagen voor U”.

Laat ons dan allen moed scheppen over hetgeen God ons geeft, en daarmee tevreden zijn, een

ieder in zijn standplaats, al was het ook in een dienstbare stand. Want de Heere Jezus is onder de mensen geweest als Één, die dient. Omdat dan Christus geheel aan onze zijde is in dezen opzichte, hebben wij reden om ons grotelijks te verblijden in zulk een heerlijk Voorbeeld.

Eén van de oorzaken, welke mij hebben bewogen om dit kleine boekje te schrijven, is dat wij dikwijls bestreden worden, om te geloven dat God geen acht slaat op onze tijdelijke omstandigheden. En omdat de gedachten over de zaligheid van onze zielen ons ter harte gaan, als zijnde van het grootste aanbelang, zo is de gedachte nabij, dat God daarop wel acht nemen zal. Maar omtrent onze tijdelijke aangelegenheden, dunkt ons alsof die van Zijn kennis en onderzoek uitgesloten zijn. Dit laatste is een verzoeking van de duivel, en ik hoop die te wederleggen in het volgende geschrift.

Benijd de rijken nimmer. Rijkdommen zijn dikwijls de kankerworm aan de wortel van een goeden mans troost, een strik voor zijn leven en een ijzeren pilaar onder zijn hoogmoed. Agurs bede was *om gevoed te worden met het brood van zijn bescheiden deel*, en daarom mag u ook bidden. En wees dankbaar voor hetgeen God u geeft in antwoord op uw gebeden. Die stand is zeker de beste, die u afhankelijk van en dankbaar aan God houdt. En zo zult u het in het einde steeds bevinden. Welaan dan, christenmens, vertrouw op de voorzienigheid Gods. De Heere beloofde een voorafgaande zegen aan de Israëlieten, die het jubeljaar moesten houden. En hoewel zij niet mochten ploegen, zaaien, noch maaien in dit jaar van vrijlating, zo was hun nochtans beloofd voorraad van voedsel voor het volgend jaar, Lev. 25 : 20, 21. Gods zegen in het zesde jaar, dat het jubeljaar voorafging, zou voedsel opleveren voor drie jaren. En zal God dan niet zorgen voor de ware Israëlieten, voor welke door het Evangeliegeklank vrijheid is uitgeroepen uit het geestelijke diensthuis, en die door de Heilige Geest zijn vrijgemaakt? Voorzeker, zulken zullen eten van de oude voorraad; ja in een dubbel opzicht, want een ieder Schriftgeleerde, in het Koninkrijk der hemelen onderwezen, is gelijk een goed huisverzorger, die uit zijn schat oude en nieuwe dingen voortbrengt. En dat om al de ware Israëlieten, in dewelke geen bedrog is, te voeden.

Wij lezen, dat in Egypte Gods zegen in de zeven jaren des overvloeds genoegzaam was om de Egyptenaren, en zelfs nog vreemden, te onderhouden gedurende de volgende zeven jaren des hongers. Nimmer zullen deze wonderen van de Heere der heirscharen kunnen uitgewist worden uit de Bijbel, door wie het ook zij, al waren het zelfs predikanten; noch zullen ooit Sions zegeningen kunnen ontnomen worden aan haar arme kinderen door wereldsgezinde belijders, die op onzekere rijkdommen vertrouwen en met minachting neerzien op de dagelijkse bedeling, die God beschikt voor de armen van Zijn huisgezin.

Lezer, vertrouw op de Vader van alle barmhartigheid en de God van alle vertroosting, om de vervulling van al uw nooddrift. Adam, op zichzelf staande, en de verloren zoon, zijn eigen meester zijnde, zijn beiden bankroet gegaan en tot de bedelstaf gebracht. Daarom, sta u daarnaar, om op God uw hoop te gronden, en u zult nimmer bedrogen uitkomen. Gebruik nimmer ongeoorloofde middelen om te voorkomen dat u een grote huishouding of de zorg van vele kinderen krijgt. Dit is de wortel van een God ontterend en verdoemelijk ongeloof, en de vrucht is de zonde van Onan, welke God aanmerkt als een daad van ongeloof en wantrouwen, begaan tegen Zijn voorzienigheid; een belediging, uitgevoerd tegen een vruchtbare baarmoeder, en de zonde van doodslag, begaan tegen onzondige onschuld, welke God op twee herhaalde reizen op de daad zelf met een plotselinge dood bezocht heeft, Gen. 38 : 7-10.

Ik ben langer dan twintig jaren gehuwd geweest en heb dertien kinderen bij mijn vrouw gehad, juist Jacobs getal, één meer dan een dozijn. En in plaats van een bedelaar ben ik rijker dan ooit tevoren. En ik geloof, indien ik heden moest sterven en al mijn zaken werden geregeld, dat ik vrij van wereldse schuld van hier zou gaan. En ik ben zeker, dat geloof tevreden is met een eerlijke doortocht door deze wereld, doch indien wij bedoelen om aan de begeerten van ongeloof te voldoen, dan is de hele wereld niet in staat deszelfs vorderingen te vervullen.

Ik denk hier te verhalen al de bijzonderheden der Goddelijke voorzienigheid, die ik mij kan te binnen brengen. Geve de Heere, dat Zijn goede voorzienigheid klaar mag uitblinken, tot Zijn eer en tot troost van Zijn arm volk, dat op Hem moet vertrouwen of anders omkomen. O gezegend Voorwerp, waardig al ons vertrouwen!

Ik vrees, lezer, dat ik u te lang zal ophouden met deze voorrede. Vitters zullen zeggen, dat wij gelijk zijn aan „de kinderen op de markt, die hun metgezellen toeroepen”. Daarom zal het beter zijn, dat wij scheiden, liever dan dezulken aanstoot te geven.

“Goede morgen, heer predikant! God zegene u!”

Ik dank u, christen! Maar ik verzoek vriendelijk, maak geen complimenten; geef de eretels aan dezulken, die daarvan een maaltijd maken. Kolen sjouwen is een zwaar werk, en kolensjouwers moeten voedzamer spijs hebben dan complimenten.

Lezer, vaarwel.

Uw dienstwillige in de Heere Jezus,

Wm. HUNTINGTON S.S.

GOD, DE KASSIER DER ARMEN

EERSTE DEEL.

Omstreeks zeven jaren oud zijnde, hoorde ik iemand zeggen, *dat God acht gaf op de zonden van kinderen*. Ik zal mij voor het tegenwoordige niet inlaten, welke wonderbare werking deze woorden op mijn gemoed hadden; evenmin zal ik melden de menigvuldige nepen in mijn consciëntie, al de tijd welke die indruk in mijn gemoed duurde.

Eveneens herinner ik mij, eens iemand te hebben horen zeggen, *dat alle dingen mogelijk zijn bij God*. Deze woorden legde ik heimelijk op en overwoog dezelve in mijn hart. En omdat ik op die tijd grote zin had om als loopjongen in dienst te zijn van een zeker heer in mijn geboorteplaats - mijn ouders waren zeer arm en ik moest al dikwijls gebrek lijden - kwam in mij de gedachte op, wanneer alle dingen mogelijk waren hij God, zo kon Hij mij nok brengen om als boodschaploper te dienen bij mijnheer Cooke. Doch daar was toen een jongen, over wiens dienst die heer wel tevreden was. Niettegenstaande ik dat wist, bad ik God in stilte, zo goed als ik kon, mij de plaats van die jongen te willen geven. En ik deed niet weinig beloften om goed op te passen, indien Hij mijn gebed wilde verhoren. Verscheiden dagen aaneen bad ik God in het verborgen om deze gunst; niemand wist iets daarvan buiten God en ik, totdat ik het nu verhaal. Zo veel ik weet, hield ik aan zulks te bidden, nu eens achter een heg, dan weer op bed liggende, bijna gedurende twee weken. En ik dacht, wanneer God mij deze bede gaf, dan zou ik weten dat alles mogelijk was bij God, doch anders niet.

Hebbende dan verscheiden dagen aaneen aldus daarom gebeden, en niets bemerkende dat aan een antwoord op mijn gebed geleek, maakte ik het vaste besluit op, dat er geen God was en dat ik daarom zo bang niet behoefde te zijn te zondigen, ook dat ik niet meer nodig had te bidden. Daarom liet ik een tijdlang na te bidden en vatte het daarna weer op, totdat ik het ten laatste geheel opgaf. Weinige dagen daarop komt er iemand in het huis van mijn vader zeggen: „William, mijnheer Cooke wil een jongen hebben om zijn boodschappen te doen; zou je niet eens naar hem toe gaan?”

Ik zei: „Jan Dungy is daar immers?”

Hij zei: „Nee, die is weggejaagd”.

Ik zei daarop: „Wat heeft hij gedaan?”

Hij antwoordde: „Oude Mr. Coly, de oesterman, kwam daar eergisteren om oesters te brengen, en terwijl de oude man een maatvol in huis bracht, stal de jongen uit de korven, die op het paard hingen, dat vastgebonden stond aan het hek. De juffrouw van het huis zag het juist en joeg hem daarom uit haar dienst”.

Ik wil liefst niet melden welke nepen ik in mijn geweten voelde, welke gedachten mijn ziel doorkruisten, welke beloften ik deed en welke gebeden ik ten hemel opzond toen ik naar het huis van die heer ging. Want ik denk, de lezer zou het haast niet kunnen geloven, aangezien ik in die tijd niet ouder was dan acht jaren.

Tot mijn grote verwondering en blijdschap werd ik in dienst genomen tegen twintig shillings in het jaar. Verscheiden dagen en weken was diep in mijn gemoed geprent een buitengewone indruk van Gods kracht en werking. Maar nadat dit enige tijd verleden was, kwam er plotseling een verzoeking in mij op, welke mij drong te geloven, dat er geen God was. En als er een God was, dat Hij Zich dan toch niet bemoeide met zulke schepselen als wij waren, noch Zich met onze zaken inliet, vandaar dat ik maar bij toeval die dienst gekregen had en nu niet meer verplicht was te bidden, noch de geloften te betalen, die ik gedaan had eer ik de dienst had gekregen. Deze verzoeking maakte een wijde opening in mijn consciëntie, om door te breken tot goddeloosheid en lichtzinnigheid, waarin ik enige maanden lang erg toegaf.

Kort hierop deed ik iets, dat mijn meester niet aanstond, werd uit mijn dienst ontslagen en moest

naar huis gaan, mij beklagende over mijn dwaasheid, niet minder dan ik tevoren was opgeblazen geweest over het welslagen in mijn poging om, door Gods barmhartigheid, de dienst te krijgen,

Na deze had ik enige jaren lang vele en scherpe consciëntieovertuigingen, die nu en dan zich herhaalden, maar werd ook van tijd tot tijd aangevallen door godloochenende gedachten, als dat God geen acht gaf op onze handelingen en gedrag. Totdat eindelijk ten laatste die gedachten de overhand namen en mijn gemoed langzamerhand geheel ongevoelig en verstokt werd. Nu begon ik geheel en al alle vrees voor God en gedachten over de toekomst te verliezen en leerde in korte tijd dansen, wat één van de listigste netten is om zielen in het verderf te lokken, die de duivel heeft kunnen uitvinden, waarin zwakke stervelingen kunnen verstrikt worden.

Maar God was zo goed mij hierin tegen te komen door mij een zware ziekte te zenden, zoals ik nog nooit tevoren gehad had. Ik probeerde, zo veel mij doenlijk was, mij tegen de ziekte te verzetten en weigerde naar bed te gaan, maar het baatte mij niet. Ik trachtte en deed mijn best om aan het werk te blijven zo lang ik een vinger kon verroeren. Maar eindelijk moest ik het opgeven. Toen begon de consciëntie haar werk te doen en de gramschap Gods mij te verschrikken. Ik was nu ten volle overtuigd, dat God acht had gegeven op mijn leven in de tijd, en dat Hij mij tot rekenschap zou roepen in de eeuwigheid. In deze gemoedstoestand lag ik neer, vast verzekerd dat ik moest verdoemd worden, en ik twijfelde geen ogenblik of mijn deel zou zijn in de eeuwige poel, die brandt van vuur en sulfer als ik in die toestand stierf.

God de Heere bracht mij zo dicht bij het einde van alle vlees; dat mijn opgetrokken werd en de rochelen van de dood in mijn keel kwamen, waardoor mij ademhalen tot tweemaal toe belet werd. Ik wilde de dood ontluchten en sprong uit mijn bed om weg te lopen, maar ik kon niet, ik stortte op de grond neer en bleef daar liggen tot mijn kameraden mij vonden en mij weer met geweld in mijn bed brachten. Kort daarop hoorde ik één van de meiden zeggen: "Arme William, hij gaat sterven".

„Ja”, zei de andere, „dokter Wilson heeft hem opgegeven”.

Zij wisten niet, dat ik hen hoorde. Ik deed nog een poging om de dood te ontluchten, maar bemerkte dat het niet mogelijk was. Daarop begon ik binnensmonds een gebed te murmelen, wat mijn geweten mij vroeger niet had toegelaten. Zodra had ik begonnen tot God te bidden, of er kwam een wending. De ziekte nam af, ik kreeg langzaam mijn krachten weer en in minder dan één maand tijd kon ik weer uitgaan. Ik verliet toen het huis waar ik diende, en ging naar mijn ouders tot mijn volkomen herstel. Maar nooit heb ik daarna meer gedanst.

Niet lang na mijn herstel werd mij gezegd, dat zekere baas, Pool genoemd, te Charren in Kent, een knecht nodig had. Ik ging daarheen, was zo vrijmoedig om God te bidden, dat Hij gunstig mijn pogingen beliefte te zegenen. Doordat het Hem behaagd had mij te straffen wegens mijn vorige dwaasheid en mij had doen geloven, dat ik Hem zeer vertoornd had. Zo legde ik mij neer achter een haag en deed een ernstig gebed dat de Heere mijn reis geliefde voorspoedig te maken en dat Hij in het toekomstige voor mij wilde zorgen. En ik brak een stok half door en stak die in de haag, en beloofde, als ik terugkeerde en God mij verhoord had, dat ik Hem daarvoor zou danken zodra ik die doorgebroken stok zag. Enigszins daarin gelijk aan de arme Jakob in zijn reis, toen hij de steen zalfde, gietende een weinig olie daarop met de belofte dat indien de Heere hem zou geleiden en bewaren, God dan zijn God zou zijn, en in alles dat de Heere hem zou geven, hij aan God de tienden zou geven, Gen. 28 : 20, 21. De Heere verhoorde mijn gebed en ik werd dienst genomen, niettegenstaande er een ander bij de heer was en ik inkwam en zij het al bijna eens waren. Maar tot verbazing brak hij met hem af toen hij hoorde, dat ik nog vrij was, daar de andere een vrouw had.

Dit was echter slechts een ondergeschikte oorzaak, maar ik moet opklimmen tot de eerste Oorzaak, God. Op mijn weg naar huis zag ik niet zonder vele tranen, de stok die ik tot een teken gesteld had, en ik offerde een gebrekkig dankgebed op aan de God van mijn menigvuldige weldadigheid, Die ik zo versmaad en grotelijks vertoornd had.

Gedurende de eerste tijd van mijn dienst deed ik mijn best om zo te leven, dat ik Gode welbehaaglijk was. Maar helaas! de ijdelheden der wereld zijn te sterk en de verzoeken te groot voor iemand anders dan alleen voor hem, „die bewaard wordt in de kracht Gods, door het geloof, tot de zaligheid”. En van die kracht kende ik niets; daarom waren mijn goede van plan haast gebroken en ik vergat God weer.

Maar spoedig hierna legde de Heere Zijn bezoekende hand andermaal op mij en ik werd gedurende verscheiden maanden op het ziekbed geworpen en werd ook niet volkomen hersteld dan na drie jaren. Tussenbeide overkwam mij nu en dan zielsweemoed en, de Heere zij daarvoor geloofd, God liet mij niet geheel zonder overtuigende indrukken, tot zo lang, dat ik de waarheid leerde kennen, zoals die in Jezus is.

Eén tussenkomst van de Goddelijke voorzienigheid, die opmerkelijk is, moet ik hier meedelen. Zij was deze. Ik had mijn kist met kleren weggestuurd om bezorgd te worden in de herberg „De Star” te Maidstone in Kent, om daar door de vrachtrijder op Cranbrook voor mij afgehaald te worden. Maar die kwam mij zeggen, dat de kist daar niet was. Dus begaf ik mij op reis om daarnaar te onderzoeken, en vreesde dat ik de kist kwijt was. Op die tijd was ik zó arm, dat ik niet meer dan één schelling bezat. Echter, omdat ik hoop had dat ik op één dag uit en thuis zou kunnen zijn, meende ik dat die schelling voor mij wel genoeg zou zijn om de kosten goed te maken. Maar te Maidstone komende, vond ik er de kist niet. Ik zag mij genoodzaakt verder te gaan en toen ik weer naar huis ging, was ik zó zwak en afgemat, dat ik geen kans zag mijn reis op diezelfde dag te volbrengen. De schelling was weg, mijn kracht was weg, en het weer was zeer nat en guur; de avond begon te vallen en ik was nog twee mijlen - één Engelse mijl is een weinig meer dan een kwartier gaans, drie Engelse mijlen maken één uur gaans - van Maidstone, en dat was veertien mijlen ver van Cranbrook.

Terwijl ik nu zo nadacht en mijn bedroefde toestand bejammerde, kwam mij voor, als ik nu iemand was, die God vreesde en liefhad, zoals anderen oudtijds, dat ik dan wel enige hulp van Hem zou krijgen. Maar nu, daar ik God mijn vijand had gemaakt door mijn zondigen, zou Hij geen acht op mij slaan. En God zou dat in onze dagen ook niet meer zo doen als vroeger, want predikanten en volk waren allen even goddeloos. Terwijl ik daar zo over dacht, kwam eensklaps in mijn gemoed om van het voetpad, dat door de velden ging, af te gaan, langs de rijweg, niettegenstaande het voetpad verreweg beter was. Nauwelijks was ik een paar minuten door de rijweg gegaan, terwijl ik voor mij heen op de grond zag, daar lag een zes stuiversstuk. Ik raapte het op en enige stappen verder lag een schelling. Ik raapte die ook op en was dus genoegzaam voorzien in mijn nooddrift van die tijd. Deze veelvuldige besturingen der voorzienigheid Gods en menigerlei gebedsverhoringen gaven nu en dan indruk, dat God enigszins zorg voor mij droeg en op mij lette. Maar zodra had ik niet weer gezondigd, of al deze gedachten waren weg.

Echter kon ik na deze tijd nooit geheel de gedachten kwijt raken aangaande de vreselijke oordeelsdag, de eindeloze eeuwigheid, de verschrikkelijke vierschaar van Gods gericht, de jammerlijke toestand van een zondaar, die schuldig stond voor Hem, de koning der verschrikking, de dood, die aan alles hier een einde zou maken, en dat binnen korte tijd - en hoe jammerlijk en droevig een schuldige ziel zou staan te zien, wanneer al zijn verborgen en openbare zonden voor God, voor engelen en mensen zouden blootgelegd worden, met de eeuwige pijn, welke de ziel zou gevoelen wanneer haar verdoemenis vast bepaald zou zijn in de hel. Somwijlen overmeesterden mij deze en dergelijke gedachten geheel en al. En hoewel ik mij soms begaf in vermakelijkheden om die te verzetten, zo was ik toch nooit in staat het zo ver te brengen, dat ik die prikkel van de waarheid op mijn gemoed kwijt kon raken.

Dit duurde zo enige jaren; „ik zocht rust en vond die niet”. Eens gebeurde het dat ik ging werken te Darnbury Park te Essex (een graafschap in Engeland) voor een heer Fitch. Maar weinige dagen daar geweest zijnde, werd ik ziek en werd gebracht naar een huis, waar de bel uithing, waar niemand mij

kende, hebbende niet meer dan twee schellingen in mijn zak. Maar de Goddelijke voorzienigheid zond een oude weduwe, Shepherd genaamd, wier overleden man een slager geweest was. Deze vrouw, die zowat een halve dokter was, gaf mij geneesmiddelen, paste mij op en bezorgde mij hetgeen ik nodig had, hoewel zij mij tevoren nooit gezien had en na die tijd nooit meer zag. Zij kreeg niets voor haar moeite en verzorgde mij niettemin zo goed, als was ik haar eigen kind geweest. Nu enige jaren geleden, terwijl ik dit schrijf, had ik besloten heen te gaan om haar op te zoeken, ten einde haar vierdubbel te vergelden haar moeite en gedane kosten, en haar eens te vertellen wat God voor mij gedaan had. Maar toen ik naar haar vernam op die plaats, hoorde ik dat zij omtrent drie maanden tevoren gestorven was, hetgeen mij zeer leed deed.

Thans kan ik mij geen opmerkelijke tussenkomst van de Voorzienigheid meer herinneren tot mijn trouwen toe.

Mijn vrouw en ik huurden een gemeubileerd huisje te Mortlake in Surrey (een graafschap in Engeland) en daar kwam God mij krachtdadig te overtuigen. Ik kreeg een verrekking in de lendenen, zodat ik lam werd en was enige dagen onbekwaam en niet in staat om te werken. Ons geld raakte op en wij waren daar ter plaats onbekend, want wij waren er nog maar ongeveer een half jaar. Toen ik weer beterde en zou kunnen beginnen te werken, viel er zó veel sneeuw, dat ik enige dagen

niets

verdienen. Hier liet de Voorzienigheid toe, dat wij gewaar werden wat het is gebrek te lijden. Wij hadden één kind, bijna zes maanden oud, onze eerstgeborene. Op een morgen vroeg zei mijn vrouw tot mij: „William, geef mij de tondeldoos eens aan, want ik weet niet wat het schort; het arme kind is de hele nacht niet wakker geweest”.

Zij stak de kaars aan en haalde het kind uit de wieg, en zie het was dood, zo zwart als een pot. Het was gestorven in de stuipen, zoals er daarna nog vijf andere stierven, die insgelijks zwart werden.

Hier kwam de Voorzienigheid weer tussenbeide, want drie maanden vóór dit sterfgeval had een heer, in wiens tuin ik nu en dan werkte, mij opgedragen op zijn paard te passen, terwijl hij naar de stad ging, waarvoor hij mij beloofde een schelling per week. Juist dezelfde dag toen het kind gestorven was, kwam de heer van Londen terug, en ik kreeg mijn geld voor het oppassen van zijn paard van hem, en ik had juist genoeg om het dode kind te begraven. Mijn lamheid, armoede, gemoedsonrust, de droefheid van mijn vrouw, de dood van het kind, en het gevoel van Gods toorn, dat mij overal vergezelde, kwamen alle samen om mij neer te drukken, meer dan ooit tevoren.

Van nu af begonnen geestelijke overtuigingen mijn hart zo diep te doorploegen, dat het vatbaar en ontvangbaar werd voor de woorden des eeuwigen levens, totdat ik eindelijk gebracht werd om bevindelijk te leren kennen „de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Die Hij gezonden heeft”. Als God mijn leven spaart, hoop ik dat afzonderlijk te vertellen; thans zal ik slechts de opmerkelijke voorzienigheden Gods mededelen.

Nu moet ik drie of vier jaar vooruit, toen ik reeds gebracht was tot het zaligmakend en verzekerd geloof in de Heere Jezus Christus, om het leven en de zaligheid door Hem deelachtig te worden. Ik woonde toen in een klein gehuurd huisje te Sunbury in Middlesex - een graafschap in Engeland.

Mijn oudste dochter, thans nog in leven, werd daar ziek, zijnde toen tussen de vijf en zes maanden oud, en was uitgeteerd als een geraamte. Wij hadden een dokter, die over haar ging, maar er was geen baat, zij werd hoe langer hoe slechter. Daar wij ons eerste kind verloren hadden, was dit onze afgod. En ik geloof niet, dat Abraham zijn Izak meer liefhad, dan ik mijn kind. Het scheen, alsof God haar van ons weg zou nemen, want zij kwam aan de poorten des doods. Mijn vrouw en ik zaten alle nachten bij haar op, wachtende bij de wieg, dat met iedere snik haar adem zou ophouden; dit duurde wel twee à drie weken lang. Ten laatste vroeg ik de dokter, wat hij er van dacht, of er nog hoop van leven was? Hij antwoordde: Nee, ik wil u niet vleien; zij moet zeker sterven”.

Dit bedroefde mij bovenmate, en toen de dokter zei, dat hij haar moest opgeven en er niets meer aan kon doen, verliet ik de woonkamer en ging in de tuin, waarin ik werkte. Het was avond, en in

het tuinhuis waar ik mijn gereedschap had staan, viel ik op mijn knieën en worstelde met God in de gebeden om het leven van het kind, maar onder deze voorwaarde, dat, doordat mijn bede verhoord werd, en zij zou leven tot volwassen ouderdom, en dan in goddeloosheid voortgaan, en dat mijn gebed de oorzaak zou zijn, dat zij wegens haar zonden zou moeten verdoemd worden, dan smeekte ik God, Hij zou mijn gebed toch niet horen voor het kind, hoewel zij mij zo dierbaar was als mijn eigen leven, Ik keerde weer naar mijn huis, vast verzekerd, dat God mijn gebed verhoord had. En drie dagen daarna was het kind zo gezond als zij nu is, en at even smakelijk, alleen was zij nog mager. Dit overtuigde mij krachtig, dat alle dingen mogelijk zijn bij God.

Ik had nu bijna veertien maanden te Sunbury gewoond, en diende bij een heer als tuinman voor twaalf schellingen in de week. Die heer zei mij, dat hij van plan was een rijtuig te gaan houden, en dacht, zijn koetsier kon dan in de tuin werken. Vandaar wilde hij slechts nu en dan iemand voor een dag of twee nemen, maar niet langer een vaste tuinman houden. Ik kreeg zo gedaan werk, maar hij liet mij toe te blijven, zolang, tot ik ergens anders een dienst kon krijgen. Mijn meester had, geloof ik, meermalen gezien hoe zalig mijn gemoedstoestand was, en de wijsheid opgemerkt, die mij was gegeven, om gepast zijn vragen, die hij veelvuldig deed, te beantwoorden. De genade toont soms menige stralen van Goddelijke heerlijkheid, hoewel ze in een bedelaar woont. Doch omdat ik meende, dat de wereld zijn god was, bedankte ik voor zijn aanbidding, evenzo als Abraham het geschenk weigerde, hem door de koning van Sodom gedaan; ik wilde niets van het zijne nemen, ook geen schoenriem, opdat hij niet zou zeggen: „Ik heb Abraham rijk gemaakt”.

Drie weken zonder werk geweest zijnde, hoorde ik, dat er een dienst open was te Ewel in Surrey. Ik ging daarheen en verhuurde mij. Het was bij een heer, die buskruit maakte; ik maakte akkoord voor elf schellingen in de week 's zomers, en 's winters tien. Ik huurde een kamer in een oud huis met een rieten dak, te Ewel Marsh (het moest een gemeubileerde kamer heten, maar verdiende die naam niet), voor twee schellingen per week. Ik was verplicht mijn beste kleren te verpanden, om te kunnen betalen, hetgeen wij schuldig waren gebleven, toen mijn vrouw in de kraam gelegen had, en ik geen werk had, anders had ik geen kar kunnen huren om ons huisraad, dat niet veel was, over te brengen. Toen de kar ons te Ewel Marsh afzette op een maandagmorgen, en ik de vracht betaald had, hield ik de gehele som van tien en een halve stuiver over, waarvan ik, mijn vrouw en mijn kind moest leven tot de volgende zaterdagavond. Maar hoewel zo arm, wist ik, dat God mij rijk had gemaakt in geloof. En deze woorden kwamen met kracht op mijn gemoed: “Hij vermenigvuldigde de broden en vissen om vijfduizend mannen te voeden, behalve de vrouwen en kinderen”.

Wij gingen op onze knieën, en maakten van dat wonderwerk een gebed, smekende de Almachtige, dat Hij beliefte te vermenigvuldigen hetgeen wij hadden, of in een andere weg ons hulp te zenden, zoals Zijn oneindige wijsheid het best zou vinden. De daaraanvolgende avond kwamen de dochter en schoonzoon van de vrouw, waarvan wij de kamer gehuurd hadden, haar moeder bezoeken, en brachten wat gebraden vlees, zo uit de oven genomen, mede, en verzochten mij en mijn vrouw met hen te eten. Deze mensen, die zelf ook maar arm waren, kenden niets van ons, noch van onze God. De volgende dag deden zij weer zo en bleven ons eetwaren en tuinvruchten zenden de hele week door. Wij hadden onze omstandigheden aan niemand te kennen gegeven dan alleen aan God. Ook zagen wij er niet armelijk uit, zoals gewoonlijk het geval is als mensen gebrek lijden; integendeel, wij kwamen beter gekleed voor de dag dan zij, die ons hielpen. Maar God zond een antwoord op onze gebeden, door de hand van hen, die op die tijd niet wisten wat zij deden. Ook zei ik het hun niet voor enige maanden daarna. Terwijl wij samen met hen aten, sprak ik met hen over geestelijke dingen. En als de maaltijd geëindigd was ging ik met hen in het gebed, en bad zeer vurig tot God voor hen beiden. En God verhoorde het, want Hij liet de vrouw die avond in zware overtuiging naar haar huis gaan. En haar overtuigingen gingen niet over, totdat zij gebracht werd tot een gezicht van Christus, gekruist voor haar, in het volle geloofslicht, zodat zij vrede en vergeving van haar zonden van Christus ontving.

Na verloop van enige tijd begon God Zijn werk ook in haar man. Toen deed ik hem het verhaal van onze vroegere toestand, waarvan ik reeds gesproken heb. Toen hij zulks hoorde, vertelde hij, hoe het op zijn gemoed gedrukt was, dat wij aan leeftocht gebrek hadden, maar dat zijn vrouw hem daarover berispt had, menende dat hij het mis had, en daarom ons niet behoorde te brengen, zeggende: „Die mensen zijn er beter aan en hebben het ruimer dan wij”. Maar hij zei: „vrouw, het is zo niet!” Hij hield aan, dat zij doen zou zo als hij wenste.

Het behaagde God, deze arme man, weinige jaren naderhand onder zware beproeving te laten komen. En in die tijd werd ik in staat gesteld en bekwaam gemaakt, om hem viervoudig weer te geven. Hij legde op zijn sterfbed een heerlijk getuigenis voor God af, eer hij de adem uitblies. En ik geloof, dat hij de eeuwige heerlijkheid is ingegaan, Zijn vrouw is thans dienstmaagd bij Mr. Linsey, een kaarsenmaker te Lambeth Marsh, ter rechterzijde van de weg, die van de Westmunsterbrug naar Clapham loopt. Haar naam is Anna Webb.

Ik bemerkte, dat het sobere loon van elf schellingen 's weeks (waarvan ik twee schellingen voor kamerhuur moest betalen) niet zou kunnen volstaan om spoedig mijn kleren uit de leenbank te lossen, want hetgeen ik er op gekregen had, bedroeg met de interesten bijna veertig schellingen. En niet graag zou ik ze hebben laten verkopen.

Op een tijd bedacht ik om eens de Bijbel te doorzoeken, om te zien of ik er enige lering voor mijn geloof omtrent deze zaak in zou kunnen vinden. Ik sloeg hier en daar de Bijbel op, totdat ik bij deze woorden kwam: „Daar is een jongen hier, die vijf gerstebroden heeft en twee vissen, maar wat zijn deze onder zovelen?”

Ik vroeg mijn vrouw, of zij ooit gerstebrood gegeten had? Zij zei: ja, in Dorsetshire". Ik zei haar weer, dat ik het nooit gegeten had, maar dat de Zaligmaker en Zijn apostelen gerstebrood gegeten hadden, en dat ik van mening was (menselijker wijze gesproken), omdat zij geen beter konden bekomen, En doordat het God nodig dacht ons in een diep armoedige stand te houden, dat het ons helemaal niet paste daarover te klagen, of te weigeren ons met de geringste kost te vergenoegen, te meer, doordat Hij ons de zegen had geschonken, om een verzekerde hoop te mogen hebben op de hemel hierna. Zij antwoordde mij, dat zij er niet tegen had, indien ik wilde.

Zo ging zij heen naar een boer, om te vragen, of hij haar een bushel gerst wilde verkopen, maar deze gaf te kennen, dat hij zijn gerst alleen maar verkocht bij het last of bij de vracht, voor mout te maken, en dat hij zich niet ophield met het meten van zulk een weinig.

Daarop ging zij naar een korenverkoper te Ewel, en vroeg een bushel gerst. Die zei: „Ik heb slechts het achterwepel (de minste soort) van gerst en uitschot van koren, wat ik verkoop voor varkens en hoenders”. Mijn vrouw zei, dat was goed voor haar, maar gaf hem niet te kennen, waarvoor zij het wilde gebruiken. Wij brachten het naar de molen en lieten het malen, en waren er recht blijde mede, want de liefde Gods, die wij in onze harten mochten genieten, woog rijkelijk op tegen al de armoede, onder welke wij gebukt gingen. Ik wist toch, dat het vast in Gods besluit was, dat Zijn volk in deze wereld verdrukking zou hebben, maar in Christus Jezus zouden zij ook vrede hebben. Liefde maakt het juk zacht en de last licht. Want zo er soms een murmurerende gedachte in mij opkwam, die was spoedig ten onder gebracht, als ik bedacht, dat Christus geleefd had van de aalmoezen dergenen, die Hem volgden, en dat Hij minder had dan de vossen of de vogels, zo als er geschreven staat: „De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten. Maar de Zoon des mensen heeft niet, waar Hij het hoofd nederlegge” (Luk. 9 : 58). Dit woord heeft menigmaal mijn hart bewogen, stopte de mond aan alle mijn murmureringen en deed mijn hart smelten in dankbaarheid en liefde voor Gods grote genade.

Mijn vrouw leefde thans zeer goedkoop; met twee schellingen en een halve kwamen wij zo tamelijk goed door de week. Wat de wereldse lekkernijen aangaat, wij waren vergenoegd zonder dezelve; wij wisten toch, dat de genade Gods ons had bekwaam gemaakt, dat goede deel te kiezen, hetwelk

nimmer van ons zal genomen worden. 'De lijdzaamheid had' dus in zeker opzicht haar 'volmaakt werk'. In korte tijd bespaarden wij over de twintig schellingen; daarmede begaf ik mij een zaterdagavond op reis naar Kingston, om een deel van mijn kleren uit de bank te lossen, latende mijn vrouw zoveel geld over dat zij een halve bushel gerst kon kopen. Het viel zo, dat het kledingstuk, wat ik kwam lossen, met de interest er bij, op zoveel kwam, dat ik geen geld over had toen ik naar huis ging. Dit was voor ons een zware beproeving, want ons arme dochtertje, dat pas gespeend was, had niets om te eten dan gerstekoeken.

De volgende maandag ging ik bezwaard naar mijn werk en was zeer bedroefd, als ik dacht hoe mijn arme kleine zou moeten leven op gerstebrood alleen. Ik was ontevreden op mijzelf, omdat ik al mijn geld had uitgegeven, denkende ik had beter gedaan zonder kleren te blijven, dan mijn lieve kind gebrek te laten lijden. Maar als ik zo peinzende over de brug ging, die naar mijn werk ging, viel mijn oog naar beneden ter rechterzijde, en daar lag een dikke aal in de modder op de kant van het water, zo het scheen, dood. Ik ging daarheen, vatte hem op, en ziet, hij was maar slapende geweest. Niet zonder moeite hield ik hem vast en bracht hem naar huis. Mijn kleine meid at er zeer smakelijk van, lustte het graag en had er die dag overvloedig genoeg aan. Maar 's avonds zei mijn vrouw, de aal was geheel op, en zo beviel mij de volgende dag weer droefheid en zorg als de vorige. Toen ik naar mijn werk ging, mezelf beschuldigende en veroordelende, omdat ik al mijn geld had uitgegeven, - zoals ik de tuindeur inging, zag ik een patrijs dood liggen midden in het pad. Ik raapte die op, en bemerkte dat hij nog warm was; ik bracht die naar huis en onze kleine meid had er rijkelijk genoeg aan voor die dag.

Enige dagen later vertelde mij mijn meester, dat hij ook een patrijs had gevonden in het tuinpad, maar dat die stonk. Ik zei hem, dat ik er, een weinig geleden, ook één had gevonden, Hij zei: „Twee mannetjespatrijzen waren aan het vechten geweest en hadden elkander gedood, en dat zoiets niet zelden gebeurde”. Maar ik werd bekwaam gemaakt, om hoger op te zien. Het vleselijk verstand trekt alles van God af, tot tweede oorzaken, en iaat het dan daar op gissingen en onzekerheden drijven. Maar geloof voert alle dingen op tot derzelve eerste oorzaak en stelt ze daar vast, waardoor Gods hand bekend wordt en Hij de eer ontvangt. Ik voor mij geloof, deze vechtpartij tussen die gepluimde strijders was vast bepaald bij God de Heere. Want doordat geen musje op de aarde valt, zonder de wil des hemelsen Vader (gelijk de Heilige Schrift zegt), kan ik moeilijk denken, dat een patrijs zoiets zou kunnen.

Nu kwam de derde dag, en ik was weer in dezelfde toestand als tevoren. Naar mijn werk gaande, zag ik een vogelnest in een struik, en bij nader onderzoek bemerkte ik het een nest van grote vogels, met vier jongen, juist op het punt om uit te vliegen. Niet zonder veel tegenstand viel ik op het kleine, eenvoudige kasteel aan en plunderde hetzelfde leeg. Maar nood breekt wet, zodat ik genoodzaakt was de arme moeder van haar jongen te ontroven en haar treurende en klagende te laten, terwijl mijn jonge kleine van de haren leefde en gevoed werd. Echter vond ik, het was geen zonde in Gods ogen: „Wanneer voor uw aangezicht een vogelnest op de weg voorkomt, in enige boom of p de aarde, met jongen of eieren, en de moeder zittende op de jongen of op de eieren, zo zult ge de moeder met de jongen niet nemen. Gij zult de moeder helemaal vrijlaten, maar de jongen zult ge voor u nemen; opdat het u welga, en gij de dagen verlengt. Deut. 22:6, 7.

Deze vogels waren genoeg geweest voor die dag, maar de volgende dag was ik even onvoorzien als tevoren, en die bracht nieuw werk voor geloof en gebed. Echter de morgen zorgde voor het zijne, want toen ik kwam, met de zeis in mijn hand om het gras af te maaien, zag ik in de vijver, en daar lagen drie tamelijk grote karpers op het water te drijven, waarschijnlijk ziek. Mijn meester kwam bij mij en ik wees er op. Hij zag ze en zei: ze waren dood; ze waren voor mij als ik ze wilde hebben, want het was de tijd van de karper niet. Niettemin zij kwamen ter gepaster tijd voor mij. Zo vond ik morgen op morgen, dat er zo twee of drie vissen dood lagen, juist zoals ik die nodig had; tot zo lang, dat ik niet geloof, dat er één levende vis in de vijver overbleef, die zes duim lang was; n die vijver was bijna drie honderd voeten lang.

Terwijl ik nadacht en verwonderd was over de tedere zorg van mijn God in Zijn voorzienigheid, en niet kon begrijpen wat Hem kon bewegen om Zich te ontfermen over zulk een zondaar, die Zijn genade, barmhartigheid en trouw, en Zijn Vaderlijke en voorzienige zorg zo en waardig was, kwamen deze woorden op mijn gemoed: „Hij keerde hun wateren in bloed en Hij doodde hun vissen” (Ps. 105 : 29).

Vrouw Webb, die weduwe waarvan ik reeds tevoren gesproken heb, heeft meermalen haar deel gehad van deze buit, en die ongelovig zijn, mogen vrijelijk daarnaar bij haar onderzoek doen, waarom ik voor hen de aanwijzing gegeven heb van haar woonplaats.

Mijn meester zei mij: hij dacht, het kwam door de hitte van de zon, dat zij stierven, en ik geloof het ook, maar ik wist, dat beide de zon en derzelver hitte van God waren, en dat de zon zo sterk scheen ter goeder tijd voor mij. En het deed mij allermeeft verwonderd staan, dat God Zijn genegenheid zo aan mij betoonde, juist in tijdelijke aangelegenheden.

Ik werd geleid om Zijn dierbaar Woord na te zoeken, om dergelijke zaken daarin te vinden. En als ik daar las van de verdrukking van Jacob en zijn verbond maken met God - en hoe de Heere de kleur van Labans vee deed verwisselen, om Jacob te bevoordelen - en hoe God zijn eenvoudig middel van het schillen der stokken zegende, opdat de verhitte kudde op die zouden zien, en zo de droom van de gespikkelde rammen, voortbrengende de gesprenelde erfenis des geloofs; kon ik niet nalaten te schreien en te bewonderen de onverdiende goedheid Gods, die de vogelen des hemels liet vechten. En de zonnestralen zo sterk liet vallen, dat de bewoners van de wateren werden geraakt; die de aal liet slapen, zo lang, tot de hand van die hem nodig had, hem kon grijpen. En die mijn ogen liet vallen op de kleine verblijfplaats van de vogels, toen alle anderen middelen ter voorziening in de behoefte schenen afgesneden te zijn. Dit had zulk een werking op mijn gemoed, dat ik onmogelijk beschrijven kan de vernedering, schaamte, liefde, blijdschap en vrede, die ik gevoelde. O, hoe groot is de goedheid Gods jegens de mensen! Ik kreeg duidelijk te zien, dat zowel in de voorzienigheid als in de genade, God Dezelfde is voor ons, Die Hij was voor de heiligen in de dagen vanouds, en dat zij niets vooruit hadden in het verbond der genade boven ons, maar dat Jezus Christus Dezelfde is, gisteren en heden en tot in der eeuwigheid. Laat ook deze besturingen van Gods voorzienigheid de zwakgelovigen niet doen vermoeden, alsof God met mij in het bijzonder, met uitsluiting van anderen, alzo handelde. Want „God ziet de persoon des mensen niet aan, maar in allen volke, die Hem vreest en gerechtigheid werkt, is Hem aangenaam”.

Ik bemerkte dat mijn verdienste maar nauwelijks toereikende was voor de behoeften van mijn gezin en bedacht, dat ik schoenen kon lappen, indien ik mijn best daartoe deed. Ik zond dan mijn vrouw naar Kingston, om één en ander gereedschap te kopen, om dit werk te kunnen aanvatten. Dit gedaan zijnde, begon ik, en bracht het in korte tijd daarin vrij ver. Hierdoor kwam ik zo ver vooruit, dat al mijn kleren uit de bank gelost konden worden, en dat wij geheel en al buiten de schuld bleven. Maar het gebeurde op een avond, dat mijn vrouw klaagde, dat zij niets voor ons kind had, dan alleen een gerstekoeck. Ik zei: „Ik heb een paar schoenen te lappen, en zal deze nacht blijven opzitten, om die af te maken.” Dan konden zij 's morgens het werk thuis brengen en enig geld beuren. Wij zaten dan op, samen werkende tot tussen elf en twaalf uur, toen hoorde ik iemand aan het venster. Ik ging naar buiten en vond daar enige mannen te paard (naar alle waarschijnlijkheid waren het smokkelaars); zij vroegen wat weg zij moesten naar de Maldense molens. Ik ging een klein eind weegs met hen mede, om hen te wijzen, en één van hen gaf mij daarvoor een schelling. Toen ik die kreeg rees mijn haar op mijn hoofd, als ik overdacht de zorgende voorzienigheid Gods.

Ik haal dit aan, doordat God zegt: dat het goud en het zilver Zijne zijn; dat Hij het is, Die arm en Die rijk maakt, en Die doet nederdalen en weer opricht, die neergebogen zijn. Deze dingen maakten God zo dierbaar voor mij, dat ik Hem dikwerf *mijn Bank, mijn Bankhouder en geprezen Opzichter* noemde, en vuriglijk had: Hij mocht *mijn Voogd, mijn Meester en mijn Verzorger* willen zijn, en toch nimmer toelaten, dat ik in de handen van sterfelijke mensen viel, om beschermd, beschut en van het nodige voorzien te worden. Ik benijdde nu de rijken dezer wereld

niet meer. Want als zij genade hebben zien zij slechts de ene zijde van Gods aangezicht, doordat zij een vast kapitaal in handen hebben. En zijn zij genadeloos, zo zijn zij de ellendigste van alle schepselen. Ik zag nu duidelijk, waarom de uitstekendste heiligen in de Bijbel in vernederde omstandigheden gebracht waren, als Jacob, David, Mozes, Jozef, Job, Jeremia en al de apostelen, opdat zij van de hand der voorzienigheid Gods zouden afhangen.

Toen de oogsttijd aankwam, zei mijn vrouw mij, dat zij van plan was te gaan rapen, om zodoende enige tarwe te verzamelen, oma brood te bakken. Wij stonden dan gewoonlijk op om drie uur des morgens. Ik raapte met haar samen tot zes uur en ging dan naar mijn werk. Maar zij bleef rapen tot acht uur, bracht dan het geraapte koren thuis, at haar morgen-eten, nam het kind uit haar bed (dat al die tijd alleen gelaten was) en ging dan weer weg, om de dag door te rapen.

In die tijd was ik begonnen te preken in Ewel Marsh, wat geen gering opzien maakte in die streek. Vandaar jaagden de boeren mijn vrouw van hun land weg, en de rapers omringden haar als een hoop kleine vogels, die een dode havik gaan begraven, zwerende, dat predikantsvrouwen daar niet mochten rapen. „Wat”, zeiden zij, „zou een vrouw van een predikant komen om te rapen, dat mag volstrekt niet!” Ik voor mij beken, dat het geen goed teken of geen goed gezicht is, de Levieten te zien, uitgaande om te rapen. Maar wanneer de blinde leidlieden de van God voor de Levieten tot hun onderhoud bestemde gaven stelen, dan moeten de Levieten zelf werken, of van honger omkomen. In de Schrift wordt een dienaar van het Evangelie vergeleken bij een os, zodat hij Christus' juk moet opnemen en leren trekken. En wanneer zijn dagwerk geëindigd is, moet hij het koren uittrappen, als zoiets van hem geëist wordt. En doordat God hem gebruiken wil om het braakland van het hart om te ploegen, moet hij niet anders wachten dan zwaar werk en slecht loon. Een evangeliearbeider is een zeldzaam iets. Maar een stomme hond te zijn, aan het been te kluiven en vergeten te bassen, vindt men veel. Wij lezen in de Schrift, dat de runderen waren ploegende en de ezinnen weidende aan hun zijden (Job 1 : 14).

Maar intussen werd Gods hand zichtbaar. Want soms gebeurde het, wanneer zij haar wegjaagden van het ene stuk land, dat zij geleid werd naar een ander, waar zij de mensen juist bezig vond met het koren weg te voeren, en dan had zij de eerste en de beste oplezing van het hele veld. 's Avonds om zes uur, als ik van mijn werk kwam, begaf ik mij op weg (achter haar) om haar op te zoeken, en bleef dan met haar rapen tot negen uur, zolang wij maar een korenaar konden zien. Als ik zo op weg ging, wist ik niet waar zij was, noch hoever zij die dag voortgejaagd was. Maar of zij één mijl ver was of twee mijlen, ik dag steeds die weg in, waar mijn gemoed mij heerwees, en telkens kwam ik zo rechtstreeks tot bij haar, alsof ik inderdaad geweten had, waar zij was. Nooit miste ik haar spoor, maar vond haar iedere avond, gedurende de hele vijf weken; zij mocht oost, west, noord of zuid zijn. Kwam ik dan bij haar, zo vertelde zij mij al de jaagpartijen, die zij van haar vervolgers had gehad, en hoe zij haar hadden bedreigd, haar van haar koren te beroven, Ik zei dan, Boaz is zeker niet in het veld geweest, anders zouden zij zo niet met u gedaan hebben. Het is waar, in onze kerkdiensten¹ gebruiken wij de woorden van Boaz: „De Heere zij met u”, en de vrome maaiers antwoorden: „En met uw geest”. Maar deze taal is nu lang in onbruik en buiten fatsoen op onze oogstvelden.

Niettegenstaande die gedurige verdrijvingen van de predikantsvrouw, van veld tot veld, zo raapte zij toch zoveel, of meer dan Ruth oudtijds. Onze oogst was opeengestapeld aan beide kanten van ons bed en diende ons alzo voor gordijnen; zo sliepen wij dan, beschermt van rondom door de staf des levens, hebbende al onze tienden in onze slaapkamer (welke ongeveer, geloof ik, één van de kleinste tiendschuren) uit het christendom was).²

¹ De dienst in de Engelse of Anglikaanse kerk geschiedt naar zekere vaste formulieren, die gelezen worden uit het boek, genaamd Common prayer Book: het boek der algemene gebeden.

² De predikanten van de Engelse kerk hebben hun onderhoud en inkomsten uit de tienden van het land, en ieder kerspel of parochie heeft dientengevolge zijn tiendschuur, waarin de opbrengst der tienden geborgen wordt. (Zo was het

Ons koren dorsten wij uit in onze slaapkamer en wanden het buiten de deur, bedienende ons van een voorschoot en bedlaken als dorsvloer. Het gehele bedrag van onze tarwe, toen wij het opgemeten hadden, beliep vier bushel en een vierendeel, en behalve dat, nog een deel erwten en een weinig gerst. Mijn vrouw bakte brood van de uitgedorste tarwe, en ik betaalde haar voor ieder brood, dat zij bakte een bepaalde som, ter aanmoediging van haar naarstigheid, en om voor haar zelf te kopen wat zij het meest nodig had. Omdat God mij zo arm hield uitwendig, en mijn geweten zo strikt eerlijk deed zijn inwendig, werd ik gedrongen om met mijn vrouw even stipt te handelen als Paulus met zijn kudde, toen hij die bepaling maakte, dat die niet werkt, ook niet zou eten.

Ik zou mijn lezer niet zo uitvoerig met dit verhaal van het koren oplezen bezig gehouden hebben, indien God daar niet zo veel van had laten beschrijven in het boek van Ruth, waarin ons een verhaal wordt gegeven van die geestelijke proselieten, gaande om aren op te lezen tot onderhoud voor haar en haar schoonmoeder, ja zelfs van het soort graan, dat zij opzamelde en de hoeveelheid. En van de goede hand haars Gods, in haar te leiden naar het veld van Boaz, wie de Voorzienigheid had bestemd om haar aanstaande levensgezel te zijn, en die haar man was volgens de wet, doordat de gierige en ongelovige lossen (welke de hemelse Heere de eer niet waardig keurde, om zulk een vrouw te hebben) van zijn wettig recht afzag, uit vrees, dat zijn gehoorzamen aan Gods gebod hem tot armoede zou brengen. Maar God, Die ons gebiedt geen juk aan te trekken met de ongelovigen, richtte haar schreden naar het veld van Boaz, iemand, die haar niet schold wegens haar godsdienst. Maar haar veeleer prees vanwege haar geloof, kuisheid en deugdelijkheid, en voegde Gods zegen bij het in haar begonnen werk der genade, wensende haar, dat haar loon volkomen mocht zijn van de Heere, de God Israëls, onder Wiens vleugelen zij gekomen was toevlucht te nemen (Ruth 2: 12).

De winter daarop zond God dikke sneeuw, die een lange tijd de grond bedekte. Onze tarwe kwam ons nu goed van pas en gaf ons voor twee k. drie maanden brood. Maar in korte tijd werden wij in een andere engte gebracht door die sneeuw. Wij waren gewoon takkenbossen van onze huisvrouw te kopen, om te branden (zijnde dat de enige brandstof, die wij te dier tijd konden bekomen). Op een avond dat wij er één wilden kopen, zei zij ons, dat zij slechts tien bossen over had en dat zij die voor haar eigen gebruik moest houden, omdat het niet waarschijnlijk was, dat de sneeuw spoedig zou weggaan; dus, zei zij, kan ik er geen meer verkopen.

Ik antwoordde daarop, als zij bekommerd en bevreesd was koude te zullen moeten lijden, daar zij nog zoveel voorraad had, dat wij dan veel meer te vrezden hadden, te meer daar wij nog een jong kind hadden. Niettemin, ik smeekte de Heere, dat Hij de sneeuw geliefde weg te nemen, of ons enige brandstof zenden, opdat onze kleine niet mocht omkomen van koude. En ziet, de andere morgen was al de sneeuw weg. God had Zijn woord gezonden en de sneeuw doen smelten, „Hij deed Zijn wind waaien en de wateren vloeiden daarhenen (Psalm 147 : 18).

Na enig tijdsverloop was onze tarwe op, en wij waren weer genood Laakt gerst te eten. En omdat wij al ons geld besteed hadden om onze kleren te lossen, raakten wij zeer slecht voorzien in andere noodzakelijke levensbehoeften, Maar wij kwamen er toch weer spoedig boven op, want doordien ik bij dag mijn werk had en 's avonds schoenen lapte, en wij ons behielpen met gerstebrood, zo hieven wij buiten schuld en konden nog nu en dan iets kopen, zodat wij fatsoenlijk voor de dag kwamen. Maar dit leven bij gerst had enige kwade gevolgen. Want omdat ik zoiets tevoren nooit gewoon was geweest, en nu bijna alleen dat gebruikte zonder enige tarwe te proeven, veroorzaakte het een hevige brand op mijn ogen. Het duurde enige maanden lang, dat ik gevaar liep, mijn gezicht te verliezen, maar door het gebruiken van een ander gering middel, beterde het weer. Mijn tweede dochttertje op de wereld komende, had hetzelfde gebrek. En ik, zowel als mijn kind, werd daarmee gekweld, in mindere of meerdere mate, voor enige jaren achtereen, hoewel niet zo hevig als in het begin. Menigmaal aanschouwde ik deze bezoeking van het kind met grote weemoed. Maar God verhoorde

eindelijk mijn gebed en genas haar ogen, zowel als de mijne, zodat ons gezicht volkomen hersteld werd.

Toen de oogsttijd aankwam in het volgende jaar, gingen wij weer uit rapen als tevoren, en verzamelde niet minder dan vijf bushels graan. Maar mijn vrouw werd weer achtervolgd als vroeger. Want omdat ik bleef voortgaan met preken, was bijna het hele kerspel³ in opstand en tegen ons verdeeld, en om die reden was men te heftiger in haar te verjagen. Aan de andere kant waren sommigen bevreesd, naast haar te gaan en bij haar te komen, denkende, dat zij zouden aangestoken worden door die godsdienstige besmetting. Want het gerucht was overal verspreid, dat een zekere kracht diegenen overweldigde, die al te na bij ons kwamen en dat, doordat wij hen eens daartoe konden krijgen, om te horen wat wij zeiden, zij niet konden ontkomen van meegesleept te worden met onze godsdienst. Want dat verborgen iets, wat hen dan aangreep, hield hen zo vast, dat zij dadelijk hun religie moesten veranderen. Ik heb mensen gekend, die, wanneer ik ze tegenkwam, uit de weg gingen en uitweken op een afstand van mij in het veld, liever dan mij voorbij te gaan op de weg, alsof dat geheime iets geen vat op hen had, wanneer zij op het gras gingen, zowel als op het voetpad.

Ik begon nu bij mijn meester in ongunst te geraken; inzonderheid toen, door mijn preken onder het arbeidsvolk, sommigen hunner weigerden te werken op de dag des Heeren. Hij vroeg hun naar de reden, en zij zeiden, dat de tuinman gepredikt had, tegen het ontheiligen van 's Heeren dag, en dat er daarom enigen op die dag niet meer wilden werken. Anderen morden, omdat zij moesten werken, terwijl enigen vrij waren. Dit wekte zijn gramschap zeer op; hij kwam naar mij toe en zei, ik moest de volgende zondag komen werken. Ik zei, dat ik zoiets niet wilde doen. Hij begon op mij te vloeken en zei, doordat ik het niet wilde doen, ik dan niet meer voor hem zou werken.

Ik antwoordde, dat ik het niet wilde doen, al zou ik mijn werk bij hem kwijt raken. Weinig dagen daarna, zei hij mij, met hevige scheldwoorden en verwensingen, dat ik niet meer voor hem zou werken. Hij was mij nog een weinig schuldig voor enige dagen werk, dat ik verricht had, maar daar hij niet sprak van mij te betalen, heb ik hem nooit daarnaar gevraagd. Hij wist zeer goed, dat mijn vrouw zwanger was en nabij haar bevalling, en dat wij uiterst arm waren.

Mij werd gezegd, dat hij meende en verwachtte, dat ik smekende weer zou terugkomen. Maar ik had vast besloten mijn geweten niet te verkopen voor een stuk gerstebrood, doordat het mijn Zaligmaker zoveel gekost had hetzelfde te reinigen.

Daarom verhuisde ik naar Ditton Thames en droeg daar steenkolen op de rivier, veertien maanden lang, verdienende tien schellingen per week.

Ik preekte al die tijd iedere rustdag en hield een Bijbellezing 's avonds in de week. Gedurende al die tijd leed ik veel, zo in het lichaam als in de ziel, en bemerkte, dat de goddeloosheid van hen, die daar met mij werkten, mijn hart hoe langer hoe meer deed verharderen. Ik besloot daarom die betrekking te verlaten en tot mijn vorig beroep terug te keren. Ik kreeg voor drie of vier dagen werk te Moulsey; toen kwam er een boer bij mijn meester en zei hem, dat hij mij moest weggagen, want ik was begonnen buitenshuis te preken. Hier had ik de grote zonde gedaan van Jezus Christus te preken op de straat. Om die oorzaak werd ik uit mijn werk gezet en bleef zo drie weken lang. In die tussentijd zond een heer te Miteham mij een boodschap om daar de aanstaande week in hun bedehuis te komen preken, want dat hij lange tijd een grote begeerte had, gehad om mij eens te horen.

Weinige dagen tevoren had iemand mij een oude zwarte overrok en vest ten geschenk gegeven, en daar die zeer ruim waren, had ik er voor mij een rok, vest en broek uit. Toen de bestemde dag gekomen was, trok ik mijn predikantsgewaad aan, wat de eerste reis was, dat ik in het zwart gekleed

³ Een kerspel of parochie wordt in Engeland iedere kerkgemeente genoemd, welke behoort onder het opzicht van een predikant van de Engelse kerk

te voorschijn kwam, want mijn gewone kleding had meer van een boer of visser. Maar nu verscheen ik in het uiterlijk gewaad van een geestelijke.

En zeker was de goede hand mijns Gods met mij, want ik ging heen en bracht mijn boodschap in Zijn Naam. Doordat het gerucht zich verspreid had, dat een kolendrager moest komen preken, zo was een grote menigte mensen samen gekomen om mij te horen. Toen ik mijn preek geëindigd had, kwam een juffrouw naar mij toe en gaf mij een nieuwe Bijbel met een zegenwens, en een heer stak mij een brief in de hand, met het bevel die niet te openen vóór ik thuis kwam. Ik vond in die een guinie (een gouden geldstuk ter waarde van twaalf gulden) en vier schellingen ingesloten, met deze woorden geschreven: „Neem dit van de hand des Heeren, want de arbeider is zijn loon waardig” (Lukas 10 : 7).

De liefderijke zorg van Gods voorzienigheid maakte mij de Heere zeer dierbaar en versterkte mij in het leven des geloofs, om de vervulling van al mijn behoeften vertrouwend van Hem te verwachten. En zeker was ik gedrongen om zoiets te doen, want ik kon volstrekt geen werk krijgen, en hoewel ik meer moest preken dan een bisschop, zo had ik toch geen traktement om van te leven. Mijn hoorders waren over het algemeen even arm als ik, tenminste de meesten van hen, en mijn huisgezin groeide langzamerhand aan.

Onder deze zwarigheden was er een belijder van het Evangelie, een schoenmaker van beroep, die mij eens vroeg bij hem te komen om kinderschoenen te leren maken. Ik besloot daar eindelijk toe en leerde dat - hoewel wat grof en ruw - in een kort tijdsverloop. Ik nam nu werk mede naar huis en arbeidde daar, en enige arme dagloners, die mij altijd kwamen horen, en die, nog ongetrouwd zijnde, niet zo arm waren als hun leraar, gaven mij gezamenlijk enig daartoe benodigd gereedschap. Zo werd ik van lieverlee schoenmaker en verdiende daarmee mijn brood, terwijl de liefde van Christus mij drong voor de zielen tot nut te preken, zonder iemand tot last te zijn. Ik was in een gelijke toestand als de arme apostel Paulus, die het Evangelie kosteloos preekte en als tentenmaker in zijn levensonderhoud voorzag Zijn eigen handel dienden tot voorziening in zijn nooddrift van hem en van anderen. Was hij een zedenpreker geweest, dan hij had hij het zo slecht niet gehad. Want de wereld heeft dat lief, zowel als die zoiets preken. De Zaligmaker zegt: „De wereld heeft het hare lief en behandelt haar eigen kinderen anders dan de kinderen van God” (Joh. 15:19).

Omdat ik op zo ver gevorderde leeftijd dit handwerk geleerd had, ging het niet zo vlug voort en daarom was ik genoodzaakt de hulp mijner vrouw in te roepen. Ik leerde haar de schoenen, die ik maakte, boorden, en met ons, beiden konden wij zowat acht schellingen min of meer in de week verdienen.

Ik moest nu vijf malen iedere week preken, weshalve ik genoodzaakt was een Bijbel op een stoel naast mij te leggen en daarin van tijd tot tijd iets te lezen, ten einde zodoende stof te hebben om te preken. Soms was ik onder zware aanvechtingen en bestrijdingen; de Bijbel scheen mij dan een verzegeld boek, zodat ik zelfs soms geen tekst kon vinden om over te preken. Ik durfde ook mijn werk niet te laten varen om in de Bijbel te lezen of te studeren. Want deed ik dat, dan hadden mijn kinderen geen brood. Mijn handwerk viel mij op zulke tijden zeer zwaar en was mij zeer hinderlijk. Ik bemerkte in die weg, dat de bediening van het Evangelie wel een man alleen nodig had, en „dat men het werk Gods niet behoorde na te laten om de tafelen te dienen”, Hand. 6 : 2.

Ik had nog geen tien maanden dit werk bij de hand, of mijn meester ging bankroet en niemand anders wilde mij in dienst nemen. Een week of twee buiten werk zijnde, was zoiets een zware beproeving voor mij, want het gebeurde eens, dat wij gedwongen waren onze kinderen zonder avondeten naar bed te laten gaan; hun middageten was ook maar sober geweest. Als zij mij de broodkast zagen openen en die weer toedoen, zonder hun iets te geven, lieten zij enige gebroken woorden horen met uitdrukking van *honger*, waardoor mijn vaderlijk gevoel zó werd aangedaan, dat mijn slaap voor die nacht van mijn ogen week. 's Morgens toen ik opgestaan was, liep ik de deur uit, maar wist niet waarheen, want de gedachte om thuis te blijven en mijn kinderen hongerig zonder

brood te zien was mij onverdraaglijk. Maar deze woorden kwamen zoet en ter goeder uur: „Hij heeft uitverkoren de armen dezer wereld, om rijk te zijn in het geloof en erfgenamen van Gods Koninkrijk”. Ik wist ook wel, dat „een kemel lichter kan gaan door het oog van een naald, dan dat een rijke inga in het Koninkrijk Gods”. Niettemin, mijn toestand was jammerlijk, ik wist niet waarheen. Ik liet na te preken en vluchtte ik als Jona, dan verloochende ik de Heere, Die mij gekocht had. En hoewel ik gewillig was, niemand wilde mij werk geven wegens mijn godsdienst. Bleef ik in huis, daar schreiden de kinderen om brood. Ik zou zeker weggevlucht zijn van het werk Gods, waren niet Zijn verschrikkingen als in slagorden tegenover mijn geweten geschaard geweest. Thans kwam geen boek zo met mijn toestand overeen als de Klaagliederen van Jeremia. Daar vluchtte ik steeds heen om troost, want evenals de profeet dacht ik dikwijls om te ontvluchten, maar kon niet. God vervulde dus Zijn Woord: „Zij zullen Mijn volk zijn en zullen niet van achter Mij afwijken”.

Ik ging die morgen tot aan Kingston toe, maar waar uitkomst te vinden, wist ik niet. Maar juist als ik in de plaats kwam, viel mij eensklaps in om te gaan naar Mr. Chapman, die toen woonde in Hounslow Heath. Hij was iemand die mij reeds enige jaren gekend had, lang voordat wij één van beiden de Heere kenden. Hij werd door de genade geroepen omtrent dezelfde tijd als ik. Hij had mij dikwijls uitgenodigd om hem te komen bezoeken. Om die reden volgde ik nu de aandrang op, die ik gevoelde, en ging diensvolgens over de brug te Kingston recht op Hounslow Heath aan, en vond toen ik daar kwam hem en zijn vrouw beiden thuis. Nochtans had ik vast voorgenomen hun mijn diepe smart niet te openbaren, maar besloot biddend te wachten op de goede hand Gods over mij in deze reis. Die goede man en zijn vrouw ontvingen mij heel vriendschappelijk, en na mij goed onthaald te hebben, belaadden zij mij met onderscheiden lekkernijen voor mijn kinderen, hoewel zij er niets van wisten hoe ik die des morgens had verlaten.

Nadat ik afscheid genomen had, ging die vriend twee mijlen met mij mee, en van mij scheidende op de weg, wilde hij mij een guinie geven, maar ik weigerde die, zeggende, indien hij mij een halve guinie wilde geven, ik die zou ontvangen, mits het met medeweten van zijn huisvrouw was. Hij zei, dat zij er van wist.

Ik nam dan de halve guinie aan en verliet hem, overleggende bij mijzelf hoe ik nu het bruggeld zou kunnen betalen om thuis te komen, bevreesd zijnde, dat zij mij niet zouden kunnen wisselen. Maar zo als ik mijn ogen op de grond sloeg, zag ik een stuiver (penny) liggen, waarmee ik de tol op de brug kon betalen. Zo kwam ik behouden thuis en werd met blijdschap ontvangen. Ik had dus een betere reis dan Naómi, die vol wegtoog, maar ledig terugkeerde.

Hebbende al mijn werk als schoenmaker verloren, werd ik gedrongen iets anders te beproeven in dat vak en begaf mij om schoenen te lappen. Maar doordat geen anderen mij hun klandizie gaven dan die onder mijn gehoor kwamen, had ik nu eens werk en dan weer niet. Zo bemerkte ik deze bezigheid gepaard met veel ongemak, want dikwijls in het begin van de week had ik weinig of niets te doen, en eens op het laatst van de week meer dan ik af kon krijgen. Hierdoor moest ik dan tot twaalf uren 's zaterdagsavonds opzitten, daarbij moest ik 's zondags elf mijlen ver gaan en drie malen preken, wat mij soms hard viel, temeer daar mijn leeftocht zeer sober was. De Heere niettemin, maakte deze omstandigheid zeer dienstbaar voor mijn ziel en zo was het één van al de dingen, die medewerken ten goede.

Door de vele inspanning en flauwe en sobere kost werd van lieverlede een innerlijke verzwakking teweeggebracht, gepaard met verlies van eetlust, zodat ik zelfs niet in staat was, als ik het kon krijgen, dat voedsel te nemen, dat mijn arbeid noodzakelijk vorderde. Ik kon enige jaren lang volstrekt niets drinken dan koud water en zeer dun bier, en werd zó zwak, dat ik een band om mijn maag moest dragen, zo vast toegehaald als maar mogelijk was, om de nodige kracht te hebben om drie predicaties op één dag te kunnen doen. Ten laatste nam de zwakte zó de overhand, dat een pint

goed dun bier mij belette om rechtop te kunnen gaan, en de satan viel mij geweldig hierover aan. Ettelijke vrienden van mij, die zagen in welke toestand ik mij bemerkte, en bevreesd waren dat ik het eerlang zou moeten opgeven, deden hun best om mij tot een verandering van levenswijz te brengen; doch tevergeefs. Soms mengden zij onder mijn dun bier een weinig ale (Engels zwaar bier). Maar dat kon ik spoedig ontdekken en ik beschouwde hen als mij vijanden, die zoiets gedaan hadden, hoewel zij het deden met de bedoeling om te voorkomen dat ik niet in een tering zou vallen en zo een klein deel van Christus' kerk daardoor schade zou lijden, Dit duurde bijna vijf jaren, totdat er niet meer dan één schrede was tussen mij en de dood.

Maar toen beterde het langzamerhand weer, doordat God in Zijn dierbare voorzienigheid enige meerdere ruimte gaf, hebbende die beproeving tevoren geheiligd aan mijn ziel, want de armoede, sterke inspanning en sobere levenswijze veroorzaakten mij zulke zwakheden, die als een kankerworm aan de wortel van mijn natuurlijke lichtzinnigheid en ijdelheid knaagden. Het werd mij thans meer en meer duidelijk, dat de Heere mij tot de dienst van het Evangelie wilde bevestigen, want vele deuren werden mij geopend om te kunnen preken, en niet weinige zielen werden ontwaakt door middel van mijn preken. Geloofd zij God, die zullen mijn blijdschap en kroon zijn in de dag van de Heere Jezus!

Het werd mij nu hoe langer hoe meer ondoenlijk, vijf of zes malen iedere week te preken en daarbij tevens schoenlapper te blijven; inzonderheid daar het werk meestal kwam tegen het einde van de week, wanneer ik het allermeest nodig had te studeren om stof op te zamelen tegen des Heeren dag. Ik nam dan voor deze bezigheid op te geven en in het werk des Heeren alleen mij bezig te houden, er mocht dan van komen wat het wilde. Dit besluit genomen hebbende, nam ik mijn hele winkel met gereedschap en bracht die ten geschenke aan een arme schoenlapper in de plaats waar ik woonde, en ik wierp mij en al de mijnen in de genadige armen van de goede Voorzienigheid, gevende mijzelf geheel over aan de bediening des Woords en den gebede.

Wij verlieten thans ook onze gemeubileerde kamer en huurden een kleine woning voor drie pond en achttien schellingen in het jaar, en wij hadden half zo veel huisraad als een drager ineens zou kunnen opnemen. Hebbende dus mijn schoenlappen opgegeven, behaagde het de Voorzienigheid mijn geloof en lijdzaamheid bij tijden scherp op de proef te brengen, en ik kwam niet voormaer achteruit in de wereld, wat mij nacht en dag deed roepen en bidden tot God, want ik voorzag dat de zaak, in welke ik mij gewikkeld had, zou gesmaad worden wanneer ik schulden maakte, die ik niet kon betalen. Die rijk zijn, weten daar niet van, maar op het gemoed van een arm en eerlijk christen ligt dat zwaar.

Maar God zond antwoord op mijn gebed: een heer van grote middelen en wegens zijn milddadigheid in de godsdienstige wereld overbekend, kwam mij bezoeken. Na een uur of anderhalf vertoefd te hebben, liet hij zijn koets komen en bij zijn vertrek gaf hij mij vijf guinies, wat mij niet weinig verwonderde, omdat ik hem niet kende en nooit tevoren gezien had. Met dit geld kocht ik enig nodig en onmisbaar huisraad en betaalde de schuld, die wij gemaakt hadden. O, hoe dierbaar is zulk een leven van afhankelijkheid van God, wanneer men zo duidelijk te zien en te ondervinden krijgt de vaderlijke zorg der Voorzienigheid, Die in armoede zo ruimschoots uitkomst geeft op het eenvoudig doch krachtig gebed des geloofs!

In die tijd hadden wij grote behoefte aan linnen voor verschoning, en mijn oude zwarte kleding was ook bijna helemaal versleten. Meermalen bracht ik deze zaak voor God en smeekte Hem daarin te willen voorzien, gelijk Hij in Zijn Woord beloofde: „Indien God het gras des velds, dat heden is en morgen in de oven geworpen wordt, alzo bekleedt, zal Hij u niet veel meer kleden, gij kleingelovigen?” Doch God liet mijn lijdzaamheid op een harde proef komen en leerde mij de onbeschaamdheid in het bidden. Eindelijk antwoordde God mij op mijn gebed, maar door vreselijke dingen in gerechtigheid, want Hij zond een onweer en geweldige stormwind van

vervolging, waardoor ik genoodzaakt was tot de landswet mijn toevlucht te nemen.

Maar mijn aanzoek was zonder vrucht, want mijn toelating voor de wet, hoewel ik die bij de gestelde overheid had genomen, was bij onderzoek ongeldig, zijnde het woord leraar of predikant er niet ingevoegd. Dit veroorzaakte dat ik naar Londen moest gaan om een andere toelating, zoals de wet vorderde. En hier was het dat het antwoord op mijn aanhoudende gebeden kwam. Ik moest een nacht in de stad overblijven, en doordat ik gehoord had van iemand, die mij al van overlang verlangde te zien - niet dat hij mij in persoon kende, maar hebbende van mij veel horen spreken - deed ik mijn best die persoon te vinden, en dat gelukte mij eindelijk. Hij ontving mij zeer gul, ont haalde mij vriendelijk en hield mij bij hem. Maar toen was ik in een zware beproeving. „Des mensen hart overdenkt zijn weg, maar de Heere bestiert zijn gang”.

Daar mijn menigvuldig herhaalde gebeden alle onverhoord bleven, was mijn vertrouwen op Gods voorzienigheid begonnen te bezwijken. Ik dacht inderdaad mijn predikdienst op te geven en te gaan wonen in Guildford, waar ik dacht weer werk als tuinman te zullen krijgen, en dan kon ik toch 's zondags nog oefenen voor de kleine gemeente te Woking.

Maar helaas! „De mens heeft vele schikkingen des harten, maar de raad des Heeren zal bestaan”. Om dit evenwel enigszins met een goede consciëntie te kunnen doen, trachtte ik predikanten voor de onderscheiden plaatsen, waar ik gewoon was te preken, op te sporen. Doch alle pogingen daartoe mislukten. Er was ook niet veel aanmoedigends om zulk een plaatsvervulling aan te nemen, want de afstand van Londen, en de tegenstand en vervolging, die moesten verduurd worden, wilde men die zaak voorstaan, maakten dat ieder er tegen opzag. Behalve dat, er waren noch tienden, noch inschrijvingen, noch vastgestelde traktementen om die arbeid te belonen. Die deze strijd wilden ondernemen, moesten zoiets doen geheel op hun eigen risico.

Kunnende dus geen verlichting krijgen in mijn predikdienst, hoewel ik het op alle mogelijke wijzen gezocht had, wist ik geen raad meer. Mijn kleren waren zó slecht, dat ik er bijna niet in durfde verschijnen. De onmisbaarste levensbehoeften kon ik nauwelijks bekomen. En ik had zo veel te doen met reizen en preken, dat hoewel ik alles had gehad wat tot mijn levensonderhoud nodig was, ik moeilijk zou hebben kunnen doorkomen. Maar nu genoodzaakt zijnde zo armoedig te leven, was ik daartoe volstrekt niet in staat. Het ging mij als de arme apostel Paulus: *ik leed honger, koude en naaktheid*.

De goede vriend, in wiens huis ik die nacht logeerde, stelde mij voor om eens naar Sussex (een graafschap in Engeland) te gaan preken, en wel in zijn geboorteplaats. Ik zei hem, dat het pak, wat ik aanhad, al de kleren waren, die ik bezat; dat ik mij dus nergens met gepastheid vertonen kon en dat ik bovendien nog schulden had. Hij vroeg mij daarop nog één dag te blijven en of ik dan die avond in één van zijn kamers voor enige vrienden, die hij zou verzoeken, wilde preken. Ik zei van ja en deed zoiets; na de predicatie gaven drie heren mij ieder een guinie.

Nog ging die vriend bij sommigen van zijn bekenden en bracht de som van negen guinies bijeen. Daarvoor kocht ik behoorlijke kleren en andere benodigdheden en er schoot nog genoeg over om enige kleine schulden te betalen, die wij gemaakt hadden. Zo was ik dan weer thuis gekomen met een volledig antwoord op mijn gebeden en in mijn tweede pak van predikantskleding. Door dit voorval werd mijn moed aangewakkerd en zowel als mijn geloof in Gods voorzienigheid gesterkt, en ik vroeg aanhoudend van God met gedurige smekingen, dat Hij toch mijn enige Verzorger, Leidsman en Meester wilde zijn, en steeds mijn gangen richten en in mijn behoeften en noden voorzien, en niet toelaten, dat ik ooit kwam af te hangen van een vleselijke arm. In mijn gebeden was dit vaak mijn pleiten, dat doordat Hij mij geroepen had zonder tussenkomst van enige predikant, en mij had uitgezonden zonder iemands goedkeuring of afkeuring, en in de weg van Zijn aanbiddelijke voorzienigheid zo vele deuren voor mij geopend had, en mijn werk gezegend had voor onderscheiden zielen, Hij dan ook met Zijn voorzienigheid geliefde tussenbeide te komen wanneer ik zoiets nodig mocht hebben. Dat ik mocht vrijgehouden worden van de lastige zorg voor: „wat zullen wij eten en wat zullen wij drinken en waarmede zullen wij ons kleden?” Maar dat ik lichaam,

ziel, tijd, vermogens en talenten zou mogen toewijden aan de verheerlijking van Zijn Naam en tot zaligheid van Zijn uitverkorenen.

Het heeft God behaagd deze beden te vervullen van die tijd af tot nu toe, in een mindere of meerdere mate. "Ik ben jong geweest en oud geworden, en heb nooit gezien de rechtvaardige verlaten, noch zijn zaad zoekende brood".

Bij mijn terugkeer van Londen kon ik niet laten Gods goedheid te roemen en deed zelfs op de predikstoel, zeggende hoe God mij geholpen had. En aangezien mijn vervolgers mij een weinig tevoren *in beeltenis* hadden verbrand, zei ik mijn hoorders, dat God mij een nieuw stel kleren had gezonden als uit de as van de vroegere. Want mijn vijanden hadden een pak, waarmee zij mijn beeltenis gekleed hadden, verbrand, dat in vele opzichten geleek op mijn oude pak. Het was tot groot hartzeer voor de tegenstanders van Gods werk, dat zij mij dus goed gekleed zagen, want zij konden niet dragen, dat er iemand opgestaan was om het goede te zoeken voor de kinderen van Israël.

Ik had nu een tijdlang de wind in de zeilen en het ging voor wind en stroom. Maar daarop pakte zich weer een donkere wolk van tegenheid over mijn hoofd op en maakte mij vervaard gedurende een geruime tijd, totdat ik veertien á vijftien pond schuldig was; tien ponden meer dan immer tevoren. Doch daar mijn geloof in Gods voorzienigheid zulke zware beproevingen had gehad, en door die beproevingen sterker was geworden, moest mij nu weer een grotere last opgelegd worden. En zo bemerkte ik geloofswerk steeds in evenwicht met geloofssterkte. Terwijl ik midden in deze zwaarigheden zat, begeerde het kleine hoopje volks te Wooking, dat ik mij vast aan hen zou verbinden en mij onder hen laten bevestigen. Ik willigde dat in en gaf mijn woord. Maar toen ik naar huis ging, nadat zoiets was geschied, kwam de satan mij hevig aanvallen en mijn ongelooft en vleselijk overleg vielen hem bij, zodat de aanvechting zwaar werd. Het was omdat ik een andere roeping, om vast leraar te zijn, had opgeslagen op plaatsen, waar het volk mij als hun herder een vast inkomen zou hebben gegeven tot mijn onderhoud, indien ik hun roeping had willen aannemen.

Maar nu had ik toegestemd om mij te laten bevestigen in een gemeente, die mij niet kon onderhouden en was dus gebonden om altijd gebrek te lijden; en dat ik nooit een ander beroep zou mogen aannemen, dat mijn huisgezin al aangroeide, dat ik zo diep in de schuld zat, dat mijn kleren meer dan ooit verleten waren, dat mijn jaar nu uit was en mijn goedertieren Meester nog geen nieuwe livrei gegeven had en dat er ook niet de minste waarschijnlijkheid was om zoiets te bekomen. Maar God zij gedankt, ik had in mij de bewustheid en blijmoedige overtuiging, dat ik niet het opzicht over Gods gemeente aanvaard had om vuil gewin, maar met een volvaardig gemoed.

Na enige tijd door deze vreselijke stroom gewaad te hebben, begon ik ten laatste uit vroegere ondervindingen bij mijzelf te overleggen, dat God tot dusver goedertieren met mij gehandeld had: en daar Hij het was, Die mij had te werk gezet, dat ik dan ook van Hem mijn loon moest wachten. De satan trachtte dit overhoop te werpen en legde mij voor, dat ik nimmer tevoren zo diep in de schuld gestoken had. En ik wist goed dat zoiets waar was. Zo begon mijn geloof te wankelen en ik begon aan de voorzienigheid Gods te wantrouwen. Maar deze woorden vielen zoet in mijn hart en met zó veel kracht, dat alles omver viel wat de verzoeker mij ingeworpen had: „Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden”. „Een woord op zijn pas gesproken, is als gouden appelen in zilveren gebeelde schalen”.

De volgende dag 's avonds preekte ik te Hameramith, en toen ik van de preekstoel kwam, verzocht een heer mij bij hem aan huis te komen, waar hij een kleermaker had besteld om mij de maat te nemen van een pak kleren, dat hij mij wilde present doen. Zodra waren de woorden niet uit zijn mond, of diezelfde tekst werd met kracht op mijn gemoed herhaald: „Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden”. Ik liet mijn hoofd zakken en schreide van vreugde over de goedheid Gods jegens één, die zo traag van hart was om te geloven. In weinige dagen waren mijn kleren gemaakt en ik ging om ze te halen. Dit was een harde

slag voor mijn ongeloof en deed mij zien, dat God niet minder zorg droeg om kleren voor mij te bestellen, dan voor Aäron en zijn zonen.

Nu bleef nog over het voornaamste en moeilijkste werk van geloof, om namelijk mijn gemoed gerust te stellen omtrent de afdoening van mijn vele schulden. En hoe daartoe te geraken, zag ik geen middel. Maar dit was mij tot hulp, dat ik wist dat ik niet moedwillig noch onvoorzichtig Gods voorzienigheid verzocht had, en dat de schuld gemaakt was alleen ter voorziening in noodzakelijke behoeften. En daar de Heere mij op Hem deed vertrouwen, als Die Zijn beloften zeker zou vervullen, werd ik gedrongen anderen te zoeken, die mij wilden borgen tot mijn geloof haar loon betaald kreeg. Dus liet ik de kerfstok oplopen op mijns gezegende Meesters rekening, Die op Zijn eigen tijd steeds mijn schulden eerlijk afdeed. Die God, Die een wonderwerk deed door de profeet Elia om de schuld te betalen van de arme weduwe, zal gewis de rechtmatige schulden van Zijn arme knechten afdoen.

Korte tijd na dezen verzocht mij vriend te Londen mij om in zijn huis te preken. Ik willigde dat in en ging op de bestemde dag daarheen. Bij hem komende, zei hij mij, dat hij met de bestuurders van de kapel in de Margrietstraat gesproken had, om mij daar te laten preken. Zij hadden zoiets goedgevonden en het was bekend gemaakt, dat ik daar diezelfde avond dienst zou doen. Dit stond mij zeer tegen, want ik had weinig zin om in Londen in het openbaar te preken, en dat om onderscheiden redenen. Vooreerst doordat mij gezegd was, dat daar zo velerlei dwalingen en ketterijen waren van allerlei somt, zodat ik bevreesd was daardoor verstrikt te worden, als die op de loer lagen om mij uit het rechte spoor te brengen. Ten andere, omdat ik geen geleerdheid bezat en om die reden vreesde ik niet in staat te zullen zijn om mij behoorlijk te kunnen uitdrukken. Want daar ik niets van Grieks of Hebreeuws wist, ja zelfs niets van de Engelse spraakkunst, dacht ik bloot te zullen staan aan de gesel van iedere bedilzieke tong in Londen. Niettemin, ik preekte die avond en werd weldra overgehaald, door bijzondere aandrang van onderscheiden kanten, om het Woord van God geregeld in die kapel te preken.

Enige weken lang werd ik zeer gekweld door moedeloze aanvallen, wegens gevoel van mijn onbekwaamheid om in de grote hoofdstad te preken. Maar te goeder ure deed God die aanvallen hun kracht verliezen, daar het Hem behaagde Zijn door mijn zwakke mond gepredikt Woord te zegenen. Een jonge heer werd door 's Heeren goedheid uit een zielverdervende dwaling getrokken door het eerste voorstel, dat ik daar deed, waardoor ik niet alleen op die tijd een grote aanmoediging kreeg, maar het was mij ook als een voorspel van die toekomstige zegen, die ik, onder Gods beloofde bijstand, te wachten had. Bovengenoemd jongmens is thans een prediker van het Evangelie en is het middel geweest tot bekering van anderen, zodat ik nu reeds grootvader geworden ben door die eerste openbare predicatie in Londen.

Geboortig zijnde uit het woud van Kent, dat geen van de beschaafde delen der wereld is, zo kleefde mij een goed deel van mijn provinciale tongval aan, en vele van mijn uitdrukkingen klonken hard en onbeschaafd in de oren van een spraakkundig geleerde, wat veroorzaakte, dat niet weinig wereldsgezinde bedillers de spot met mij dreven en mij uitlachten. Maar als God mij nu en dan in gezelschap liet komen met enigen van die zo hooggeleerden, en zij met verachting begonnen te spreken van enige mijner zegswijzen, bemerkte ik hen toch zeer gebrekkig in het werk des Geestes op hun eigen zielen. Sommigen schenen wel zeer wijs in de leerstukken van de Schrift, maar het was mij licht te bespeuren, dat hun kennis maar ontleend was van uitleggers boeken, doordat zij geheel en al vervreemd schenen te zijn van de ondervinding van die leerstukken aan hun harten en van het zalig genot door de bevinding der waarheid. Want hadden zij dat gekend, zij zouden dan rekenschap hebben kunnen geven wanneer zij die hadden ontvangen, met de hemelse dauw bevochtigd en met de hemelse liefde verwarmd, in antwoord op het gelovig gebed. Weliswaar hebben zij mij soms vastgezet met de mening en de zin der woorden naar de grondtekst, maar ik was niet minder in staat hen beschaamd te zetten en tot zwijgen te brengen met de bevindelijke werkingen van de Heilige

Geest, overeenkomstig Gods Woord. En door mijn eigen ondervinding van des Geestes werk was ik nu en dan in staat sommige meningen, die zij uit de Hebreeuwse taal afleidden, om te stoten; inzonderheid van hen, die hun best deden om de Godheid van Gods Zoon tegen te spreken, welker klare en duidelijke openbaring aan mijn eigen ziel, in overeenstemming met de leer van de Heilige Schrift, mij heeft in staat gesteld om de meest geoeffende Ariaan⁴ met wie ik ooit over dat punt geredetwist heb, in de engte te jagen. De zekerste weg om Christus' Godheid klaar te bewijzen, is tot Hem te gaan wanneer men overstelpt is met schuld en verschrikking, en Hem te bidden als de eeuwige God. Indien Hij dan blijkt ons geloof aan te nemen door onze gebeden te verhoren en ons te verlossen van de toorn van God, de schuld der zonde, de kracht des satans, de vrees des doods, de vloek der, wet en de eeuwige verdoemenis, en ons te zegenen met vergeving, vrede, liefde en vrijheid, dan zal Hij ook de eeuwige God van zaligheid voor onze zielen zijn. En laat dan de satan vrij zijn de god van deze wereld, die in het boze ligt. Want hoewel de Arianen spreken mogen van Christus als een steen van hulp, dan wanneer zij Hem niet meer laten zijn dan een schepsel, mogen zij Hem evengoed een zandgrond noemen als een rotssteen, want alle vlees is stof en moet tot stof terugkeren.

Ware Hij niet God geweest, Hij had gewis verderving gezien, zowel als andere schepselen. En dat Hij opgewekt werd uit de doden, is niet geschied doordat Hij mens was, maar doordat Hij God was. „Die wel is gedood in het vlees, maar levend gemaakt door de Geest”. Zijn lichaam werd opgewekt zonder verderving te zien, opdat Hij krachtig zou bewezen worden de Zoon van God te zijn, Die onsterfelijkheid en eeuwig leven in Zichzelf had, als de Zelfbestaande en onafhankelijke Jehova. En gelijk God de Vader Hem een lichaam toebereid had en Hij gewillig kwam en op Zich nam om des Vaders wil te doen, alzo droeg Hij dat vleses omhulsel totdat Hij had voleindigd het werk, dat de Vader Hem gegeven had te doen, en doopte hetzelfde toen in bloed en heiligde Zichzelf voor ons, opdat wij geheiligd zouden zijn. Hij legde hetzelfde toen af om onze zonden en wekte het wederom op ter onzer rechtvaardigmaking. En eindelijk nam Hij hetzelfde op ten hemel, als de Eersteling van die ontslapen zijn, en verschijnt in hetzelfde als in een eeuwige tempel, in welke de heerlijke Schechina woont, of „al de volheid der Godheid lichamelijk”. Al onze toegang tot God is alleen door dat gescheurde voorhangsel van Zijn vlees. En al wie Christus niet meer dan een schepsel beschouwd, verloochent de gehele heerlijkheid der eeuwige Godheid, Die tussen de Cherubim woont, en verdoemt iedere ziel, die ooit hopende toevlucht zocht onder de schaduw gevende vleugelen van de Almachtige.

Over 't geheel vond ik, dat mijn onkunde in het Grieks en Hebreeuws geen hinderpaal was voor de Geest der kracht om te werken, doordat het geloof bij mij vast stond, dat God Zijn wet in mijn hart had geschreven; verzekerd als ik ben, dat hetgeen de Heilige Geest schrijft op des mensen verstand, steeds in overeenstemming is met de oorspronkelijke tekst. En zo er enige dwalingen in onze overzetting zich bevinden, dat de Heilige Geest nimmer in het verstand van Gods uitverkorenen een verkeerd afschrift zal indrukken, noch als het grootzegel van de hemel zal verschijnen om een leugen wettig te verklaren. Nee, maar: „Hij zal u in al de waarheid leiden, en zal Mij verheerlijken”.

Maar nu staat mij weer terug te gaan tot mijn vorig onderwerp, en ik moet mijn lezer mededelen, hoe mijn geloof het stelde met de grote schuld, waarvan vroeger is gesproken. God de Heere hebbende lange tijd mijn geloof en geduld op de proef gesteld, begon ik ten laatste te wanhopen, of ik het ooit te boven zou komen om die betaald te krijgen. Het gebeurde, dat er een zielverdervende dwaling in de gemeente van God, te Horsbam in Sussex, voor de dag kwam. Enige vrienden daar ontboden mij, als die daar dikwijls gepredikt had; ja zelfs, het was de plaats waar ik het eerst van mijn leven in het openbaar gepredikt had.

Ik willigde diensvolgens hun verzoek in, en op mijn reis daarheen werd ik verwaardigd met één van

⁴ Ariaan: een loochenaar van de Godheid van Christus, dus genaamd naar Arius, ouderling in de kerk te Alexandrië in het jaar 300, die de eerste geformuleerde voorstander van die ketterij is geweest.

de troostelijkste en levendigste gestalten, die mij ooit te beurt waren gevallen. Deze gestalte ging vergezeld met een aaneenschakeling van alleraangenaamste hemelse overdenkingen, welke ik, ter plaatse mijner bestemming gekomen, op het papier bracht en naar een vriend in de hoofdstad zond. Deze ontmoeting baande onder Gods bestier de weg, dat ik uitgenodigd werd in Chelsea te komen preken, waar ik handelde over de tekst: „Kinderen, hebt u niet enige toespijs?” (Joh. 21 : 5). Later werd mij bericht, dat één in zijn dwalingen bevestigde Ariaan uit nieuwsgierigheid was gekomen om mij te horen. En hoewel daarvan niets wetende, werd ik in het spreken geleid, om met hoge ernst aan te tonen de schadelijke strekking van die sekte. Hij werd daardoor overtuigd en ging in die gemoedsstemming naar huis. Thuis komende overviel hem een ziekte, gedurende welke het de Heere

Christus

goedgunstig beliefdde, Zijn schuldverzoenend rantsoen aan zijn consciëntie bekend te maken. Zodra hij de kracht daarvan ontwaarde, riep hij uit: „De duisternis is voorbijgegaan, en het waarachtige licht schijnt nu”. Hij bleef voortdurend in deze Goddelijke opgetogenheid, totdat zijn lichaam een prooi werd van de dood, wat omstreeks veertien dagen na die predicatie gebeurde. Dus vervult God Zijn Woord: „Die dwalende van geest zijn, zullen komen tot verstand, en de murmureerders zullen leringen aannemen” (Jes. 29:24).

Maar om terug te keren tot mijn onderwerp. Een heer, bekend vanwege zijn milddadige gemoedsstemming, vroeg mij, in zijn huis mijn intrek te nemen, wat ik met blijdschap aannam. En des avonds ondervroeg hij mij naar mijn welstand, of ik zegen had op mijn dienstwerk, en eindelijk ook naar mijn levensonderhoud. Daar God alleen mijn noden kende, zo kon ook niemand dan God zijn hart geneigd hebben om mij wel te doen. Bij mijn vertrek gaf hij mij tien guinies. Dit dierbaar antwoord op het gebed, komende zo gepast in een tijd van nood, beschaamde mijn ontevredenheid, sloeg het ongeloof uit zijn plaats, en stopte de muil van een beschuldigende duivel. „Vertrouwt op de Heere en doet het goede; zo zult u de aarde bewonen en getrouwelijk gevoed worden” (Ps. 37 : 3).

Ik vond dat de beloften Gods des christens wissels en banknoot zijn, en dat een levend geloof steeds trekt op de Goddelijke *Kassier*, ja, dat de Geest der gebeden, en een diep gevoel van zijn noden aan een erfgenaam der belofte een kinderlijke stoutmoedigheid zal geven, om te gaan naar des hemels onuitputtelijke *Bank*.

En zeker, Gods voorzienigheid is een grote verborgenheid. En ik kon dat raadsel niet oplossen, noch dat geheim ontknopen, zelfs niet, toen ik er dagelijks in geoefend en geleerd werd. Gedurende ons verblijf te Ewel, ben ik menigmaal de week begonnen met achttien of twintig stuivers, soms met twee schellingen, en soms met een halve kroon. En wij hebben allen daarvan de gehele week geleefd, zonder enige schuld te maken. En aan het einde der week was het mij niet doenlijk, ik mocht oprekenen zoveel ik wilde, om te kunnen zeggen, hoe wij deze week doorgekomen waren.

Op andere tijden heb ik bemerkt dat mijn onophoudelijke eetlust zijn scherpte had verloren, zo zeer, dat ik in staat ben geweest hard te werken, twee dagen achter elkander, zonder enig voedsel te nuttigen. En dan terug op andere tijden heeft God mij verwaardigd met zulke hemelse voorsmaken van de staat der heerlijkheid, en mij onderhouden met zulke zoete gemoedsbeschouwingen over de toekomstige hemelse vreugde, dat de tijd van mijn middageten voorbij was, zonder dat ik er aan gedacht had; zodat het wel soms vier of vijf uur was, eer ik de minste behoefte aan eten gevoelde, ja ook wel, dat ik er niet aan dacht voor het haast tijd was om uit te scheiden.

Niemand denke, dat deze wonderlijke handelingen van Gods voorzienige zorg iets nieuws zijn. God nam van Mozes en Elia de trek tot eten weg, veertig dagen lang, en Hij is nog Diezelfde God. Zijn hand is nog volstrekt niet verkort, hoewel het geloof der behoeftigen, die zo dikwijls heeft doen uitstrekken: „Ik zal Mij doen overblijven in het midden van u, een arm en ellendig volk, en die zullen op de Naam des Heeren vertrouwen” (Zefánja 3 : 12).

Toen ik terug thuis was gekomen, betaalde ik mijn schulden, zo ver als ik met de tien guinies kon,

en liet dat er overbleef staan op het boek, wat door Gods voorzienigheid moest dienen tot een voortdurende oefening voor mijn geloof. Omstreeks deze tijd werd ik bevestigd in mijn kleine gemeente te Wooking. Het gelaat van de Voorzienigheid begon terug te betrekken, ten einde mij laag en klein te houden. Evenwel, alle dingen moesten mij medewerken ten goede. Want, doordat ik dag bij dag afhankelijk van Gods voorzienigheid gehouden werd, werd mij het kostbaar genot van zoete gemeenschap met de Heere vergund, en iedere dag verscheen Zijn voorzienige en genaderijke zorg over mij en de mijnen in mindere of meerdere mate. Die uitreddingen waren mij de gezegendste en zoetste, die mij het meest aanhoudend bidden gekost hadden. Dit maakt „een gerecht van groen moes, waar liefde is, beter, dan een gemeste os en haat daarbij” (Spreuken 15 : 17).

Kort na deze werd ik in een andere engte gebracht; een brief meldde mij, dat ik één van mijn kleine gemeenten zou moeten opgeven. En het was juist die, welke toen het meest bijdroeg tot mijn onderhoud. Dit voorval werd veroorzaakt door iemand, die van zijn geld zijn god maakte, en ontevreden was over mijn preken, menende, dat ik daarin op hem doelde. En zeker, die opvatting was niet zo ongegrond, want wanneer iemand de wereld in zijn hart heeft, moet de predikant hem steeds treffen, indien hij getrouw is, al is het, dat hij in zijn eenvoudigheid de boog spant. Indien toch de gierigheid een wortel is van alle kwaad, dan is het niet mogelijk het zwaard des Geestes te trekken, zonder wortel of tak van die boom te raken.

Dit voorval was een middel om mij naar Londen te doen komen. Toen ik des zondagsmorgens mijn huis verliet, beliep mijn hele kapitaal geld, dat ik bezat, niet meer dan twee stuivers; de ene helft daarvan liet ik mijn vrouw, de andere helft nam ik voor mijzelf. Van deze betaalde ik een halve stuiver aan de brug van Hampton Court, en kort daarop vroeg een arm man mij om een aalmoes, en ik gaf hem de andere halve stuiver. Toen bad ik de Heere, dat Hij mij niet terug een bedelaar zou doen ontmoeten, voordat Hij met Zijn liefderijke hand mijn behoeften vervuld had.

Deze reis baande de weg voor mij om regelmatig in Londen te preken, en onderscheidene, die mij in de stad gehoord hadden kwamen mij bij mijn vriend aan huis bezoeken. Enigen verzochten mij bij henzelf aan huis. De één gaf mij een guinie, een ander een halve guinie, totdat ik genoeg had om al mijn schuld, die ik had, af te doen. Menigeen heeft er zich aan geërgerd, dat ik zo geringe bijzonderheden heb in geschrift gesteld en medegedeeld, en ettelijke, inzonderheid bemiddelde lieden, hebben mijn gebeden, voor zulke tijdelijke dingen opgezonden, als vleselijk veroordeeld. Maar ik ken er enigen, die veel slechter middelen gebruikt hebben, en om tot zulk een fortuin als zij hebben verkregen, te komen, en om het te bewaren. En ik ben van oordeel, *dat het beter is te bedelen dan te stelen*, gelijk het spreekwoord zegt.

Ik verlangde nu naar huis terug te keren, bevreesd zijnde, dat mijn huisgezin gebrek zou hebben aan brood. Maar zo als ik stond weg te gaan, kwam er een vriend van Richmond, die mij zei, dat hij naar Ditton geweest was, en in de behoefte van mijn gezin had voorzien. Want, zei hij, het was hem ter ore gekomen wat er voorgevallen was, en hij had dus het besluit opgemaakt, dat er nood was. „Och! dat de mensen de Heere wilden prijzen voor Zijn goedheid en wonderlijke werken aan de kinderen der mensen”. “Ga dan henen, eet uw brood met vreugde en drink uw wijn met goeder harte. Want God heeft alreeds een behagen aan uw werken” (Pred. 9 : 7).

Thuis wedergekeerd zijnde, betaalde ik mijn schulden, en leefde een tijd lang zachtens voort, onder de zonneshijn zo van voorzienigheid als genade beide. En God zond mij terug tot de gemeente, die ik had moeten verlaten, door het aanhouden van een rijk en gierig lidmaat. Dus vernietigde God de raad des goddelozen, zodat zijn handen niet konden uitrichten, wat hij voorgenomen had.

Maar doordat het geloofsleven bestaat *in het kruis van Christus te dragen*, moeten wij niet wachten lang vrij van beproeving te zijn. De Voorzienigheid begon weldra terug donker op mij te zien, en ik geraakte achteruit, zo als gewoonlijk. Dit kwam nog bovendien op een tijd, dat mijn vrouw in het

kraambed lag, en die benodigdheden miste, welke in zulke omstandigheden onmisbaar zijn.

De minne (kraamvrouw) kwam en zei, dat er geen thee in huis was. Mijn vrouw riep: „Zet de ketel op, al is er geen”. De minne (wier naam was Anna Webb, mijn dochter in het geloof, en de eerste ziel welke God door mij tot bekering bracht) zei: „Gij hebt geen thee en er is geen uitzicht om die te krijgen”. Mijn vrouw hernam: „Zet de ketel op het vuur”. Zij deed zoiets, en eer het water kookte kwam een vrouw (aan welke wij op die tijd geen kennis hadden) aan de deur en zei tegen de minne, dat zij wat thee als een present voor mijn vrouw bracht. Dus zond God, die aan Mozes een stuk hout aanwees, om de bittere Marawateren zoet te maken, een weinig thee, om het water in onze theeketel bitter te maken.

Kort na de herstelling van mijn vrouw uit het kraambed, kregen wij de tijding, dat een dienaar van het Evangelie stond af te komen naar Kingston, om een avond te preken en het Avondmaal voor de gemeente daar te bedienen. Mijn verlangen om aan de tafel te gaan was groot, en niet minder om mijn kind te laten dopen bij diezelfde gelegenheid. Maar ik was altijd gewoon, wanneer ik aan de tafel ging, een zilveren penning te offeren, en nu had ik geen stukje zilvergeld in mijn zak; zo kon ik daarom niet gaan.

Ik smeekte echter God, dat Hij mij een weinig geld liefde te zenden, langs de ene weg of de andere, om tot dit einde te gebruiken. En ik kreeg geloof, dat Hij zoiets zeker doen zou. Ik bleef dan wachten totdat het nog slechts een half uur af was van de tijd, dat wij moesten gaan. Toen begon ik te denken, dat ik mijzelf bedrogen had en zou teleurgesteld worden. Maar zo als ongeloof mij aan het murmureren en klagen begon te zetten, hoorde ik iemand te paard voor aan de deur, terwijl ik in mijn studeerkamer was, achter in mijn huis. Toen hij terug wegreed, riep ik tot mijn vrouw, dat zij zich gereed moest maken om te gaan.

„Gereed maken”, zei zij, „en u weet wel, dat wij geen geld hebben om te kunnen gaan”.

„Nu, nu!” zei ik, „wees maar stil, God heeft het geld reeds gestuurd!” En inderdaad het was zo, God had het gezonden. Want al wat die man bij ons te doen had, was om ons enig geld te brengen. Voorzeker, het was de Heere, die hem gezonden had, en niemand anders. Want is het, dat de haren van ons hoofd alle geteld zijn, dan mogen wij vrijelijk besluiten, dat onze behoeften en noden zoiets niet minder zijn, en wanneer God onze haren bewaart, dat die niet op de aarde vallen, dan zal Hij veel meer nog ons gebrek vervullen.

Aldus zond die genadige God en Zaligmaker, die een vis geld liet voortbrengen om op aarde een tol te betalen, die man tot ons met drie schellingen, als een offer aan God, en uit Zijn hand offerden wij het terug aan Hem (1 Kron. 29 : 14).

Een weinig hierna werd ik in de noodzakelijkheid gebracht om een guinie te lenen van een zekere vriend; ik beloofde die de volgende donderdagavond hem terug te geven, als hij er om wilde komen. Ik bad de Heere, dat Hij mij van de ene of andere kant zoveel zou doen toekomen, en kreeg vast te geloven, dat het zou geschieden. De dag vóór die, welke mijn vriend bepaald had om zijn geld bij mij te komen halen, moest ik uit om onder mijn vrienden te gaan preken. Ik hoopte en bad met aandrang God, om het mij die dag te bezorgen, indien het Zijn wil en welbehagen was, en meende daar zo zeker van te zijn als van mijn eigen aanwezen, dat het zou geschieden. Maar zie, ik moest naar huis terugkeren zonder het te hebben ontvangen, en kon niet begrijpen, hoe zoiets `kon zijn, doordat de Zaligmaker zegt: „Al wat u zult begeren, gelovende, zult gij ontvangen, en niets zal u onmogelijk zijn”. Ik ging in het versborgten, en zei de Heere, dat ik in het geloof daarom had gebeden, vast gelovende het te zullen ontvangen, en hetzelfde toch niet verkregen had.

Deze tekst van de Heilige Schrift kwam daarop met kracht op mijn gemoed: „Het geloof is een vaste grond der dingen, die men hoopt, en een bewijs der dingen, die men niet ziet”. Van die tijd af aan had ik uit die tekst zoete overdenkingen, en heb over die enige malen gepredikt, en God zegende die

predicatie krachtig.

Maar tot de zaak: ik kwam niet thuis, of ik begon te morren, doordat ik het geld, dat ik verwachtte, niet had gekregen. Maar als ik wilde morren, antwoordde mij de tekst: „Het geloof is een vaste grond der dingen, die men hoopt” enz. Ik hernam: „Als het is een vaste grond, is het zo zeker als de zaak zelf”.

Terwijl ik zo overlegde, komt de goede man in mijn studeerkamer. Ik wilde beginnen een verontschuldiging te maken, maar eer ik nog mijn mond kon openen, zei hij: „Ik kom om u te zeggen dat u niet hoeft te denken om mij die guinie terug te geven, want ik heb u die present gedaan, en God zegene u daarmee”.

Zodra was hij niet weggegaan, of die plaats der Schrift kwam mij terug te binnen met zoete vertroosting: „Het geloof is een vaste grond der dingen, die men hoopt, en een bewijs der dingen, die men niet ziet”. En inderdaad, ik zag duidelijk, dat het zo was, zowel in tijdelijke als in geestelijke dingen,

Dus was mijn geloof niet beschaamd, noch mijn hoop teleurgesteld; al mijn moeite kwam voort van mijn eigen zonde, en wel omdat ik de Heilige Israëls paal en perk gezet had. Ik verwachtte geld, om mijn schuld te betalen, en God nam van mijn schuldeiser de verwachting om betaling te ontvangen weg. Eveneens als Jozefs broederen wilde ik mijzelf eerlijk en getrouw betonen, door het geld te betalen. Maar onze geestelijke Jozef dacht mij te laten zien, hoe Hij mij een schat had gegeven in liet hart van mijn schuldeiser.

Ongeveer om deze tijd kwam iemand bij mij, en bood mij aan, het huis waar hij toen in woonde, te verhuren, want hij was van plan er uit te gaan. Mijn begeerte om zo iets te doen was zeer groot, want er behoorde een grote tuin bij dat huis, en ik kon die zelf waarnemen, en zo velerlei eetwaren verbouwen, hetgeen niet weinig tot verlichting van mijn huishouden kon bijdragen. Bovendien was er een hoge heining rondom de tuin, hetgeen mij zeer diende, want ik hield veel van vrijheid te hebben in mijn eenzaamheid. Er was een stal en brouwkuip met allerlei andere geriefelijkheden bij, en de huur was slechts zes pond en tien schellingen in het jaar. Maar die man zei mij, dat het wel zeven of acht ponden zou kosten, om de dingen over te nemen, die aan het huis vast waren en er toe behoorden. Om die reden liet ik de gedachten varen om het huis over te nemen. Want er bestond voor mij geen uitzicht om zulk een som bijeen te krijgen. Ik zette het wel uit mijn hoofd, hoewel ik er grote zin in had; doch God heeft „bescheiden de tijden tevoren verordineerd, en de bepalingen van onze woningen, of wij de Heere zoeken mochten” (Hand. 17 : 26).

Weinige dagen na deze kwam een vriend mij bezoeken; ik sprak met hem over het huis, en liet het hem zien. Hij raadde mij het te nemen, en ik volgde zijn raad op. Maar moest enige weken wachten, totdat de man in wiens huis ik komen moest, een geschikte gelegenheid voor zichzelf zou kunnen vinden, om zijn beroep uit te oefenen. Ik bad dan van God, dat Hij mij wilde in staat stellen, hetgeen bij het huis behoorde, over te nemen, als het zo Zijn vrijmachtige wil en welbehagen was. Want dat wist ik: „God de Allerhoogste, had de landpalen der volken gesteld, naar het getal der kinderen Israëls” (Deut. 32:8).

De voorzienigheid Gods kwam ook zo opmerkelijk tussenbeide, dat ik in korte tijd overvloedig geld genoeg kreeg om te betalen voor het overnemen van het huisgereedschap. Maar de man verzocht mij nog enige weken te willen wachten, omdat hij teleurstelling had gekregen met het huis, waarin hij dacht te trekken; dus wachtte ik nog twee maanden, en in die tijd was al het geld verbruikt. Toen bad ik God, dat Hij maar geheel en al wilde beletten, dat ik in het huis ging, doordat het Hem mishaagde, hoezeer ik het ook wenste. Want mijn klein hok was gelegen in een zeer gemene buurt, en de vensters waren zo laag bij de grond, dat ik niet voor één van die kon gaan zitten, of ik was blootgesteld aan het gezicht mijner vijanden, die wel eens stenen door het glas heen naar mij toe wierpen, of mij anders pleegden te groeten met een hoop vloeken en verwensingen van allerlei aard. Dit was niet zeer aangenaam voor mij. In mijn openbare bediening wachtte ik niet anders dan wreed adderenvenijn. Maar in het eenzame met God gemeenzaam te zijn, was de enige zoete toevlucht, die

ik had, en de enige deur, die geopend was voor troost en opbeuring.

Evenwel de Voorzienigheid begon welhaast terug te schijnen. En zeker, ik had van begin tot het einde van het jaar niet anders om van te leven, dan wat God mij liet toekomen als antwoord op mijn gebed. Op deze tijd gaf mij een zeker iemand vijf guinies, welk blijk van Gods goedheid mij in bewondering optoog. Maar de volgende nacht had ik een droom (ik hoop, mijn broederen zullen mij niet te meer haten wegens mijn dromen, Gen. 37: 5, want wij hebben een Schriftuurlijk bevel om die te verhalen, Jer. 23 : 28: „Bij welke een droom is, die vertelle de droom, en bij welke Mijn woord is, die spreke Mijn woord waarachtiglijk”).

Ik droomde dan, dat de bovengenoemde man mij een boodschap zond, om te laten weten, dat hij uit zijn huis ging; dat alles wat er toebehoorde stond getaxeerd te worden op vrijdagmorgen, en dat hij mij verwachtte om hem het geld te betalen voor de dingen, die ik moest overnemen. Ik zei in mijn droom: „Heere, U weet, dat ik niet kan gaan, want ik heb geen geld genoeg”. Toen kwam dit antwoord: „Ga naar Mr. Munday, de zwaardveger te Kingston, aan de Theems, en die zal u lenen zoveel als u nodig hebt”. Daarop ontwaakte ik, en ziet, het was een droom!

Ik sloeg er daarom weinig acht op. Maar na verloop van weinige uren kreeg ik een boodschap van die man, dat hij nu uit zijn huis stond te gaan, en dat hij mij zou verwachten tegen de naaste morgen, om bij de taxatie tegenwoordig te zijn, en hem dan te betalen, hetgeen ik moest overnemen. Toen begon ik te denken, dat het meer was dan een droom. Diezelfde dag 's avonds kwam Mr. Munday van Kingston mij bezoeken, die, zoveel ik mij kan te binnen brengen, nimmer tevoren in mijn huis geweest was. Ik vroeg hem, of hij mij wat geld kon lenen.

Hij antwoordde: ‘Ik wil je alles lenen wat ik in mijn zak heb, en als je morgen te Kingston bij mij wilt aan huis kennen, zal ik u vijf pond lenen, als je die nodig hebt’. Hij gaf mij dat, zoveel als hij toen bij zich had, en de volgende morgen, nadat de dingen voor mij geschat waren, betaalde ik die, en hield juist negen schellingen over. Dit was het einde van mijn droom.

Of nu de voorspoed kwam van het rad van fortuin, of van Hem, Die de harten doorzoekt en neigt tot alles wat Hem behaagt, zal ik diegenen laten beslissen, die over geleerdheid en een onafhankelijk vermogen te gebieden hebben.

Mijn jaar was nu terug uit, en ik had behoefte aan een nieuw predikantsgewaad; om welke reden ik een ootmoedig gebed tot mijn allergeoedertierenste Heer en Meester deed, dat mijn jaar uit was, en mijn kleed versleten, dat ik tot niemand anders kon gaan om daarom te vragen, dan tot Hem, en omdat Hij beloofd had, Zijn dienstknechten voedsel en deksel te zullen geven, dat ik hoopte, Hij zou Zijn beloften ook aan mij vervullen, hoewel één van de minste en slechtste van die.

Ziende geen dadelijke tekenen van het komen mijner livrei, begon ik het bidden daarom na te laten, hoewel God zegt: „Ik zal om al deze dingen gevraagd worden van den huize Israëls, opdat Ik ze aan hen doe”. Het gebeurde zo eens daags, dat ik een arm man bezocht, die klaagde, dat hij niet kon opgaan om Gods Woord te horen, doordat hij geen kleren had. Dit zette mij wederom aan het bidden voor mijn nieuw pak kleren, opdat ik mijn oud pak dan zou kunnen geven aan die arme man.

Na verloop van enige dagen werd ik verzocht te komen bij een heer aan huis, kort bij Londen. Inderdaad, zes weken tevoren was het op mijn gemoed gedrukt, dat de Heere die heer zou gebruiken als het middel om mij mijn volgend pak kleren te bezorgen, en zo gebeurde het ook. Want nadat ik hem bezocht had, en nu stond om zijn huis te verlaten, ging hij een klein eindje met mij, en op weg zei hij tegen mij: „Mij dunkt, u hebt een nieuw pak kleren nodig?”

Ik antwoordde: „Ja mijnheer, ik heb dat nodig, en ik ken een arm man, die zeer blijde zou zijn met dit, wat ik thans draag, doordat mijn Meester liefde mij een nieuw te geven”. Toen wij van elkander gingen, verzocht hij mij de andere morgen aan zijn huis te willen komen, wat ik aannam. Daar gekomen zijnde, kwam een kleermaker bij mij in de kamer, die mij zei, dat hij was gelast, mij de maat te nemen van zulk soort van kleding als ik verkoos, en ook van een overrok. Toen ik mijn nieuw stel kleren kreeg, schonk ik mijn oud pak aan de arme man.

Dit was het vierde pak kleren, wat mijn Meester mij gaf, in de weg van Zijn voorzienigheid, in antwoord op het gebed des geloofs. Diezelfde God, die de kleren van de kinderen Israëls in de woestijn bewaarde voor verslijten, hoewel veertig jaren lang dagelijks dragende, gaf mij jaarlijks een nieuw stel.

Welhaast kwam ik terug in een engte van andere aard. Ik was in schuld geraakt tot vijf pond toe, voor noodzakelijke levensbehoeften, en had beloofd, die te betalen op een bepaalde dag. Vele gebeden werden opgezonden tot God, dat Hij mij geliefde in staat te stellen om mijn woord te houden. Eindelijk was de dag daar en ik had geen penning om de schuld te betalen. Tegen tien uur werd er aan de deur gebeld. Ik, denkende dat het mijn schuldeiser was, wierp mij op de knieën voor God, en smeekte, dat Hij de man niet bij mij zou laten komen, voordat Hij mij geld gezonden had, om hem te kunnen betalen. Het bleek, dat er iemand anders gebeld had, dan de man, die ik verwachtte. Maar spoedig daarop werd er terug gescheld. Ik knielde terug neer en bad ongeveer met dezelfde woorden; men kwam mij zeggen, dat er een vreemdeling was, die mij wenste te spreken. Ingekomen zijnde, sprak hij één en ander met mij over de dingen Gods, en weggaande gaf hij mij twee guinies. Hierop ging ik enig werk in mijn tuin verrichten, en er kwam iemand, die op een verre afstand van ons woonde, om mij te spreken, die gaf mij nog een guinie. Daarna was ik naar buiten gegaan, om een weinig door het veld te wandelen, waar ik twee heren tegenkwam, die God vreesden, welke van Londen gekomen waren, met het voornemen om eens te zien hoe ik het maakte. Zij gaven mij ieder een guinie. De volgende dag kwam mijn schuldeiser, en zijn geld lag gereed voor hem. Dit was enigszins als des Heeren handelingen met de arme weduwe bij Eliza; toen de schuldeiser kwam om de moeder en haar zonen tot slaven te maken, zond God al des schuldheers eisen in een kruik olie.

Een bijzondere bestelling van de Voorzienigheid heb ik vergeten te melden; zij komt mij nu juist te binnen; zij gebeurde ter tijd toen ik nog voor mijn brood kolendrager was. Het was op een avond, dat wij ons genoodzaakt zagen onze kleinen zonder eten naar bed te doen, wat mij tot groot hartzeer was, en weshalve ik die heelemaal te nacht niet veel sliep, want ik lag bitterlijk te schreien over mijn hard lot. Terwijl ik dus schreiende en biddende was, komt er iemand aan ons venster, en zei, dat er een vracht hoepels was aangekomen aan de werf van Dorking in Surrey, of ik wilde opstaan en die helpen lossen; ik deed dat terstond. Toen het gedaan was zei de boer tegen mij, dat hij een stuk gebak van vlees en een fles cider (appelwijn), waarvan hij had horen zeggen, dat ik veel hield, had medegebracht.

Zodra was hij niet weg, of ik ging naar huis, en deed mijn best om de kleinen wakker te maken, maar tevergeefs; doch ik zette ze overeind in het bed, en zo begonnen zij te eten eer zij nog recht wakker waren. Dus zond God spijs van een ver af gelegen deel des lands, als een antwoord op de zuchtende smekingen van mijn bezwaard gemoed, God geve, dat mijn lezer, indien hij een arm christen is, uit deze verhalen mag moed scheppen, om toch aan te houden in het gebed en te wachten op Gods hand in iedere tijd van nood, zolang tot hij ondervindt, dat de Heere, naar Zijn beloften al Zijn goedheid laat voorbijgaan bij hem henen. Och, hoe zoet is de kleinste weldaad, wanneer die zo recht tijdig en naar de behoefte gepast komt! Wat wordt God dan dierbaar voor de ziel! Toen de arme weduwe van Sarepta die paar houten was oplezende, om de laatste koek voor haar en haar zoon te bakken, dat zij nog eens mochten eten en dan sterven, zie daar komt de man Gods en zweert, dat het meel van de kruik niet zal verteerd worden en de olie der fles niet zal ontbreken, totdat God regen op de aardbodem geven zal (1 Kon. 17 : 14).

In die tijd waren mij onderscheiden deuren om het Evangelie te kunnen preken geopend. Ik preekte in de kapel van Margrietstraat te Londen, te Richmond, te Ditton, te Cobham, te Woking, te Worplesdon en te Farnham in Surrey. Dit ging boven mijn kracht. Niettemin, ik hield een tijdlang daarmede aan, tot ik eindelijk meest iedere maand eens ziek kwam te liggen. Ik dacht, dat ik

grotelijks een paard van node had, maar de vrees beving mij, dat ik niet in staat zou zijn het te houden, al had ik er één.

Nu gebeurde het, dat ik een zware week voorhanden had; ik moest gaan naar Wooking en preken daar 's zondagsmorgens, te Worplesdon 's namiddags, en van daar naar Farnham 's avonds; te Petworth in Sussex moest ik 's maandags preken; te Horsham des dinsdags; in de kapel van de Margrietstraat 's woensdags. En te Ditton des donderdagsavonds. Maar voor dat ik 's woensdags naar Ditton kon komen, was ik zo ver heen, dat ik meende, ik zou op de weg moeten blijven liggen; evenwel, met veel moeite raakte ik thuis; toen moest ik nog naar Londen gaan. Vindende mijzelf onbekwaam om langer zo voort te gaan en al dit werk te verrichten, begaf ik mij tot bidden, en smeekte van de Heere om mij te geven óf meerder kracht, óf minder werk, óf een paard.

Ik huurde toen een paard om naar de stad te rijden, en daar komende, bracht ik hetzelfde in de stal van Mr. Jackson, kort bij de kapel in Margrietstraat, maar de stalknecht zei mij, dat de stal vol was en hij geen plaats meer had om het te zetten. Ik vroeg of zijn meester op de plaats was. Hij zei van ja. Ik vroeg hem te spreken, en ook hij zei mij, dat hij geen plaats had voor mijn paard. Maar zo als ik van het erf stond te gaan, kwam hij mij achterop, en vroeg of ik degene was, die in de kapel van Margrietstraat preekte. Ik zei, ja, die ben ik. Hij barstte daarop uit in tranen, en zei, dat hij één van zijn eigen paarden zou uithalen en het mijne in de plaats zetten. Verder vertelde hij mij, hoe hij eens op een avond uit nieuwsgierigheid gekomen was om mij te horen, omdat men hem gezegd had, dat ik een kolendrager geweest was. Dat was voor hem, zo ging hij voort, een gezegende avond geweest. God had hem onder die preek klaaglijk te zien gegeven de ongenoegzaamheid van zijn eigen wegwerpelijke gerechtigheid; de vleselijkheid en geveinsdheid van zijn godsdienst; de ware toestand in welke zijn ziel zich bemerkte. En de noodzakelijkheid van de Geest der genade des Heeren Jezus Christus, om zijn hart te veranderen, indien hij ooit zou zalig worden; o zei hij: *ik dank God, dat Hij u daar gezonden heeft!*

Dit was goed nieuws voor mij. Nog zei diezelfde man mij, dat enige van mijn vrienden waren bezig geweest om geld te verzamelen, waarvoor zij mij een paard wilden kopen, en dat hij er ook iets toe had bijgedragen. Terstond daarop bemerkte ik, dat het paard reeds gekocht en betaald was; iemand gaf mij een guinie om een toom te kopen; een ander gaf mij twee zweepen; een derde gaf mij de benodigdheden voor de stal; een ander borgde mij een zadel; dus was hier een volledige verhooring van mijn gebed.

Na gepreekt te hebben, beklom ik mijn paard en reed naar huis, en het bleek zulk een goed beest te zijn als ooit bereden was. Het staat bij mij vast, dat dit paard een gift van de Heere was, want Hij zegt mij in Zijn Woord, dat al het gedierte des wouds Zijne is, en evenzo het vee op duizend bergen (Psalm 50 : 10). Dikwerf heb ik gedacht, dat als mijn paard had kunnen spreken, het meer te zeggen zou gehad hebben dan Bileams ezelin; het mocht gezegd hebben: "Ik ben een antwoord op mijn meesters gebeden; ik leef door mijn meesters geloof; ik reis met verborgenheden beladen. En lijd vervolgingen, hoewel ik niet weet waarvoor", want menige steen is op hem geworpen.

Terwijl ik naar huis reed en overdacht de menigvuldige zegeningen, die mij van God waren toegekomen, zo in de natuur als in de genade, hoe onwaardig ik die was, en hoe ondankbaar ik aan die beantwoord had, begon ik de Heere voor te dragen, dat ik nu meer werk voor mijn geloof had, dan nog tot hiertoe het geval geweest was, omdat het paard wel half zo veel nodig had als mijn hele huisgezin; daarop kwam mij deze plaats uit de Schrift met kracht en troost op het gemoed: „Bewoon de aarde en doe het goede, en gewis u zult gevoed worden” (Psalm 37: 3; volgens de Engelse overzetting). Dit was een banknoot, in de hand van mijn geloof gegeven, welke ik, in armoede komende, voor God toonde, en Hij voldeed die immer, zodat ik en de mijnen leefden en doorkwamen evenzo goed als toen ik geen paard te houden had. Want ook toen kon ik niets te eten, te drinken, te kleden of te dekken krijgen, of ik moest het van God afsmeken, en dat bleef nu ook het geval. Soms was er veel murmureren in mijn hart, omdat ik zo kort gehouden werd. Maar ik

kon er op rekenen, dat mij zoets naderhand zuur zou opbreken. Dus vond ik, bij dagelijkse ondervinding, dat ik niet één el tot mijn lengte kon toedoen, ook niet in de minste of geringste zaak; het was daarom al te vergeefs, dat ik voor grotere dingen wilde bezorgd zijn.

Ik had nu mijn paard enige tijd gehad, en iedere week veel moedende rijden, raakte mijn broek welhaast afgesleten, want die was niet gemaakt om er mede te paard te rijden. De lezer zal, hoop ik, mij niet kwalijk nemen, dat ik juist van mijn broek ga spreken. Want toen ik er over dacht om deze goedertieren handeling der Goddelijke voorzienigheid over te slaan, en niet van mijn broek wilde spreken, kwam deze plaats uit de Bijbel mij voor: „Maak ook hun linnen broeken, om het vlees der schaamte te bedekken; zij zullen zijn van de lendenen tot onder de dijen, Aäron en zijn zonen zullen die aanhebben, als zij in de tent der samenkomst gaan, of als zij tot het altaar treden zullen, om in het heilige te dienen, opdat zij geen ongerechtigheid dragen en sterven. Dit zal een eeuwige inzetting zijn hem en zijn zaden na hem", Exod. 28 : 42, 43. Door welke plaats, benevens nog drie andere (Lev. 6 : 10; 16 : 4 en Ezech. 44 : 18) ik te zien kreeg, dat het geen zonde was het woord "broek" te gebruiken, om er melding van te maken in het verhaal van de wijze hoe God er mij één bezorgde. Want daar Aaron en zijn zonen helemaal en al door de voorzienige zorg Gods gekleed werden, zo heeft de Heere niettemin willen bevel geven van hoedanige stof die moesten zijn en hoe zij moesten gemaakt worden. En ik geloof, dat diezelfde God de mijne bestelde, gelijk, naar ik vertrouw, uit het volgende verhaal zal blijken.

De Heilige Schrift leert ons niemand op aarde meester te noemen, „want Eén is uw Meester, namelijk Christus". Ik legde dan mijn allergeodertierenste en aanbiddenswaardig Meester voor het gebrek, waarin ik mij bemerkte, en dat Hij, Die Adam en Eva hun bedoksels van vijgenbladen uittrok en hun rokken van vellen maakte en daarmede bekleedde, en Die het gras des velds kleedt, dat heden is en morgen in de oven geworpen wordt, ook ons moest kleden, of wij zouden welhaast ontbloot en naakt zijn.

Ik was soms zeer stout in het bidden om deze gunst van mijn allerwaardigste Meester, maar Hij hield mij steeds zó doodarm, dat ik er met geen mogelijkheid hoegenaamd aankomen kon.

Eindelijk, daar ik niet langer kon wachten, nam ik mij voor naar Kingston te gaan, bij een vriend van mij, die in dat vak deed, om een broek te bespreken. Ik wilde hem dan verzoeken mij te borgen, totdat mijn Meester mij geld zou zenden om hem te betalen. Ik moest juist die dag naar Londen, en aangezien ik door Kingston moest, had ik vast besloten de bestelling in het voorbijrijden te doen. Maar toen ik zijn werkplaats voorbijreed, vergat ik het. Te Londen komende, kwam ik bij Mr. Croucher, een schoenmaker op de Schaapsmarkt, die mij zei, dat er een pak voor mij aan zijn huis gebracht was, maar wat er in was, wist hij niet. Ik maakte het open, en zie, er was een leren broek in, met een briefje er op, waarvan de inhoud was, zo veel ik mij nu nog kan herinneren, als volgt:

Mijnheer!

Ik zend u hier een broek. Ik hoop, dat zij u zal passen. Laat mij weten of u haar ontvangen hebt, en als er enige verandering aan moet zijn, laat het mij met een klein briefje weten, en ik zal eerstdaags aankomen om het te vermaken wat er mocht ontbreken.

I.S.

Ik trok de broek aan en zij paste mij even alsof men mij de maat genomen had, hetgeen mij niet weinig verwonderde, daar ik nooit bij een lederenbroekenaker in Londen was geweest om mij de maat te nemen.

Ik schreef in antwoord op het briefje het volgende:

Mijnheer!

Ik heb uw geschenk ontvangen en dank u er voor. Juist was ik op het punt om een lederen

broek te gaan bestellen, omdat ik niet geweten heb voor nu, dat mijn Meester er één bij u had besproken, Zij past mij goed, en dat doet mij verzekerd zijn, dat diezelfde God, Die uw hart neigde om die aan mij te geven, uw hand bestuurd heeft om die te maken. Want Hij alleen weet juist hoe groot, hoe lang en dik ik ben, want Hij heeft mij nu vijf jaren lang op een wonderbaarlijke wijze gekleed. Wanneer u ooit in zwarigheden komt, mijnheer, wees dan zo goed en zeg mijn Meester wat u nu voor mij gedaan hebt, en Hij zal u eerlijk daarvoor betalen.

Zo ongeveer was het wat ik schreef, en ik voegde er nog bij:

Ik kan niet uitvinden wie I.S. is, of ik moet de I. nemen voor Israëliet *indeed* dat is een ware Israëliet, en de S voor *Sincere*, dat is oprecht; dus een oprechte Israëliet, „want u hebt niet voor u laten trompetten, gelijk de geveinsden”.

Ongeveer twaalf maanden na deze kreeg ik wederom een andere broek in dezelfde buitengewone weg, zonder dat mij iemand ooit de maat daarvan genomen had.

Maar wellicht mocht mijn lezer het mij kwalijk nemen, dat ik dit verhaal, en mogelijk denken, doordat die goede man zijn aalmoes in het verborgen gegeven had, zoiets niet in het openbaar aan geheel de wereld mocht bekend gemaakt worden. Waarop dit mijn antwoord is: Onze gezegende Zaligmaker, op aarde zijnde, sprak Zijn gelijkenissen openlijk, maar in het verborgen deelde Hij aan Zijn discipelen al de schatten van wijsheid en kennis mede, die er in opgesloten waren. Dus gaf de Heere Christus Zijn geestelijke aalmoezen in het verborgene, doch beval Hij hun de rijkdom Zijner genade te preken op de daken. Weliswaar gelastte Hij soms degenen, die Hij genezen had van krankheden, om aan niemand te zeggen wat Hij hun gedaan had, maar dit was om hun te tonen, dat Hij geenszins zocht de toejuiching van mensen, maar de eer van God, zo lang Hij een dienstknecht was onder de wet en in de staat der vernedering. Maar na Zijn dood en opstanding moest alles openlijk in de gehele wereld verkondigd worden. Ook allen, die Christus genas door Zijn discipelen, werd toegelaten zoiets bekend te maken, ja zij werden soms wel voor raadsvergaderingen gesteld als getuigen en bewijzen van Zijn macht. Hoewel nu wel onze aalmoezen in het verborgen moeten geschieden en wij na alles wat wij gedaan hebben, zeggen moeten: „wij zijn onnutte dienstknechten”, zo wil toch de Verlosser, Die genadiglijk wil aannemen en erkennen de vruchten van ons geloof, eenmaal die openlijk bekend maken voor al Adams nakomelingen: „Ik ben hongerig geweest, en Gij hebt Mij te eten gegeven; Ik ben dorstig geweest, en Gij hebt Mij te dringen gegeven; Ik was een vreemdeling, en Gij hebt Mij geherbergd; naakt, en Gij hebt Mij gekleed; ziek en in de gevangenis, en Gij hebt Mij bezocht”. En zij, naakt uitgeschud van alle arminianerij⁵, zullen Hem antwoorden en zeggen: „Heere, wanneer hebben wij U hongerig gezien?” enz.

„Voor zoveel gij dit aan één van Mijn minste broeders gedaan hebt, zo hebt gij het Mij gedaan”. Hieruit is genoegzaam duidelijk, dat onze aalmoezen in het verborgen moeten gegeven worden en dat de gever daaromtrent het stilzwijgen bewaren moet. Maar de ontvanger behoeft niet stom te zijn, doch mag het openlijk bekend maken, tot eer van God, Die de harten neigt en de handen opent, en ook tot lof van de broeder, die door genade verwaardigd is wel te doen. Dus hebben de apostelen Paulus en Johannes in hun brieven dezen en genen eervol vermeld, die in de genade van weldadigheid overvloedig geweest zijn.

Eens op een avond dat het vroor en zeer koud was, ging ik naar Richmond om te preken. Er lag veel sneeuw. Ik ontmoette een arme kreupele man, die mij een aalmoes vroeg. Ik weigerde hem die, want ik had maar één schelling in de wereld, en geen zin om daarvan te scheiden. Maar daarna was ik bedroefd en had berouw, dat ik hem die niet gegeven had; hij was in zulk een droeve staat, zo het scheen. Ik dacht bij mijzelf: wie weet of hij niet in een zo strenge koude deze nacht van gebrek moet

⁵ Eigengerechtigheid; naar Arminius en die diens gevoelens van vrije wil en eigen kracht toegedaan zijn. Arminius was hoogleraar aan de hogeschool te Leiden en stierf in 1609.

omkomen. Toen ik te Richmond aankwam, vertelde ik het aan een vriend en zei, dat doordat ik hem terug tegen kwam, ik hem mijn schelling zou geven, al was het ook dat ik er nooit één weerkreeg, want ik besloot dat hij in een zeer ellendige toestand moest zijn, doordat ik zo bedroefd was wegens mijn weigering van onderstand te doen aan hem. De volgende avond moest ik in een nabij gelegen dorp gaan preken. Hetzelfde arme en gebrekkige voorwerp kwam ik terug tegen. Ik had dezelfde schelling nog in mijn zak en niets meer. Het arme schepsel ging mij voorbij maar vroeg mij niets. Maar ik keerde mij om en gaf hem de schelling. De arme man nam die aan met grote blijdschap en veel dankzeggingen, en vertelde mij een deel van zijn lijden, waardoor ik ten volle overtuigd werd, dat hij groot gebrek had. Daarop kwam deze zoete tekst op mijn gemoed: „Die zich des armen ontfermt, leent de Heere, en Hij zal hem zijn weldaad vergelden”, Spreuken 19 : 17. Ik ging toen voort en preekte die avond, en na de predicatie nam een vrouw mij terzijde alleen in een kamer en stak drie halve kronen in mijn hand, zeggende: „Mij is gelast u die te geven”. Ik vroeg haar: „Door wie?” Zij hernam: „Door een heer, maar u mag zijn naam niet weten”. Dus kreeg ik mijn schelling wederom met goede interest, en het woord, dat mij voorgekomen was, had zijn vervulling. „Daar is één, die uitstrooit, dewelke nog meer toegedaan wordt. En één, die meer inhoudt dan recht is, maar het is tot gebrek”, Spreuken 11 : 24.

Ik zou haast een merkwaardige uitredding vergeten hebben. Wij waren op die tijd zeer slecht voorzien van bedden en dekens. Mijn kinderen waren niet beter verzorgd dan de Zaligmaker, toen Hij liggen moest in de kribbe; zij sliepen op bossen hooi. Maar gebed en lijdzaamheid brachten ook deze benodigdheden in. Enigen van mijn bijzonderste kennissen wisten hoe het met mij stond in dit opzicht, hoewel ik het nimmer had geopenbaard aan iemand, die in staat was mij te helpen uit mijn zwaarigheden. Maar zie eens? Toen ik 's avonds gedaan had met preken te Richmond, verzocht iemand mij bij zich aan huis en liet mij een groot pak zien, dat dichtgebonden was, zeggende: „Dat is voor u”.

Ik vroeg wie de gever was. Hij zei: „Gij behoeft dat niet te weten”. Ik droeg het naar huis, en ziet, het was een bed met zijn toebehoren, juist dat wat ik zo nodig had! Zo vervult de goedertieren Zaligmaker de genadige beloften, die Hij aan Zijn dienstknechten doet: „Al wat gij zult bidden in Mijn Naam, dat zal Ik doen, opdat de Vader in de Zoon verheerlijkt worde. Indien gij iets zult bidden in Mijn Naam, Ik zal het doen”. Joh. 14: 13, 14.

Enige tijd hierna vatte ik evangeliemoed en bad mijn Meester om mij nog een nieuw bed te geven, en bleef zo lang daarmee aanhouden, totdat ik het kreeg. Want gemerkt hebbende, dat de Heere een welgevallen nam in een vrijmoedige, doch niet hovaardige bedelaar, in overeenkomst met Zijn Woord: „Laat ons met vrijmoedigheid toegaan tot de troon Zijner genade” enz., zo vroeg ik vrijmoedig die gunst van Hem en liet niet af, totdat ik op een dag door één van mijn vrienden bericht ontving, dat vier of vijf vrome mensen uit Londen mij op zekere dag zouden komen bezoeken. Toen zei mijn geloof mij: „Nu zult u uw bed hebben”. Zij kwamen en wij waren spoedig in een zeer aangenaam en troostrijk gesprek met elkander. Tegen de avond vertrokken zij en gaven mij vier guinies.

Welke christen toch zou, als hij recht op zijn plaats is, willen murmureren en klagen over zijn armoede, als hij met een opmerkzaam oog beschouwt welke overvloedige bedeling zijner nooddrift voortkomt uit de onuitputtelijke voorraadkamer van de Voorzienigheid. Dus bezorgde die God, die voor Eliza een opperkamer liet gereed maken bij de Sunamietische, ook mij „een bed, een tafel, een stoel en een kandelaar”, 2 Kon. 4:10.

Ik besloot dit geld te houden om een bed te kopen en ging daarom naar een goed man in Londen en bestelde er één. Hij zond het mij welhaast, tegelijk met een wollen deken en een paar goede lakens.

Ik ging hem korte tijd doordat opzoeken om hem te betalen. Hij zei mij, dat ik zijn kantoorbediende het geld moest geven, en die gaf mij daarvan een kwitantie, maar als ik zou vertrekken, ging hij een eind weegs met mij mede en bij het scheiden kreeg ik al mijn geld van hem terug.

Hoe zoet zijn tijdelijke uitreddingen wanneer ze ons toekomen in een weg van Gods beschikking voor degenen, welke onder de invloed der genade staan; komende van een God des verbonds, als een antwoord op het eenvoudig gelovig gebed. Gewis, die deze dingen waarneemt, zal verstaan de goedertierenheden des Heeren, Psalm 107: 43. Gods beloften, op welke men met ootmoedige smekingen biddend pleit, en de beloofde hulp, welke dienovereenkomstig als antwoord op die gebeden ontvangen wordt, komen steeds met een Goddelijke indruk en worden zoet gemaakt door Gods liefde tot ons, want iedere zodanige weldaad wordt geheiligd door het Woord Gods en door het gebed. Maar voor de ongelovigen en goddelozen is geen ding rein, al hebben zij nog zo veel bezitting in eigendom, „Het weinige, dat de rechtvaardige heeft, is beter dan de overvloed veler goddelozen”, Psalm 37 : 16.

Ik ben wel eens ijdel en hoogmoedig genoeg geweest om te denken, dat mijn woning en tijdelijke voorrechten, die mij van God beschikt zijn, tegelijk met de gezegende invloeden van vertroostende genade, mij meer gewijd zijn geweest dan enige kathedraalkerk⁶ of kerkhof in helemaal Europa, die door een bisschop gewijd en heilig gemaakt is. Want ik houd mij vast overtuigd, dat het Gods tegenwoordigheid en nabijheid is, die een plaats heilig maakt; dat het is de gunst van Gods tegenwoordigheid, welke de woning des rechtvaardigen overdekt, die hun tenten heiligt. En dat, op welke plaats ook God een ziel wil verwaardigen met Zijn almachtige en vrije genade, Zich openbarende als een schuldvergevend God in Christus door Zijn Heilige Geest, zulke plaatsen, en zodanige alleen, mogen en kunnen met waarheid genoemd worden heilige grond. En naar ik geloof, zullen ook de geleerdsten moeilijk kunnen aantonen dat enige andere wijding ergens toe nut is. Wat de gewijde kerkhoven aangaat, waarop enigen zo veel prijs stellen dat hun lichamen daarop mogen begraven worden, ik voor mij heb daarop geen betrekking, aangezien ik geloof, dat al de dode lichamen, die er op liggen, gezaaid zijn in zwakheid, in oneer en in verderfelijkheid. En waarachtige en levendige wijding woont niet bij dode mensenbenen en allerlei vuilheid, maar in levende zielen,

Mijn lezer zal, hoop ik, deze uitstap over de wijding mij ten goede houden. Want inderdaad, ik ben niet de eerste, die het spoor bijster is geraakt door die bespottelijke en niets betekenende wijding. Maar de gedachten daaraan drongen zich mij zo op, dat ik niet kon weerstaan er een woord van te spreken. Nu wens ik terug te keren tot mijn onderwerp, zonder mijn lezer langer op te houden. Een ander jaar was voorbij gevlogen, en ik begon uit te zien naar mijn livrei. Want steeds droeg ik zorg om mijn allergenadigste Meester te laten weten wanneer mijn jaar uit was. Inderdaad, er was meer dan ooit grote behoefte aan, want door het rijden te paard versleten mijn kleren meer dan door het gaan te voet. Doch in dit stuk bracht mijn Heere en Meester mijn geloof en lijdzaamheid bijna zes weken lang op de proef. Ik zag naar alle kanten uit om hetzelfde te bekomen, maar alle deuren schenen gesloten en ik kon maar niet zien waarvan hoek het komen moest. u weet, lezer, wij houden er allen veel van om God vooruit te lopen, maar de Heere houdt Zijn eigen gang. Ten slotte werd mij door Mr. Byrchmore bericht, dat er een heer was in de Wellstraat, die mij wenste te spreken. Ik ging clan daarheen en mij werd verzocht binnen te komen bij die heer en zijn echtgenote. Hij begon met tranen in de ogen mij te verzoeken, dat ik het niet kwalijk zou nemen, dat hij mij bij zich had laten komen, omdat hij mij wilde zeggen, dat hij reeds enige tijd geleden zin had gekregen mij een pak kleren present te doen, maar dat hij verlegen was om er van te spreken, daar hij vreesde, dat ik er mij door gekrenkt zou gevoelen en het niet zou willen aannemen. „Wel, - zal de nijd zeggen - men hoeft daarvoor niet te vrezen, want bij methodistenpredikers is

⁶ Kathedraalkerk is de naam van een hoofdkerk, waar een bisschopszetel is. Kerken en kerkhoven worden volgens het gebruik in de Engelse kerk door een bisschop of diens afgezondene en plaatsvervanger gewijd met zekere plechtigheden, afkomstig van de roomse kerk, en zo tot heilige plaatsen gemaakt die Code geheiligd en gewijd zijn als Nazireeërs, tot koningen en priesters, eeuwiglijk.

alles welkom wat zij maar kunnen krijgen”. Ik zeg daarop: dat is waar, want ons wordt bevolen te „ijveren naar de beste gaven”, 1 Kor. 12 : 31, en zoiets doen wij ook en verwachten een dubbele vergelding van de Heere, namelijk één in deze wereld en één in de toekomst. En niet minder dan dit heeft onze Heere en Meester ons beloofd te geven, want „wij zullen ontvangen honderdvoudig in deze tegenwoordige wereld, en in de toekomst het eeuwige leven”.

Ik zei tot die goede man, dat ik een tijd lang reeds uitzieende was geweest naar een pak kleren, maar niet wist hoe ik er aankomen zou. Zij beiden begonnen te schreien van vreugde, dat ik het van hun hand wilde aannemen, en ik schreide van vreugde, dat zij het zo vrijwillig gaven. Waren zij bevreesd geweest, dat ik hun aanbod kwalijk zou nemen; ik was niet minder in mijn gemoed aangevochten geweest, dat mijn Meester ze mij niet zou geven zoals Hij anders altijd placht te doen. Maar nu was onze vrees beiderzijds weggenomen en ik kreeg mijn kleren, het beste pak, dat ik nog gehad had. Dit was de vijfde livreï, die mijn bevende geloofshand aantrok, en ze kwamen van onderscheiden kanten. De naam des mans, die mij dit stel kleren gaf, is Randal, wonende in de Wellstraat bij de Oxfordmarkt.

Ik noem deze naam, om aan te tonen, dat ik zulke geheimen niet kan bewaren. Want hij had mij streng opgelegd zoiets vooral niet bekend te maken. Niettemin, ik heb de discipelen van oudtijds hierin nagevolgd, waarvan geschreven staat, dat „hoe meer Christus hun beval stil te zwijgen en het niemand te zeggen des te meer verbreiden zij het overal”. En waarlijk behoort zoiets te geschieden, anders zou de Heere de eer niet krijgen, die Zijn heilige Naam moet ontvangen. Hoewel de Zaligmaker door Zijn verbod duidelijk toonde, dat Hij niet zocht de toejuiching der mensen, zo is het nochtans de dure verplichting van ieder christen, des Zaligmakers roem te verbreiden.

Met mijns lezers goedvinden wil ik eens mijn mening zeggen, waarom Christus beval van Zijn wonderen te zwijgen en die niet te openbaren. Eén reden was, geloof ik, omdat diegenen, welke Hij genas, doorgaans zeer onkundig waren van Zijn Godheid; ja, Zijn apostelen en bijzonderste discipelen hadden in die tijd maar zeer kleine, geringe en slechte denkbeelden en inzichten van Zijn bestaan als de almachtige en Zelfwezige Jehovah. Wij horen dikwijls, dat zij Hem noemen bij de naam van Zijn menselijke natuur alleen, gelijk wanneer Hij de golven van de zee bestrafte. Zij zeiden: „Wat mens is Deze, dat ook de winden en de zee Hem gehoorzaam zijn?”

Toen twee van hen naar Emmaüs gingen en de Zaligmaker bij hen kwam en vroeg: „Waarom ziet u droevig?” zeiden zij: „Zijt gij alleen een vreemdeling in Jeruzalem, en weet niet de dingen, die daarin geschied zijn?” Nadat de Heere gevraagd had: „Welke?” antwoordden zij: „De dingen aangaande Jezus van Nazareth, welke een Profeet was, krachtig in werken en woorden, voor God en al het volk”. Dus gewaagden zij alleen van Zijn menselijke natuur.

En Martha, bij het graf van haar broeder, kon haar vleselijke denkbeelden niet hoger laten gaan toen zij zei: „Maar ook nu, al wat u van God begeren zult, zal U gegeven worden”. Des Zaligmakers antwoord daarop was: „Ik ben de Opstanding en het Leven; al wie in Mij gelooft - let wel op: in Mij - zal leven, al ware hij ook gestorven. En zo wie leeft en in Mij gelooft, die zal niet sterven in eeuwigheid. Geloof gij dat?” „Gij gelooft, dat Ik veel vermag in den gebede bij God en dat God Mij alles zal geven wat Ik van Hem bid. Is uw geloof in Mij, Martha, slechts als in één, die alleenlijk veel bij God vermag door het gebed, dan merkt u Mij niet verder aan dan als Noach, Daniël en Job. Maar gelooft u ook wel, dat Ik ben de Opstanding Zelf en het eeuwige Leven, wat in al de vromen is en waardoor al de rechtvaardigen leven? Geloof u dat?”

Het mag opgemerkt worden, dat zo wanneer enigen tot de Heere Jezus Christus kwamen, die hun vleselijke gedachten alleen lieten gaan over Hem als mens, zij meestal een scherpe terechtwijzing ontvingen: „Goede Meester, wat goeds zal ik doen opdat ik het eeuwige leven hebbe?” zei de jongeling, „Wat noemt gij Mij goed?” sprak de Heere. „Niemand is goed dan Eén, namelijk God”.

Maar was het dat iemand tot Hem naderde als tot de Almachtige Jehovah, het wezenlijk Voorwerp van geloof en aanbidding, die kon zeker zijn, Zijn goedkeuring te verwerven. Zo was het met de melaatse, die, alleen van de tien, ziende dat hij genezen was, wederkeerde om Hem te aanbidden als

het ware Voorwerp van geloof en dankbaarheid. Zijn geloof werd goedgekeurd en met vrede bevestigd. „Ga henen, - zegt de Heere Christus - uw geloof heeft u behouden; ga henen in vrede”.

Toen Thomas uitriep: „Mijn Heere en mijn God!” zei de Zaligmaker: „Omdat u gezien hebt, Thomas, zo gelooft gij; zalig zijn ze, die niet zullen gezien hebben en nochtans geloofd zullen hebben”. En wederom: „Gij heet Mij Heere en Meester, en gij zegt wel, want Ik ben het”.

Dus is het blijkbaar, dat onze gezegende Heere dikwijls hun gedachten heeft opgeleid naar Zijn Godheid, wanneer zij - evenals de vogels op Abrahams offer - alleen op Zijn vlees en bloed zich zetten. Evenals de Arianen in onze dagen doen, daarin gelijk aan een hoop arenden, immer azende op het dode lichaam, maar onmachtig om te zien op het altaar, dat de offerande geheiligd heeft. De arend bij Job deed zo niet. „Hij verheft zich omhoog naar Gods bevel, en maakt zijn nest in de hoogte”, Job. 39 : 30. “Hij woont en vernacht in de steenrots, niet op het zand; ja op de scherpte der steenrots, namelijk de arm van Almacht, die vaste plaats; van daar speurt hij spijs op, zijn ogen zien van verre af”. Dat is: hij leefde op Christus, de Gekruiste, door het geloof. En hij zag op de verheerlijkte Christus, in hoop, zoals Die nu is in de hemel der hemelen. En daar zag hij de Koning in Zijn schoonheid; „daar zagen zijn ogen een vergelegen land”, Jes. 33 : 17. „Zijn jongen zuipen bloed”, zij leven door het geloof op het aangebrachte rantsoen; „en waar verslagenen zijn, daar is hij”, overeenkomstig met des Zaligmakers woorden: „Waar het lichaam is, daar zullen de arenden vergaderd worden”, Matth. 24:28; Job 39:27-30.

Nu zal ik terugkeren tot mijn onderwerp.

Ik was uitgenodigd om te komen preken te Horsham in Sussex, op een maandagavond. De vorige rustdag preekte ik te Woking in Surrey en moest van daar des maandags rijden naar Horsham. Ik ging dan op reis; het was winter en zo als ik even buiten de stad Guildford was, begon het te regenen en dit hield aan al de tijd dat ik onderweg was. Slechts één schelling in mijn zak hebbende, had ik even genoeg om een voeder haver voor mijn paard te kopen en het bruggeld te betalen. Mijn overrok was van zeer dunne stof, en daarenboven bijna versleten, dus had ik weinig nut van die; te meer daar het zeer hard regende en ik werd doornat. Ik was genoodzaakt mij helemaal uit te kleden en zelfs te verschonen eer ik kon preken. Ik dacht toen bij mijzelf: had ik een rijmanteel, dan kon ik in allerlei terug zonder hinder rijden. Ik sprak er tegen niemand van en zelfs durfde ik er mijn goedertierenste Heere en Meester niet om vragen, want het kwam mij voor alsof ik Die zou vermoeien door al mijn menigvuldig vragen; niet bedenkende, dat God ons beveelt: „Doet uw mond wijd open en Ik zal hem vervullen”, hetgeen naar mijn oordeel te kennen geeft, dat onze begeerten zó ver zich uitstrekken mogen naar Gods genadetroon, als Gods beloften, in de Zoon Zijner liefde ons gedaan, zich uitstrekken. Christus is de Erfgenaam van alles, en ieder waar christen is een erfgenaam der belofte. Om die reden heeft hij recht van vragen om die dingen te bekomen, welke hij nodig heeft om door deze wereld te reizen, zo eervol als een heilige, en niet als een bedelaar betaamt. Mijn *schijnzedig*heid wilde mij niet vrijlaten om van God een overjas of reismanteel te vragen, niettegenstaande ik graag zulk één zou gehad hebben. En ik morde tegen Gods voorzienigheid, die mij zo arm hield dat ik er geen kon kopen. Doch noch mijn ongeloof, noch mijn zondig murmureren vermocht de weldadige hand van mijn Schepper te sluiten, want komende te Londen de daarop volgende woensdag, en 's avonds gepredikt hebbende in de kapel van de Margrietstraat, kwam mij iemand tegemoet, juist als ik uit de kerk kwam, en zei: „Ik wilde u wel eens spreken, mijnheer”. En hij berichtte mij, dat hij van plan was, bijgestaan door enige vrienden meer, mij een reismanteel present te doen, verzoekende tevens mij daarvan de maat te laten nemen. Ik werd gemeten, en die heer, benevens enige anderen, betaalden die eerlijk.

Nu, wil men de albesturende voorzienigheid Gods ontkennen, dan moet men de gehele reistocht der kinderen Israëls voor onwaar houden, en betwijfelen al de wonderwerken Gods, welke dagelijks aan hen geschieden, veertig achtereenvolgende jaren lang. Maar daar zijn altijd mensen, ‘die niet letten op de daden des Heeren, noch op de werken Zijner handen, daarom zal Hij hen afbreken en niet bouwen’, Psalm 28 : 5. Dus waren mijn ongeloof en mijn *schijnzedig*heid niet in staat om Gods

belofte teniet te maken, en God verhoede genadig, dat die zoiets ooit in het vervolg doen. Zacharias verlangde een teken toen de engel hem zei, dat zijn gebed verhoord was en dat hij een zoon zou krijgen. En God gaf hem een vreselijk teken. Maar toch kon zijn ongeloof de geboorte van Johannes niet beletten.

Nadat ik dit geschenk van God had verkregen, kwam deze schriftuurplaats liefelijk in mijn gemoed: „Ik weet vernederd te worden en ik weet ook overvloed te hebben; overal en in alles ben ik onderwezen, beide verzadigd te zijn en honger te lijden; beide overvloed te hebben en gebrek te lijden”, Filipp. 4 : 12. En inderdaad bemerkte ik door al deze beproevingen, dat ik in hierin werd onderwezen, namelijk: ik leerde een gezegende les door deze Voorzienigheidbedeling, die ik nooit zo klaar tevoren gezien had; te weten: *de kracht van het inwendig gebed*. Want hoewel niet met woorden geuit, zo was nochtans de stille begeerte des harten, door de werking van de Geest, ter verhoring opgeklimmen tot God. En de toepassing der navolgende teksten gaf mij daarvan zoete aanschouwingen: „Heere, u hebt de wens der zachtmoedigen gehoord; u zult hun hart sterken, Uw oor zal opmerken”, Psalm 10 : 17. „Verlustig u in de Heere en Hij zal u geven de begeerten uws harten”, Psalm 37:4, 5. Deze teksten leidden mij tot de betrachting om tot troost voor mijn ziel de veelvuldige beloften toe te passen, welke God in Christus gedaan heeft aan de geestelijke nooddrift, die een vernieuwde wedergeboren ziel drijft tot de troon der genade; daar de klank der stem en het geluid des orgels en dat dooreen gemengd murmelen van een bewegend en gebaren makend apenspel, - dat men noemt het zingen der gebeden, - zonder enige belofte gelaten zijn, zoals blijken kan uit de volgende teksten, waarop ik mijn lezer verzoek acht te geven: „De begeerte des rechtvaardigen zal God geven”, Spreuken 10 : 24. „Want Hij heeft de dorstige ziel verzadigd en de hongerige ziel met goed vervuld”, Psalm 107:9. „Om de verdrukking des ellendigen, om het zuchten der armen, zal Ik Mij nu opmaken, zegt de Heere. Ik zal hem in zekerheid stellen tegen die, die tegen hem aanblaast, Psalm 12 : 6. „Want Hij heeft nedergezien uit Zijn heiligdom; de Heere heeft uit de hemel nedergezien op de aarde, om het zuchten der gevangenen te horen, om los te maken de kinderen des doods”, Psalm 102: 19, 20. Dus „bidt de Heilige Geest voor de heiligen, naar Gods wil. En Hij, Die de harten doorzoekt, weet welke de mening des Geestes zij”, Rom. 8 : 27.

Wil hieruit opmerken, lezer, hoe de belofte is gedaan aan een geestelijke honger, dorst, een heilig verlangen, een diep uit het hart voortkomende zucht, een oprechte begeerte, een ernstige klacht van een bezwaard en neergebogen gemoed. Al zulke gebeden zijn opgesteld door de Geest der genade en der gebeden - zonder gebruik van de lippen - Die voor ons bidt met onuitsprekelijke zuchtingen. Zodanig waren de gebeden, die de Zaligmaker uitte bij het graf van Lazarus, toen Hij zeer bewogen werd in de geest en Zichzelf ontroerde, Joh. 11 : 33, 38. Nog eens: „En Jezus opziende naar de hemel, zuchtte en zei tot hem: „Effatha, dat is: wordt geopend. En terstond werden zijn oren geopend en de band zijner tong werd los en hij sprak recht”, Markus 7 : 34, 35. Uit deze blijkt het, dat tranen, zuchtingen, beroeringen, angsten, de alles vermogende gebeden waren, uitgestort door de dierbare Verlosser in de staat Zijner vernedering. Christen, leer u van Hem, Die zachtmoedig is en nederig van hart, en u zult rust vinden voor uw ziel.

Niet een welsprekende rede of een sierlijk woord, of een liefelijke stem, weidse plichtplegingen, ijdel verhaal van woorden, lange gebeden, of de veelvuldige uitroepen van: „Wij bidden u, lieve Heere, verhoor ons”, zullen veel bij God vermogen. Het is „niet een iegelijk, die zegt: Heere Heere, zal ingaan in het Koninkrijk Gods”. De dwaze maagden kwamen te laat met hun: Heere, Heere. God ontvangt geen offer met welgevallen, dan hetgeen voorkomt in een heilig vuur, dat Hij Zelf ontstoken heeft, en wat is bewierookt met het zoete reukwerk van het gezegend, eeuwig geldend en altijd durend offer van Zijn lieve Zoon.

Nimmer klommen de gebeden op tot God van die mens, die zichzelf een christen of een volgeling des Zaligmakers noemt, maar met dat alles een vreemdeling is van het gebed des harten. Want God is een Geest, en dat Hem aangenaam is, moet geschieden in geest en in waarheid.

Het geschrei der kinderen Israëls en hun gekerm klom op tot God en deed Hem wederkeren om hen te verlossen, gelijk de Heere Zelf betuigde aan Mozes bij Horeb, Exodus 2 : 24. Laat dit u bemoedigen, lezer, indien u één zijt, die geen woorden kunt vinden om uw begeerten voor de troon der genade uit te drukken. Kunt u maar uw ziel voor de Heere uitstorten en uw bekommernissen voor Hem openleggen, uw pakken voor Zijn aangezicht neerwerpen; dit zijn kostelijke gebeden, en als u van uw knieën opstaat en vindt uw gemoed verlicht, uw geloof gesterkt, uw hoop aangewakkerd, uw ingewanden verkwikt, vol vertrouwen dat God uw beden verhoord heeft om Zijns lieven Zoons wil, o, dat zijn zoete antwoorden van de Heere. Erken het en houd aan in het gebed. Zulk een antwoord kreeg Hanna, toen zij, met haar aangezicht niet langer droevig, van Silo wederkeerde.

Drie jaren lang had ik bij mijzelf de hartelijke wens gekoesterd, dat God mij genadiglijk een eigen kerk wilde geven om in te preken. Want ik walgde van de dwalingen, die in de kerk van de Margrietstraat, nu door deze, dan terug door een ander werden opgedist. Doch hoewel ik daarnaar zeer verlangde, ik durfde zulk een grote gunst van God niet vragen, denkende dat zoiets nooit zou kunnen geschieden voor één, die zo gering van staat, zo veracht en zo arm was als ik. Niettemin, de Heere zond iemand, die ik niet kende, om een zekere plaats op te nemen, en nadat hij die had opgenomen, kwam hij mij halen om er ook eens naar te zien. Maar ik beefde reeds bij de gedachte aan zulk een grote onderneming.

Kort daarop verwekte God een wijs en kundig man, die aanbood om een kerk te bouwen en het hele werk te beredderen, zonder vergelding of loon, De Heere deed het plan in zijn gedachten komen, terwijl hij mij een preek hoorde doen. Toen kocht ik de grond, deze man volvoerde het plan en de kerk rees op alsof het een mussennest geweest was. Zodra was het werk voltooid, of die plaats uit de Schrift kwam zoetelijk op mijn gemoed: „Hij geeft de wens dergenen, die Hem vrezen”, Psalm 145 : 19. Dus kwam de kerk tot stand, in antwoord op de oprechte wens, welke de Heere in mijn hart had doen oprijzen, en welke Hij voorgenomen had op Zijn eigen goede tijd te vervullen, ter ere van Zijn grote Naam, ten goede van vele zielen, en ter versterking van mijn arm, zwak en wankelbaar geloof, In de kerkdienst van de Engelse kerk wordt beleden, dat „alle heilige begeerten, alle goede raadslagen, alle rechtvaardige daden, voortkomen van de Heere”, en ik geloof dat zoiets waarheid is.

Nog een goede tussenkomst der Goddelijke voorzienigheid ondervond ik, terwijl ik te Thames-Ditton woonde. Mijn overrok was zeer dun en slecht geworden en het was toen erg koud. Juist was ik verzocht te preken op een klein dorp, bij Londen, Daarhenen gaande, viel mij de koude zeer op het lijf. En zo als de preek uit was, vroeg ik een jong mens, om mijn oude overjas te halen, om die aan te trekken voor ik de warme vergaderplaats verliet.

Toen hij terug terugkwam, ... zie daar brengt hij mij een nieuwe! Ik zei: dat is de mijne niet.

Hij zei, het was de mijne.

Ik hield vol, dat het mijn jas niet was, en hij bleef volhouden, dat het de mijne wel was. Ik trok hem dan aan en hij paste mij zeer wel. In één van de zakken was een brief, welke mij liet weten, dat mijn lieve Heere en Meester die stuurde, om er mijn arm en ellendig lijf in te wikkelen, gedurende die strenge winter. O, de liefderijke en tedere zorg van mijn allergeoedertierenste Heere en Meester! Salomo zegt: „De gunst des Konings is als een wolk des spaden regens”. Ik denk, hij meent daarbij de wolk van de Goddelijke gunst des Heeren, die onze overtredingen uitdelgt als een wolk, en die zich vertoont als een wolk des daags, om ons te bedekken tegen het onweer des toorns. En doordat mijn lezer iemand is, die opmerkzaam is op de goede hand Gods, zo zal hij deze gezegende wolk dagelijks zien uitgieten vloedende van genaderijke Voorzienigheidshandelingen, gelijk geschreven is: „Want Ik zal de plaatsen rondom Mijn heuvel stellen tot een zegen, en Ik zal de plasregen doen nederdalen in zijn tijd; plasregens van zegen zullen er zijn”, Ezech. 34 : 26.

Men heeft in het bos van Kent een spreekwoord, wanneer een boerendochter trouwt. Indien gevraagd wordt, welke uitzet de oude man gegeven heeft, wordt geantwoord: „Hij gaf niet veel geld,

maar de oude lui zenden gedurig wat; er wordt immer wat van de hofstede gestuurd". Dan maakt men daarop gewoonlijk de aanmerking: „Zij is er wel aan toe, zij heeft een mandjes-uitzet." En dat is gewoonlijk het beste, want het houdt niet op.

Eveneens geeft onze eeuwige Vader Zijn arme kinderen een mandjes-uitzet; wij halen meestal onze boodschappen in een hengselmand. En God voegt somwijlen Zijn zegen in de mand, en dan komt die zelden ledig thuis; gelijk geschreven staat in Deut. 28 : 5: „Gezegend zal zijn uw korf en uw baktrog". De lieve Zaligmaker doelde daarop in Zijn bergrede. Toen Hij vijfduizend mannen, behalve de vrouwen en kinderen, zou spijzigen met vijf gerstebroden en twee visjes, staat er: „Hij zag op naar de hemel en zegende die en brak ze", en die zegening was genoeg. Want zij werden allen verzadigd, en er waren over twaalf volle manden met brokken. Dus kwam de zegen in de mand te voorschijn. En daardoor kwam het, dat de Zaligmaker zo gezet was op het verzamelen der overgeschoten brokken, wat Hij de discipelen zo stipt beval: „opdat er niets zou verloren gaan".

Alzo blijkt het spreekwoord van de mandjes uitzet waarheid te zijn. En onze gezegende Zaligmaker, toen Hij hier op aarde was, leefde er Zelf van; ja de gehele Levietische stam leefde van de mandjes uitzet, want de toonbroden, die op de gouden tafel voor God gelegd werden, werden gebracht in een korf. Zodat God de korf grotelijks geëerd heeft. En ik houd het voor zeker, dat het deel van de korf het beste is, zo voor de ziel als voor het lichaam. Want het houdt ons biddende, is een oefening tot geloven, verbindt ons tot waakzaamheid, en wekt ons gedurig op tot dankbaarheid.

Het is niet blijkbaar, dat de verloren zoon zijn vermogen veel vermeerderd heeft, door het deel des goeds te eisen, dat hem toekwam; te weten, hij wilde een Arminiaan wezen, en een eigen kapitaal in handen hebben, om hetzelfde ten meeste voordeel aan te leggen; om die reden wilde hij niet in de nabijheid van zijn vader wonen, opdat die er zich niet mede zou bemoeien, maar reisde in een ver gelegen land, ten einde zijn vader eens mocht zien, hoe wel het hem in de wereld ging, wanneer hij eens op zichzelf stond, zonder van iemand af te hangen. Maar eigen werk, vrije wil, zelfgenoegzaamheid en onafhankelijkheid van God, zijn gewoonlijk niet voorspoedig, als ze in 'het werk gezet worden, en winnen niet veel met handelen. Want wij weten toch allen, dat die op zijn eigen benen staande handelaar zou hebben moeten omkomen van gebrek, en nog bovendien zijn verdoemd geworden, doordat niet vrije genade naar hem had omgezien, om hem te spijzigen en te behouden.

Arme ziel! Ik denk, dat hij in den beginne wel goed in zijn schik was en voorspoedig scheen. Maar binnen kort bracht hij zichzelf zo in de laagte, dat hij met de zwijnen zat aan de trog. Vrije wil met zijn hooggeroemde waardigheid, maakte maar een droevige vertoning, toen hij zat te smullen aan de varkenstrog! En men zou toch denken, dat, indien iets, dit toch voorzeker het roemen en pochen zou hebben doen ophouden. Hij kon niet roemen op het maal, want er was niet anders dan draf; ook kon hij niet veel roemen op het gezelschap, want het waren slechts zwijnen. Ik denk, de verloren zoon gaf al zijn roemen op, toen hij het varkensgezelschap verliet.

Doordat mijn lezer dus een ongelovige is, die zijn kapitaal in handen heeft, zo mag hij wel morren over zijn deel, en merken het aan als een strik of een val. En waarlijk, het is voor velen een valstrik, die hun hart daarop zetten. Dit was het geval met Israël. „Hun tafel worde een valstrik, een struikelblok, een aanstoot en tot een vergelding voor hen"; ja datgene wat zou hebben moeten zijn tot hun welvaart, werd hun tot een valstrik.

Is mijn lezer echter iemand, die gelooft in de dierbare Heiland, dan is zijn vermogen tot een zegen, omdat hij God voor hetzelfde dankt, zonder er zijn hart te zeer op te zetten. En is hij milddadig, om van het vermogen dat God hem geeft, wel te doen, zo heiligt zijn mededeelzaamheid de gaven dagelijks. „Geef aalmoezen van hetgeen u hebt, en ziet, alle dingen zijn u rein". Paulus verklaart, dat 't levend geloof van een gelovige man een ongelovige vrouw heiligt, en voor haar is tot een tijdelijke zegen. De eerste schoof, onder de wet, aan God gegeven, heiligde de gehele oogst; daarom verwijs ik mijn lezer, doordat hij iemand is die vermogen bezit, naar Gods beloofde zegen: „Gezegend zal zijn uw korf en uw baktrog", Deut. 28 : 5.

Eens preekte ik op 's Heeren dag te Woking in Surrey, en die voorgaande week waren mijn gezin

en ik zwaar beproefd geweest door gebrek aan levensbehoeften. Ik was er zeer op gezet om de kleinen goed eten te geven als ik er toe in staat was, omdat het mij heugde, hoeveel ik als kind geleden had door armoede mijner ouders. Die week dan hadden de kleinen bijna niets gehad dan brood, en dat ging mij zeer ter harte, omdat de kinderen als ze in hun groei zijn, zo graag kookspijs eten. Wanneer ik de deur van de etenskast toe deed, en hun niets anders gaf dan droog brood, keek mijn oudste dochttertje mij zeer betekenend aan, en deed mij op ernstige toon de vraag: „Daddy is bo al op?” waarmee zij wilde zeggen: „Pappa, is de boter al weg?” Bij zulke gelegenheden placht zij dan haar hoofd zijdelings op haar schouder te leggen, en mij strak aan te kijken, en een bijzondere nadruk te leggen op het woordje al, dat zij dan langzaam uithaalde. Dan placht zij wel met mij te gaan redeneren en mij onderscheiden vragen te stellen, die ik maar ten dele kon verstaan, en kwamen meestal hierop neder, wanneer er boter zou komen? En of wij ook enige hoop hadden, dat er komen zou? Maar ik had haar toen ter tijd geen hoop of belofte hoegenaamd kunnen geven, want alle deuren waren gesloten, zo ver ik kon zien.

Wij hadden te dier tijd slechts weinig te branden, niettegenstaande het zeer hard vroom en de grond bedekt lag met sneeuw. Toen ik van Woking 's maandagsmorgens wederkeerde, eer ik nog te Cobham kwam (hebbende Woking nuchteren verlaten) had ik grote honger, was moede en kon ook maar weinig wachten als ik thuis kwam, want ik wist, dat er niets anders was dan droog brood, en misschien dat nog niet eens.

Toen ik op de weide kwam, Fairmile genaamd, liggende tussen Cobham en Esher, was ik treurig en begon mijn hard lot te beschreien, en toch beefde ik, uit vrees van God door mijn klachten te vertoornen, doordat Hij mij zulk een volle zekerheid van mijn eeuwige zaligheid door Christus geschonken had. Ik vreesde gedurig, dat God mijn murmureren zou horen, zoals Hij het murmureren der kinderen Israëls in de woestijn beantwoordde, toen Hij hun „spijs gaf naar hun lust, maar zond aan hun zielen een magerheid”. En mij dacht, doordat God het zalig genot Zijner liefde van mij nam, en mij in plaats daarvan een overvloedig bezit van tijdelijke dingen schonk, dat ik dan reden zou hebben om even gelijk joh, de dag te vervloeken op welke die verandering gekomen was; daarom bad ik menigmaal dat af, en de goede Geest kwam in deze gebeden mijn zwakheden grotelijks te hulp.

Maar toen ik halverwege die weide over was, komt mij eensklaps de gedachte invallen, om uit de rijweg door een klein smal pad te gaan, wat over de bergen heenliep, tussen de handwijzer en het badhuis. Ik kon daarbij maar weinig weg uitwinnen; ook herinner ik mij niet, dat ik immer tevoren daar langs gegaan was. Doch spoedig bleek het, wat die aandrang beduidde. Want daar op dat pad was een strijdgevecht tussen een wezel en een groot konijn. De wezel moest de vechtpartij vechten en de overwinning behalen, en ik moest de buit wegdragen. Ik nam dan het konijn op en droeg het goed in mijn schik naar huis. En het bleek zulk een vet konijn te zijn, dat ik nooit beter gezien heb, want het was juist de tijd (voor de konijnen) en dat in de volle betekenis van het woord. Want wij hadden niets in huis dan droog brood.

Dit voorval vond plaats eer ik mijn paard kreeg. Maar ik kan iedere omstandigheid mij niet in die juiste orde te binnen brengen, zoals ze geschied zijn, want ik heb van nature maar een slecht geheugen. Naar deze wijze heb ik zo wat zeven à acht jaren achtereen geleefd, en iedere dag leverde enige beproevende of uitreddende besturing der Goddelijke voorzienigheid.

Mijn vrouw was omstreeks deze tijd zwanger, en niet ver van haar bevalling. Zij gaf mij een grote lijst op van hetgeen zij nodig zou hebben tegen die tijd. Ik zei haar, dat ik geen geld had en dat er geen waarschijnlijkheid was, dat er iets zou komen, en zonder geld konden wij niets kopen. Zij bleef al uitzierende op enige uitkomst, totdat haar rekening uit was en zij iedere dag haar bevalling tegemoet zag, maar ten laatste begon zij erg te mopperen. Ik zei, dat God haar zeker op de proef stelde, en het tot zulk een uiterst liet komen, omdat zij nalatig was in het eenzame te gaan, en het gezegend voorrecht om haar nood in het verborgen aan God te klagen, verzuimde. Daarbij merkte ik aan, dat

God van ons wilde gevraagd worden, om ons deze dingen te doen toekomen. En dat, doordat zij niet om die bad, zij ze niet zou krijgen.

Dit geloof ik, dreef haar tot gebed. Want spoedig daarop werden enige benodigdheden gestuurd van Lambeth, andere van Kingston, andere van Richmond en nog andere zaken van burens, die korter bij ons woonden. Ik vroeg toen mijn vrouw of zij dacht nu genoeg te hebben. Zij antwoordde: „ja, meer dan genoeg”. God had al haar wensen meer dan vervuld. Want eerst vreesde zij geen geld genoeg te zullen krijgen om het goed te kopen, dat zij maken moest, toen, dat, doordat zij geld kreeg, het te laat zou zijn, en er geen tijd zou overschieten om het te maken. Maar nu, zei zij: „heeft God alles gemaakt gezonden”. Dus was Maria overvloedig uitgerust en wel in haar schik.

Op deze wijze zorgt de alles in hemel en op aarde regerende Voorzienigheid niet alleen mild voor hen, die reeds in de wereld zijn, maar ook voor hen, die er in staan te komen. Deze Goddelijke besturing der Voorzienigheid was mij des te opmerkelijker, omdat naar mijn beste weten, ik aan niemand onze toestand had bekend gemaakt. Maar God, Die onze bekommernissen kende, en onze gebeden hoorde en verhoorde, liet door de één of andere weg sommige onzer vrienden bekend worden met onze behoeften, en bewoog dan hun harten tot een gevoel van mededogen en mededeelzaamheid. En voor drie of vier kramen achtereen verwekte de Almachtige de ene Dorcas hier en de andere daar, om voor mijn vrouw te zorgen, wat zij nodig had voor haar bevalling.

Dus die God, Die het oordeel der smart op de vrouwen gelegd heeft, in het baren der kinderen, tot straf voor haar geslacht, als die de eerste geweest is in de overtreding, vervult rijkelijk al haar behoeften, tegen de ure, dat de door Hem bepaalde en voorzegde smarten aankomen. En eveneens verschaft de rechtvaardig uitgesproken straf, in Zijn heilig mishagen jegens de ongehoorzaamheid van de vrouw, te meer werk aan de soevereine barmhartigheid, door te voorzien in haar behoeften, ondersteuning te geven in de benauwdheid en uit te helpen in haar noden en smarten.

O, hoe zoet brengt een verbond der genade, bevestigd door des Zaligmakers dood, de liefde en barmhartigheid van de Almachtige aan het werk! Want hoeveel ook de gerechtigheid, de heiligheid en de waarheid van ons eisten, zij brachten al haar eisen in aan de Goddelijke barmhartigheid, in de ingewanden van Christus Jezus, zodat de ene deugd in God, door de rijkdom der genade een schuldenaar werd aan de andere. Wil de rechtvaardigheid niet één penning schenken van des zondaars schuld, eeuwige liefde is bereid een lossen toe te laten, doordat de Schuldheer Zelf verschijnt, eerst als Schuldenaar en daarna als de Borg.

Zo komt de hele schuld van de rechtvaardigheid op rekening van de liefde, en een vrije uitgang door lossing wordt voor ons uitgeroepen, en wij, hoewel de hele schuld gemaakt hebbende, gaan vrij, bekennde slechts onszelf schuldenaars te zijn aan de genade! Een gemakkelijke weg inderdaad van schuldbetaling! Mijn ziel is dikwijls opgesprongen van vreugde, en moest wenen bij het gezicht, hoe liefde en barmhartigheid het uiterste gedaan hebben, om de oneindige eisen van de wrekende gerechtigheid te voldoen - en dat zulke arme schuldenaars en rebellen als wij waren, die zo grote schuld gemaakt en de eeuwige pijnen verdiend hadden, die wij nimmer konden betalen, al zouden wij eeuwig lijden - dat wij, zeg ik, een Borg zouden hebben, voor ons bestemd, om zowel hetgeen wij doen als hetgeen wij lijden moesten, voor ons te betalen, en dat de eeuwige Geest van God gezonden wordt om een duidelijke en volle vrijverklaring bekend te maken, en volkomen kwitantie van alle eisen, geschreven met des Schuldheers Eigen hand, en verzegeld door de Heilige Geest, onder getuigen van Vader, Zoon en Geest, bekrachtigd door 't bloed van de Borg, overeenkomstig met al Gods wetten en voor altijd in de hemel aangetekend. En dat de gerechtigheid met duizend banden gebonden staat, om nimmermeer die aan te vallen, welke een schuldenaar aan de genade gebleven is! O

O, die zoete verborgenheid doet onze ziel beven, en toch staat ze zo onveranderlijk vast; dat doet ons verheugen met een onuitsprekelijke heerlijke vreugde, en tevens wenen totdat onze hart erg bewogen is.

Mijn vrouw, zijnde nu hersteld uit het kraambed, kwam met een andere klacht en wel deze, dat zij bijna al haar oude japonnen voor de kinderen aan stukken gesneden hebbende, grote behoefte had aan een nieuw kleed. Ik zei haar, geen te kunnen kopen, want er was geen geld en geen waarschijnlijkheid hoegenaamd, van het ergens vandaan te krijgen.

Deze klacht reeds één en ander maal gehoord hebbende, zei ik eindelijk tegen haar, dat zij het van God moest vragen, indien zij het wilde hebben, evenals ik deed voor mijn kleren. Want God beloofde ons deze dingen, en Zijn Woord leerde mij, dat „het goud en zilver, het koren, de wijn, de olie, de wol en het vlas” Zijne waren. En dat, doordat zij geloof in God had, zij haar verzoek zeker zou krijgen, in antwoord op haar gebed.

Ik was daarop zeer verlangend om te zien of zij aan de troon der genade iets vermocht of niet. Het duurde toch een geruime tijd, voordat de jurk te voorschijn kwam; doch ten laatste, ziedaar! de japon kwam voor de dag, en dat op de volgende wijze.

Eens 's avonds, na een predicatie gedaan te hebben in de kerk van de Margrietstraat, komt iemand tot mij en stelt mij een pak ter hand. Ik nam het aan, opende het en vond een briefje met deze woorden: „Dit ten geschenke voor mejuffrouw Huntington”. Er waren twaalf yards (14 ellen) katoen in om een jurk van te maken. Wie de gever was heb ik nimmer kunnen te weten komen. Ik bracht het naar huis te Ditton, en het gaf geen klein genoegen, want Maria was niet weinig verheugd te ondervinden, dat God het gebed van haar lippen verhoord had.

Zoveel mij mogelijk was trachtte ik mijn vrouw te doen leven door het geloof, en dikwijls moedigde ik haar aan tot bidden, zeggende: dat zij haar onderhoud van God mocht verwachten niet minder dan ik, aangezien de Heere mij van mijn dagelijks werk had afgenomen om in Zijn wijngaard te arbeiden, en ten meerderen bewijze daarvoor bracht ik bij deze opmerking, dat oudtijds de gehele Levietische stam leefde van de offers des Heeren, zowel de vrouwen en de kinderen als die mannen, die bij en om het altaar dienden.

Korte tijd daarna zond mij de Voorzienigheid drie guinies, waarvan ik besloot mijn vrouw nog een ander kleed te kopen. En weldra daarop gaf een vriendin haar nog een derde japon.

Hiermede was zij zeer in haar schik; haar ongeloof was beschaamd, haar morren was de mond gestopt, en alles was naar wens. Niettemin droeg ik zorg de bepalingen niet te overtreden, die God gesteld heeft door de verklaring van de apostel Paulus: „Die getrouwd is bekommert zich met de dingen van de wereld, hoe hij de vrouw zal behagen. En ik wil, dat u zonder bekommering zijt; de ongetrouwde bekommert zich met de dingen des Heeren, hoe hij de Heere zal behagen”, 1 Cor. 7 : 31, 32. Het betaamt ons, er naar te staan, om tenminste onze Meester te behagen, doordat wij het niet kunnen naar de wens van onze meesteres.

Na deze scheen de weldadige hand des Heeren terug voor een tijd lang gesloten; zodat ik vijf guinies in schuld raakte, en zelfs gebrek begon te krijgen aan eetwaren. Ik begon heimelijk te twisten en het ongeloof kroop in van schrede tot schrede. Maar juist zo als de geest van murmureren en beklag zijn werk begon te doen, komt er een brief, aan mij geadresseerd, van een heer te Gainsburg in Lincolnshire. Ik opende die en vond die van de volgende inhoud:

Waarde Vriend!

Ik heb u een korf afgezonden met één van mijn schepen, wat zo het de Heere belieft, te Londen kan zijn op die en die tijd, en heb het geadresseerd bij u te bezorgen op Hungerfordstrappen. Het eerste present er in is voor uw vrouw, en zijn twee einden; het tweede is voor uw kinderen, en is een koe met een meid er bij, die haar melkt; omdat een koe van groot nut is in een huisgezin; het laatste stuk is naar mijn oordeel een zeer nuttige zaak voor u en voor iedere evangeliédienaar. Doe mijn groeten aan uw vrouw en kinderen, en ontvang die van

Uw onderdanige dienaar, I. D.

Hier is het raadsel, en ik had zeven dagen nodig om het uit te vinden. Mijn vrouw vroeg mij of mijn present een Bijbel was; ik zei, dat ik het niet geloofde. Want, zei ik, Paulus noemt een evangeliëdienaar een os. „Gij zult een dorsende os niet muilbanden. Zorgt God ook voor de ossen, of zegt Hij dat ganselijk om onzentwil? Want om onzentwil is het geschreven”. Alzo zei ik, God vergelijkt een predikant bij een os. Het koren te dorsen of uit te treden, betekent: het Woord Gods uit te leggen en te verklaren; de os te muilbanden, zegt: hem niet te geven voedsel om te eten voor zijn arbeid, gelijk de apostel het uitlegt: „Evenzo heeft de Heere verordend, dat die het Evangelie preken, van het Evangelie leven zullen”, 1. Cor. 9 : 14. Ik voegde er nog bij, dat dezelfde apostel, die een predikant bij een dorsende os vergelijkt, in zijn Zendbrief aan de Colossensen vermaant: „Laat uw redenen altijd aangenaam zijn, met zout besprengd, opdat gij moogt weten, wat men een ieder behoort te antwoorden’, Col. 4:6. Daarom giste ik, dat mijn present was een gezouten ossentong, en dat mijner vrouw, wat, zo er in de brief stond, was twee einden, moest zijn een zijham, in twee stukken gesneden. Maar wat de koe mocht beduiden was ik niet in staat door gissing op te maken. Toen de mand aankwam gingen wij er allen rondom staan, nieuwsgierig om de inhoud van het raadsel in het dode lichaam van de leeuw te zien, en als de mand geopend was vond ik, dat het present voor mij was een gedroogde ossentong; dat voor mijn vrouw, twee grote stukken ham. En der kinderen present was een zoetemelkse kaas, met de prent van een koe en de meid, die ze molk, er op. Dit was het geschenk en tevens de oplossing van het raadsel.

Omstreeks deze tijd ging ik ééns om de veertien dagen preken op een dorp in Middlesex, ongeveer tien mijlen van Londen (waar ik toen woonde), en zij gaven mij drie schellingen, iedere keer, dat ik voor hen preekte.

Onder hen was een ongehuwd heer, een lid van die gemeente, zeer rijk, geschat op twintig á dertig duizend ponden. Deze heer zag mij eens voorbij zijn deur gaan, toen ik wederkeerde van het bezoek ener zieke vrouw. Hij riep mij in zijn huis, en betuigde mij, dat hij mijn Meester, de Heere Jezus, zeer liefhad, en dat hij zeer was ingenomen met mijn preken over de leerstukken der genade, en verzocht mij de volgende reis eens te preken over deze tekst: „Maar het land, daar u henen gaat, om dat te erven, is een land van bergen en van dalen, het drinkt water bij de regen des hemels; een land, dat de Heere uw God bezorgt; de ogen des Heeren uws Gods zijn gedurig daarop, van het begin des jaars tot het einde des jaars”, Deut. 11.: 11, 12.

Ik beloofde, dat ik, wanneer ik wederkwam, mijn gedachten over die tekst zou zeggen. Toen ik zou vertrekken, gaf hij mij de rechterhand van broederlijke gemeenschap, wenste mij zegen als een dienaar van Christus, en, zijn hand daarop met veel deftigheid in zijn zak stekende, vereerde hij mij ten geschenke één gehele schelling. Ik nam die en bedankte vriendelijk. Want ik dacht, dat het de eerste vrucht van mildheid was, die ooit op die boom was gewassen, en misschien ook wel de laatste; dat ik er nu gewag van maak, is ter ere van zijn medelijdend hart.

Naderhand vernam ik, dat hij veel naar mijn omstandigheden gevraagd had, en dat hem bericht was, dat ik een arm man was, die een groot huisgezin had; dat ik tien mijlen heen en tien mijlen heen en terug moest lopen, en een hele nacht van huis moest zijn telkens als ik in die plaats preekte, waarvoor ik slechts drie schellingen kreeg. Dit alles hem ter ore gekomen zijnde, had dat deerniswaardig en medelijdend gevoel bij hem opgewekt, en ten langen laatste die gehele schelling uit zijn binnenste hartzak getrokken. „Hoe zwaarlijk zullen de rijken in het Koninkrijk Gods ingaan”.

Ik geloof, dat ieder mens één of andere soort van god heeft. Eigenzelf is de god van de Farizeeër; de buik is de god van de Epikureër; Mammon de god van de gierigaard. En Jehovah de God van de christen.

En ieder van deze heeft zijn vertegenwoordiger. Hagar is de moeder van alle Farizeeën; Nabal het hoofd van de buikdienaars; Judas van de Mammondienaars. En Simon Magus (de tovenaer) is het afbeeldend portret van ieder mens, die hard bezig is om de genade van God te kopen, met de gaven van de Heilige Geest, door hun vermeende verdiensten.

Eens 's avonds was ik uit preken geweest, te Richmond, en werd te logeren genodigd bij mijn vrienden, de heer en mejuffrouw Chapman te Petersham. 's Morgens zei mij juffrouw Chapman glimlachende, dat zij twaalf ellen damast gekocht had, die zij mij voor een huisjapon wilde present doen. Ik lachte daarover, en zei, dat een kolendrager maar een vreemd figuur zou maken in een huisjapon. Ik zou voor de dag komen als een bedelaar op een fluwelen kussen; doch zij zei, dat zij zagen hoe God mijn hoofd begon te verheffen, en waren vastbesloten, dat hun predikant wat beter voor de dag moest komen, daarom drongen zij mij om het te nemen. Ik maakte nog de tegenwerping, dat een japon zulk een vreemd opzien zou maken, en dat ik er daarom liever een jas van zou laten maken, gelijk ik ook deed. Maar nadat die gemaakt was, hield ik die nog wel twee à drie maanden verborgen, eer ik kon besluiten om er in te voorschijn te komen.

Een vriend uit het land had mij een brief geschreven, en meldde mij, dat hij in grote verlegenheid zat en geen uitkomst wist. Maar te dier tijd had ik zelf bij de vijf ponden schuld, en was reeds sinds lang uitzierende, dat God mij mocht in staat stellen, die te betalen. Doch het behaagde de Heere mijn geduld op de proef te brengen. En ik merkte, dat ik geroepen werd ernstig wakende en biddende uit te zien en te wachten op de Heere, met de ogen vast op Hem geslagen, als de ogen der knechten zijn op de hand hunner heren, totdat er een antwoord kwam. En nimmer heb ik te vergeefs op Hem gewacht. Want de hooggeloopte Majesteit vertoefde niet lang, maar kwam gewis.

Na verscheiden smekingen te hebben opgezonden en enige tijd in afwachting uitzierende geweest te zijn, kom ik op een avond bij mijnheer en juffrouw Smith, in de Chandlerstraat, bij de Oxfordderrijweg; beiden zeer goede vrienden van mij. Toen ik wegging gaven zij mij drie guinies ten geschenke.

Ik moet hun nederig verschoning vragen, dat ik hier hun namen noem en hun verborgen aalmoezen openlijk bekend maak, maar doordat ik mijn hemelse Vader, Die in het verborgen ziet, gebeden heb, en Hij mij genadiglijk in het openbaar heeft vergolden, om zodoende anderen, die zwak in het geloof zijn, aan te moedigen, God te kiezen voor hun Kassier en Bankhouder. De mildheid van Jobs vrienden is opgetekend tot hun lof; „ieder van hen gaf hem een stuk gelds en ieder een gouden voorhoofdsiersel”, Job 42 : 11.

Ik kreeg nu moed om te hopen, dat mijn goedertieren Meester nog tot deze zegen zou willen toedoen, zoveel als genoegzaam was om mijn schuld af te doen en mijn vriend uit zijn verlegenheid te helpen. En de Heere was zo goed, dit alles in antwoord op mijn gebeden te doen.

De andere morgen klopte iemand aan mijn deur, verlangende mij te zien. Zo als hij in m'n kamer kwam, zag ik een heer, die ik tevoren nooit gezien had. Hij deelde mij mede, dat hij mij ééns had horen preken in Dr. Giffordskerk, en twee of driemaal in de Margrietsfraat, en dat met veel genoegen en zegen. En de reden waarom hij mij nu kwam bezoeken, was, dat hij de hele nacht te doen had gehad met een droom. Hij droomde, dat Gods Woord tot hem kwam, zeggende: „Wanneer uw broeder arm zal geworden zijn, zo zult u uw hand openen voor uw broeder”. Hij vroeg mij, of zoiets ergens in de Bijbel stond. Ik antwoordde, dat de woorden zo waren: „Wanneer er onder u een arme zal zijn, één uit uw broederen, in één van u poorten, in uw land, dat de Heere uw God u geven zal, zo zult u uw hart niet verstijven, noch uw hand toesluiten voor uw broeder, die arm is. Maar u zult hem uw hand mildelijk opendoen, en zult hem rijkelijk lenen, genoeg voor zijn gebrek, dat hem ontbreekt”, en: „Want de arme zal niet ophouden uit het midden des land, daarom gebied Ik u, zeggende: u zult uw hand mildelijk opendoen aan uw broeder, aan uw bedrukten, en aan uw armen in uw land”, Deut. 15 : 7, 8, 11. Hij zei mij, dat vele deze woorden in de slaap bij hem gekomen waren en dat, als hij 's morgens wakker werd, hij de kracht van die gewaar werd en dat, terwijl hij bij zichzelf dacht, wie toch die arme broeder mocht zijn, het hem op zijn gemoed was gedrukt, dat ik die arme broeder was, van wie hij gedroomd had, en hij vroeg mij daarom naar mijn omstandigheden.

Ik zei hem, in welke zwarigheden en beproevingen ik was, hetgeen hem niet weinig deed verwonderd staan. En vast overtuigde, dat die zaak van God geweest was. Bij zijn vertrek gaf hij mij een paar nieuwe zeemlederen handschoenen, twee nieuwe witte, allerbeste zakdoeken en één guinie.

Daarop wenste hij mij zegen en ging heen en ik kan mij niet herinneren, hem ooit tevoren gezien te hebben, noch ook immer daarna. Dus beval God, Die de weduvrouw gebood Elia te onderhouden, deze man, om mij enige verlichting toe te brengen.

De daaropvolgende dag zei mij een vriend, dat iemand een guinie voor mij bij hem had gelaten. En terwijl ik bij Mr. Byrchmore in huis was, in de Margrietstraat, kwam een dame in een koets aan zijn deur gereden, en vroeg naar mij. Toen ik naar buiten gekomen was, stak zij de hand uit het portier en gaf mij één guinie, daarop beval zij de koetsier door te rijden; hebbende gedaan, alles waartoe God haar gezonden had.

Aldus beantwoordde onze goedertieren Weldoener mijn arme smekingen en gebeden, na eerst mijn geloof en mijn lijdzaamheid voor een tijd beproefd te hebben, opdat ik tot sterker vertrouwen in Zijn genade en voorzienigheid zou aangemoedigd worden.

Ik maak dit hier kenbaar, tot verheerlijking van Gods waarheid en tot moedgeving voor de armen onder des Heeren volk, die genoodzaakt zijn, zowel in het tijdelijke als in het geestelijke te leven „bij alle woord, dat uit de mond van God uitgaat”. En omdat het de Heere behaagd heeft, Zichzelf te openbaren als een God, Die gebeden hoort en verhoort, en Die Zich als zodanig aan mij heeft betoond, die één van de zondigste en geringste van alle schepselen ben; daarom wil ik met mijn handen onderschrijven, verzegelen en overal bekend maken aan die, welke de Naam des Heeren vrezen, dat God waarachtig is, Joh. 3 : 33.

O, hoe zoet zijn deze woorden dikwijls voor mijn ziel geweest! en zo juist toepasselijk op mijn toestand: „Gij zult gedenken al des weegs, die u de Heere uw God deze veertig jaren in de woestijn geleid heeft, om u te verootmoedigen, en om u bekend te maken alles wat in uw hart was, of gij zijn geboden zoudt houden of niet. En Hij verootmoedigde u, en liet u hongeren, en spijsde u met manna, dat gij niet gekend hadt, gij, noch uw vaders; opdat Hij u bekend maakte, dat de mens niet leeft hij brood alleen, maar dat alle mens leeft van alles, dat uit des Heeren mond uitgaat”, Deut. 8 : 2, 3.

Wanneer deze kostelijke gebedsverhoringen kwamen, waren zij meest altijd vergezeld met verootmoedigende genade, en werden voor mijn ziel veraangenaamd door een gezegend gevoel van onverdiende goedheid en liefde. En hoewel ik op sommige tijden, wanneer het ongeloof de bovenhand had, het een moeilijke zaak bemerkte, niet te murmureren; inzonderheid wanneer ik de goddelooste mensen soms zag baden in hun rijkdom en overvloed, en zichzelf overgeven om met hun goederen des duivels rijk te helpen bevorderen; terwijl ik mij op God kon beroepen, als de Hartenkenner en Nierenproever, dat ik Hem beminde en Zijn eer zocht en het goede van Zijn uitverkorenen; ja, dat ik hoven mijn kracht werkzaam was in Zijn zaak en in de dingen van Zijn Koninkrijk, en niettemin gebrek moest lijden, missende de geringste levensbenodigdheden, Dan waren er twee Schriftuurplaatsen, die meestal mijn murmuringen deden ophouden: „De goddelozen hebben hun deel in dit leven, welker buik God vult met Zijn verborgen schat”, en: „De rechtvaardigen zijn Gods getuigen tegen de goddelozen”.

Somwijlen kwamen mij ook deze woorden bij: „Diens oog goedertieren is, zal gezegend worden”. En dan eens weer: „Iemand wordt gegeven bijeen te brengen en oopen te hopen, maar hem wordt niet gegeven een hart om er goed mee te doen: dit is een moeilijke bezigheid”. En dat woord uit Job: „Alhoewel de goddelozen kleren bereiden als het zand, zo zal toch de rechtvaardige ze aantrekken, en de onschuldige zal het zilver delen”. Beter is evangelievergenoeging met armoede daarbij, dan de offeranden van vele goddelozen. En dikwijls heb ik de meeste troost voor mijn ziel ondervonden, wanneer het met mijn uiterlijke omstandigheden het slechtste gesteld was; inwendige vertroosting zijn niet zelden een tegenwicht geweest onder uitwendige beproevingen.

Deze dagelijkse kruisen en zwarigheden, die mij overkwamen, heb ik dikwijls bemerkte, dat nuttig gemaakt werden voor diegenen, welke God door mijn dienst had geroepen, als middelen om hen vast te stellen in het geloof aan Christus, Die een Zaligmaker en Behouder is, zowel van het lichaam als van de ziel, en in Wie de onwaardeerbare belofte ja en amen is voor iedere ziel, die deel heeft aan

Zijn volbrachte verlossing. God heeft ons alle dingen gegeven in Christus, hetzij leven, hetzij dood. Ja zelfs hebben wij de belofte van het tegenwoordige en van het toekomstige leven beide, en deze belofte sluit in „alle dingen, die tot het leven en de godzaligheid betrekking hebben”. Gelukkig die ziel, welke vertrouwen stelt in Gods beloften - die op Hem wacht voor derzelve vervulling - die middelen gebruikt, die God heeft verordend, in afhangende van Hem dagelijks in nederig geloofsgebed pleit op de belofte, geduldig wacht op des Heeren tijd, dagelijks op Zijn hand ziet, leeft in een heilige verwachting van dagelijkse toevoer, heide van geestelijke en tijdelijke behoeften, door de God zijns heils. En olie nederig en dankbaar is aan God voor ieder gunstbewijs, dat zij ontvangt door het verzoenend bloed en de krachtige voorbeding van de dierbare Heiland!

Ik zeg, laat zulk een ziel nooit benijden een hoofd, dat met een kroon versierd is, noch een hand, die een scepter zwaait. Want indien er enige deugd is, of indien er enige lof is, of indien er enige opgeruimdheid des gemoeds is, of enige vrede der consciëntie, of enige verheerlijking van God, of enige vrucht tot roem van de Allerhoogste, het moet gevonden worden bij zodanig een ziel.

Op een andere tijd, wanneer de Voorzienigheid mijn geloof en lijdzaamheid op de proef gebracht had, zodat de etenskast helemaal ledig was, zond de Heere mij, als een antwoord op mijn gebed, één van de zwaarste hammen, die ik ooit gezien heb. Waarlijk, ik zag dat ik niets te doen had dan te bidden, te studeren en te preken. Want God droeg zorg voor mij en ook voor mijn gezin, overeenkomstig de belofte: „Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en alle andere dingen zullen u toegeworpen worden”.

En dikwijls heb ik gedacht, dat de reden, waarom onze lieve Heere en Meester geen erfdeel gaf aan de stam van Levi, welke bij het heiligdom diende, was, opdat zij zouden leren door het geloof te leven, en opdat tegelijkertijd de mildheid van de stammen, die aanbaden, mocht geoefend en op de proef gesteld worden. En dit schijnt ook de reden geweest te zijn, waarom de apostelen uitgezonden werden om te preken, zonder buidel of mate. Voorzeker, God had hen kunnen uitzenden, zo rijk als het Sanhedrin, indien Hij zoiets nuttig geoordeeld had. Maar neen, Hij liet de blinde priesters leven van de tienden en offeranden hunner blinde volgelingen, als hun deel. En het staat te vrezzen, dat dit het enige deel was wat sommigen hunner ooit van God hadden. De arme apostelen integendeel, moesten uitgaan, alleen voorzien van een genadedeel in hun harten. En overall waar zij deze geestelijke dingen zaaiden, opende God de harten van degenen, die bekeerd werden, om hun tijdelijke dingen toe te brengen, zodat het dikwijls openbaar werd, wanneer de genade het hart van één of andere jong bekeerde had ingenomen, dat zijn tijdelijke bezittingen verschenen aan de voeten der apostelen. In die weg voorzag het Evangelie in de behoeften van hen, die hetzelfde bedienden. En hierdoor werd, naar mijn oordeel, de oprechtheid der genade in hen, die bekwaam gemaakt waren om het Evangelie te geloven, op de proef gesteld. Zo gelijk Paulus enigen zijner bekeerlingen op de proef stelde en de milddadigheid ten toetssteen maakte: „Ziet, dat u ook in deze gave overvloedig zijt”, 2 Cor. 8. Ja ook onze lieve Heere en Meester leefde van de aalmoezen desgenen, die Hem volgden, want zodra was Hij niet geboren, of de wijzen uit het oosten openden hun schatten en brachten goud, wierook en mirre. En tot aan Zijn kruisiging toe leefde Hij op de milddadigheid Zijner volgelingen, die gezegd worden Hem gediend te hebben van hun goederen. Weliswaar bood satan Hem al de koninkrijken van de wereld en haar heerlijkheid aan onder zekere voorwaarden, maar Hij wees die af, willende liever honger lijden, dan stenen in broden veranderen om Zijn Zoonschap te bewijzen en de zin te doen van een beschuldigende duivel,

Het behaagde de Voorzienigheid mij andermaal te beproeven, totdat ik vijf guinies schuld had. Enige tijd lang gebeden en uitgezien hebbende, komt een heer, die op het zegelkantoor was, mij bezoeken - hij is mij een zeer trouwe vriend geweest, vele jaren aaneen, gedurende de staat van mijn aanhoudende armoede - hij bracht mij een geschenk van vijf guinies, waarmee ik mijn schuld afbetaalde. O, de goedertierenheid Gods over degenen, die Zijn Naam vrezzen en op Zijn

barmhartigheid hopen! Hij zond raven om de profeet Elia eten te brengen bij de beek Krith; een engel van de hemel werd gezonden om voor hem een koek op het vuur te bakken en hem een kruik water te brengen, toen hij, moede zijnde, onder de jeneverboom in slaap gevallen was op de weg naar Horeb. „Sta op en eet - zei de hemelbode - want de weg zou voor u te veel zijn”, 1 Kon. 19: 7.

Het begon mij te vervelen om langer te Thames Ditton te wonen, doordat ik meende te zien, dat de Heere daar niets meer voor mij te doen had. Het scheen dat Zijn Woord een reuk des levens ten leven geweest was voor enige weinigen, en een reuk des doods ten dode voor velen, die onvermoeid waren en niet aflieten er zich tegen te kanten. In één woord, ik verlangde heimelijk vandaar te vertrekken, maar het stond bij mij vast om niet te gaan voordat ik zag dat de Heere Zelf een deur opende. Want als Hij Zijn schapen uitgedreven heeft, zo gaat Hij voor hen heen en de schapen volgen Hem. Ik was vast bij mijzelf overtuigd, dat ik mijn bediening in Londen zou eindigen, en had zoiets reeds lange tijd geleden tot een vriend daar gezegd.

Een andere reden, waarom ik wenste van Ditton te vertrekken, was de slechte toestand van mijn gezondheid, waarin ik mij bemerkte, waardoor ik niet in staat was zulke lange en vermoeiende reizen te doen. Doch meestal heb ik bemerkt dat God een verlangen in mijn hart deed ontstaan naar datgene, wat Hij mij wilde laten toekomen.

Zo was het met Israël. Toen de tijd voor hen gekomen was om Egypte te verlaten, werd de Geest der gebeden uitgezonden om in het hart van menigeen onder hen een smeking op te zenden voer hun bevrijding uit de dienstbaarheid. En God zei tot Mozes: „Ik heb zeer wel gezien de verdrukking Mijns volks, wat in Egypte is, en heb hun geschrei gehoord, en ben neergekomen om hen te verlossen”. En zo zal het ook blijken in mijn geval geweest te zijn, wanneer ik het zal verhaald hebben.

Eens 's avonds te Woking gepredikt hebbende, keerde ik terug naar huis omstreeks twaalf uur in de nacht. En eer ik mij een weinig verkwikt en mijn paard bezorgd had, was het tussen één en twee uur. Eén van de kinderen was zeer ziek. Ik zei tot mijn vrouw, dat ik voor die nacht alleen zou gaan liggen, want het kind was zo onrustig, en ik was zo vermoeid, dat ik vreesde niet te zullen kunnen rusten indien ik bij haar bleef, en de volgende dag moest ik terug op reis, wat mij niet doenlijk scheen wanneer ik niet enige rust genoot. Ik ging dan in een andere kamer op een bed alleen en viel in een vaste slaap. Ik droomde, en ziet, in de droom dacht ik dat ik hoorde hoe de Heere mij toeriep, met een duidelijke en schelle stem, zeggende: „Mensenkind, mensenkind, profeteer, mensenkind, profeteer!” Ik antwoordde: „Heere, wat zal ik profeteren?” De stem kwam andermaal: „Profeteer tegen de dikke boomtakken”.

Ik ontwaakte terstond, en dacht: de stem klonk nog duidelijk in mijn oren en in mijn hart was een verkwikkelijke kracht. Ik wist evenwel niet welke de mening der woorden was, en ik kon mij ook niet te binnen brengen ooit zulke woorden, dikke boomtakken, in de Bijbel gelezen te hebben. Ik stond dadelijk op en greep naar mijn Bijbel, om te zien of ik de woorden daar zou kunnen vinden, denkende bij mijzelf, dat indien zij in de Bijbel stonden, de droom van God was. Ik had niet lang gezocht, of ik vond de woorden in Ezech. 31 : 3 en 17 : 23, en merkte daaruit, dat de dikke takken mensen beduiden. Maar wat het gebod, om tegen de dikke takken te profeteren, beduiden kon, was mij niet mogelijk uit te vinden, omdat ik bijna ieder dag bezig was tegen de takken te profeteren.

Ik ging bij mijn vrouw in de kamer en deelde het haar mede, zeggende, dat ik niet wist wat het wilde zeggen. De volgende dag kwam ik te Londen en vertelde het aan Mr. Byrchmore, er bijvoegende, dat ik geloofde dat er iets in verborgen lag, en dat, indien het van God was, het mij eerlang zou opgehelderd worden. „God spreekt eenmaal of tweemaal, maar een mens let er niet op; in de droom, door het gezicht des nachts, als een diepe slaap op de lieden valt, in de sluimering, op het leger, dan openbaart Hij het voor de oren der lieden en Hij verzegelt hun kastijding”, Job 33 : 14, 15, 16.

Evenwel bleef het enige dagen helemaal voor mij verborgen wat het beduiden mocht. Toch dacht ik,

dat het op zijn tijd wel zou openbaar worden, en ik bleef wachtende en uitzierende, hoewel het vertoefde, Habakuk 2 : 3. Ik deelde het ook mede aan Mr. Butler, een andere vriend van mij, maar het scheen, dat hij er niet veel mee op had, hebbende liever dat ik te Ditton bleef.

Het gebeurde korte tijd hierna, dat ik ziek werd en enige dagen mijn kamer moest houden. In die tijd overlegde ik in mijn gemoed het gedrag der lieden van Ditton; hoe lang ik nu al het Evangelie onder hen gepredikt had en hoe onvermoeid zij waren geweest om de waarheid te vervolgen, en dat, hoewel God verscheidenen van hen in hun weerspanningheid had afgesneden, zij evenwel blind bleven, zowel voor Zijn barmhartigheid als voor Zijn oordelen. Aangezien ik in die plaats het verachte en geringe beroep van kolendrager had uitgeoefend, wilden zij niet geloven dat God zo iemand zou gezonden hebben om tot hen het Woord te preken, Ik dacht verder over mijn zwak lichaamsgestel en de velerlei ongesteldheden en zwaarigheden, waarmede ik te worstelen had, zijnde genoodzaakt bekrompen te leven en vele vermoeienissen door te staan, waardoor ik spoedig aan mijn levenseind stond te komen.

En dat is des duivels toeleg, geloof ik, om heiligheid na te bootsen en zielen te verzoeken tot overmatige onthouding, ten einde zo een beproefd en bevindelijk gelovige uit de wereld te krijgen, daar hij weet, dat zulk één is een koperen muur en een ijzeren pilaar tegen zijn belangen. Want zulken zijn altijd zijn gezworen tegenstanders geweest en hebben dikwijls zijn pogingen verijdeld, van dat de vijandschap in het Paradijs gezet is.

Kortom, ik wenste heimelijk, dat het God mocht behagen mij van die plaats te doen vertrekken. Onder het overleggen van dit één en ander komt mij de gedachte bij om Thames-Ditton te verlaten en een huis te Londen te huren, en dat dit de betekenis was van de woorden in de droom: „Mensenkind, profeteer tegen de dikke takken”, dat ik daar zou moeten preken voor talrijke hoorders in de grote wereldstad.

Deze inval maakte mij verheugd en opgeruimd, zodat ik God dankte voor mijn aanstaand vertrek, en het scheen mij duidelijk, dat dit van de Heere was. Ik zei tot de Heere hoe zij mij haatten wegens mijn armoede en mijn gering voorkomen. Daarop kwamen deze woorden met kracht op mijn gemoed: „Een profeet is niet ongeëerd dan in zijn eigen vaderland en vaders huis”. Vervolgens kwam mij voor hoe God hen onder Zijn toelating had overgegeven om mij nu in de laatste tijd meer dan anders te vervolgen, opdat zij zo zelf het Evangelie van hun plaats mochten wegdrijven. En het is mij zeer twijfelachtig, of God ooit Zijn Woord terug daar zal zenden, want mij dunkt, dat zij evenmin te verontschuldigen zijn als Chorazin en Kapernaam, aangezien niet minder dan tien vreselijke oordelen zichtbaar over hen zijn uitgevoerd in hun opstaan tegen het Woord, gelijk ik dat verhaald heb in mijn geschrift: „De naakte boog Gods”. En zo veel ik naderhand ben te weten gekomen, zijn er in minder dan twee jaren tijds nadat ik die plaats verlaten had, niet minder dan tien geweest, die jammerlijk aan hun einde gekomen zijn, door zichzelf of door anderen.

Maar om terug te keren.

Ik liet één mijner vrienden, Mr. Felton, roepen, en deelde hem mede wat mij overkomen was. Hij zei mij, dat hij van oordeel was, dat er wettige redenen bestonden om die plaats te verlaten, en maakte daarbij ook de opmerking, die mij voorgekomen was, dat een profeet niet geëerd is in zijn vaderland.

Ik zadelde daarop mijn paard, reed naar Londen en maakte mijn voornemen aan enige vrienden daar bekend, die allen mijn besluit goedkeurden. Daarop huurde ik een huis en bestelde twee karren van Londen om mijn huismeubels en goederen van Ditton te halen. Karren, zeg ik, want ik hand de wagens van Jozef niet nodig, daar ik slechts weinig gekregen had in dat ongestuurd Kanaän.

Ik had nog vijf jaren huur aan het huis, dat ik nu ging verlaten. Ik overlegde bij mijzelf de schade om het, te verlaten eer het terug verhuurd was, vrezende dat het voor mijn rekening zou komen, en ik zou bovendien moeten verliezen het geld, dat ik betaald had voor reparaties en voor het aanleggen en beplanten van de tuin. Doch mijn allergeoedertierendste Bankier voorzag ook deze zaak, want

juist zo als mijn goederen gepakt en opgeladen waren, komt er iemand en vraagt of ik mijn huis reeds verhuurd heb. Ik zei: „Nee”. Waarop hij antwoordde: “Ik wil het van u nemen en kopen alles wat er aan vast is, met de bomen en de groenten uit de hof”.

In het kort, de eigenaar van het huis was tevreden hem voor huurder te hebben; de huur werd aan hem overgedragen, de reparaties en hetgeen in de tuin geplant was, gewaardeerd, het geld afbetaald, de sleutels overgegeven en alles in orde geschikt zoals ik het maar kon wensen, en boven al mijn verwachting. „Daarom, u mensenkind, maak u gereedschap van vertrekken, en vertrek bij dag voor hun ogen; misschien zullen zij het opmerken, hoewel zij een wederspanning huis zijn”, Ezech. 12 : 3.

Tot dusver bleek het, dat mijn droom waarheid geweest was. De zaak, die ik nu had aan te merken, was of de takken dik waren dan niet, want de stem in de droom was geweest: “Mensenkind, profeteer tegen de dikke takken”. Ik geloofde toch, indien het ene deel van het gezicht waar was, dat het andere ook zou vervuld worden, al zou er ook de gehele wereld tegen opkomen, en zo is het ook vervuld. Want wij openden een ruimer plaats om in te preken, en ik heb nog geleefd om te zien, dat de takken te dik waren om binnen die plaats besloten te worden. En zo in dit, als in andere zaken, moet ik verzegelen, dat God waarachtig is.

Toen ik eerst begon voor de Heere te spreken, was de meester, voor wie ik toen werkte in het kolendragen, daar slecht over tevreden. En dat was geen wonder, want hij was een Arminiaan in de volste zin van het woord, en een farizeeër onder de farizeeërs. Ik zei niettemin tot hem, dat ik nog voor duizenden zou spreken eer ik stierf, en niet lang daarna werden deuren geopend, waar ik mijn boodschap kon brengen. Zodra dit blijkbaar werd en ik het slaafachtige beroep van kolendrager had opgegeven, kwamen er tegenop in mijns meesters tegenwoordigheid, dat zulk één als ik zich aanmatigde het predikambt uit te oefenen. Zijn antwoord was: “Laat hem maar gaan; ik heb hem eens horen zeggen, dat hij nog voor duizenden zou preken eer hij stierf; wij zullen zien of zijn profetie uitkomt of niet”. Het schijnt dat hij de tekst op het oog had, die bij Mozes wordt gevonden: “Indien u zult zeggen in uw hart: hoe zal ik weten het woord, dat de Heere gesproken heeft? Wanneer een profeet in de Naam des Heeren zal gesproken hebben, en de zaak komt niet, noch geschiedt, dat is het woord, dat de Heere niet gesproken heeft; door trotsheid heeft die profeet dat gesproken; u zult voor hem niet vrezen”.

Niettemin, zeer spoedig zagen zij dat het gebeurde, en dat nog wel op een zeer buitengewone wijze, want God opende ten eerste op vier plaatsen de deur, en in zeer korte tijd werd ik er toe gebracht om buiten de deur te preken.

Toen ik in het eerst in het openbaar begon te spreken, waren er veel belijders en ook enige bezitters van genade, die mij tegen waren, niet minder dan de wereld. Enigen uit een beginsel van jaloersheid, anderen uit een beginsel van liefde, vrezende dat ik zou lopen eer ik gezonden werd. Maar zij wisten niet onder welk een aandrang ik was. Deze hun tegenstand klaagde ik menigwerf in mijn gebed aan God, en zei dan, dat ik enigermate ondersteuning en aanmoediging verwachtte van Zijn kinderen, maar dat ik in plaats daarvan niet dan tegenstand en moedbeneming van hen kreeg. En inderdaad, enigen onttrokken zich en hielden zich verre van mij, mij somwijlen op een zeer minachtende wijze tegensprekende. In antwoord op mijn smekingen drukte de Heere deze woorden met toepassing op mijn hart en gaf mij een vast geloof in die: “De gift des mensen maakt ruimte, en zij geleidt voor het aangezicht der groten”, Spreken 18 : 16. In het einde leerde ik zien, dat ik niet minder moest gespeend worden van de vromen dan van de wereld, en deze woorden dienden mij tot bevestiging daarin: “Geloof een vriend niet en vertrouw niet op een voornaamste vriend; bewaar de deuren uws monds voor haar, die in uw schoot ligt”, Micha 7 : 5. “De beste van hen is als een doorn; de oprechtste is scherper dan een doornheg”, vers 4.

God hield een buitengewone weg om onderscheiden kinderen des Heeren te overtuigen, dat Hij mij

geroepen had tot het werk der bediening. Het gebeurde namelijk, dat zeker belijder⁷, een predikant uit Londen had verzocht om over te komen en buiten deurs te preken, op een zondagmorgen vroeg te Moulsey. Dit was openlijk afgegeven in de godsdienstige gezelschappen, en daar ik nog nooit buiten deurs had horen preken, had ik voorgenomen daarheen te gaan. Het was het voornemen om zes uur des morgens de predicatie te doen, en dus kon ik hem horen zonder de gelegenheden te verzuimen wanneer onze kleine gemeente bijeen kwam. Te drie uur zondagmorgens stond ik op, maar zodra ik uit mijn bed was - en terwijl ik mij het genoegen voorstelde om een preek te horen en dus mijn leerwijze te vergelijken bij de manier van een Londense predikant - kwam er een stem tot mij met kracht en zeer gevoelig, alsof iemand tot mij zei: „Gij moet vandaag buiten deurs preken, en wel over die tekst: Ga op de uitgangen der wegen, en zo velen als u er zult vinden, roept ze tot de bruiloft”, Matth. 22 : 9.

Deze plotselinge aandrang deed mij verbaasd staan; niettemin dacht ik, dat het van God was. Indien ik soms iets zodanigs aan enigen van het volk vertelde, zouden zij zeggen, dat het inbeelding en dweperij was. Maar desniettegenstaande heeft de Heere mij daarna gewoonlijk doen zien, dat zulke mensen slechts weinig of geen bevindelijke kennis van God hebben. Daarom zal ik nu de bijzonderheden van deze buitengewone toedracht van zaken meer uitvoerig verhalen, en laten het over aan het onderzoek van onbevooroordeelden, of die zaak van God was of van de satan.

Ik zette mij om die tekst op te zoeken, maar kon hem niet vinden. Daarop begaf ik mij naar een vriend, die een half uur van mij af woonde, daar ik wist, dat hij een kleine concordantie (aanwijzing van teksten, waar die staan) bezat. Ik klopte hem wakker en vroeg hem om mij die tekst eens op te zoeken, wat hij ook deed. Ik legde er een vouw bij, stak mijn Bijbel in mijn zak en ging met mijn vriend om die predikant te horen, welke van Londen moest komen. Toen wij ter bestemder plaatse kwamen, zag ik daar een grote menigte volks bijeen, en een tafel voor de prediker gezet om op te staan, maar ziet, hij kwam in het geheel niet. Wij wachtten tot zeven uur, maar daar hij niet kwam, drong elk mij, ook die mij tevoren hadden tegengestaan, om op te treden en te preken.

Ik kon niet anders dan de Goddelijke leiding in deze weg met bewondering gadeslaan, dat zij, die mij zo tegen geweest waren - sommigen omdat ik niet zuiver Engels sprak, anderen omdat zij dachten dat zij meer kennis in het Woord hadden dan ik, nog anderen daar ik maar een kind in de genade was en zij oude christenen - nu juist diegenen waren, die mij het meest aanzochten om te preken. Maar de zaak van God was hiermede gemoeid en zo werd de mond gestopt van die mijn tegenstanders geweest waren. Daarom drongen zij die persoon om op te treden, die zij tevoren op alle mogelijke wijzen hadden zoeken te verdringen. Ik liet mij op hun verzoek overhalen en beklom bevende mijn standplaats. Doch zodra mijn hart begon warm te worden, verloor ik alle vrees. Ik volvoerde mijn last naar de tekst, die God mij gegeven had, en de Heere was met mij in het werk. Toen waren velen gereed om „Hosanna!” te roepen. Maar zij hadden tevoren zé op mij gebeukt en geslagen, dat noch hun goedkeuring, noch hun afkeuring veel bij mij gold. Ik heb dikwijls gedacht aan de woorden van Elifaz tot Job: „Roep nu, zal er iemand zijn, die u antwoordt. En tot wie van de heiligen zult gij u keren?” Job 5 : 1. Wendt u tot niemand dan tot God alleen, want indien de oprechtste onder de mensen is als een doorn, of scherper dan een doornheg, behoeven wij niet als de ram van Abraham onze hoornen in een doornbos te laten verwarren, om niet als een slachtoffer te vallen. „Laat af van de mens, wiens adem in zijn neusgaten is”, zegt de Almachtige, „want waarin is hij te achten?”

Daar was een jonge weduwe gekomen, die mij de eerste preek in de open lucht hoorde doen, en de Heere, in Zijn voorzienigheid, opende haar hart, dat zij acht gaf op hetgeen door de kolendrager gesproken werd, en zij bleef daarna standvastig het Evangelie horen. Zij werd in zware overtuiging gebracht, hetgeen eindelijk zo ver kwam, dat zij uit haar dienst moest en naar 't werkhuis te Esher gebracht werd. Een dokter werd bij haar gehaald om haar een pleister op het hoofd te leggen;

⁷ In Engeland noemt men belijders degenen, die bij de één of andere kerkgemeenschap, buiten de Anglicaanse kerk, hun belijdenis hebben afgelegd en tot lidmaten zijn aangenomen.

voorzeker niet het beste middel om de last van schuld uit te trekken, waar de prikkel des doods de consciëntie zo zwaar heeft ontstoken. Bij tijden scheen zij hun toe helemaal buiten kennis te zijn, en dan riep zij ernstig tot de Heere Jezus Christus. Dan schudden zij haar, sloegen haar soms omdat zij bad; eindelijk verklaarden zij haar voor gek. Toen zij hoorden, dat zij onder de fijnen geweest was, meenden zij de reden gevonden te hebben en behandelden haar als zodanig. Maar nadat zij een weinig beter geworden was, liet zij mij verzoeken om eens bij haar te komen en met haar te bidden. Ik deed dat en zij vertelde mij toen hoe zij met haar geleefd hadden en hoe wreed zij haar nog behandelden. Thuis gekomen, sprak ik met mijn vrouw over haar. Wij leenden een bed en lieten haar bij ons in huis komen. Mijn vrouw paste haar naar het lichaam op, en ik probeerde haar wel te doen naar de ziel. God zegende dat en weldra was zij gezond naar het lichaam en zalig naar de ziel. Zij huurde daarop een kamer en ging uit werken voor haar onderhoud, en heeft nog zes jaren onder mijn dienst gezeten.

Ten laatste kreeg zij de tering en moest spoedig het bed houden. Twee of drie dagen vóór haar dood werd zij hevig aangevallen met bestrijdingen en was bovenmate neerslachtig. Maar nadat dit opgeklaard en die donkere wolk verdwenen was, kwam zij voor de dag als de opgaande zon, en bleef in die liefelijke stralen der heerlijkheid liggen tot de dood haar ogen sloot, al uitzien in de eeuwigheid als in „de zegepraal van een volstreden goede strijd en volkomen Evangelieoverwinning. Dit is dan het einde van die wonderbare zaak. De naam van de vrouw was Simmons.

Een dergenen, die er bij mij op aandrongen om te preken, was Mr. Butler, nu één van de bankopsluiters in mijn kerk. Gedurende het begin van haar ziekte beloofde ik voor haar oppassing en medicijnen te zullen betalen, maar de Heere hield mij zo arm, dat ik er niet toe in staat was. Ik stuurde dus naar een juffrouw, of die het voor mij wilde doen, en liet haar weten, dat haar betaling mijn kwitantie zou zijn. Zij willigde het in en betaalde de gehele rekening.

Ik wil nu mijn lezer een andere besturing van de Goddelijke voorzienigheid verhalen. Iemand kwam van Richmond, om mij te horen preken te Ditton. En als hij thuis gekomen was, vertelde hij sommige vrienden daar, dat hij genoeg had gevonden in mijn voordracht. Die zonden mij daarop een uitnodiging om naar Richmond te komen. Eerst sloeg ik het af. Maar zij zonden andermaal en ik weigerde weer. Ten laatste wendden zij zich tot een schoenmaker, voor wie ik toen werkte. Deze haalde mij over te gaan, niet om te preken in een kerk, maar in een huis, dat zij aan de overheid daartoe hadden aangegeven en waarvoor zij vergunning om te preken hadden gekregen. Ik ging daarheen, zeer onwillig, maar daar komende, ondervond ik des Heeren tegenwoordigheid krachtig aan mijn ziel, en op hun verzoek ging ik er de volgende dinsdag terug henen.

Spoedig evenwel bemerkte ik niet wél gedaan te hebben daarheen te gaan, niettegenstaande de Heere mij Zijn nabijheid grotelijks had doen ondervinden, en wel in dezer voege: er was bericht gezonden naar Londen, en het was ter ore gekomen van twee heren, belijders van het Evangelie, die bestuurders waren van de kapel te Richmond. Die kwamen daarop over van Londen om onderzoek te doen, of een zekere kolensjouwer zo stout was geweest om te ondernemen het Evangelie te preken tot de arme zielen in die plaats. Na gedaan onderzoek bleek dat de zaak zo was en dat het bericht, wat was overgezonden, waar was. Daarop kregen de man en vrouw, in wier huis ik gepredikt had, een scherpe bestraffing en werden bedreigd met een boete van vijftig ponden, omdat zij mij hadden laten preken in hun huis, aangezien ik te dier tijd nog geen behoorlijke vergunning had.

Hierop werd een dag bepaald als biddag, om gehouden te worden in de kapel van Richmond, en een maaltijd werd besteld in de herberg voor allen, die tot de gemeente behoorden en het konden betalen. Twee predikanten werden besteld om op die gelegenheid te preken - naar de geboden der mensen en niet naar Christus. Eén van de twee, een bejaard heer, nam zijn tekst uit de Handelingen en preekte over deze woorden: „En als Barnabas de genade Gods zag, verheugde hij zich, enz.”

Zeker, er was in die tekst volstrekt niets, dat zag op mijn preken te Richmond, want ik was zo zeer verheugd en verlangende om de genade Gods te zien, als ooit Barnabas geweest was. Doch hij draaide zijn tekst als een wassen neus, om die op mij te doen slaan, en zei tot het volk, dat zij voorzeker wel mochten denken, dat Barnabas zijn attestaties of geloofsbrieven van de ouderlingen te Jeruzalem had gehad, en uit deze veronderstelling spon hij zulk een gesel van touwtjes om mij mee te slaan, een man, die hij nooit gezien had. Maar waar ik naar zijn mening de geloofsbrieven had moeten halen, was mij onbekend. Had hij aanstelling van God gevraagd, ik had die kunnen geven.

Deze dingen niettemin baarden mij veel hartzeer en kommer. Ten eerste dat 't volk drie malen om mij gezonden had voordat ik wilde gaan, en ten tweede dat de tegenwoordigheid Gods zo zichtbaar scheen, tot vertroosting zo van mij als van hen, die mij hoorden. En niettemin werd ik verbijsterd, daar deze grote mannen, die zich christenen noemden, mij zo hevig tegenstonden. Doch het volk wilde mij desniettemin horen en meestal ondervond ik 's Heeren nabijheid in het werk; evenwel ging ik altijd tegenstribbelende. In deze weg begaf ik mij tot een vleselijke arm om raad, hoewel de tegenwoordigheid Gods raad genoeg voor mij geweest was, ware ik zo wijs geweest om mij er mee tevreden te stellen. Maar ik was nog niet gespeend aan een vleselijke arm; daarom ging ik raad vragen te Abel, en hoopte zo tot een goed einde te brengen. De raad, welke de goede man, die ik ondervroeg, mij gaf - nadat ik hem de gehele toedracht der ia Ik had verteld - was, dat ik mij zou onthouden van daar te preken, doordat het aanstoot gaf aan enige grote mensen. Ik keurde deze beslissing goed en ging naar huis, heel wat lichter van gemoed, verblijd dat ik zodoende mijn hals van onder het juk kon halen.

Maar toen de volgende dinsdag kwam, zijnde dit de dag, die bepaald was dat ik te Richmond zou preken, bemerkte ik dat de gebroken rietstaf, op welke mijn dwaze ziel zich verlaten had, mij begon te begeven, en ik zonk wederom neer in al mijn bekommernissen. Toen kwam mij te binnen hoe God mij vertroost had onder mijn werk. En zo de ondersteunende arm en de troostrijke tegenwoordigheid Gods geen genoegzaam getuigenis zijn van Gods goedkeuring, zullen wij niet licht een beter van mensen krijgen. Ik was in grote bekommering of ik niet tegen God zou zondigen indien ik deze menselijke raadgeving opvolgde, denkende, indien God mij geroepen had om te Richmond te preken, en ik bleef achter, terwijl de kleine gemeente mijn komst verwachtte, dat ik dan de rechtvaardige hemelse Majesteit niet weinig zou vertoornen en de hemelse roeping ongehoorzaam zijn. En indien ik er kwaad aan deed met te gaan, kon ik God tot getuige roepen, dat ik er niet de minste begeerte voor had. Wat baatzuchtige bedoelingen aangingen, die had ik volstrekt niet. Want eens op een avond hadden zij een deel geld voor mij bijeengebracht, daar zij wisten hoe arm ik was, wat zij met geweld in mijn zak staken. Maar ik weigerde het volstrekt, en toen zij niet aflieten, stond ik er op om niet meer te nemen dan achttien stuivers, voor mijn verlet in het werk, om van Ditton naar Richmond te komen.

Nu kwam mij te binnen, dat ik deze zaak voor mijn Heere en Meester moest brengen, Die mij nog nooit verkeerd had geraden of slecht had doen uitkomen. Ik verliet mijn werk van schoenlappen, ging in mijn kamer en bad ongeveer het navolgende: „O God, mijn Zaligmaker en goedertieren Verlosser, u weet, dat ik geen begeerte heb om naar Richmond te gaan preken, maar het volk is onderscheiden malen om mij gekomen. Indien u enig werk voor mij daar hebt, neig dan mijn hart om te gaan, wie er zich ook tegen verzette. Maar indien u geen werk voor mij daar te doen hebt, laat dan Uw dienstknecht zoiets niet ondernemen, want mijn hart heeft geen verlangen om daar heen te gaan, en aangezien ik tegen Uw Majesteit niet zou wensen te zondigen, hetzij door te gaan of door niet te gaan, zo smEEK ik U, wil mij met kracht overtuigen door de eerste schriftuurplaats, die mij voorkomt. O Heere, maak mij Uw wil en raad bekend in dezen, en laat mij bewaard blijven van tegen U te zondigen, want ik wens gewillig te zijn om naar Uw stem te horen, als het U zal behagen mij die bekend te maken. Amen”.

Zoals ik van mijn knieën opstond, kwamen deze woorden met kracht op mijn gemoed: „Wilt niet

vertragen in goed te doen, want te Zijner tijd zult gij maaien, zo gij niet verslapt”, Galaten 6 : 9. Dit gaf mij enigszins troost, maar als ik terug aan mijn werk gegaan en gezeten was, begon ik dus te redeneren: „Wilt niet vertragen in goed te doen, dat is waar. Maar wanneer het God mishaaft dat ik naar Richmond ga, dan zou het goed doen zijn thuis te blijven. En wanneer het God mishaaft, dat ik thuis blijf, dan zou het goed doen zijn voor mij om naar Richmond te gaan”.

Dus, evenals Gideon met het vlies, verzocht ik andermaal een teken en zei: *indien God mij een tekst om te preken zou geven, dan zou ik denken, dat ik daar nog verder de boodschap des Evangelies moest gaan brengen*. Niet zodra had ik dit tot een kenmerk gesteld, of deze woorden kwamen met kracht op mijn verstand: „En daar was een glans als des lichts, Hij had hoornen aan zijn hand en aldaar was Zijn sterkte verborgen”, Habakuk 3 : 4. Het tweede en derde vers van Deut. 33 waren de sleutel voor deze tekst. Ik stond dan op en begaf mij op reis, vast besloten zijnde, om die boodschap nog daar te doen voor die ene reis, en hun dan te zeggen, dat ik daar niet meer dacht te komen. Doch eer ik begon te spreken, bad ik ernstig van God, dat Hij het volk toch troost wilde laten toekomen wanneer mijn prediking aan die plaats in Zijn gunst was. En zo niet, dat Hij hen dan mocht weg laten gaan zonder verruiming, en mij sluiten, tot ik niets meer of slechts weinig kon spreken. Die avond was er 'n wonderbare en buitengewone zegen van Goddelijke tegenwoordigheid. En nadat de predicatie geëindigd was, aarzelde ik nog om te zeggen, dat ik niet terug tot hen zou komen, omdat het die andere bestuurders van de kapel zo ongevallig was. Maar deze woorden kwamen mij op het gemoed: „De koningen der volkeren heersen over hen, en die macht over hen hebben, worden weldoeners (weldadige heren) genaamd; doch gij niet alzo. Maar de meeste onder u, die zij gelijk de minste, en die voorganger is, als één die dient”, Luc. 22:25, 26.

Deze woorden gekregen hebbende, gaf ik af, dat ik van plan was, aanstaande dinsdag daar terug te preken, zijnde vast verzekerd, dat geen eigenaar van enig gebouw van God in last had om een Evangelieboodschap te beletten tot de oren of harten van des Heeren kinderen gebracht te worden, tenzij zij konden bewijzen, dat de boodschapper óf een dwaalgeest, óf een goddeloos mens was. En zoiets konden zij niet van mij, als die zij nooit gezien noch gehoord hadden.

Nadat ik daar enige reizen had gepredikt, gebeurde het eens des avonds, bij het uitgaan van de samenkomst, dat iemand mij kwam zeggen, dat er een vrouw, die onlangs zwaar ziek geworden en waarschijnlijk nabij de dood was, mij verlangde te zien. Ik ging dan daar heen, en komende aan haar bedsponde, vroeg ik haar, of zij om mij gestuurd had. „Ja”, zei zij. Ik vroeg, wat zij voor mij te doen had? Zij antwoordde: „dat ik voor haar zou bidden”. Ik vroeg haar, wat ik voor haar moest bidden?; dat zij terug opgericht mocht worden?

Zij hernam: „nee, bid God, dat Hij mij onderworpen make aan Zijn wil en dat Hij mij niet verlate”.

Ik vroeg haar, of zij verzekerd was, dat de Heere met haar was?

Zij zei van „ja”. Ik vroeg, hoe zij gekomen was tot de kennis van Gods troostrijke nabijheid?

Zij vertelde mij, dat zij van geboorte uit Schotland was, dat zij aldaar dikwijls mensen had horen spreken van troost en vrede, die zij genoten, maar dat zij hen gewoonlijk deswege benijdde. En wederom op andere tijden dacht, dat, hetgeen zij spraken, wartaal was; dat zij echter altijd een zeker gemis bij haarzelf was gewaar geworden, welks vervulling zij tevergeefs gezocht had; ook zei zij mij, dat zij nooit dat in kracht had ondervonden, tot die tijd, dat zij mij die tekst had horen preken uit Habakuk: „Hij had hoornen aan Zijn hand, en aldaar was Zijn sterkte verborgen”. „Onder die predicatie”, zei zij, „kwam de Geest met kracht tot mij. Mijn man is metselaar, en is naar Ierland gegaan, om daar het opzicht te hebben over een groot op te richten gebouw van steen, en mijn voornemen is, wanneer God mijn leven belieft te sparen, ook daarheen heen te trekken. En nu is mijn goede man enige tijd geleden weggegaan, en de Almachtige is in zijn plaats gekomen”.

Zij deelde mij verder een zeer klaar en duidelijk verslag mede van de werkingen des Heiligen Geestes, en van de heerlijke vrijheid en ruimte waarin zij gesteld was, door de openbaring en toepassing van de gekruiste Christus aan haar gemoed en consciëntie.

Dit horende, werd ik tot in mijn binnenste geroerd, want ik kon mij nog duidelijk te binnen

brenge, met wat aanvechting en strijd ik was besprongen geweest, toen die tekst mij voorgekomen was, en welk een gezegende verborgenheid ik in die gezien had, toen die voor mij geopend werd; mijn ziel werd bewogen in mij wegens de goedheid Gods, Welke die waarheid zo met kracht voor haar ziel gezegend had, en Die haar nu op een ziekbed neerliggen deed, opdat zij mij ontbieden zou, om mij te doen weten, dat ik niet tevergeefs gepredikt had op die plaats.

De bekering van zulke zielen is mij grotere rijkdom, dan al de schatten van Egypte! Het behaagde de Heere, haar korte tijd daarna terug op te richten, en zij heeft mijn prediking twee jaren lang gevolgd, blijken gevende van een zeer beminlijke christin te wezen. Zij pleegde gewoonlijk te zitten, voor haar ziende, met alle bedenkelijke aandacht luisterende, en zo wanneer zij haar deel ontvangen had, was zij gewoon, evenals Hanna, naar huis te gaan, zonder iemand aan te zien of tot iemand te spreken, alsof zij vreesde, dat ieder die haar aansprak, een consciëntierover was. In waarheid, zij was geen bastaard - zij was mijn echte dochter - zij had veel op met verborgen eenzame gemeenschap tussen Christus de Gekruiste en haar ziel. En ik geloof, dat zij nauwgezet haar dagboek hield. Haar naam is Stuart. Ik beminde haar hartelijk in de Heere, want ik had ze geteeld, en was zwaar in arbeid geweest om haar te baren.

Zij is thans enige jaren geweest in het Baronshof in Ierland, waar geen waarheid gepredikt wordt. Maar zij houdt gestadige briefwisseling met haar vrome vriendin in Richmond, en is vast staande in de verzekerdheid des geloofs; binnenkort verwachten wij haar in Engeland. Moge God haar en haar echtgenoot veilig doen aanlanden op de kusten van ons Israël, en eenmaal ten laatste op de kust van het verzelegen land.

De bekering dezer vrouw scheen mij zulk een getuigenis van God, dat ik er meer door versterkt werd in mijn roeping om te Richmond te preken, dan indien ik de goedkeuring van alle godgeleerden van Groot-Brittannië gehad had. Want „indien wij het getuigenis der mensen aannemen, het getuigenis Gods is meerder”. Ik wens het eerste nimmer gering te achten, maar verkies toch meer op het tweede te letten, Haar bekering was zo veel te meer aanmerkenswaardig, omdat zij veel verstandelijke waarheidskennis had. Want dikwijls heb ik bemerkte, dat zodanigen, wier oordeel vatbaar en voorzien is met waarheidskennis, lichtelijk bespotten en de gek scheren met hen, die aandringen op de kracht, de bevinding, en de zalige uitwerking van de waarheid op de zielen van Gods uitverkorenen.

Thans zal ik mijn verhaal terug opvatten, hoe ik van Ditton ben vertrokken en metterwoon naar Londen verhuisd.

Omdat ik reeds zoveel van het gezicht, wat ik gehad had, tot vervulling had zien komen, bleef ik nu wachten op de ontknoping van de woorden: dikke takken. Ik wist, dat bij Ezechiël dikke takken zoveel beduiden als *zondaars*, en de takken van de palmboom in Salomo's Hooglied beduiden: *heiligen*. Daarom, doordat mijn bediening bijgewoond werd door velen, hetzij zondaars, hetzij vromen, zo zou het blijken waar te zijn, dat het een gezicht van God was geweest. Want als de Heere spreekt, zo geschiedt het, en als Hij gebiedt, zo staat het.

Enige tijd in Londen gewoond hebbende, bemerkte ik, dat de kerk in de Margrietstraat, waar ik preekte, open stond voor allerlei dwaalleraars. Dit wekte de gemoederen van mijn hoorders op, om voor mij uit te zien naar een andere plaats om in te preken, en niet lang duurde het, of er werd besloten een ruimere kerk te bouwen. Hierdoor scheen meer en meer de weg gebaad, ter vervulling van de woorden, die mij voorgekomen waren: „profeteer tot de dikke takken”. In korte tijd was de kerk gebouwd, en de goede hand onzes Gods was met ons in het werk tot onze troost. Maar zodra waren wij niet begonnen daar bijeen te komen, of ik zag, dat wij een sterke tegenstand van alle kanten te wachten hadden.

Eerst stond ik hierover versaagd, maar weldra kwamen mij die woorden terug te binnen: „profeteer tot dikke takken”. Ik kreeg kracht om volgens die woorden voort te gaan, en had zelfs troost uit aanmerking van de tegenstand. Want dikwijls is mij gebleken, dat, zodra een werk van God te voorschijn kwam, hetzelfde gewoonlijk werd tegengestaan. En zo wanneer een zaak voortgaat, te midden van vele tegenstanders, wordt ze veel duidelijker als Gods werk openbaar, hoe minder menselijke steunsels er zijn, om de ark te onderschragen, des te duidelijker wordt de hand Gods bespeurd. Want dan eerst wordt het blijkbaar, dat God werkt, en wie zal het keren, hoewel zij het ook ondernemen. In deze weg maakt God Zichzelf onmisbaar voor hem, die Hij als werktuig gebruikt, ontwent hem van het schepsel en maakt, dat de Heere alleen de roem en de eer krijgt.

Meermalen heb ik gedacht, dat als Maarten Luther, John Bunyan of George Whitefield, in mijn tijd geleefd hadden, zij mij eer verzocht als verboden zouden hebben, om voor hen op te treden, Niettemin blij ik geloven, dat ik zal moeten profeteren tot de dikke takken, en mij zal geschieden naar mijn geloof. Bij tijden smolt mijn ziel weg van erkentenis voor Gods goedheid jegens zo een onwaardig schepsel als ik, wanneer ik hoorde, hoe sommige vromen in Londen aan beroemde predikanten, wier dienst God zegende, verzochten om mij in hun kerken te laten preken, omdat de kapel in de Margrietstraat te klein was, maar deze gunst werd mij niet toegestaan. Ik dacht, het ging mij even als Lea met haar tedere ogen, als zij zei: „De Heere zag, dat ik veracht was, daarom heeft Hij mij nog deze zoon gegeven”. En thans mag ik met goed recht het besluit opmaken, dat God mij begiftigd heeft met een goede gift van geestelijke kinderen, doordat Hij zag, dat ik gehaat was. En deze gespikkelde schapen zullen mijn loon zijn, zo wanneer zij voor de Heere zullen verschijnen. En desgelijks zal de gerechtigheid, welke ik gepredikt heb, voor mij optreden, te dien dage als mijn bediening en haar zegelen voor God zullen verschijnen, om voor mij te getuigen.

Nu zal ik de lezer mededelen de genadige bedeling Gods in Zijn voorzienigheid, ten tijde van het bouwen der kerk, welke ik de naam gaf van Voorzienigheidskapel; tevens zal ik melding maken van de vrijwillige offers, door het volk bijeengebracht.

Enigen hebben aanstoot genomen aan de naam, welke ik aan de kerk gaf. Doch ik heb sedert die tijd, dat de naam gegeven was, een gebouw gezien, dat heette Voorzienigheidshof, en een kerk, die de naam voerde van Drieëenhedskapel, waar toch, naar ik geloof, de Drievuldigheid zeer weinig gekend wordt; doch dit was het geval niet met de benaming Voorzienigheidskapel.

Doch ter zake. Het eerste offer, dat gebracht werd, bedroeg ongeveer elf ponden, en dat werd besteed aan het fundament, bij de aanvang van het bouwen. Een goed heer, die mij slechts weinig bekend was –en van wie ik een deel planken had gekocht, zond mij die met een voldane rekening,

tot een geschenk voor de kerk. Een ander goed vriend kwam met tranen in zijn ogen mij gelukwensen, en bood aan, de preekstoel, de voorlezerslessenaar en de banken voor niet te schilderen. Een ander gaf een half dozijn stoelen voor de kerkenraadskamer, en mijn vrienden, mijnheer en juffrouw Lyon, zonden mij een kist vol thee, met een chinees theeservies. Mijn goede vrienden, de heer en juffrouw Smith, schonken mij een schoon ledikant, bed en al het toebehoren, opdat ik niet in de koude winteravonden zou nodig hebben over straat te gaan. Eén van mijn dochters in het geloof gaf mij een lamp voor mijn studeerkamer; een andere vriendin gaf mij een kussen voor de preekstoel en een boekenkast op mijn studeerkamer. Een ander gaf mij een kast voor de kerkenraadsboeken. En mijn goede vriend, Mr. E. scheen de duivel te willen uittarten, want zijnde in hope, dat ik door de genadige arm des Heeren zou bekwaam gemaakt worden, om Rahab in stukken te houwen, schonk hij mij het zwaard des Geestes, een nieuwe Bijbel in marokijnen band met zilveren haken.

Misschien wel had hij ook het oog op de ramshoornen en de zilveren trompetten, die geblazen werden bij de inneming van Jericho, die volgens de uitlegging van enigen beduiden, twee soorten van predikanten: ongeletterden en geleerden; de ongeletterden zouden dan beduid zijn door de ramshoornen, en de geleerden door de zilveren trompetten. Maar volgens die uitlegging zou onze gezegende Heere, Die sprak, zoals nooit iemand heeft gesproken, en al Zijn apostelen, maar bij ramshoornen vergeleken zijn. Maar veeleer denk ik, omdat een ramshoorn een onaangename en schelle klank geeft, dat daardoor waarschijnlijk is afgebeeld de bediening onder de wettische bedeling. En dat de zilveren trompetten, als gevende een aangenamer geluid, beduiden: de Evangelische bediening, onder de bediening des Geestes, welke de oude bedeling zo ver overtreft in heerlijkheid, als het geklank van een zilveren trompet dat van een ramshoorn. De openbaring van Johannes stelt voor, dat iedere klank, van de dood van Christus tot op het algemeen gericht, geschiedde door zeven bazuinen, niet door hoornen. Ik ben van oordeel, dat wij dus mogen spreken, zonder de Schriftuur enig geweld aan te doen, en zonder tevens de hoogmoed of eigenwaan van gestudeerde lieden te vleien. Zeker heer preekte enige tijd geleden over Farao's droom, van de zeven vette en van de zeven magere koeien. De magere koeien, legde hij uit, waren arme, geringe, ongeleerde mensen. En omdat hij verscheiden rijke, wel geklede hoorders had, verklaarde hij, dat de vette en schoon uitziende koeien beduiden, de rijken, aanzienlijken en geleerden der aarde; niettegenstaande God zegt, dat het de rijken zijn, die de armen verdrukken, en Zijn volk opeten alsof zij brood aten. Maar ik heb nergens in de hele Bijbel gelezen, dat de armen de rijken opeten, en ik denk, dat ieder arm mens in Engeland het met mij hierin eens zal zijn, dat de rijken met elkander eens zijn, om die mens, die arm is, arm te houden.

Maar ik wil deze mensenbehagers *vaarwel* zeggen, en laten ze aan hun eigen nadenken over, als die niet de Heere Jezus Christus dienen, maar hun eigen buik. En drijven door schoon spreken en gemaakte woorden koopmanschap met zielen.

Ik moet getuigenis geven aan de Vaderlijke zorg der Goddelijke voorzienigheid, die zo blijkbaar tussenbeide kwam, om mij te verzorgen van geld, zoveel als er nodig was, om de kerk te bouwen. God opende zozeer de harten der mensen, dat ik bij niemand kwam, die mij ledig liet henen gaan, zodat ik moest verwonderd staan over Gods besturing en der mensen goedwilligheid voor mij.

En wat betreft mijn vriend Mr. Lloyd, die bespaarde mij, door zijn goedkope wijze van arbeiden, op zijn minst twee à driehonderd ponden. Was ik een man van middelen geweest, dan zou ik zoiets niet begeerd hebben. Want ik denk, dat ieder verplicht is de ambachten aan te moedigen, die er maar toe in staat is, want die maken de kracht uit van een volk. En mij dunkt dat zij, die hun werk maken om deze pilaar te ondermijnen, gewis het huis zullen doen omvallen op hun eigen hoofd. „Zoek de vrede van de stad, want in derzelver vrede zult gij vrede hebben”.

Enige tijd na deze scheen God Zijn bijzondere voorzienige tussenkomst geheel te onttrekken, en ik begon nalatig te worden in wakende en biddende dagelijks van de Heere af te hangen. Want ik had

nu een tamelijk vast en genoegzaam inkomen. Niettemin is het toch de veiligste en beste weg om kort gehouden te worden en van de hand tot de mond te leven, zoals het spreekwoord zegt. Want het is bijna onmogelijk, dat een mens zo dankbaar jegens God verkeert, wanneer hij een vast kapitaal in handen heeft, dan wanneer alle dagen in zijn behoeften voorzien wordt uit het kapitaal in Gods hand, die Zijn kinderen nimmer gebrek laat lijden. Ik kwam dan na enige tijd terug in de noodzakelijkheid, om zowel voor mijn tijdelijke als voor mijn geestelijke behoeften, de ogen naar God te wenden. Mijn inkomsten waren wel vermeerderd, maar mijn gezin werd ook groter, zodat ik in korte tijd in zo grote engte raakte, als ooit tevoren. Het geld schoot te kort, en wij hadden behoeften aan kleren. Maar God, Die niet moede noch mat wordt, beliefdte terug te verschijnen in een bijzon. fiere weg van de voorzienigheid, en wel op de navolgende wijze.

Ik was doende geweest in mijn bloemhof, en omdat ik enige stekken van bloemen te kort kwam, was ik naar een tuin gegaan, die een weinig van mijn huis verwijderd was, om er naar te zien of ik die daar niet zou kunnen krijgen. Terwijl ik door de bloembedden heenwandelde, kwam mij een deftige, welgeklede vrouw tegemoet, en menende, dat ik de hovenier was (want mijn uiterlijk had meer van een knecht dan van een kerkvoogd) sprak zij mij dus al schertsende aan: „Wel Mr. tuinman, met uw believen, ik zou graag een wortel van een plant hebben, om in mijn pot te zetten, en het diende een plant te zijn, die duren kan”.

Ik zag de juffrouw zeer ernstig aan en antwoordde: „Wel juffrouw, ik geloof, dat ik u kan zeggen, waar u zulk een plant vinden kunt”.

Hierop vroeg zij glimlachende: „Waar dan?” Ik antwoordde: „In het boek van Job. Want die zegt: „De wortel der zaak wordt in mij gevonden”, Job 19 : 28. Als u die wortel in uw pot kunt krijgen, dan zullen beide de wortel en de pot eeuwig duren”. Toen vroeg zij: „Zeg mij, hebt u die wortel in u?”

Mijn antwoord was: „Ik geloof waarlijk, dat ik die heb”.

Waarop zij liet volgen: „Dan staat het met u zeer goed, en hetgeen u gezegd hebt, is volkomen waar”.

Ik zei haar toen, dat ik de tuinman niet was, maar dat zij hem zou kunnen vinden achter in de hof, waar hij bij enige heren en dames was. Zij maakte een lichte buiging en vertrok glimlachende. Ik dacht uit haar gepaste antwoorden, dat zij niet helemaal ontbloot was van die wijsheid, welke „woont bij de kloekzinnigheid, en vindt de kennis aller bedachtzaamheid”, Spreuken 8: 12. En ik wenste bij mijzelf, dat de woorden, door mij gesproken, op haar gemoed mochten gebonden zijn, tot de wortel van Evangelieliefde voor eeuwig vast in haar hart bevestigd was.

Bovengenoemde juffrouw vroeg, naar ik vermoed, aan de tuinman, wie ik was. Want kort daarna kwamen zij en haar echtgenoot beiden onder mijn gehoor, en zij zijn er blijven komen van die tijd aan. Geve God, dat het Woord Zijner genade diep in hun harten wortelde, opdat zij beiden mogen zijn eikenbonnen der gerechtigheid, een planting des Heeren, opdat Hij verheerlijkt worde.

Kort na deze kwam er iemand aan mijn huis en bracht een briefje voor mij, waarvan de inhoud was als volgt:

Mijnheer!

Ik zou willen, dat u op die en die dag thuis was, als het u niet te moeilijk valt; er zou dan iemand komen, om u de maat te nemen van een overrok, welke wij u wilden present doen.

Maar wees zo goed, de man, die u de maat zal komen nemen, niet te ondervragen, enz.

Eerst zag ik die brief aan als gezonden van één of ander vijand van Gods volk; te meer, doordat die juist kwam, nadat het *eerste deel* van mijn „*Bank des Geloofs*” was uitgekomen, en ik dagelijks van de één of andere zijde de spot hoorde drijven met dat boek, omdat ik daarin zeer onbeduidende dingen, tenminste naar hun oordeel, had vermeld. Waren zij evenwel gekweld geweest met een hongerige buik, als de profeet Elia, zij zouden blijde geweest zijn met een koek, gebakken op een paar houten, en God hebben gedankt, omdat Hij de weduwvrouw bevolen had, hem daarmee te onderhouden, 1 Kon. 17 9. De Heilige Geest heeft deze genadige en goedertierene voorzienigheids tussenkoms van God, blijkbaar in het beschikken van die koek aan de profeet, waardig geoordeeld,

geboekt te worden in de Goddelijke openbaring. En doordat dit zo is, van wat geestesslag moeten zulke belijders dan zijn, welke die bijzondere tussenkomst der Voorzienigheid in geringe zaken, alleen waardig achten ten doel te staan aan openbare spottelij en verachting van hunnentwege? De redeloze dieren kunnen de zodanige terecht wijzen. Want „een os kent zijn bezitter, en een ezel de krib zijns heren”. Maar de vleselijk gezinde belijder kent de God zijner weldadigheid niet. En hoewel hij de krib liefheeft, zo bemerkt hij toch niet, wie Hij is, Die zijn krib vol houdt.

Er zijn mensen geweest, die dit mijn boek gekocht hebben, ten einde er mee te spotten. En het gebeurde doordat, dat zij het aan anderen uitleenden, opdat die dit eveneens zouden doen. En ziet, God zegende het voor deze laatsten, die, in plaats van er om te lachen, door het lezen tot schreien bewogen, en daardoor in hun geloof versterkt en bemoedigd werden. Het ging die spotters juist zo, als de Farizeeën ten tijde van de Zaligmaker; zij wilden zelf de genade des Heeren niet en toch waren zij het middel, om de arme overspelige vrouw tot Hem te brengen. En wanneer dan zulken kwamen, om diegenen, aan welke zij m'n boek geleend hadden, te bezoeken, en dan uit hun mond moesten horen, hoe heerlijk het hun was bevallen, dan dropen zij (evenals de Farizeeën) zo spoedig weg, als het geweten zijn werk had gedaan.

Wijsheidskinderen zullen hun eerwaarde moeder rechtvaardigen, en niet graag willen verachten de borsten welke hun voortdurend voedsel gegeven hebben; noch beschuldiging inbrengen tegen een arm predikant, omdat hij getracht heeft het zwak geloof van zijn arme broederen te verwakkeren, door hen voor ogen te stellen die Vaderlijke zorg, het tedere opzicht en het nauwlettend oog van God, in Zijn alles regerende voorzienigheid. Ik weet, dat Gods Woord mij daarin voorgaat; ja, nog veel verder dan ik gegaan ben. Want ik heb nog niet de haren van ons hoofd gemeld, waarvan Christus zegt: „dat ze alle geteld zijn, en niet één van die zal verloren gaan”, Lukas 21 : 18.

Maar, helaas! zulke mensen zijn onbekend met Gods Geest, en vreemdelingen in Gods Woord; indien het anders ware, zij zouden geredelijk bekennen, „dat Gods barmhartigheden zijn over al Zijn werken”, Psalm 145: 9; alsook dat: „Hij het recht der wezen en der weduwe doet, en de vreemdeling liefheeft, dat Hij hem brood en kleding geve”, Deut. 10 : 18.

Inderdaad, het is de moeite niet waard, om bij zulke belijders stil te staan, of op hun snateringen acht te geven. Want het hart dier mensen kan nooit recht voor God zijn, die met Zijn Woord en werken de spot drijven; ook zullen zij niet beter varen, dan die oude Farizeeën, welke kwamen om de arme vrouw te beschuldigen bij Christus, de Heere Zelf, Die haar van de hemel beschikt was tot een wonderbare Raadsman, en altijd winnende Pleitbezorger.

Doch laat mij terugkeren tot mijn onderwerp.

Ik had misgeraden, toen ik dacht, dat die brief misschien een strik was, gezet om mij op zulk een dag, als mij was betekend, te doen thuis blijven, om dan over mijn teleurstelling te kunnen lachen. Want een vriend had die geschreven. En gelijk mij gemeld was, kwam er op de gezette dag iemand, om mij de maat te nemen van een overrok. Ik vroeg, wie hem gestuurd had. Hij zei, dat zoiets geheim moest blijven. Maar omdat ik vermoedde, dat de hele zaak een poets was van één of andere vijand, hield ik bij hem aan, zeggende, dat ik het weten moest, wie hem had gestuurd. Daarop zei hij mij, dat hij last had gekregen, om naar mij te komen, van een dame, die mij eens gevraagd had, om haar een plant in een pot te geven. Ik zei hem, dat ik twee vrij goede overjassen had, maar dat mijn geklede rok versleten was. En doordat de juffrouw goed mocht vinden mij een dusdanig present te doen, ik die in dank van haar zou aannemen. Maar een overrok had ik niet nodig. De man nam mij de maat, en bracht mij spoedig de rok thuis. Ik wilde hem iets geven tot beloning voor zijn moeite, maar hij weigerde zoiets, zeggende, dat hij strenge order had, om niets aan te nemen.

Christenlezer geef God de eer, voor Zijn wonderbare werken, en laat niet toe, dat fortuin of toeval Hem Zijn eer ontroven. „Jezus kennen wij, maar wie zijn deze?”

Er zijn mensen, die tegen mijn boek bedenking hadden, zeggende, dat te bidden om aardse dingen een aardsgezind hart verraadde. Maar ik zeg, het is waar, ingeval iemand Christus volgt, alleen om de

broden en de vissen. Maar wanneer een oprecht gelovige en een arbeider in Christus' wijngaard, zijn hemelse Vader bidt, om het werk zijner handen te zegenen, en hem voedsel en kleding te beschikken, dat vertoont evenmin aardsgezindheid, als toen de Zaligmaker opzag naar de hemel. En de gerstebroden zegende en vermenigvuldigde, om Zijn hongerige volgelingen te voeden, toen Hij zei: „Ik word innerlijk met ontferming bewogen over de schare; Ik wil ze niet nuchteren naar huis laten gaan, dat ze niet op de weg bezwijken”, Markus 8 : 2, 3.

De mens, die God Zijn eer ontroofd, en een god van zijn geld maakt, verraadt meer aardsgezindheid dan hij, die bidt, noch om rijkdom, noch om armoede, maar om het brood zijns bescheiden deels, opdat hij niet zat zijnde, God vergete (en roeme in zijn eigen wijsheid en goede fortuin); of dat hij niet, arm zijnde, stele, en de Naam zijns Gods aantaste (door valselijk te zweren, om de geseling of te pronkstelling te ontgaan), Spreuken 30 : 8, 9.

Bij tijden had ik grote begeerte, om eens oude schrijvers en schriftuitleggers te lezen, om eens te zien, hoe ver mijn oordeel over sommige bijzondere bijbelteksten met het hunne overeenkwam. En zo wanneer ik eens kwam te horen van één of ander boek, dat uitgekomen was, kreeg ik zulk een lust en begeerte, om het te bezitten; inzonderheid doordat de schrijver rechtzinnig was. Deze boekenziekte, gedurig terugkerende, ontledigde mijn zak meer dan eens van een guinie, die ik in meer dan één weg had kunnen gebruiken. In één woord, ik bemerkte, dat het met boeken kopen eveneens was, als met boeken te schrijven, waarvan Salomo zegt: „Vele boeken te maken is geen einde”; zo komt er ook geen einde aan het boeken kopen, zo men niet overvloed van geld heeft, om te besteden. Maar het behaagde de Almachtige, deze ziekte op een zeer bijzondere wijze in haar loop te stuiten.

Het volgende briefje gewerd mij van een onbekende:

Mr. Anti-Arminius, vrije genade; groetenis aan Mr. Huntington.

Verzoeke u te ontvangen een schotel hersenen van dode mensen; hij gelooft, de meeste zijn van evangelische afkomst; zij zullen binnen een paar dagen ten uwent zijn; wordt vriendelijk verzocht de bringers niet te ondervragen.

„Dodemansplaats”, etc;

Ik kon geen denkbeeld maken, wat deze *dodemanshersen* beduiden mochten. Maar vermoedde, dat mij iets zou gezonden worden, vanwege bespottung en verachting, omdat de leer, welke God mij geleerd heeft, recht tegen de Arminianerij overstaat. Niettemin, eer twee dagen verlopen waren, kwamen de dodemanshersen aan, in een zeer lange kist, die door twee sjouwerlieden gedragen werd. In het eerst wilde ik de kist niet in huis laten, want ik had al achterdocht, in het vermoeden, dat het een Arminiaanse poets zou zijn; evenwel, ten laatste liet ik de kist binnen brengen, opende het deksel en deed onderzoek naar de hersenen, en vond dat het waren twee à driehonderd boekdelen van godgeleerdheid, aardrijkskunde, geschiedenis, enz.

Weinige dagen daarna was hij zo goed, mij nog een *schotel hersenen* te sturen, zijnde een tweede zending, waaronder, zoals hij mij in nevensgaand briefje meldde, sommige goede en sommige slechten gevonden werden. En ik bemerkte die zodanig. Want onder andere waren er de verhandelingen bij van de oneerwaardige Dr. Priestley, gekleed in een gewaad van rood marokijn, verguld op sneê. Ik had slechts weinig van hem gelezen, toen mij zijn priesterlijke loosheid tot walgens toe tegenstond. Ik trok hem zijn sierlijk vergulde rok uit, en behandelde hem zoals ik denk, dat de Heere Christus zal doen met de schrijver, namelijk, ik sneed hem in stukken en bestemde hem voor zijn deel in het vuur; zoals de Heere doen zal met alle geveinsden en ongelovigen.

Ik beken, het stond mij helemaal niet aan, sommige kostbare oude schrijvers, die rijke troost voor Gods volk behelsden, slechts te zien getooid in een gering jakje van schapenvel, terwijl de doctor, die gezworen vijand van de Heere der heirscharen (naarstig doende, om die troost te ondermijnen en te verwoesten), uitgedost was met een met goud geborduurde opschik! „Welaan, doctor!” dacht ik, „ik

wil dat scharlaken kleed doen om één van die oude strijders, die zulke goede krijgsknechten van Jezus Christus geweest zijn; zij zullen wandelen in geborduurde kleren, want zij zijn het waardig". Er waren ook nog enige weinige loze hypocrieten onder hen ingekropen, aan welke ik plaats in huis gaf, tot de tijd toe, dat ik ze uitvond, en toen zond ik ze met zak en pak de doctor achterna.

Dit boekengeschenk diende om mijn dorst naar boeken voor die tijd te lessen. Want ik zal er twee of drie jaren toe nodig hebben om ze door te lezen, te sorteren en op te poetsen. En dan kan het gebeuren, dat die ziekte mij andermaal overvalt.

Wie die vriend was, die mij deze boeken zond, weet ik niet, en ik geloof, het zijn mening niet is, mij zoiets ooit te laten weten.

Enige tijd na het ontvangen van deze dodemanshersenen behaagde het God, Zijn bezoekende hand op mijn lichaam te leggen, en mij in een zeer zwakke staat te brengen; zodat ik voor meer dan een maand aan de kant gelegd werd. Hieraan onderwierp ik mij zeer onwillig, te meer, daar ik zeer slecht bij kas was. Ook mijn vrouw en oudste dochter werden op diezelfde tijd ziek. Maar de morgen droeg voor het zijne zorg; in een paar dagen bracht iemand mij een guinie, nog een ander twee guinies en weinige dagen daarna zond een dame mij er zes; zodat God mij mijn loon betaalde, terwijl ik werkeloos daar neer lag; evenzo goed alsof ik al de last des daags gedragen had.

Ik mocht een gezegende les onder deze bezoeking leren, in overeenkomst met de tekst, die verzekert, dat alle dingen ten goede medewerken, degenen, die God liefhebben en naar Zijn voornemen geroepen zijn. Want gedurende mijn ziekte was ik enige nachten lang gevoelloos, terwijl de koorts op zijn hoogst was. En in die tijd, dat ik voor alles rondom mij in een staat van gevoelloosheid was, kreeg ik te zien een zeer heerlijke straal van Goddelijk licht, schijnende zeer duidelijk op het verbond der genade, zoals dat begrepen is in de vrederaad en de vaststelling van de Drieëenheid, uitgevoerd door Christus en geopenbaard door de Heilige Geest. En op deszelfs vastheid en bestendigheid voor arme boetvaardige zondaars. En om het ronduit te zeggen, ik had geen twijfel hoegenaamd, of ik was er in begrepen en had er deel aan.

Hierdoor leerde ik een les, welke ik lang gewenst had te leren. Want ik had dikwijls bij mijzelf gedacht: „Stel eens, indien ik eens in waanzin of in een hete koorts kwam te sterven, of uit de wereld zou moeten gaan, van het gebruik mijner redelijke vermogens verstoken, hoe zou het dan wel met u staan?" Ik mocht nu duidelijk zien, door deze heerlijke openbaring van het Goddelijk licht, gedurende mijn staat van ongevoeligheid, dat de heilige en geprezen Geest van God èn kan werken, èn, naar ik geloof, dikwijls werkt als een lamp des Heeren, als de Geest van liefde en van kracht, en Zijn heerlijkheid vers in ons doet schijnen, ook zelfs als wij buiten onze zinnen zijn; gelijk de Psalmist zegt: „Mijn vlees en mijn hart bezwijkt, maar God is de Rotssteen mijns harten, en mijn deel in eeuwigheid". In welke woorden ik van oordeel ben, dat iets meer gemeend is, dan eenvoudig vlees en hart, in een natuurlijke zin. Want noch vlees, noch hart kan een ziel ondersteunen in een ure van beproeving, of in een stervensuur. De zoete en zielverruimende beschouwingen, die ik in mijn ziekte gehad had, werden minder toen ik begon te beteren. En hoewel er toch nog een flikkering, doch op een verre afstand, van overbleef, toch was ik niet hij machte mijn beschouwingen zo bijeen te brengen, dat ik er een leerrede van kon maken. Maar het verschaft mij geen geringe troost, als ik mocht denken aan Gods neerbuigende goedheid, Die beloofd heeft, dat Hij ons leger zal spreiden in ziekte,⁸ en dat onze sterkte zal zijn als onze dagen. Ik voor mij geloofde vast, dat een ziel, die eens krachtadig is verlicht door de Heilige Geest, nimmer terug geheel zal verliezen het gezicht op het genadeverbond. Want zoiets blijkt uit de profeten, die zelfs in hun donkerste tijden de heerlijkste waarheden hebben gesproken. Gelukkig en gezegend is die ziel, over welke de Zon der gerechtigheid is opgegaan met genezing onder Zijn vleugelen (in Zijn stralen). De zodanigen zullen de Heere vinden als hun eeuwig licht en hun Zon zal niet meer ondergaan.

⁸ Engelse vertaling. In het Hollands: „In zijn krankheid verandert u zijn hele leger", Psalm 41.

Eens had ik een zeer heerlijk gezicht van een plaats in het boek van Daniël, terwijl ik een aanval van ziekte had, toen ik nog te Thames Ditton woonde.

De schriftuurtekst, die mij te binnen kwam, was *Daniël 7 : 13*: „Ik zag in de nachtgezichten, en ziet, daar kwam Eén met de wolken des hemels, als eens mensen Zoon, en Hij kwam tot de Ouden van dagen, en zij deden Hem voor Die naderen”. Deze plaats kwam mij gedurig te binnen, al de tijd dat mijn ziekte duurde, en dat vergezeld met veel licht en grote troost. Ik werd geleid om te zien de klare en nauwkeurige bevattingen, welke de heiligen van het Oude Testament hadden aangaande de gezegende Verlosser.

Eén van hen zag duidelijk Zijn onderneming van den beginne, in de eeuwige vreederaad, evenals Zijn uitgangen vanouds, ja van de dagen der eeuwigheid, Micha 5:1.

Een ander had duidelijke beschouwingen van Zijn komst, om de menselijke natuur aan te nemen. „Brandofferen noch offeranden voor de zonde hebben U niet behaagd, maar u hebt Mij het lichaam toebereid”.

Een ander zag Zijn geboorte: „Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven”. Een ander zag Herodes, die goddeloze bloedhond, „bassende als een hond, die de morgenhinde vervolgt en najaagt”.

Een ander stelt Rachel voor, als wenende in Rama over haar geslachte kleinkinderen, de nakomelingen van haar Benoni, de zoon harer smarten. Een ander zag Jozef en Maria, brengende het Kindeke uit Egypte, en zegt: „Uit Egypte heb Ik Mijn Zoon geroepen”. Een ander zag Hem, zittende onder de leraren, en vermeldt de eerste tekst, welke Hij in het openbaar verhandelde: „De Geest des Heeren Heeren is op Mij”.

Een ander zag Zijn voorloper Johannes, de weg bereidende voor Zijn aangezicht henen en een weltoebereid volk voor de Heere bereidende. Een ander zag Hem verzocht in de woestijn en ten laatste geplaatst op de tinne des tempels, en zei: „Hij zal Zijn engelen van U bevelen, en zij zullen U op de handen dragen, opdat gij Uw voet niet aan een steen stoot”.

Een ander zag Hem in de bediening, verspreidende Zijn heerlijk licht en glorieus waarheid, en zegt: „Het land Naftali enz., het volk, dat in de duisternis wandelt, zal een groot Licht zien. En zij, die wonen in het land der schaduw des doods, over hen zal een Licht schijnen”.

Zacharias zag Judas, zijn Meester verkopende, en gelast de Joodse meesters, die Zijn bloedprijs hadden betaald, om de dertig zilverlingen voor de pottenbakker te werpen.

David zag de bende soldaten, Hem gevangen nemende in de hof en wijkende achterwaarts, vallende neer ter aarde toen Christus zei: „Wie zoekt gij?” en zegt: „Als zij tot Mij naderden om Mijn vlees te eten, stieten zij zelfs aan en vielen”. Jesaja zag Hem, genageld aan het kruis, als een nagel, ingeslagen in een vaste plaats, opdat ieder vat der barmhartigheid, van de vaten der bekens af, zelfs tot alle vaten der flessen, al hun hoop aan Hem zouden hangen, met volkomen zekerheid. En al de eer van hun zaligheid moet bovendien daaraan hangen, Jes. 22 : 23-25.

David zag dat ook en zegt: „Zij hebben Mijn handen en Mijn voeten doorgraven; Mijn beenderen kan Ik tellen; zij schouwen het aan, zij zien op Mij”, Psalm 22 : 17, 18. David hoort Zijn belijdenis en klaagt: „Mijn God, Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten?” Psalm 22 : 1, en hij drukt uit de wrede beschimpingen van Zijn moordenaars: „Hij heeft op God betrouwd, dat die Hem zoude verlossen; laat Die Hem verlossen, indien Hij Hem wel wil”, zoals die later werden geuit. Hij zag ze, Hem gevende gal voor Zijn spijs en edik voor Zijn drank, verdelende Zijn kleren onder hen en werpende het lot over Zijn gewaad. En eindelijk, bevelende Zijn Geest in Gods handen, en zinkende in de kaken van de dood.

Jesaja zag Zijn lijden, Zijn begrafenis, Zijn opstanding: „Uw doden zullen leven, ook Mijn dood lichaam, zij zullen opstaan”.

Hoséa zag Hem, de dood overwinnende: „O dood! waar zijn uw pestilentiën? O graf! waar is uw verderf? Berouw zal van Mijn ogen verborgen zijn”.

David zag Hem opvaren, nadat Hij duivel, zonde, dood en wereld had gevangen genomen, zeggende: „Gij zijt opgevaren in de hoogte, Gij hebt de gevangenis gevangen genomen, Gij hebt gaven

genomen voor de mensen, ja ook om de wederhorigen bij God te doen wonen”.

David zag Hem ook binnentreden in de Koninklijke binnenkamers des hemels, toen Hij zei: „Heft uw hoofden op, u poorten, ja heft op, gij eeuwige deuren, opdat de Koning der eer binnentrede”. Dit was afgebeeld door de ark, toen die werd opgebracht in de tabernakel te Sion, en werd vervuld toen de tegenbeeldige Ark opgevaren is en gezeten is ter rechterhand der Majesteit in de hemel, als een „Bedienaar van het heiligdom en de ware tabernakel, welke God heeft opgericht en geen mens”, Hebr. 8:2.

David hoorde insgelijks de hemelse weerzangen zingen: „Wie is de Koning der eer? De Heere der heirscharen, de Heere, geweldig in de strijd, Die is de Koning der eer”. En daarna doelt hij, zinspelende op Zijn zalige hoop en verwachting, zeggende: „Ik zal verzadigd worden met Uw beeld, als Ik zal opwaken”, Psalm 17 : 15.

Het geloof van Daniël ziet Hem, waar Davids beschouwing blijft staan, namelijk *bij Zijn hemelvaart*. Hij zag Hem, de Zoon des mensen, komende met de wolken des hemels. Daardoor schijnt aangeduid te worden, eerst de wolk, die Hem wegnam uit der apostelen gezicht. Maar inzonderheid het heirleger van engelen en geesten der volmaakte rechtvaardigen schijnt hier bedoeld; de wolk der getuigen, die wij voor ons hebben liggende, Hebr. 12 : 1. Die eenmaal kwamen gevlogen als een wolk naar de Rotssteen der eeuwen, of als duiven tot haar vensteren, Jesaja 60 : 8, en die evenals een wolk vlogen en een hemels getuigenis aflegden onder de mensen, terwijl „hun leer drupte als een regen, en hun rede als een dauw, als een stofregen op de grasscheutkens en als druppelen op het kruid”, Deut. 32 : 2.

„Hij kwam met de wolken des hemels, en Hij kwam tot de Oude van Dagen en zij deden Hem voor Die naderen, Daniël 7 : 13. De engelen vergezelden Hem in Zijn heerlijke majesteit, als hun bevestigd Hoofd. En de geesten der volmaakte rechtvaardigen volgden Hem, als hun Verlosser, Zaligmaker en almachtige Beschermers, en begeleidden Hem tot de Oude van dagen. En onder alle glorievolle en hemelse toejuichingen deden zij hun verheerlijkt Hoofd voor Hem naderen; goedertierenheid en waarheid ontmoetten elkander; gerechtigheid en vrede kusten elkander. De grote Schuldheer nam welgevallen in de oneindige voldoening, gegeven door de Borg, en al de hemelse heirscharen waren tegenwoordig bij de plechtige kroning van de Koning der koningen en de Heere der heren, Die daar voorttrad in Zijn kleren (van de menselijke natuur); besprenkeld met bloed.

Dit was afgebeeld door de kroning van Salomo, toen de toejuichingen van het verzamelde volk de aarde deden dreunen. Maar het werd in waarheid vervuld bij de kroning van Christus, nadat Hij al Zijn vijanden had overwonnen: „Hem werd een kroon gegeven, en Hij ging uit, overwinnende, en opdat Hij overwon”, Openb. 6 : 2.

Of gelijk het bij Daniël beschreven wordt, kap. 7 : 14: „En Hem werd gegeven heerschappij, en eer, en het Koninkrijk, dat Hem alle volken en natiën en tongen eren zouden; Zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij, die niet vergaan zal, en Zijn Koninkrijk zal niet verdorven worden”.

De triomferende kerk hierboven is de moeder van ons allen, en zo ook, naar Zijn menselijke natuur, de moeder van Christus; evenals Christus' Vader onze Vader is (Joh. 20 : 17) door de geestelijke wedergeboorte. „Van Sion zal gezegd worden, dat Hij in haar is geboren”, Psalm 87 : 6, evenzo als wij gezegd worden uit God geboren te zijn, Joh. 1 : 13. „De zaligheid is uit de Joden”, Joh. 4 22. „Uit hen, zo veel het vlees aangaat, is Christus voortgekomen, Welke is God boven al te prijzen in eeuwigheid”, Rom. 9 : 5. En het is klaar, dat die eerwaardige moeder, de zegepralende kerk, haar kroon nederwerpt voor Hem, en Hem kroonde met de lof en de heerlijkheid van haar hele zaligheid, op de dag Zijner kroning, toen God Zijn Koning zalfde over Sion, de berg Zijner heiligheid, Psalm 2 : 6. En het betaamt ons, terwijl wij hier beneden zijn, haar na te volgen en te buigen onder de vrijmacht van Zijn genade, Zijn opperregering en eeuwige heerschappij: „Ga uit en aanschouwt, u dochteren Sions! de koning Salomo, met de kroon, waarmee hem zijn moeder

kroonde op de dag zijner bruiloft, en op de dag der vreugde zijns harten”, Hooglied 3 : 11. Hij beklom Zijn troon als Davids Zoon en Erfgenaam, en als een geslacht Lam, om te kennen te geven, dat Hij eenmaal stond te verschijnen als een volkomen zoenoffer voor al Zijn leden. En om nu als een eeuwig levende Hogepriester voor ons te bidden. „Hij zal Priester zijn op Zijn troon, en de raad des vredes zal tussen die beiden wezen”, Zach. 6 : 13. „Zodat Hij altijd leeft om voor ons te bidden”.

Zo leidde God mij in om de gezegende Zaligmaker na te staren tot in Zijn glorievolle verhoging op Zijn troon. Een zalig gezicht! Zijn menselijke natuur - welke een deel van de onze is - zo hoog verheven te zien, „ver boven alle overheid, en macht, en kracht, en heerschappij, en alle naam, die genaamd wordt”, Eféze 1 : 21. Dat Hij een geslacht Lam is, geeft te kennen, dat Hij beide een offer en een Priester is. En Zijn troon toont aan Zijn Goddelijke oppermacht, gelijk geschreven is: „En ik zag, en ziet, in het midden van de troon stond een Lam, als geslacht, hebbende zeven hoornen en zeven ogen”. De zeven hoornen kwamen mij voor als te kennen gevende Zijn volmaakte heerschappij over alles, alsof 't beduidde Zijn zevenvoudige regering.

-Vooreerst is Hij „de Koning der eer”, Psalm 24 : 10;

- ten tweede is Hij „de Koning van Sion”, Psalm 2 : 6;

- ten derde is Hij „Koning der heidenen”, Jer. 10 : 7;

- ten vierde is Hij „de Koning van alle (aardse) koningen”, Openb. 19 : 16;

- ten vijfde, als de God der heirscharen, is Hij Koning over alle duivelen, Eféze 4 : 8 (en over alle engelen, Hebr. 1 : 6);

- ten zesde, als de Heilige Israëls, is Hij Koning over de zonde, Rom. 6 : 14.

- En ten zevende, als de Opstanding en het Leven, is Hij „Koning over de dood”, Hoséa 13 : 14; of „de Heere van leven en dood”, Rom. 14 : 9. Deze is uw Koning, o Sion! „Die eenmaal tot u kwam, rijdende op een ezel, en op een veulen, een jong der ezellen”, Zach. 9 : 9; Die nu is verrezen, verhoogd, gekroond.

God de Vader geeft het boek, met al deszelfs zegelen, in Zijn handen over; in wat des Vaders wil beschreven staat, met al de namen en het getal van al de uitverkorenen, en al de beloften, gedaan aan de Messias en aan Zijn zaad; als daar zijn:

- ten eerste, God heeft beloofd, dat Hij uit de vrucht van Davids lendenen Christus zou verwekken, om op Davids troon te zitten en Zijn troon op te bouwen tot alle geslachten; een troon van genade voor al de geslachten van de verbondslinie, want al de geslachten zullen onderworpen worden aan Zijn ijzeren scepter. Dit mag men vervuld zien: Hij is gekroond en gezeten op de troon van David, naar de belofte: „De grootheid dezer heerschappij en des vredes zal geen einde zijn, op de troon Davids en in Zijn Koninkrijk, om dat te bevestigen en dat te versterken, met gericht en met gerechtigheid, van nu aan tot in eeuwigheid toe; de ijver des Heeren der heirscharen zal zoiets doen”, Jesaja 9 : 6.
- Ten tweede, dat Hij „Hem zoude geven de heidenen voor Zijn erfdeel en de einden der aarde tot Zijn bezitting”. Niet dat al het menselijk geslacht behoort tot die bijzondere gift van God de Vader aan Hem; ook niet dat allen door Hem gekocht zijn, want niet allen zijn zij schapen, geenszins, maar de Vader heeft Hem „de macht gegeven over alle vlees - om over die te heersen en ze in bedwang te houden - opdat Hij degenen, die Hem gegeven zijn, het eeuwige leven zoude geven”, Joh. 17 : 2.
- Ten derde, de Vader heeft Hem beloofd te geven de gewisse weldadigheden Davids. Deze weldadigheden, aan Hem als het Verbondshoofd gegeven, moesten gewis en zeker zijn voor al Zijn zaad of nakomelingschap. Want „Zijn goedertierenheid zal God van Hem niet wegnemen, noch in Zijn getrouwheid zal God niet feilen”. Deze weldadigheden zijn Hem ook gegeven als Koning, en alzo insgelijks verzekerd aan al Zijn onderdanen. Zodat het zal eindigen in een Koninkrijk, en een Koninkrijk, dat zal overleven alle andere koninkrijken en

vast staan tegen alle omwentelingen en veranderingen, van hoedanige aard die ook zijn mogen; gelijk geschreven is: „Nog eenmaal zal Ik bewegen niet alleen de aarde, maar ook de hemel”. „Daarom, alzo wij een onbewegelijk Koninkrijk ontvangen hebben, laat ons de genade vasthouden, door welke wij welbehagelijk God mogen dienen, met eerbied en godvruchtigheid”, Hebr. 12 : 26, 28. Dit Koninkrijk zal gewis al de aardse koninkrijken teniet doen, en die maken als kaf op de dorsvloer. En zal blijken 't enige Koninkrijk te zijn, in de „nieuwe hemelen en de nieuwe aarde, in dewelke gerechtigheid woont”. Dus zal „de goedertierenheid eeuwiglijk gebouwd worden, en Gods waarheid zal in de hemelen zelf bevestigd worden”, Psalm 89 : 3.

- Ten vierde, God heeft beloofd, dat de Messias om de arbeid Zijner ziel zaad zou zien, en zou verzadigd worden, dat het welbehagen des Heeren in Zijn hand voorspoedig zou voortgaan, dat koningen hun mond voor Hem zouden toesluiten, en dat Hij zou heersen van zee tot zee en van de rivier tot aan de einden der aarde; dat ieder uitverkoren vat door Hem zou worden toegebracht, en tot Hem, als hun wettig Hoofd, zou verzameld worden, om door Hem, als hun wettige Gebieder, te worden bestuurd, en te wachten op Zijn tweede komst, als de grote Volvoerder van het hele Goddelijke plan van der mensen zalig en heerlijkmaking. Dan zal Hij verschijnen tot verwondering en blijdschap van allen, die de waarheid bekend en bemind hebben, als de wereld zal verwoest worden, Gods verborgenheid voleindigd, de kerk verheven aan des Konings rechterhand; waarin dan zal geopenbaard worden de verborgen raad Gods, in het bekend maken van „de rijkdom Zijner genade in heerlijkheid door Jezus Christus”.

De engelen in de hemel en de geesten der volmaakte rechtvaardigen die volmaakt in kennis zijn, bij ons vergeleken, verstaan beter deze dingen, dan wij kunnen in deze onze beperkte toestand, en zijn wonderbaarlijk opgetogen over de verhoging van hun grote Hoofd en Bevrijder, door Wie zij in hun stand bevestigd zijn. En ieder heirleger, zo van engelen als van gezaligde zielen, heeft de vreugdezang Zijner kroning gezongen.

De geesten der volmaakte rechtvaardigen begonnen het eerst, want het was niet mogelijk voor hen te zwijgen toen de Heere der heirscharen in het vlees verscheen, als één, die de pers had getreden, of als een krijgsman, wiens kleren met bloed besprengd zijn. Zij zagen de littekens van de strijd aan Zijn mensheid, en het zwaard van eeuwige overwinning aan Zijn zijde; een bewijs van Zijn Godheid. „Hij heeft op Zijn kleed en op Zijn dij een naam geschreven: Koning der koningen en Heere der heren”, Openb. 19: 16. Ik zeg, dat de verlostten eerst hun feestzang aanhieven. Dit was afgeschaduwed en afgebeeld toen Hij zegepralende in Jeruzalem Zijn intocht deed, rijdende op een ezel, en toen de scharen hun kleren namen en die legden op de ezel, takken van de bomen en kleren uitspreidende op de weg en roepende: „Hosanna de Zoon Davids - Wij bidden U, zend voorspoed, behoud, o Heere!”

Maar het werd daadwerkelijk vervuld toen de Heere Jezus het hemelse Jeruzalem hierboven intrad, niet op een ezel, maar op de zegewagen van een almachtige Overwinnaar, om het Koninkrijk in te nemen, terwijl Zijn vijanden in het aardse Jeruzalem Hem nazonden, zeggende: „Wij willen niet dat Deze Koning over ons zij”. Maar toen Hij het Koninkrijk had ontvangen, zond Hij Zijn krijgsmannen en heeft die doodslagers vernield en hun stad in brand gestoken, Matth. 22: 7.

Toen de Zaligmaker Zijn intrede in het aardse Jeruzalem gedaan had, zei Hij van de Hem prijzende kinderen, dat indien dezen zwegen, de stenen haast roepen zouden; hoeveel te meer dan toen Hij het hemelse Jeruzalem was ingetreden, waar allen kenden Zijn Goddelijke majesteit, Zijn alles overklimmende beminlijkheid, en hetgeen Hij voor hen had teweeggebracht! Zij bespotten Hem niet, verwierpen Hem niet, noch weigerden Hem Goddelijke hulde toe te brengen. Maar begonnen hun zegezangen zonder aarzelen, zodra de plechtigheid van Zijn kroning voleindigd was. “En Hij kwam en nam het boek uit de hand Desgenen, Die op de troon zat: En als Hij het boek genomen had, vielen de vier dieren (zijnde de vertegenwoordigers van al de heirlegers van Evangeliegetuigen,

zo leraars als lidmaten, doch voornamelijk leraars) en de vierentwintig ouderlingen (of twaalf aartsvaders en twaalf apostelen, de natuurlijke en ambtelijke grondslagen, zo van de Joodse kerk als van die uit de heidenen, als vertegenwoordigende die beide) neer voor het Lam, hebbende ieder harpen, en gouden violen, vol met reukwerk, welke zijn de gebeden der heiligen. En zij zongen een nieuw lied, zeggende: „Want Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht door Uw bloed, uit alle geslachten, tongen, volkeren en natiën, en hebt ons gemaakt koningen en priesters onze God, en wij zullen heersen op de aarde”. En zeker, de strijdende kerk, welke zij vertegenwoordigen, heerst op aarde door genade. Maar in de nieuwe hemel en op de nieuwe aarde zullen zij heersen zonder enige vijand, en hun Koning zonder enige mededinger.

Daarop komt der engelen kroningszang, die met een verenigd koor eindigt: „En ziet, ik zag, en ik hoorde een stem van vele engelen, rondom de troon, en de dieren en de ouderlingen. En hun aantal was tienduizend maal tienduizenden en duizend maal duizenden, zeggende met een grote stem: Het Lam, Dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht (om te regeren), en rijkdom (om uit te delen), en wijsheid (om te besturen), en sterkte (om te dragen en te onderhouden), en eer (als een eeuwige Vader), en heerlijkheid (als de God van zaligheid), en dankzegging (als des zondaars allerbeste, liefste en onveranderlijke Vriend)”, Openb. 5 : 11-12.

Nu komt het verenigd koor. Enigen bezingen Zijn heerlijke genade, anderen Zijn scheppingswerk, en nog anderen Zijn alles besturende voorzienigheid. En dat wordt beantwoord door de hemel, de kerk, de aarde en de zee: „En alle schepsel, dat in de hemel is, en op de aarde, en onder de aarde, en die in de zee zijn, en alles wat in die is, hoorde ik zeggen: „Hem, Die op de troon zit, en het Lam, zij de dankzegging, en de eer, en de heerlijkheid, en de kracht, in alle eeuwigheid. En de vier dieren zeiden: amen. En de vierentwintig ouderlingen vielen neer en aanbaden Degene, Die leeft in alle eeuwigheid”, Openb. 5 13.

Alzo heeft de Vrucht uit Davids lendenen de troon beklommen en verschijnt als een geslacht Lam. Als God was Hij nimmer van de troon. Want voor zoveel Hij God is, is Hij beide Troon en Koning. Als mens is Hij gekroond, en voor zoveel Hij mens is, heeft Hij ontvangen wijsheid, kracht en sterkte. En als Godmens heeft Hij ontvangen eer en heerlijkheid en dankzegging. Maar voor zoveel Hij God is, kon Hij niets ontvangen, want „alle dingen zijn door Hem en tot Hem geschapen, en alle dingen bestaan samen door Hem”. Lezer, ik zou veel meer zegeningen hebben kunnen vermelden, die mij in een weg van Gods voorzienigheid zijn ten deel gevallen, maar aangezien ik er al reeds zeer vele heb verhaald, zo kwam mij voor dit te besluiten met enige regelen van hemelse overdenking, door welke de God aller genade mij verwaardigd heeft deze verborgenheid te beschouwen, in een ziekte die mij overviel te Thames Ditton. Toen werd mij geschonken het grootste deel van deze aaneengeschakelde keten, welks schakels ieder vermogen van mijn ziel en iedere gedachte van mijn hart zo opgetogen en bezig hielden, dat ik moest neervallen aan de voeten van mijn alles overtreffende, liefste en almachtige Overwinnaar, als een allergewilligste, onderdanigste en opgetogenste gevangene. Indien mijn lezer bij geval ontmoet één of ander werelds belijder, die hem zou willen wijs maken, dat tijdelijke weldaden ons niet zijn beloofd, en ook door ons niet moeten begeerd worden, die gelieve de moeite te nemen en na te gaan al de gebeden, die ons in de Bijbel staan opgetekend, en hij zal bevinden, dat negen van de tien betrekking hebben op tijdelijke zegeningen. En gewis, hij moet een te Asdod geborene of bastaard Israëliet zijn, die de heilige bladen tegenspreekt, of de Goddelijke Woordvoerder tot een leugenaar maakt.

Lezer, vaarwel!

Genade en voorzienigheid zijn u ten goede nabij, terwijl ik verblijf,

uw in de Heere ten dienst bereide,

William Huntington. S.S.

GOD, DE KASSIER DER ARMEN

OF

DE GELOOFSBANK

- TWEEDE DEEL -

EERSTE BRIEF

Aan de eenzame mus (op het dak)

Geliefde in de Heere Jezus!

Gelovende in mijn hart, dat de goede hand Gods aan u is geopenbaard, en dat u opmerkende zijt op des Heeren voorzienigheid, en omdat ik lange tijd een nauwe verbintenis aan en een innige genegenheid voor uw beminde huisgezin heb gehad, en wetende dat u ver verwijderd bent van de middelen der genade, in een dor en mat land, zonder water, zo is mij voorgekomen u toe te zenden deze handelingen van de Goddelijke voorzienigheid, hopende, onder Gods zegen, dat deze mogen strekken om u in uw gemis, door de verre afstand van de bediening des Woords, enige vergoeding te doen toekomen.

Ik weet, dat noch gij, noch de uwen ooit gebracht zijn geweest tot zulk een staat van behoefte als ik; niettemin houd ik mij overtuigd, uit de langdurige kennis, die er tussen ons bestaan heeft, en uit de zielsvereniging, die ik, met u zijnde, in uw bijwezen gevoeld heb, dat in u de geest der liefde en mededogendheid woont, die u in staat stelt *om te wenen met de wenenden en blijde te zijn met de blijden*. Ik zend u dan deze, hopende dat die u aangenaam en nuttig moge zijn.

Ik zal dan voortgaan u een verhaal te doen van enige opmerkelijke besturingen der Goddelijke Voorzienigheid, zoals die mij zullen voorkomen.

Het was besloten om een kerk te bouwen voor mij om in te preken, want de plaats waar ik in Londen gepredikt had, (de kerk in de Margrietstraat; werd ook aan anderen verhuurd. En zo geschiedde het, dat er soms allerlei dwalingen en ketterijen verkondigd werden van dezelfde predikstoel, waar ik nu en dan verwaardigd werd de waarheid te verkondigen, zoals die in Jezus is.

Toen wij het fundament van de kerk gelegd hadden, was ik twintig pond in schuld wegens levensbehoeften. Toen de kerk voltooid was, had ik nog duizend pond meer te betalen, dusdoende was er volop werk voor geloof, indien ik maar geloof genoeg kreeg om te werken. En terwijl er zijn die de voorzienigheid Gods miskennen, zo was deze mijn enige toevlucht, die ik had. Ik moest zevenenveertig pond betalen voor erfpacht, en bijna vijftig pond 's jaars voor interest; een grote kerk en een kleine gemeente, en die mij het geld voorgesloten hadden, ten meesten dele een arm en nering doend volk, zwak in het geloof, zijnde de meesten nog jong in de wegen Gods. Bovendien ontbraken er geen geveinsden in Sion, om hun voor te houden hoe allen, die een hand geleend hadden in het bouwen van die kerk, hun vingers deerlijk zouden branden. Waar God Mozes en Aäron zendt om te preken, daar zendt de satan Jannes en Jambres om hen te weerstaan. En waar Zerubbabel en Jozua beginnen te bouwen, daar worden Sanballat en Tobia verwekt om hun de moed te benemen.

Ik moet hier een omstandigheid vermelden, die mij wedervoer in het bouwen, daar men om zal moeten lachen. Een heer was gedurende enige tijd gezet ter kerk gekomen wanneer ik in de kerk in de Margrietstraat preekte, en naar het scheen was hij een zeer aandachtig en boetvaardig hoorder, want gewoonlijk waren zijn wangen besproeid door tranen. Maar of het tranen waren van ellende, uit een gevoel van zonde, dan wel of het tranen waren van dankbaarheid, uit een gevoel van vergeving, wist ik niet. Later is mij gebleken, dat zij noch het één, noch het ander waren. Deze goede heer kwam tot ons toen wij bezig waren met bouwen, en horende de aannemer zeggen, dat hij enige vensterramen nodig had, met enige posten in de kelder, om de vloer van de kerk te onderschragen, bood hij edelmoedig zijn dienst aan om buiten de stad die te gaan kopen, als hebbende vroeger zelf in hout gedaan. Deze vriendelijke aanbieding werd met dankbaarheid aangenomen, en een andere heer bood hem zijn paard aan om daarmee het land in te rijden. Hij kreeg dan de maat van de posten, hoe lang ze moesten zijn, en de breedte, daar waar ze op het dunste waren, met last dat het moesten zijn ondereinden van jonge bomen, die bekwaam waren om het gewicht te dragen, waarvoor zij bestemd waren.

Hij ging dan op reis en keerde na verloop van een paar dagen terug en zei tegen dezen en genen van mijn vrienden, dat hij mij door zijn reis drie pond had uitgewonnen, hetgeen voor mij niet onbelangrijk was. Korte tijd na zijn terugkomst kwamen ook de houten aan, doch geheel ongeschikt voor het doel, waartoe zij moesten dienen. Want het waren slechts takken van zware eiken, veel te klein, en niet één van alle, die recht was. De bouwmeester had er helemaal geen zin in en beval de vrachtrijder ze terug op te laden en naar zijn eigen huis mee te nemen, zoals hij deed. De timmerman ging toen zelf het land in en kocht een schoon, groot en recht stuk hout voor negen pond, en nam voor dat op de behoorlijke lengte te zagen en dan in vieren te splitsen. Zodra onze gediensstige vriend dit had gezien, nam hij een kar aan en bracht zijn gekochte hout terug en legde het neer op het erf, waar het ons meer tot hinder dan tot hulp was. Hij bracht daarop zijn rekening bij mij, die, zo veel ik mij kan herinneren, vijf pond en zeven schellingen bedroeg, welke, geteld bij de drie pond, die hij mij door zijn moeite uitgewonnen had, die acht pond en zeven schellingen waardig maakte. Ik bood hem aan zijn rekening te betalen en hem het hout present te doen als hij het wilde hebben, maar hij bedankte er voor en wij konden het ook niet gebruiken. Dus werd de gunst van deze goede man ons eer tot schade dan tot voordeel. Ik besloot toch om dat hout eens te laten waarderen, en liet een houtkoper komen, die ze op twee guinies schatte. Maar omdat ik dacht, dat hij uit partijzucht voor mij die beneden de waarde geschat had, liet ik iemand komen, die geheel vreemd was, ook een houtkoper, en die waardeerde ze op twee pond. Daarop voerde mijn goede vriend zijn hout weg en verkocht het voor die prijs, bevoordelende zichzelf dus niet minder dan hij mij had uitgewonnen.

Maar om tot mijn onderwerp terug te keren. Met deze zwarigheden had ik te worstelen en drie jaren lang verloor ik grond, want satan leidde mij terzijde in een pad, wat ik wist, dat *liefde* was. Mijn ingewand werd geroerd om een man uit zijn schulden te helpen, die ik dacht een gevallen vrome te zijn. En hoewel ik veel inwendige waarschuwingen kreeg, zo konden nochtans alle beteugelingen, die God mij gaf, mij niet doen aflaten van dit goede werk te ondernemen. Hij kostte mij veertig guinies, en toen God de huichelaar ontmaskerde, zag ik eerst vanwaar die inwendige waarschuwingen gekomen waren.

Drie preekhuizen werden omstreeks diezelfde tijd geopend, niet ver van mijn kerk, en in een andere begon men nog een dienst meer te houden, teneinde de schapen te bewaren van verstrooiing. Maar de inwendige zalving leerde mij, dat ik hierdoor de hand Gods zou zien, want waar geen tegenstand is, daar is geen verlossing en uitredding, en waar een menigte arbeiders gebruikt worden in een werk, kan men niet licht de onderscheidende goedkeuring zien van hem, die ze te werk stelt. Ik moet alleen op mijzelf staan, en alleen werken, opdat ik niet zou zeggen, *een verbintenis*, noch steunen op menselijke hulp. Al de metgezellen van Paulus verlieten hem voor Nero's rechterstoel, opdat men door hem ten volle zou verzekerd zijn van de prediking. Want de leer van Paulus was

onmiddellijk van Christus, maar de hunne was middellijk van hem.

Na deze verloren rekening van veertig guinies leende een ander er nog drie van mij, en nog een ander tien pond. En geen van beiden heeft mij een cent teruggegeven. Kort daarop werd dertig pond van mij geëist voor de zonden mijner jonkheid, en nog eens dertig pond voor huur van de kerk, in welke ik tot dusver gepreekt had. En nog eens dertig guinies voor een rechtsgeding over een kleine preekplaats, voor de bouw waarvan ik veertig pond had gecollecteerd te Sunbury in Middlesex. Al deze open posten brachten mij na verloop van drie jaren daar, waar ik begonnen was.

In al deze tijd was mijn inkomen maar vijftwintig pond in het vierendeel jaars, en ik had eenmaal negen kinderen bijeen. Dit zeilen tegen wind en tij was niet slechts om het geloof van de schuldenaar op de proef te stellen, maar ook het geloof van mijn arme schuldeisers werd daardoor op een zware proef gebracht. Want daar ik niet rond kon, moesten zij achterwaarts. Maar de meesten van hun hadden meer geduld dan ik, hoewel ik niet meer kon doen dan even de interest betalen. Ten laatste bekwaamde God mij om enige kleine boekjes uit te geven, waartegen velen opkwamen, die tegen die te velde trokken, zo predikanten als belijders, waardoor ze onder Gods bestel overal heen verspreid werden; daardoor werd ik in staat gesteld om nu eens honderd pond af te doen, en spoedig daarop wéér honderd, zodat in korte tijd mijn schuld van over de duizend pond tot op zevenhonderd verminderd was.

De boekverkopers in het gemeen hadden geen lust om die werken te kopen of te verspreiden. Maar zodra de opsteller begon bekend te worden, werden de boeken verspreid. En hetgeen sommigen verachtten, werd door anderen bewonderd, en de leer, die de zelfgenoegzamen deed sterven, verkwikte en voedde de armen van geest. Die onder mijn gehoor kwamen uit onderscheiden delen van het land, kochten ze en namen ze mede naar hun vrienden. Hierdoor kwamen zij daar, waar ik zelf niet kon komen. Maar dikwijls gebeurde het, dat waar enige van mijn boeken kwamen, de predikanten het volk zeer waarschuwden tegen die. Dit wekte de nieuwsgierigheid van velen op, en wanneer zij lezende iets vonden, dat met hun toestand overeen kwam, dan velden zij hun oordeel naar het nut, dat zij er van trokken.

De ernstige zoeker en ware bekommerde kan er zijn toestand in vinden; zo ook de ziel in banden, in beproeving, in de weg van verdrukkingen of in satans sterkten. En ik heb gehoord van zodanigen in Wales, in Schotland, in Ierland, in onderscheiden delen van Amerika, in Cadix in Spanje, in Alexandrië in Egypte, en zo ik meen in de Oost en West-Indiën. En zoals die boeken in onderscheiden handen vielen, zo kreeg ik onderscheiden berichten. Meer dan één verachtelijke en spottende brief uit onderscheiden landen. En om tegen zodanige op te wegen, vele brieven met dankzegging aan God, en dankzegging aan de schrijver, welke, alle samen genomen, het goede oude betreden pad doen uitkomen: „door kwaad gerucht en door goed gerucht, als verleiders en nochtans waarachtig”.

Geliefde, vaarwel.

Uw dienstvaardige

W. Huntington. S.S. (= Sinner Saved; Gezaligde Zondaar).

TWEEDE BRIEF

Aan de eenzame mus

Beminde in de Heere!

Sinds ik mijn laatste brief afgezonden heb, zijn mij onderscheiden nieuwe dingen te binnen gekomen. Ik besloot met de verspreiding mijner boeken. In die tijd werd mij verzocht wekelijks een Bijbelgedeelte te verklaren in de stad Londen, hetgeen een middel was, waardoor het God behaagde mij meer openlijk in de wereld te doen verschijnen. De kerk begon vol te komen en het volk vond genoeg, maar tevens begon men onderzoek te doen naar mijn stamboom, mijn woonplaats en toestand in de wereld, mijn huisgezin en vermogen. En dat juist op een tijd als enigen van mijn schuldeisers hun geld vorderden. In korte tijd deden zich enige vrienden op, die mij aanboden om mij honderd pond te lenen, zonder handschrift of interest. En daar ieder een weinig bijgedragen had, zo ontvingen zij, naarmate God mij zegende, ieder het hunne, totdat eindelijk alles betaald was. Maar arme-mensen-zwarigheden en vrouwenwerk komen nooit klaar, want spoedig daarna kwam er terug een aanvraag om vijftig pond, benevens nog enige kleine schulden, die gemaakt waren in de tijd, dat de vroegere sommen werden afbetaald, zodat ik van rondom omsingeld was van een hele schare schuldeisers. En wie kan het ook anders wachten van iemand, die zich bij ieder schuldenaar maakt? Een heer uit de stad, die een kleine buitenplaats te Peckham bezat, vroeg mij om een avond in de week in die streek te komen preken en dan bij hem aan huis te eten en te slapen, wat ik aannam. Doch zijnde zonder beurs of zak, hebbende noch goud, noch zilver, toen ik van huis ging, liep ik aan bij mijn onwaardeerbare, altijd trouwe vriend Mr. Baker in de Oxfordstraat en vroeg hem of er nog enig kerkgeld onder zijn berusting was. Tot mijn grote troost zei hij mij van nee. Ik vroeg hem toen een paar schellingen te leen en zette mijn reis voort. Doch om mijn smart de vrije loop te laten en mijn droevig lot in stilte te kunnen bewenen, riep ik een huurkoetsier en ging in zijn koets zitten. De oude mens en de duivel gingen beiden met mij in; zo waren wij met ons drieën bijeen om de reis te doen, evenals de overspelige vrouw en haar beschuldigers. En men kan er van verzekerd zijn, ik had geen schelling schuld in geheel de wereld, of de duivel stelde mij die voor ogen, en met onderscheiden gevangenissen voor arme schuldenaars. Bovendien verzwaarde hij mijn ellende door mij te wijzen op de macht van God Die mij kon helpen indien Hij wilde, en op de rijkdommen, welke Hij gaf aan vele goddeloze mensen, terwijl Hij hard handelde met degenen, die Hem lief hadden. Ik luisterde zeer goed naar de vijand, tot zolang ik in een gelijke gemoedsstemming was als Eliza toen die tweeënveertig kinderen hem nariepen: „Kaalkop, ga op!”.

Maar te langen laatste tot mijzelf komende, begon ik te gekscheren met de duivel.

‘Satan, zei ik, heb jij geld bij je? Breng het dan, als je het hebt; ‘t let niet waar je het haalt; breng het mij als je het hebt. Maar aangezien je zo arm bent als ik zelf, blijf dan van mijn schulden af en laat die staan.’

De duivel verliet mij op staande voet. „Wederstaat de duivel en hij zal van u vlieden”, zegt God. En zo gebeurde het en mijn ziel was bevrijd als een hert van de hand des jagers, of als een vogel van de hand des vogelvangens. Toen ik aan het einde van St. Georgesveld gekomen was, ging ik uit de koets en wandelde het overige eind van de weg, en die avond had ik een heerlijk uur in het werk des Heeren. Satan had mij voor een tijd verlaten en ik keerde terug in de kracht des Geestes. Ik bracht een aangename avond door met mijn vrienden, en had een buitengewone toegang in het gebed in mijn eenzaamheid bij het naar bed gaan, en als ik neerlag, werd ik als overstelpt door gevoelige aandoeningen van weekheid, dankbaarheid en Goddelijke droefheid. En 's morgens, toen ik opstond, was ik stil en bedaard, helemaal overgegeven in de wil van God.

Niettemin, op de weg huiswaarts kwam de vijand terug opzetten, maar de oude slang, hebbende de vorige avond het geloofsvertrouwen sterk bemerkte, kon mijn ziel niet zo overweldigen als hij de vorige dag gedaan had. Ik ging bij mijn waarde vrienden, de heer en mevrouw Baker aan en deelde

hun mede, dat ik binnenkort enige oplichting zou krijgen, zoals ik dat gewoonlijk noemde, en dat ik het alreeds in het geloof bezat, en dat ik het spoedig inderdaad zou hebben. Deze arme zielen en ik bewogen in overeenstemming, evenals de cherubim en de raderen, want als ik naar beneden was, waren zij naar beneden, en als ik naar boven kwam, kwamen zij naar boven.

De zondagmorgen daaraanvolgende kwam een heer uit de stad bij mij in de kerkekamer, met een banknoot in zijn hand, zeggende: „Mij is verzocht u dat te geven”.

Ik vroeg van wie het kwam.

Hij zei: „U kent hem toch niet en hebt hem maar eens in uw leven gesproken.” Maar hij vertelde mij, dat het met kracht op zijn gemoed was gedrukt, dat u gebrek had en dat hij die banknoot de vorige donderdag in zijn zak had gestoken, en dat die daar van die tijd af ingezeten had, maar dat hij niet wist hoe hem u te bezorgen.

Diezelfde donderdag was het, dat satan mij zo hevig had aangevallen, en terwijl satan mij mijn schulden voorwierp, was Gods goede Geest prekende tot het hart van die heer om die te verminderen. Diezelfde man houdt nog gemeenschap met mij tot heden toe. Daarna bood een heer, voor wie God mijn dienst gezegend had, edelmoedig aan om mij tachtig pond te lenen, ten einde mijn tegenwoordig bestaande nood af te doen, met akkoord om het terug te geven als ik er toe in staat was. Dit nam ik met blijdschap aan en betaalde toen diegenen, die om hun geld verlegen waren.

In die tijd kwam er dikwijls een heer uit Bristol om mij te horen, die mij verzocht eens naar die stad te komen, wat ik aannam; doch ik zou eerst nog een brief krijgen vóór ik daarheen ging. Na enige tijd gewacht te hebben, kwam de brief. Toen ik die kreeg, was mijn beurs ledig, maar juist op dat ogenblik kreeg ik een brief van een juffrouw buiten de stad, met een ingesloten banknoot van twintig pond. Met een gedeelte daarvan ondernam ik de reis naar Bristol, evenals Jozef en Maria hun reis naar Egypte met het goud, dat de wijzen uit 't oosten aan Christus geofferd hadden in de stal.

Spoedig nadat ik teruggekeerd was, handelde ik eens over *het gebruik van de wet Gods* en beschreef wie onder en wie niet onder de wet waren. Een groot man, benevens een grote vrouw, waren daar juist tegenwoordig en hadden licht genoeg om mijn duisternis te zien. Zij bliezen van ‚die stonde aan alarm en preekten de wet met kracht, tot zolang, dat hij tienmaal blinder was dan ik. Deze schrik verspreidde zich en bijna alle preekstoelen weergalmden van waarschuwingen tegen Antinomianerij (wetbestrijding). Dit maakte het volk bang en velen vloden van mij, enigen weifelden en maar zeer weinigen bleven. De aanhoudende waarschuwingen, van alle kanten komende, maakten weldra, dat van een opkomst, die gedrongen vol was, het gehoor tot op een klein getal verminderde. En hoe meer ik preekte, des te minder kwamen er, totdat ik eindelijk vast kon overtuigd zijn, dat een zo klein getal de kosten niet kon goedmaken, die er te doen vielen, en nu was het de tijd voor mijn oude vijand om zijn werk te beginnen. Hij veroordeelde mijn leervoordracht, wat mij niet verwonderde, want een beschuldiger kan nergens op werken dan op zonde, noch ergens anders mee werken dan met een gebroken wet. Want waar geen wet is, daar is geen overtreding, en waar geen overtreding is, daar is geen beschuldiging mogelijk.

Hij kwelde mij met het grote aantal Godgeleerden, die allen van andere gedachten waren dan ik, en bovendien met mijn schulden en met de zichtbare tegenkoming van God door het wegblijven van bijna al de hoorders. En eindelijk, dat ik uit mijn eigen beurs de onkosten van de plaats zou moeten betalen, en dat van geld, wat andere mensen toekwam, en dat dit het werk van een goddeloze was, te lenen en niet terug te geven. Die dinsdag was een dag van duisternis en benauwdheid voor mij. Ik antwoordde evenwel, dat God niet gebonden was aan dat volk, dat daar placht samen te komen, dat God de schulden kon laten betalen, die ik zou maken door die plaats te blijven aanhouden, op vele andere wijzen en door vele andere wegen, en daarom besloot ik om daar te blijven preken, al zouden er niet meer dan tien komen om te horen. Die avond was het getal hoorders groter dan de vorige reizen en op die ontving ik een brief van deze inhoud:

“Mijnheer, ik heb de eer van een rentmeester te zijn van uw Meester en mij wordt nu en dan gelast een kleinigheid te bezorgen voor het gebruik en ten beste van Zijn dienstknechten, en ik weet vooralsnog geen, die zoiets meer waardig is dan gij”.

Dat was de gehele inhoud, met een noot van tien pond, die mij dat kwartaal doorhielp. En van die avond af groeiden wij terug aan, totdat het huis vol van gasten was. „Loof de Heere, o mijn ziel! en al wat binnen in mij is, Zijn heilige Naam!”

Het volk had nu een gelegenheid om beide Sinaï en Sion te beproeven; velen liepen nu hier, dan daar, en de kennis werd vermeerderd. Sommigen ondervonden, evenals het mij gegaan was, hoe meer wet, des te meer dienstbaarheid, hoe meer evangelie, des te meer liefde. Het diende ook om een scheiding te maken tussen dienstknechten en zonen. Sommigen hielden het met de burgers van Jeruzalem, dat nu is en dienstbaar is, welke Christus noemt *kinderen dezer wereld, die zich voeden met draf*. En anderen hielden zich aan de burgers van Sion, aan welke berg beloofd is *een vette maaltijd, en waar God belooft te zullen verslinden het bewindsel des aangezichts, waarmede alle volkeren bewonden zijn, en het deksel, waarmede alle natiën bedekt zijn, en de dood te verslinden tot overwinning*. Nimmer had Mozes meer discipelen dan in die tijd. Zo preekstoel als drukpers brachten weinig anders voort dan wet. Maar gelijk zij, die preekten, niet wisten wat zij zeiden, zo die, welke schriften uitgaven, wisten niet wat zij schreven, want niet één van hen, die ik las, had ooit de zaak in toepassing ondervonden. En dit wist ik, dat ik tot een vast punt in dezen was gekomen, namelijk om de zedelijkheid van de wet in haar geheel te bewaren, door aan te dringen op *heiligheid door de Geest van God*. De gerechtigheid van de wet is in ons vervuld door het geloof in Christus, en de liefde tot God en de broederen door de liefde Gods uitgestort in het hart. En al wat hier buiten is, is dood.

Maar nu begonnen de tachtig pond, die mij, gelijk ik verhaald heb, tevoren geleend waren, zwaar op mijn gemoed te wegen, en ik deed een tijdlang mijn best om zo goed ik kon een gedeelte daarvan bijeen te brengen. En hebbende meer dan dertig pond bijeen verzameld, werd er zeer bij mij op aangedrongen om de kerk te laten witten en schoonmaken, alsook om zes of acht nieuwe kandelaars te kopen op de gaanderij. Deze, met het schoonmaken, kostten mij bij de veertig ponden. Hier morde ik over en meende dat zowel mijn vrienden als mijn vijanden om strijd hun best deden om de ontlener bestendig een knecht te houden van de lener. Ik benijdde iedere ziel, die buiten schulden was, al was hij nog zo arm. Satan had menige redenering over die tekst: „Zijt niemand iets schuldig dan elkander lief te hebben”. Na vele langdurige worstelingen begon ik eindelijk enige schemering van uitkomst te voorzien. Met behulp van mijn uitgegeven boeken en het vermeerderen van de toeloop in de kerk kreeg ik hoop om binnenkort in staat te zijn veertig pond af te betalen, ja, de tijd naderde, en alles stond schoon.

Maar, helaas! Een onvoorzien ongeluk vond plaats, waardoor mijn plan in duigen viel. Een gebouw nevens de kerk raakte in brand en brandde af van voren tot achteren.

Een deel van het dak mijner kerk was beschadigd, en de toeschouwers van de brand brachten staken en wierpen daarmede een rij schoorstenen op het dak van het gebouw, die er doorheen vielen en de gaanderij beschadigden. Deze ramp kostte mij veertig ponden meer, waardoor ik helemaal en al in mijn voornemen werd teleurgesteld. Ik was even als een wilde stier in een net, van alle kanten in de strikken en nam mij voor naar die heer te gaan, om mijn smart lucht te geven, en mij te verschonen, en geduld en uitstel te verzoeken, tot ik hem zou kunnen betalen. Ik ging dan heen. Maar God was mij voor geweest. Want eer ik nog aan het woord kon komen, zag hij mij aan en zei: „Ik zal dat geld nimmer van u terug terugnemen, dat ik u geleend heb; ook is dat nooit mijn voornemen geweest”.

Ik wist niet, waar ik mijn hoofd zou bergen; ik was beschaamd over mijn ongeduld, wantrouwen, opstand en murmureren, en verfoeide mijzelf ervoor. En moest de wijsheid en goedheid van God jegens zulk een onstandvastig en ongelovig ellendeling als ik was, bewonderen.

Maar deze gemoedstoestand duurde niet lang. Ik was het al spoedig terug kwijt, en was God niet lankmoedig, Hij zou zulk één als ik nimmer willen dragen. Want bericht zijnde, dat het huis, waarin ik toen woonde, stond verkocht te worden, en verzocht zijnde door mijn huisheer, ieder die kwam om het te zien, in te laten, zo bracht mij dit helemaal uit mijn humeur, belette mij in mijn studeren en schrijven, en maakte mij zo gemelijk en verdrietig, als iemand, die met ketenen gebonden is op een galei. Niettemin, verkocht moest het worden, en het werd ook verkocht. En ik, zijnde een huurder naar goedvinden, moest mij gereed maken om te verhuizen. Sommigen mijner vrienden waren bij de verkoop tegenwoordig, uit inzicht voor mij, maar de prijs liep te hoog.

Omdat het maar een erfpacht was, zo kocht iemand uit de buurt het, die een bezitter van veel geld en een belijder van de godsdienst was; hij was vast besloten het te hebben, het kostte wat het wilde, voor hem en zijn gezin. Ik had enige ponden ten koste gelegd om het pad naar de deur en de plaats achter het huis met stenen te beleggen, wat de verkoper zei, dat mij zou terugbetaald worden. Maar die betaling kwam nooit.

Enige dagen werden besteed om naar een huis uit te zien, en ten laatste kwam er vanzelf één, dat leeg stond, en reeds een tijd lang leeg gestaan had; de huur was dubbel zoveel als die van het huis, dat ik ging verlaten; ik gaf hier twintig pond, en daar moest ik veertig geven. Niettemin ik nam het, daar ik verlangde ergens in te komen. Ik kreeg de sleutels en begon terstond aan het verhuizen, hoewel het zes of zeven weken was, voordat de tijd van mijn ander huis verstreken was, die ik nog moest betalen, zijnde het vierendeel jaars ingetreden.

Toen ik al mijn goederen overgebracht had, zond ik de heer, die het vorenstaande gekocht had, de sleutels van het huis, opdat hij het gereed zou kunnen maken om er in te trekken, waarover hij zeer tevreden was, en mij vriendelijk liet bedanken. Maar hij zette mij zeer spoedig mijn vriendelijkheid betaald en zond mij een dagvaarding, omdat ik een klein lief boompje, dat ik zelf geplant had, had medegenomen. Satan viel mij aan wegens deze zaak, om mijn mes te nemen en een ander boompje, dat ik ook geplant had, bij de grond af te snijden. *Maar de wraak komt God toe en Hij zal het vergelden.* En zo bemerkte ik het, want in minder dan negen maanden waren mijn opvolger en zijn huisvrouw beiden in hun graf, en het huis andermaal verkocht. Zij deden mij verhuizen, en God deed hen verhuizen. Maar mijn tijd roept mij elders.

Beminde, vaarwel.

Altijd de uwe,

W. Huntington. S.S.

DERDE BRIEF

Aan de eenzame mus

Waarde Vriendin!

Ik eindigde mijn vorige brief met mijn oude woning; ik zal nu deze nieuwe brief beginnen met mijn nieuw woonhuis. Daar mijn nieuw verblijf veel groter was dan het vorige, zo was mijn weinig huisraad daarin als verloren. „Hetgeen krom is, kan niet recht gemaakt worden, en hetgeen ontbreekt, kan niet geteld worden”, Pred. 1 : 15. Nochtans, Gods nimmer feilende en altijd wakende voorzienigheid, die mij, overeenkomstig Zijn woord van belofte, onophoudelijk gevolgd, en al mijn dagen over mij de wacht gehouden heeft, vertoonde Zich zeer kennelijk ook In die tijd.

Een juffrouw van buiten de stad zond mij in een brief een banknoot van veertig pond. Een heer in de stad gaf een fraai nieuw bureau en twee mahoniehouten leuningstoelen. Een ander zond mij een schone nieuwe kamerstoel, met gevoerde rug en zijden, met een schoon overtrek en kussen. Terwijl een ander, die mijn nieuwe woning kwam zien, zei: „Mijn vriend, ik denk dat u een vloerkleed voor deze grote kamer zult nodig hebben”, en hij liet mij een briefje van tien pond, om er één te kopen. En hier moet ik mijn Eben-Haézer oprichten, en zeggen met de vrome profeet van de oude dag: „Tot hiertoe heeft ons de Heere geholpen”.

Maar dit getij van voorspoed moet niet blijven duren. Ik moet beproefd worden. Ik moet mijn les leren in de smeltkroes der ellende, en mijn preken maken van Gods krachtige toepassing, en mijn eigen zielsondervinding; ten einde met gezag te kunnen spreken, en opdat mijn hoorders mogen zien Gods Vaderlijke goedertierenheid en gestrengheid, mij volgende en in mij werkende, zowel als er een verhaal van horen door mij. De zonen van Elia moeten zien de geest van Elia op Eliza rusten, alvorens zij hem kunnen ontvangen en vereren als zijn opvolger.

Ik werd ziek, en moest enige tijd het bed houden. En drie, vier jaren achtereen, had ik vele ziekten in mijn huisgezin, nu de ene, dan de andere. En de doktersrekeningen liepen hoog op. Behalve een jong kind bij een voedster, had ik er vijf meer ter school, en drie, het één na het ander, in de laatste tijd dood. Mijn oudste dochter had ik op een school te Greenwich. De bestuurster van die school werd van niet weinig mensen geprezen, wegens haar milddadigheid jegens mij, doordat zij voor waarheid vertelde, dat zij mijn kind voor niet opvoedde; hoewel ik haar zestien guinies jaarlijks betaalde, al de tijd die zij daar was, met één guinie pandgeld bij haar eerste inkomst; wat twee guinies jaarlijks meer was dan zij ontving van de helft van haar scholieren.

Een kleine jongen, die ik bij een zoogvrouw besteld had te Walworth, werd zeer verlangd door een juffrouw in die streek, zodra hij maar gespeend kon worden. Ik willigde deze begeerte in, en zij voedde hem op, en hield hem drie of vier jaren. Ook zij won de achting van niet weinigen onder mijn vrienden, omdat zij één van mijn kinderen voor niet hield, om mijn groot huisgezin wat te verlichten. Maar God weet, dat ik haar betaald heb, naar evenredigheid van twintig pond per jaar, voor iedere dag dat zij hem hield. Dus deden sommigen de wonderbare Voorzienigheid mij begunstigen, waar zij nimmer zich vertoonde; terwijl anderen die geheel en al loochende; ja sommigen verbrandden het verhaal daarvan, waar zij wezenlijk verscheen. „Ik ben velen als een wonder, maar u zijt mijn sterke toevlucht”, Psalm 71:7.

Omstreeks die tijd ging ik mijn lieve vrienden, de heer en mevrouw Baker in de Oxfordstraat, een bezoek brengen. Zij waren het, die van de tijd af, dat God mij het eerst in hun consciënties had doen openbaar worden, tot op het tegenwoordige ogenblik, mij nimmer hadden verlegen gelaten, noch zich van mij onttrokken. Want toen de kerk in aanbouw was, en er gedurig geld nodig was, zolang zij een schelling in huis hadden, kon ik verzekerd zijn, dat zij mij die zouden geven. God liet hun nimmer een kruimpje van het brood des levens hebben dan onder mij, en zelden is er een vierendeels jaars over mijn hoofd gegaan in deze laatste zestien jaren, dat ik niet enige hulp van hen

nodig gehad heb. Zó had God ons aan elkander gebonden.

Zij hadden geen kinderen van henzelf, en zo hield God hen om voor mij te zorgen en te arbeiden. Want zo dikwijls ik was als Issaschar, neerliggende tussen twee pakken, zo was mijn standvastige loop naar hen toe, om troost, medelijden en hulp. Ja, wanneer soms de zorgen de slaap uit mijn ogen hielden, heb ik hen meermalen opgeroepen, te drie of vier uur des nachts of in de morgenstond; nu eens om een deel van mijn pakken te helpen dragen, dan eens om met hen God te bidden, dat Die 't wilde doen. Deze vrienden waren in die tijd mijn grootste en voornaamste schuldeisers. Maar ik wist, dat ik in hun handen niets te vrezen had, en dat zij liever zichzelf zouden laten omkomen van gebrek, dan mij zien sterven in de gevangenis.

Maar deze vrienden werden in die tijd in zware beproeving gebracht. God liet hun vele verliezen in de handel toekomen, door aanhoudende bankroeten en kwade schulden. En dat nog een weinig meer vuur onder de smeltkroes bracht: iemand die hen zeer na in den bloede was, werd verstandeloos, hij moest in een gekkenhuis worden opgesloten, op hun kosten, en dat vele jaren lang; en moet nóg door hen onderhouden worden. Hij is op hun handen gelegd, zoals ik en mijn belangen op hun rug. Maar God ondersteunde hen, schraagde hen, maakte hen gedwee, vertroostte hen, en hield hun ziel in het leven onder al hun bezwaren. Vele pogingen zijn in het werk gesteld, zo van mensen als van duivels, om verdeeldheid tussen ons te maken, maar alles tevergeefs. Want alles wat ik hun voorzei, werd door God steeds bevestigd, en hun vertrouwen, dat ik een dienstknecht van de Heere was, wankelde nimmer.

Dit één en ander bond ons samen, zo voor de tijd als voor de eeuwigheid, en wij zijn overeengekomen, indien God wil, om ook in de dood niet van elkander verwijderd te zijn. Want enige jaren geleden hebben zij en ik en mijn vriend Chapman te Petersham ingetekend voor, en gekocht een stuk land in die streek, waar wij een grafstede gebouwd hebben, onder bestuur van Mr. Chapman. En daar hopen wij, zo de Heere het toelaat, samen te rusten in het stof, totdat de bazuin van de Archangel, die des Evangelies zal doen zwijgen, en het eeuwige jubeljaar zal uitroepen voor het verbondszaad van de Zoon van God.

Maar ik moet terugkeren tot een andere strijd van verdrukking, want men kan het leven niet doorkomen zonder die. Een vrij aanzienlijke som geld werd mij opgevraagd door één van mijn schuldeisers, met bijgevoegd verzoek, om die spoedig te betalen, daar hij het zeer nodig had. In die tijd was mijn beurs heel leeggemaakt door aankoop van één en ander huisraad, en ik had nog onderscheiden dingen meer nodig; niettemin, het geld moest er zijn, en het was één honderd en zestig pond. Mijn hart kromp weg als ik het hoorde.

„Wat moet ik doen, James?” vroeg ik.

„Wat doen?” zei hij, „je moet betalen; de vrouw die het opvraagt, heeft het niet nodig, zij krijgt geregeld haar interest, en heeft geen gevaar om het kapitaal te verliezen; de duivel heeft haar aangepord, met inzicht om je te plagen”.

„Maar”, hernam ik, „waar zal ik honderd ponden krijgen, James?”

„Wel”, zei hij, „je zult die hebben van James Baker”.

„Kun je honderd ponden missen?” zei ik.

„Ja”, zei hij, „en nog wel honderd bovendien; het ligt daar in mijn pakhuis, het kost mij tachtig pond bij inkoop, en het is thans de goede tijd om het te verkopen”.

Hij verkocht het, en het bracht honderd en één pond op. Het overige deed hij er bij, en ik bracht het naar de persoon, die het opgevraagd had. Zij kocht daarvoor een rentebrief van twee honderd ponden, waarvoor zij twee honderd en twee pond moest betalen. In die weg werd mijn vriend één en twintig pond bevoordeeld, in mij te dienen, en zij verloor bijna zoveel, in mij te bedroeven.

Nu zette satan een andere strik voor mijn voet, en ik liet er mij, hoewel tegenspartelende, in vangen. Maar onophoudelijke aandrang dreef mij als een os ter slachting, en gelijk een dwaas tot de tuchting der boeien. Spreuken 6 : 1, 2; 11 : 15; 17 : 18; 20 : 16; 22 : 26; 27 : 13.

De strik was deze: Iemand had tegen een ander gesproken, om een vriend van hen beiden, die in schulden stak, honderd en vijftig ponden te lenen; die man wilde het voorschieten, onder beding, dat ik voor de helft zou instaan; ik deed dat, en dus zijn de lippen eens zots een strik voor zijn ziel. Deze borgtocht kostte mij menige bange zucht, want wij verloren alles, en kregen geen penning terug. En om mijn ongeluk te volmaken, zo kwam een andere man, die kortelings van buiten was gekomen, en in de stad een winkel had opgezet, mij bezoeken. Hij was maar pas in kennis met mij gekomen, en vroeg mij enige guinies te leen, welke hij ongetwijfeld in de andere week beloofde terug te geven. Maar deze vriend verdween diezelfde dag uit mijn gezicht en ik heb hem nooit meer gezien. „Een arm man, die de geringen verdrukt, is een wegvagende regen, zodat er geen brood zij”, Spreuken 28 : 3.

En aangaande die andere man, voor wie mijn vriend en ik borg waren gebleven, hij ging in korte tijd bankroet, en raakte uit alles. Maar dusdanig was de onveranderlijke voorzienigheid van mijn God, dat de duivel nimmer in staat was, een bankroetier van mij te maken. Mijn onwankelbare Kassier, die mij in zes benauwdheden had bijgestaan, liet mij niet verlegen in de zevende. Want een bejaarde dame in de stad werd ziek, en begeerde mijn toespraak in haar ziekte. Zij was enige tijd onder mijn gehoor geweest, en toen zij overleden was, kwam mij een heer bezoeken, en betaalde mij tien ponden, die zij mij bij testament gemaakt had. En korte tijd daarna zond mij een juffrouw op het land veertig pond. Een zeer getrouw en toegenegen vriend in de stad, die ontelbare malen in mijn noden heeft voorzien, gelastte mij naar een meubelmaker te gaan, en te bestellen een ladetafel voor mijn kleren, een schrijfflessenaar, enz., en bovendien, als ik van hem scheidde, gaf hij mij veertig guinies in mijn zak.

Zo werd een opeenvolging van rampen gevolgd door gedurige zegeningen. Want zo zeker als tegenspoed in de voorhoede was, zo zeker leidde voorspoed in de achterhoede. „Het hart kent zijn eigen bittere droefheid, en een vreemde zal zich met zijn vreugde niet vermengen”. Nimmer of nooit heeft de Heilige Geest geheel en al Zijn krachtvolle tussenkomst mij onthouden in tijden van zwarigheid, en nog nooit heeft God een doof oor getoond voor mijn gebed, of mij verlossing laten ontbreken uit mijn zwarigheden; hoewel Hij mij bij tijden lang onder die heeft laten tobben. „Velen zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen, maar uit die alle redt hem de Heere”.

Nu kom ik terug tot een ander kruis. God nam één van mijn kinderen weg; het stierf bij mijn vriend. Chapman te Petersham aan huis, en werd begraven in die plaats, waar wij later onze grafkelder gebouwd hebben. Toen dit ongeluk voorbij was, werd ik ziek en moest enige tijd het bed houden; kort daarop werd mijn dochttertje uit de school thuis gebracht met de koorts, daar zij verscheiden maanden mede bezocht bleef. Maar naardat mijn geloof en lijdzaamheid enige tijd op de proef waren geweest, zo richtte God haar terug op.

Omstreeks deze tijd had ik een kelder laten graven, en een kamertje boven die gebouwd; bovendien liet ik een oven zetten, en een koperen ketel daarop; ook had ik enig gereedschap gekocht, om bier te brouwen; dit één en ander kostte mij niet minder dan twee honderd ponden.

Enige tijd doordat brak de koorts uit in de school waar mijn zoons waren, en drie hunner kwamen naar huis. De één was erg, en had een langdurige ziekte; zodat ik in een kort tijdsverloop bij de zeventig pond aan dokter en apotheker te betalen had, voor bezoeken en drankjes, zo voor mij als voor mijn kinderen. Doe hierbij, dat nog vijftig pond geleend geld opgevraagd werd; niet omdat het benodigd was, maar uit particuliere boosheid. Wij deden ons best om dit bijeen te krijgen, en lieten de man weten, waar hij het kon halen; doch het lag daar een geruime tijd eer het weggehaald werd. De moeite kwam bij die persoon niet voort uit vrees van het kwijt te zullen zijn, maar hij had veeleer moeite en smart, dat ik in staat was om het terug te geven. „Door kwaad gerucht en door goed gerucht, als verleiders en nochtans waarachtig”.

Maar mijn God verscheen weer; een vriend in de stad gaf mij dertig ponden; ook was er een oud

heer, die een tijd lang onder mijn gehoor gekomen was, en die in een kerk in de stad jarenlang lidmaat geweest was; doch ik geloof, dat het God behaagde, het werk in zijn ziel onder mij te verlevendigen, want hij bezocht mij nu en dan aan huis, en sprak daarvan, en klaagde dikwerf, dat de wereldse zorgen lange tijd het goede werk in hem hadden verduisterd. Deze kwam te sterven en maakte mij bij testament vijftig ponden, en aan enige andere behoeftige mensen sommige andere legaten. „Geniet het goede ten dage des voorspoeds, maar ten dage des tegenspoeds ziet toe. Want God zet de ene tegenover de andere”.

Zeer beminde, genade, barmhartigheid en vrede zij met u; dit is de bede van de uwe, in verbondsliefde,

W. Huntington. S.S.

VIERDE BRIEF

Aan de eenzame mus

Waarde Vriendin, in eeuwige vriendschap!

Ik besloot mijn laatste brief met het geluid van een overvloedige regen; „de kleine heuvel was bevochtigd geworden met een plasregen van zegen”, Ezech. 34 : 26, en mijn ziel met overvloed van vrede.

Om nu mijn verhaal voort te zetten, moet ik u melden, welke uitwerking dit alles had op de schuldboeken van mijn schuldeisers. Daar ik, door de goede hand mijns Gods over mij, de schuld op de kerk had kunnen verminderen tot op drie honderd pond, zo was mijn vriend Baker genoegzaam mijn enige schuldeiser, en van hem had ik niets te vrezen.

Ik achtte nu, *dat ik het voorpaard bij de kop had*, zoals het spreekwoord zegt. Ik kon nu schuldeiser en schuldenaar tegenover elkander leggen, en de schaal naar mijn zijde zien overhellen; zodat ik niet behoefde te vrezen, dat enig vriend iets aan mij te kort zou komen, doordat het God behaagde, mij door de dood weg te nemen. Ik had veertig pond gegeven tot handpenning, om één van mijn zoons op een handwerk te doen, en nog twintig pond aan een japonmaakster, voor mijn oudste dochter; ook had ik een begin gemaakt met mijn onnodige uitgaven in te korten; ik meen en heb op het oog het preken voor anderen.

Enige jaren lang was ik ieder mans loopjongen geweest, wie mij ook verzocht; ik werd gedurig verzocht te preken voor één of andere collecte. En waar ik ook op verzoek ging preken, kon ik haast zeker zijn, dat er zo iets te doen was. Soms moest ik een collecte afgeven voor de predikant, soms om de schuld te verminderen of af te doen op een kerk, soms eens voor de armen, doch altijd voor de één of de ander iets. En gewoonlijk werd ik verzocht, het eerst in mijn preekplaatsen af te geven, omdat zij meer hoopten op de beurzen van mijn volgelingen, dan op die van hun eigen volk.

Een preekplaats was zeer onlangs gebouwd en geopend, een paar mijlen van Uxbridge in Middlesex; er was geld voor opgenomen, wat het volk begeerde af te doen, en om die reden werd het plan gemaakt, om jaarlijks op een gezette dag twee predicaties te laten doen, en dan bij iedere predicatie een collecte voor dat doel te laten geschieden, wat hun dacht het beste middel te zijn om de kerk van de schuld te ontlasten. En zo werd ik ook gevraagd, om daar tot dat einde te komen. Ik reisde

daarheen op mijn eigen kosten, en werd geherbergd bij één van mijn vrienden te Uxbridge; ik preekte 's voormiddags, en een heer van Londen moest in de achtermiddag de predicatie doen. En, zo ik wel onderricht ben, collecteerden zij onder mijn dienst veertien pond; hoeveel zij onder die andere heer ontvingen, kwam ik niet te weten, omdat ik terstond na mijn werk gedaan te hebben, vertrok.

In het volgend jaar werd op die plaats een predikant verzocht van grote vermaardheid; hij beloofde zelf te komen, of zijn kapelaan te zullen zenden, op deze voorwaarde, te weten: zij moesten beloven, „die kerel Huntington nooit meer onder hen te laten preken.” Die de voornaamste lidmaat van die kerk was, gaf daaraan zeer onderdanig gehoor en beloofde, mij daar niet meer toe te laten. „Wie kan voor nijd bestaan?”

Die goede man stelde niet alleen deze voorwaarde, maar bedong ook, dat de reiskosten moesten vergoed worden; waarin hij meer wijsheid betoonde te hebben, dan ik had gehad. En ook dit willigden zij in, wetende, dat de arbeider zijn loon waardig is.

Toen de tijd voor de jaarlijkse predicatie kwam, ging de kapelaan er heen, preekte, en drong de collecte met kracht aan. En nadat des predikers onderhoud, reiskosten, enz, er van afgetrokken waren, bleef er twee stuivers over voor de schuld van de kerk. Noch hun gedane belofte, noch hun consciëntie, wilde hun meer toelaten, om mij terug te vragen. En wat de kapelaan aangaat, zij vonden hem (in de zaken van geld) te zijn een onnutte dienstknecht. En daarom beraadslaagden zij, om de jaarlijkse collectepreek van die dag af voor altijd af te schaffen; wat een beter goed werk was, dan die op te zetten.

Tevoren was ik dikwijls verzocht, te preken in de kleine St. Helenakerk; waar ik preekte te zeven uur 's morgens op de dag des Heeren. Deze dienst was ingesteld lange tijd herwaarts, voor de dienstboden, die vanwege hun huiselijke bezigheid de dienst op de gewone tijden van openbare godsdienst niet konden bijwonen. Degenen, die mij uitnodigden, zeiden mij, dat de meesten van hen, die de dienst hadden helpen oprichten, dood waren. En dat, wanneer zij een collectepreek tot dat einde hadden laten doen, zij zelden meer dan twintig of dertig schellingen hadden ingezameld. Ik beloofde hun, dat ik eens komen zou, ging en preekte daar, en had een goed gehoor. Niet lang daarna werd ik terug verzocht, en de kerk was zo vol, dat een groot aantal geen plaats kon krijgen, en zoveel ik vernam, collecteerden zij tien pond.

Daar zij gedurig kwamen om mij te nodigen, zo ondervroeg ik hen eindelijk eens, wie alzo de predikanten waren, die daar kwamen preken. Zij noemden hun namen, maar ik kende niet één van hen. Zij vertelden mij ook, dat zij één guinie kregen voor elke predicatie, en dat zij predikanten van de ring waren. Maar doordat ik geen ring predikant was, moest ik het werk voor niets doen; mijn werk was de guinies bijeen te preken, terwijl het werk van die ringpredikanten was, ze weg te preken.

Ik dacht aan de historie, die ik eens las van een man, die aardappelen in het vuur gelegd had om te braden, terwijl een aap daarbij zittende, het aanzag. De aap kreeg zin in de aardappels, maar vrezende zijn eigen poot te branden, nam hij de kat bij haar voorpoot, en trok met die de aardappels uit de as en at ze toen op. Wie de aap was, wist ik niet, maar ik was de kat. Ten laatste begon mij dit te vervelen; doch zij kwamen al terug en verlangden, dat ik terug eens zou komen preken. „Gij zult zeker terug een collecte hebben?” zei ik.

„O ja, mijnheer!”

Ik zei: „Ik twijfelde er niet aan. Maar wees verzekerd, ik wil niet langer de poot van de kat zijn”. Zij gingen heen en ik heb hen niet meer gezien.

Korte tijd daarna vernam ik, dat de dienst had opgehouden, alhoewel ik denk, zij hadden die tot heden toe kunnen volgehouden hebben, doordat de ringpredikanten zo goedkoop hadden gearbeid als ik. Enige jaren aaneen vermoeide ik mij dan hier, dan ginds collectepreken te doen, nu voor de ene, dan voor de andere predikant. „Overal en in alles ben ik onderwezen”, zegt Paulus, en zo ging het ook mij. Maar de overeenkomst voor de kapelaan, en de ringpredikanten het opgevend, toen zij geen geld meer kregen, bepaalde mij om het besluit te nemen, niet meer voor niets te preken;

inzonderheid nadat mij bericht was, dat enige zogenaamde predikanten gerust thuis zaten en met mij de spot dreven, terwijl ik voor hen bezig was met preken en geld te bedelen. En met recht mochten zij zoiets doen. Want wie anders dan een dwaas zou, zo God hem gebruikt had om een kooi schapen bijeen te brengen, die schapen van de ene plaats naar de andere leiden, om ze te scheren, en derzelve wol geven aan mensen, die hij niet kende, noch wist wie, noch van waar zij waren? God zij gedankt! Door deze omstandigheden heb ik geleerd, wijzer te zijn; ik houd mijn schapen thuis, en scheer ze als het tijd is en houd de wol voor mijzelf. En zeker, niemand heeft meer recht op de wol, dan degenen, die dag en nacht arbeiden om de schapen te scheren. En ik ben ijdel genoeg om te denken, dat zijzelf ook mij liever het voordeel gunden, dan iemand anders.

Menige reis heb ik gedaan van honderd, tweehonderd en driehonderd mijlen, die mij tien, twintig, ja soms dertig pond iedere reis gekost heeft, terwijl ik intussen gedurende mijn afwezen een pond en vijf schellingen per week voor een plaatsvervanger moest betalen. Doch voor het tegenwoordige bepaal ik mijn werkzaamheid niet tot iedere plaats waar ik verzocht word, maar alleen waar ik wel bekend ben, en waar arme, hongerende zielen te voeden zijn; voor deze is mijn mond open, en voor mij hun hart. God heeft niet in ieder huis zonen des vredes.

Bemide, vaarwel.

W. Huntington. S.S.

VIJFDE BRIEF

Aan de eenzame mus

Waarde Vriendin!

Mijn vorige was wat lang, en dat over een onderwerp van zo weinig belang. Mijn genegenheid tot kwinkslagen voert mij dikwijls te ver weg. U die mij kent, zult mij zoiets ten goede houden, en u zult er uit gezien hebben hoe nodig het was, dat een nieuwe last mij op de schouders gelegd werd. Wij hielden een vergadering om te beraadslagen om enige zakken meer op de molen te doen; deze tweede additie, of liever deze tweede editie van lasten met addities, zal ik nu gaan verhalen. Het lezen daarvan zal u iets doen gevoelen van de last die ik had, zoals het gewicht daarvan op mij gevoelig drukte. De opkomst in de kerk hoe langer hoe meer aanwassende, zo was de hitte in de plaats somwijlen bijna onverdraaglijk; wij dachten daarom dat het nodig was de kerk te vergroten.

Er was een stuk grond overig, tegen de oostelijke muur van de kerk, vijfendertig voet breed en vijfentwintig voet lang, en op hetzelfde stond niets dan een afdak. Wij beproefden of wij dit stuk grond konden kopen, menende aan die zijde de muur door te breken, en zo de kerk te vergroten. De heer, die deze grond in erfpacht bezat, werd daarover ondervraagd, en hij kwam mij met een bouwmeester opzoeken, om met mij en enige mijner vrienden te spreken, en gaf ons te kennen, dat hij gewillig was, ons dienst te doen; wij vroegen dan, op wat akkoord en hoeveel hij van ons eiste voor grondpacht, waarop hij zei, dat hij het gezet had op één honderd guinies per jaar. „De hemel, ja de hemel der hemelen zijn des Heeren, maar de aarde heeft Hij der mensenkinderen gegeven”, Psalm 115 : 16. En zo bemerkte ik het. Want zij hadden vastbesloten, er zoveel van te maken, als maar immer mogelijk is.

Men heeft mij gezegd, maar ik kan het niet voor waarheid verzekeren, dat al de grond, waarop een rij huizen staat, waarvan mijn kerk een deel uitmaakt, niet meer huur jaarlijks aan de hertog van

Portland opbrengt dan veertien pond, maar doordat 't naar evenredigheid mocht verhuurd worden, als mij gevraagd werd voor dat ene stuk, zou het, denk ik, niet minder opbrengen dan tienduizend pond per jaar. Maar zoals Kanaän een knecht der knechten moest zijn, zo zou ik een huurder van huurders hebben moeten wezen. Bevindende dan, dat er niets kon uitgericht worden met de aardebezitters, zo keerde ik mijn ogen een andere weg, en besloot mijn „opperzalen in de hemel te bouwen”, Amos 9 : 6, waar meer ruimte was en minder huur te betalen. Mijn vrienden keurden dat ook goed, om de kerk namelijk een verdieping hoger op te trekken en galerijen daar rondom te maken.

Het naast, dat ons nu te doen stond, was iemand te vinden, om dit plan te volvoeren. En weldra was een man als bekwaam ons opgegeven, om dat te doen. Maar wat mij meest drukte was, vanwaar de kosten goed te maken; „want de verwoesting der armen is hun armoede”. Bovendien waren mijn schouders zeven à acht jaar doorwond geweest, en eerst onlangs wat beginnen te helen, doch bleven nog zeer gevoelig en teder. Ik vreesde meer voor een vernieuwende last op die te nemen, dan voor de hitte van de dag, want het mocht eens gaan zweren, en dan zou ik maar ten doel gestaan hebben, aan de beschuldigingen van de duivel, als ongeneeslijk. Maar toen de kosten geraamd waren, scheen het zo verschrikkelijk niet; de aannemer zei mij, het zou ongeveer vierhonderd pond belopen; doch dit was slechts een lokaas om mij voort te trekken. Maar omdat de man dikwijls onder mijn gehoor zat, meende ik, dat iemand, die de stralen van het licht kon uitstaan, en de kracht der waarheid verdragen, niet lichtelijk met opzet en moedwil een dienstknecht van Christus zou willen of kunnen bedriegen.

Maar „zij schieten naar de oprechten in verborgene plaatsen; hun binnenste gedachte en hun hart is diep”, Psalm 64 : 6; „scherper dan een doornheg”, Micha 7 : 4.

*Als wijsheid waakt,
Aan wijsheids poort; de argwaan slaapt,
En geeft aan eenvoud last, daar goedheid denkt geen kwaad.*

Milton.

Het is niet goed, een anders koren te meten met onze schepel; zij die de efa verkleinen en de sikkel vergroten, zullen blijven bij hun doen, totdat zij de maat van hun vader vol gemaakt hebben.

Wij begonnen dan aan het werk, en het ging zijn gang. Tot dusver had de tob op eigen bodem gestaan; dat is, met andere woorden: niet alleen lag de zorg op mij voor de kerk, de bezorging van een talrijk huisgezin, en een geruime tijd de meeste bezorging der armen, totdat zij mij armer gemaakt hadden dan zij zelf waren. Maar bovendien had ik nog de hele last van de kerkschuld, en tienduizend zorgen, om van die last af te raken.

Velen, die zagen met hoe groot een weezin ik mijn schouders andermaal boog onder die last, gaven mij de raad, ik zou de milddadigheid van mijn vrienden eens beproeven, en zien of zij niet hun schouders zouden willen lenen tot dat werk. Dit keurde ik gretig goed. Maar wij besloten ons slechts te bewegen in de kring van onze eigen bekenden, en alleen bij dezulken te gaan, die onder mijn gehoor kwamen, en bij geen anderen; latende andere predikers hun eigen wol houden. En aan deze regel hielden wij ons. Op enige andere heuvel van Sion, op de weg der heidenen of in enige stad der Samaritanen kwamen wij niet. Wij gingen dan op weg om in te zamelen, en terwijl het werk aan de kerk vorderde, zag ik meer en meer de noodzakelijkheid om in deze weg van roeping voort te gaan, want zeer spoedig bemerkte ik, dat ik in handen was van iemand, die geen medelijden had met mijn schouders, noch meer mededogen met mijn beurs dan een vertoornd God mededogen zal hebben met een geveinsde in Sion. En tot eer van God en tot lof van Zijn volk moet het gezegd zijn, dat niet één, die wij bezochten, ons donker aanzag of enig ontevreden gelaat toonde, of ons ledig wegzond. Zij waren zo mild jegens mij met hun beurs, als ik jegens hen ben op de predikstoel met een ontspringende kruik, en wij vonden het bedelen een aangenaam werk. Bovendien hield God ons in zulk een verkwikkende gemoedsstemming met de broederen, dat wij vele geestelijke dingen zaaiden, terwijl wij het uitwendige maaiden, zodat zij niet minder verblijd waren met ons bezoek, dan wij met de roof van hen, en na enige dagreizen rondgegaan te hebben, kwamen wij aan het

eind. En als wij neerzaten en het geld nazagen, zo bemerkten wij dat het de aanzienlijke som van zeventienhonderd pond beliep. „Zo was het Woord van God gewassen en vermenigvuldigd”, en had de overhand, niet alleen over zwarte kunsten en toverboeken, maar ook over de wortel van alle kwaad. Doch deze bewonderenswaardige en boven verwachting uitvallende milddadigheid was op verre na niet genoegzaam om mij te doen rechtop gaan. „Ik moest ook nog mijn schouder buigen, om te dragen en te dienen onder cijns”, Gen. 49 : 15.

Want toen het werk voltooid was en de rekeningen inkwamen, waren de vierhonderd pond in zulk een mate aangegroeid, dat het alles beliep één duizend twee honderd en dertig pond! Ik geloof, het was het beste karwei en het slechtste, dat hij ooit onder handen had. Ik kan het niet vergeten, en ik geloof: hij zal het ook nooit vergeten. Door deze buitensporige rekening werden mijn schulden grotelijks verzwaaard, en de oorzaak, die hij er voor opgaf, was, dat ik het werkvolk zoveel eten en drinken had gegeven, dat zij zijn tijd verkwist hadden met dat te gebruiken. En hoewel hij en zijn zonen ook hun deel hadden gehad in mijn milddadigheid, zo zorgde hij dat ik de tijd moest betalen, die zij verzuimd hadden. Desniettenstaande wilde ik liever de last van tienduizend zulke rekeningen dragen, dan het gewicht van zulk een bouwers consciëntie. Het overgeblevene van mijn oude schuld was een weinig meer dan driehonderd pond, dit nieuwe toevoegsel was vijfhonderd en dertig. En deze gevoegd bij enige kleine schulden, die gemaakt waren terwijl het werk volbracht werd - benevens mijn milddadigheid jegens het werkvolk - maakt dat het gewicht van mijn last voor het vervolg beliep omtrent de negenhonderd ponden. Met deze last begon ik mijn tweede loopbaan. Doch alvorens ik nog zo ver gekomen was, kwam er nog een toevoeging van zwaarte bij.

Ik had honderd pond bijeen in mijn zak en dacht het over een paar dagen af te betalen. Een vriend van mij - doch ten onrechte zo genaamd - wist dit en op een zondagmorgen kwam hij bij mij in de kerkekamer en deelde mij mede, dat iemand, voor wie ik achting had, in de gevangenis stond gezet te worden voor de geringe som van zestig pond, en hij drong er zeer bij mij op aan om hem het geld te lenen, dat ik in mijn zak had. Ik zei hem, dat ik helemaal onbekend was met de omstandigheden van die heer.

„Ik ben er mee bekend”, hernam hij, „en had ik duizend pond, ik zou ze hem lenen”.

Ik zei: „Ik heb er niet tegen om ze u te leen te geven”.

Daarop kwam er een vriend tussenbeide en berispte hem, dat hij het geld van mij aftroggelde; niettemin hield hij bij mij aan.

Ik hield vol en zei: „Ik wil het u wel lenen”.

Ten laatste zei hij: „Welnu, doe het dan”. Zo gaf ik het hem. 's Avonds kwam hij bij mij in de kerkekamer met zulk een gezicht, dat ik nimmer zal vergeten, en smeed een stuk gevouwen papier op de tafel en vertrok. Toen ik het inzag, bemerkte ik, dat het een briefje was van die heer, voor wie hij het gevraagd had, en niet van hemzelf.

Weinige dagen daarna ging die heer bankroet en moest in de gevangenis, en toen kwam de hele zaak aan het licht. De man, die gevaar liep van zestig pond te verliezen, was de schoonbroeder van hem, die mij het geld afgetroggeld had, zodat het plan goed overdacht en tevens goed uitgevoerd was. Hij, die mij gedrongen had het geld te lenen, bezat zelf enige duizenden, en hij eveneens, die zijn zestig pond betaald kreeg. En ik kreeg één honderd pond bij de negenhonderd andere. „De kinderen dezer wereld zijn verstandiger dan de kinderen des lichts in hun geslacht”, en toch is één kind des lichts wijzer dan alle kinderen der mensen in hun geslacht.

Ik vond, dat deze vermeerdering van de last zeer zwaar drukte, behalve alleen dan wanneer ik veel begunstigd werd met de genadige tegenwoordigheid Gods. Daar dit ook een stof was voor de oude aanklager om op aan te vallen in iedere tijd van strik en aanvechting, zo besloot ik eens de rekening op te maken van mijn boeken, te weten die ik zelf had laten drukken. Als dit gedaan was en de waarde van het kapitaal opgemaakt, bemerkte ik te hebben achthonderd pond waarde aan boeken, en de uitgever en drukker beiden afbetaald. Ik overlegde bij mijzelf om er mij van te ontdoen en het

kopierecht te verkopen. Maar hier deed zich een strijd op tussen mededogen voor mijzelf en mededogen voor anderen. Aan de ene zijde dacht ik, dat mijn boeken enige dienst konden doen aan mijn talrijk huisgezin, dat na mijn dood mocht overblijven, daar ik niet kon verwachten hun iets anders na te laten. En aan de andere kant, altijd schuld te hebben was een pijnlijke last, en als de vrees om zo te sterven mij kwam aanvallen, dan werd de slaap soms uit mijn ogen gedreven. Ik besloot dan ze te verkopen. Maar tot wie mij daartoe te wenden? Want ik overdacht, dat die ze kopen zou, enig geld in voorschot diende te hebben, daar er enige misschien lang onverkocht konden liggen. Ik stelde dan bij mijzelf de prijs vast tegen vierhonderd pond, niet meer en niet minder, en toen sprak ik er over met een boekhandelaar in de stad, die bereid was ze daarvoor over te nemen. Hij betaalde mij het geld en daarmee bracht ik mijn schuld tot op een weinig minder dan zeshonderd pond. Kort na deze zond mij de heer, die bankroet gegaan was, van wie boven is melding gemaakt en die honderd pond van mij had, vijftig pond terug. En dat was al wat hij ooit terug kon betalen, en het was meer dan ik ooit had durven denken.

Een goed vriend van mij in het andere eind van de stad gaf mij omtrent deze tijd twintig pond, en een ander zond mij tien pond, en zo kon ik mijn schuld verminderen tot op vijfhonderd ponden. En daarop bleef die een tijd lang staan, zonder bijvoeging of afdoening.

In die tussentijd smeekte ik gedurig de Heere, dat Hij mij met Zijn goedheid wilde voorkomen en dat Hij Zijn dienstknecht mocht in staat stellen om alle wissels te kunnen voldoen, die op mij zouden getrokken worden. En om alles te kunnen betalen wat mij in een rechte weg zou worden afgevraagd. En geloofd zij Zijn Majesteit! op Zijn eigen tijd heeft Hij zoiets gedaan, zoals in mijn volgende brief zal gemeld worden.

Vaarwel! Barmhartigheid en vrede zij met u. Dit bidt

Die de uwe is en wenst te zijn in de Heere,

W. Huntington. S.S.

ZESDE BRIEF

Aan de eenzame mus

Waarde vriendin, in de beste banden!

Als u deze ontvangt, mag u wel zeggen zoals Jozefs broeders zeiden toen zij hem zagen: „Zie, daar komt de dromer aan”, want ik zal deze doen voorafgaan door het verhalen van een droom.

Op een nacht droomde ik, dat ik in een tuin was, van iemand vergezeld, doch wie dat was, wist ik niet. Deze tuin was ten dele met een muur omgeven en een deel van de muur was omgevallen. Enige gedeelten van die tuin waren bebouwd, wel beplant en met een overvloedige oogst voorzien, en alles stond op zijn voordeligst. Andere delen van de tuin waren onbemest, vol onkruid en vuiligheid; hier en daar lagen hopen puin en veel oude schors en versleten planken. En op die woeste en onbebouwde plaatsen zag ik een aantal grote zwarte padden, zo groot als een Jerseykool. Ik stond er niet bij als een ledige aanschouwer maar was bezig met arbeiden, graven en planten. Ik kreeg een werktuig in handen, gelijkende op een tuinmansschoffel, en raadde de man, die bij mij was, dat hij mij zou helpen om dit ongedierte dood te slaan. En beiden hakten wij er op in als wilde mensen. Ik zag ook, dat ik de ruggen middendoor hieuw van alle, die ik raakte, en terwijl wij bezig waren met deze dood te slaan, zag ik andere wegkruipen, sommige onder de oude planken, en andere onder de oude stenen, die tussen de hopen puin lagen. Toen wij alle doodgeslagen hadden die wij zagen, zei

ik: „Laat ons nu graven en al die plaatsen ontruimen waar de padden lagen, en laat ons die plaatsen bezaaien en bepoten, en wanneer wij dat gedaan hebben, dan zullen wij een aanval op de andere doen en wij zullen de planken één voor één oplichten en alle doodslaan, die wij vinden, en dan zullen wij die afmaken, die onder het puin gekropen zijn”. Hij keurde dat goed en wij begonnen te graven, maar zeer hard werkende, zo mij dacht, maakte ik mijzelf wakker, en ziet, het was een droom. Mr. Jermain van Paddington, en Morgan, één van mijn suppoosten, brouwden die morgen juist bier voor mij. Ik vertelde hun de droom, doch niemand van ons kon er iets van maken.

Het geschiedde kort daarna, dat een heer van Plymouth-Dock in de stad kwam, en dikwijls onder mijn gehoor was gedurende de tijd, die hij er zich bemerkte. Vóór zijn vertrek schreef hij mij een zeer vriendelijke brief en nodigde mij uit om te komen preken in een preekplaats op het Dock, waartoe hij en enigen van zijn gezin behoorden. Hij schreef mij ook, dat het Evangelie vrij klaar en zuiver bij hen gepredikt werd. Hierover dacht ik na, en aangezien ik tevoren verscheiden uitnodigingen had gehad om naar die landstreek te komen, zo werd ik geneigd om daarheen te gaan. En ik twijfel thans geen ogenblik of het was de wil en het welbehagen Gods, dat ik moest gaan. Maar omdat er soms grote moeite aan vast was om iemand in mijn plaats te krijgen gedurende mijn afwezen, en daar de brief van de goede heer inhield, dat hun predikant gezond in de leer was en zeer veel zegen in zijn dienst had, zo dacht het mij het beste het verzoek van de oude heer in te willigen en hun prediker naar hier te laten komen om voor mij te doen optreden. Dit werd dan goedgevonden en ik ging op reis. Maar eer ik op reis ging, was ik grotelijks gegriefd en voelde de droefheid in mijn gemoed, ziende de rasse verspreiding van de goddeloze gevoelens van Tom Paine, vooral daar ik enige eenvoudige zielen, die God vreesden, er een goed eind weegs mede zag vervoerd worden.

Nimmer zag ik zulk een kwade geest zich zo spoedig verspreiden, en ik hoop ook, dat ik er voor bewaard zal worden zo iets ooit terug te zien. Velen van de armere klasse lieten al hun werk varen en gaven alle zorg voor hun huisgezinnen op, totdat zij de dood in de pot brachten. Niet weinigen van de oprechte kinderen Gods, als zij zagen dat hele huisgezinnen en gehele hopen volks weggevoerd en bewogen werden, evenals de bomen in het woud bewogen warden, alsook dat vele leraars op de stoel en zwermen geveinsden in de banken met die gevoelens meegesleept werden, zo vervielen niet weinigen van de eenvoudigheid des Evangelies, en het beeld van Christus begon in velen droevig misvormd te worden. En in plaats daarvan vertoonde zich ingenomenheid met zichzelf, wereldwijsheid, hoge inbeeldingen van gelijkheid, en begeerte om wraak te nemen over allen, die in stand van hen verschilden. Niet weinige belijders, zowel als ander volk, begonnen gezelschappen en samenkomsten te houden, om samen te lezen de wijsheid van Tom Paine,⁹ zó lang, totdat een vaste samenbinding onder hen was gemaakt om tegen andere mensen hun vijandschap te betonen. Overall waar dit doordrong vrat het op en verteerde de levensgeesten der godzaligheid. Kinderlijke vreze, teerheid van hart, nauwgezetheid voor God, ootmoed in het bidden, eigenwantrouwen, nederigheid, vriendelijkheid, waakzaamheid, rust, vrede, naarstigheid in het beroep, ijver voor God en lust in godsdienst schenen van velen geweken. Ook sommigen, die ik in mijn hart beminde, werden jammerlijk doortrokken met dit zuurdeeg van boosheid en goddeloosheid.

Het is satan om het even waarvoor wij strijden of wat wij voorstaan, indien wij maar niet strijden om in te gaan door de enge poort, noch staan voor het geloof der heiligen. Toen ik zag wat de duivel uitrichtte en wat voordeel hij deed door met Tom Paine te handelen, werd mijn ziel gegriefd en mijn ijver ontvlamde tegen dit monopolie van satan, en God bekrachtigde mij en schonk mij lust en moed door Zijn Geest om mij daartegen te verzetten. En hoe meer ik hierin bezig was, des te meer werd mij het Woord Gods geopend, totdat het de Heere behaagde mij te tonen wat er daarvan in Zijn Woord omtrent deze ure der verzoeking beschreven stond. Hiermede haalde ik mij veel ongenoegen op de hals. Enigen, die - evenals de Galatiërs - tevoren hun ogen voor mij zouden

⁹ Een grote godloochenaar in Engeland en later in Amerika.

uitgegraven hebben, beschouwden mij thans als hun grootste vijand, omdat ik hun de naakte waarheid zei. Niet weinigen spogen vergif als een adder, omdat ik aandrang op gehoorzaamheid aan Hem, Die der slangen kop vertreden had.

Omstreeks deze tijd gaf ik uit mijn predicatie over „de Boeken en de Perkamenten”, en dit verbitterde sommigen nog meer, zodat men zou gedacht hebben, dat het vroeger geroep van Hosanna! nu veranderd was in: *Kruist hem, kruist hem!* Doch Gods knechten hebben beter steun dan het getuigenis of de toejuicing van de mensen. Ik stond op de rotssteen, lang voordat mij óf hun goed, óf hun afkeuring te beurt viel. Toen de Joden zich verheugden in het licht van Johannes de Doper, vermeerderden zij zijn genade niet in het minst, en toen zij van gedachten veranderden en zeiden, dat hij de duivel had, ontnamen zij hem niets. „Wat God doet, dat zal in der eeuwigheid zijn; daar is niet toe te doen, noch daar is niet af te doen. En God doet dat opdat men vreze voor Zijn aangezicht”, Prediker 3 : 14.

Midden onder dit gevoel en onder deze droevige wolk ging ik op reis naar Plymouth-Dock, en de predikant van daar kwam om „gedurende mijn afwezen voor mij te preken. De man was mij geheel onbekend en is het mij nog tot op deze dag toe. Toen ik ter plaatse mijner bestemming gekomen was, vernam ik, dat er een scheuring onder het volk aldaar geweest was, waarvan ik tot op die tijd, dat ik er kwam, niets geweten had. En terwijl ik daar was, kreeg ik onderscheiden berichten van het volk mijner gemeente; sommigen hebbende een grote weerzin tegen hetgeen hij preekte, en anderen zijnde er ten hoogste mede ingenomen. Eer ik nog die plaats verliet, hoorde ik zeer droevige dingen aangaande hem uit de mond van één zijner oprechte vrienden, die zich in consciëntie verplicht hield openbaar te maken hetgeen hij dreef.

Dit bericht deed mij naar huis gaan met een bezwaard gemoed, en toen ik bij de mijnen gekomen was, zag ik onder het volk een wonderlijk flikkerende vlam. Maar ik was verzekerd, dat de kolen niet waren genomen van het brandofferaltair; zij waren ijverig, doch niet met verstand. Niets meer dan wild geklap en welsprekendheid, had de verdorven hartstochten van de zondige natuur gaande gemaakt en bracht al deze sprankels voort. En vele arme zielen wandelden in de vlam van dit vuur en in de spranken, die zij ontstoken hadden. Maar de vlam van dat licht schijnt niet langer dan de woorden en klanken van de redenaar kracht doen; de hoorder heeft het verloren eer hij nog op de drempel van zijn huis is. En in de ure des doods en bij de komst van de Bruidegom ter middernacht zal zelfs de herinnering er van verdwijnen. „Wandel in de vlam van uw vuur, en in de spranken, die u ontstoken hebt; dat geschiedt u van Mijn hand, in smarten zult gijlieden liggen”, Jesaja 50 : 11. Ik had nu te strijden met al deze doornen en distelen. „Maar de mannen Belials, die zullen altemaal zijn als doornen, die weggeworpen worden omdat men ze met de hand niet kan vatten. Maar een iegelijk, die ze zal aantasten, die voorziet zich met ijzer en het hout ener spies, en zij zullen ganselijk met vuur verbrand worden ter zelve plaatse”, 2 Sam. 23 : 6, 7.

Wanneer ik nu voorstelde, dat het vuur moest zijn genomen van het brandofferaltair, en dat het de stam van Levi en die er van de Heere toe gesteld waren, toekwam om reukwerk aan te steken, bracht zoiets de hele vergadering van Korach tegen mij op. En wanneer ik aandrang op onderwerping onder de van God gestelde machten, om der consciëntie wil, maakte zoiets al de discipelen van Tom Paine gaande. Thans had ik nodig gesteld te worden tot een scherpe, nieuwe dorssleder, die scherpe pinnen heeft, om deze bergen te dorsen en te vermalen, en om deze heuvelen te stellen tot kaf, ten einde die te wannen, opdat de wind ze mocht wegnemen en de stormwind ze mocht verstrooien, *zodat de overgeblevenen zich zouden mogen verheugen in de Heere en zich beroemen in de Heilige Israëls*, Jesaja 41 : 15, 16. Door de goede hand Gods over ons zagen wij ieder woord dezer profetie nauwkeurig vervuld, want als de dorser aan het werk ging, dan siste het ongedierte in het stro en het kaf vloog in de hoogte op als de rook van een schoorsteen; terwijl het zuivere graan niet op de grond, maar onder een geest van zachtmoedigheid onderling versterkt en op een hoop samengetast neerviel, werden de anderen hier en daar door de inbeeldingen van hun harten verstrooid en in korte tijd

waren er niet minder dan vijftien in hun graf. Terwijl het God behaagde mij aan dit werk van dorsen bezig te houden, sprak de Heilige Geest deze woorden tot mijn hart: „Zal dan God geen recht doen Zijn uitverkorenen?” „Hoe goed is een woord, gesproken op zijn tijd!” Spreuken 15 : 23. Ik dankte God en greep moed om voort te gaan in het werk van de bergen te dorsen, en ik wachtte dat er meer goede tarwe zou te voorschijn komen wanneer het kaf weg zou zijn. Want er was niet de minste twijfel bij mij, of ik zou nog „profeteren tegen de dikke takken”. Ik werd in mijn hoop niet teleurgesteld en mijn verwachting werd niet afgesneden, want zodra de dorsvloer doorzuiverd was, zonden zij, die verstrooid waren, om deze nieuwe standaarddrager, met vele beloften van hem getrouw te zullen zijn. Maar zij, die niet te vertrouwen zijn in de ware rijkdom, kunnen nooit getrouw zijn in de onrechtvaardige mammon. Want zij bleven veel minder tijd onder hem dan zij onder mij gebleven waren. Dit staat bij mij vast, dat dit werk van God was, want enige weinigen onder ons, op welke men gezien had alsof zij iets meer waren dan mensen, daar zag men nu van af, als zijnde openbaar geworden minder dan niets en ijdelheid te zijn. Anderen nog, die verheven denkbeelden hadden, alsof zij zelf wel het koren konden dorsen, begonnen een afzonderlijk gezelschap, met het doel om daar oefening te laten houden, maar aangezien zo iets niet gelukte, kwamen zij met schaamte om de laagste plaats in te nemen. Echter waren er vele eerlijke arme zielen, die tevoren slechts in de Bijbel konden lezen, die leerden nu mensen kennen en ontdekten er niet weinigen, die altemaal zachtmoedigheid en vreedzaamheid schenen, maar die nu dat schone gewaad kwijt raakten. En de nijld, die in hun binnenste was, vergunde hun niet om dat kleed ooit terug aan te doen.

Gedurende deze storm had ik een schuld van vijfhonderd pond op de kerk, en velen, met nijld vervuld, profeteerden dat ik die last mede in het graf zou nemen. Maar alle mensen weten de gedachten des Heeren niet. Eens, zittende in de preekstoel in de kerk, vroeg ik de Almachtige wat ik toch deze mensen had gedaan, waarin ik hen beledigd had, of wie ik kwalijk had bejegend? En de Geest Gods antwoordde: „Als zij het trouwlooslijk handelen zullen voleindigd hebben, dan zult u trouwlooslijk tegen hen handelen”, Jesaja 33 : 1. En zo geschiedde het, want onderscheidenen gedroegen zich als Sanballat en Tobia, toen zij moede waren en beschaamd geworden om langer het werk tegen te staan, veranderden zij en boden aan om te helpen bouwen. Maar men kan niet veel vertrouwen stellen in mensen, wier harten niet gezet zijn om op God te vertrouwen.

Maar de tijd ontbreekt mij. Ik moet dus afbreken en afscheid nemen van mijn veel geliefde vriendin, met toewensing van alles goeds en met belofte, dat zodra mijn hoofd en mijn hand genoegzame bouwstoffen voor een andere brief kunnen bijeenbrengen, de postbode naar alle waarschijnlijkheid zal wederkomen om een paar schellingen te vragen. En ik hoop, dat God u daardoor zal brengen om te leven door het geloof, zowel als

uw onderdanige dienaar,

W. Huntington. S.S.

ZEVENDE BRIEF

Aan de eenzame mus

Veel geliefde in de Heere Jezus!

Nadat enige personen, die mij veel kwaads gedaan hadden, wederkeerden en hun hulp aanboden, had ik een andere droom, of liever de oude droom terug herhaald. In de droom, dacht mij, dat ik was op hetzelfde stuk grond waarop ik tevoren geweest was. Ik stond in het midden van de hof, daar

waar die wel beplant en in een zeer vruchtbare staat was, terwijl de buitenzijden rondom waren bedekt met hopen puin, in welke de grote zwarte padden verborgen waren. Dit puin weg te ruimen en buiten de omheining weg te brengen en de padden dood te slaan, was het werk dat mij te doen stond. Het stond bij mij vast, dat God diegenen wederom zou troosten, die treurden over de verbreking Jozefs en rouw droegen over zijn zoon Efraïm. En dat daarentegen zij, die zich verblijdden in Sions rampen, moesten overgelaten worden om van de Heere gestraft te worden: „Wie u ontvangt, ontvangt Mij”, zegt Christus, „en wie u verwerpt, verwerpt Mij”. Wij sloegen dan als één enig man de handen ineen om de veewerpers van de ontvangers af te zonderen; de levende stenen stapelden wij opeen, en het puin brachten wij buiten de heining. Ter volvoering van datzelfde werk werd Absalom toegelaten om tegen David op te staan te Jeruzalem, en tot datzelfde einde liet God de valse apostelen komen in de kerk van Korinthe.

Terwijl dit duurde, was het werk van Simson om te spelen voor de Filistijnen. Lange tijd was ik het voornaamste onderwerp van een zondagsblad, en enige jaren lang was ik het aas, wekelijks of maandelijks, voor een gezelschap spuitgasten, die het Westminsterplein daarvoor huurden. Zo ik wel onderricht ben, hebben de hoofden van die club, geholpen door enige weinige aanplakbiljetten, op één avond dertig pond bijeenverzameld van een opeengedrongen menigte volks, ieder zes stuivers de persoon betalende voor het vermakelijke spel. In dezer voege, op de één of andere wijze, heb ik dwazen bezig gehouden en stof verschaft van vermaak, meer dan zeven jaren aaneen, tevens brood in hun spinde leverende. Velen van hen zouden honger hebben moeten lijden, had niet Gods genade mij verwekt om hun deze hulp te geven, waarvoor zij mij nooit bedankt hebben, noch het hebben willen erkennen. Toch zijn deze ondankbaren niet de enigen, die verplichting aan mij hebben. Er zijn vele jonge bastaardmissionarissen, die in één nacht groot worden en in één dag dood; zo wanneer zij in de stad kwamen om te preken, zouden zij het soms kwaad genoeg gehad hebben om dertig of veertig minuten bezig te blijven, als zij niet enige schimpscheuten op mij hadden kunnen bijbrengen om hun redenen samen te binden, en die gelegenheid was hun welkom.

Doch om terug te keren. Terwijl een menigte zich verblijdde wegens de geringe opkomst in mijn kerk en de schijnbare vermindering van mijn inkomsten, bewoog God de harten mijner vrienden om bij te dragen tot aflossing van de schuld op de kerk. Zij gaven mij bij de vierhonderd pond, en korte tijd daarna liet iemand mij nog tweehonderd pond na bij testament. Hierdoor werd de schuld geheel afbetaald en ik hield nog een weinig over. Het is een slechte wind, die voor niemand goed waait. Door middel van deze wannende wind zuiverde God niet alleen de dorsvloer, maar ook mijn schuld werd weggevaagd.

Velen van Gods volk, die enige tijd verwonderd gestaan hadden over dat vreemde vuur, en als tussen beide op twee gedachten hinkende, kwamen tot een besluit, omdat zij zagen hoe spoedig de kaars van de goddelozen uitging. Ineens werd die uitgedoofd en wij hoorden er niet meer van, en daarop keerde de genegenheid van het volk terug tot mij. Dit bracht mij in het spoor van de ondervinding van Paulus, daar hij zegt: „Ik ben grotelijks verblijd geweest in de Heere, dat u nu eenmaal wederom verwakkerd zijt om aan mij te gedenken”, Filipp. 4 : 10. Zij spraken met die heer, aan wie ik mijn boeken verkocht had, en die verkocht ze terug aan hen en gaf bovendien nog een aanzienlijke som. Zij maakten niet slechts een intekening om de boeken terug te kopen, maar brachten een fonds bijeen om enige van die, welke uitverkocht waren, te herdrukken. God heeft ons alle dingen geschonken in Christus. „Voor uw dubbele schaamte en schande zullen zij juichen over hun deel; daarom zullen zij in hun land erfelijk het dubbele bezitten; zij zullen eeuwige vreugde hebben”, Jesaja 61 : 7. Lange tijd en dikwijls had ik van de Heere begeerd om deze last van mijn schouders weg te nemen, en God antwoordde mij „vreselijke dingen in gerechtigheid; Die is de God van mijn heil, het Vertrouwen aller einden der aarde en der ver gelegenen aan de zee”, Psalm 65 : 6. Maar de goede hand mijns Gods hield hier nog niet op. Ik had gezegd tegen de gehele menigte, die tegen mij opstond, en dat wel openlijk in de kerk, dat, wel verre dat zij mij zouden kunnen ten onder brengen, zij zich niet moesten verwonderen als zij mij in mijn ouden dag nog in een koets

zagen rijden. En God trok Zijn hand niet af totdat dit geschiedde.

Aan het huis, waarin ik toen woonde, en aan de tuin had ik niet minder dan driehonderd pond ten koste gelegd. Mijn huurtijd was slechts voor zeven jaar, doch aangezien ik de eigenaar de volle huur gaf, die hij vroeg, en die ieder kwartaal op de dag af betaald werd, zo twijfelde ik niet of hij was wel in zijn schik met zijn huurder; temeer nog daar hij begeerd had, dat ik een huurder naar mijn goedvinden mocht zoeken voor het huis, dat naast aan het mijne stond en hem toebehoorde. Bovendien had hij tegen één mijner vrienden, die hem zijn huur betaalde, gezegd, dat ik mijn huurcedel verlengen mocht wanneer ik het begeerde; dus dacht ik veilig genoeg te zijn. Doch dit is niet de eerste maal, dat ik op een mens vertrouwd heb, bij wie geen hulp is.

Het gebeurde op een nacht, toen ik te Bolney in Sussex was, dat ik droomde. In mijn droom stond ik op een plaats achter mijn huis, en in een ogenblik zag ik mijn huis instorten. Het viel voorover, en in mijn droom zag ik het gevallen, en ik stond er bij, noch verschrikt, noch verontrust, alsof het mij niet aanging. Ik werd wakker, en ziet, het was een droom. Aangezien ik zo gerust was bij het neervallen van het huis, zo dacht mij dat noch ik, noch mijn gezin schade zou lijden door deze val, wat ook de mening er van mocht zijn. De morgen daarop vertelde ik aan de ontbijttafel de droom aan het huisgezin van de heer, waar ik die nacht geweest was; doch wij konden er niets van maken. Toen ik naar huis teruggekeerd was, deelde mijn vrouw mij mede, dat de eigenaar van ons huis er geweest was en naar mij gevraagd had. En twee dagen daarna kwam hij terug en deelde mij mede, dat hij dacht zijn huizen te verkopen. Ik zei, dat hij dan een bouwmeester moest opzoeken, en dat ik naar een andere zou omzien, opdat die beiden het huis mochten waarderen; wat hij goedvond. Maar in plaats van twee bouwlieden bracht hij een openbare verkoper, die mijn huis taxeerde op negenhonderd ponden, terwijl niet veel jaren tevoren de beide huizen waren verkocht voor vierhonderd pond, en op die tijd waren zij verhuurd voor elk twintig pond in het jaar. De verkoopdag kwam dan en zij werden verkocht. En zo ik mij wel herinner, bracht mijn huis op zeshonderd guinies, en het andere vierhonderd en vijftig pond; de verbeteringen, die ik er aangebracht had, waren oorzaak van dat verschil. Daar mijn huurtijd bijna verstreken was, moest ik omzien naar een andere woning, en begaf mij op weg, twee dagen lang, doch zonder gevolg, want ik wenste enige plaats te vinden buiten op het land en die wat afgelegen was. Enige vrienden, ziende de pracht van mijn tegenwoordige woonplaats te koop staan, gingen die - zonder mijn weten - bezichtigen en hadden er grote zin in.

Maar mijn pen weigert. Ik ben reeds de lengte van een brief te buiten gegaan. Waarde en veel geliefde, mijn blijdschap en kroon, sta alzo in de Heere.

Zoiets bidt en wenst uw toegenegen vriend,

W. Huntington. S.S.

ACHTSTE BRIEF

Aan de eenzame mus

Waarde Vriendin in de Heere.

Ik zal u terug op een weinig kosten jagen, en u, indien ik zo voortga, zo arm maken als ikzelf ben. Tenzij de oude X een weinig vruchtbaarder is dan in het voorleden jaar, zullen er nimmer tweelingen voortkomen. Maar aangezien het geld geen deel uitmaakt van uw God, zal ik het wagen. Nadat mijn vrienden één en andermaal het huis hadden wezen zien, spraken zij mij er van en raadden mij aan om het ook eens te gaan zien. Ik deed het, doch de zaak was zo gewichtig en van zulk een aanbelang, dat ik mij er tegen kante zoveel ik slechts kon, denkende aan mijn vroegere moeite en ellende, aan de alsem en de gal. Ook was er niemand in mijn gehele huis, die er zin in had, dan alleen mijn vrouw. Allen dachten wij, dat 'het te ver van de stad was. Niettemin, mijn vrienden drongen er zeer op aan, en daar de tijd naderde dat het zou verhuurd warden, besloten zij om er heen te gaan. Ik was dag en nacht biddende, dat zij het niet mochten krijgen, en gaf hun de uitdrukkelijke last om niet hoger te bieden dan dertig pond. Doch zij kwamen met elkander overeen om tot zeventig pond te bieden. Het werd ingezet op vijf pond en niemand bood er op, totdat één mijner vrienden nog vijf ponden bood en de koop werd toegeslagen. Omstreeks deze tijd had ik terug een droom. Ik droomde dat ik in een grote kamer was, welke vol slangen was; de lichamen der slangen waren middendoor gedeeld, zodat iedere slang twee koppen en twee halzen had, en enige kropen geweldig op mij aan met geopende hekken, doch niet één was er die mij beet; ook was ik niet in het minst voor hen bevreesd. Ik ontwaakte, en ziet, het was een droom. Doch toen ik de man te zien kreeg, met wie ik te doen zou hebben, kwam de droom mij levendig voor de geest. Het was alsof ik de slang zag, en er bleef geen twijfel bij mij over, of er waren meer koppen dan één; ja er waren velen, die met hem in verband stonden. Er zijn slangen en addereengebodsels, en Christus zegt: *zij zijn uit hun vader de duivel*. En nooit ter wereld zag ik zijn beeltenis beter.

Alles wat bij liet huis en bij de tuin behoorde, moest overgenomen worden bij taxatie. Die goede man moest één schatter benoemen, en ik één. Ik had bij mijzelf over iemand gedacht, die veel in dergelijke zaken gebruikt werd. En had ik die gekozen, dan had ik een derde hoofd aan de gekronkelde broederschap toegevoegd. Maar dit moest zo niet zijn; mijn God wil een hand hebben in al mijn zaken en ik werd door Hem bestuurd om iemand van grote bekwaamheid te verzoeken, die er voor bekend staat zeer stipt en eerlijk te zijn in zijn beroep. En deze heer was zeer goed bekend met het gebroed, waarmede ik te doen had. Degene, die door de eigenaar aangesteld was, ging eerst aan de gang, en die welke ik aangesteld had voor mij, schatte na hem. Toen zij nu bijeen kwamen om er over te spreken, konden zij het niet eens worden, zodat die zaak bleef hangen.

Mijn vriendelijke man met de twee hoofden bood mij zeer beleefd aan om maar in het huis te trekken en hetgeen er was maar vast te aanvaarden, aandringende dat het hoog tijd was, aangezien de tweede snede van het gras moest gemaaid worden, wat ik ook zeer goed wist. Dit was de ene kop. Doch ik kon mijn ogen niet afwenden van de andere, zijnde niet onbekend met satans streken, want ik vermoedde dat ik zou gedrongen worden om mij te moeten onderwerpen aan alles wat hij mij voorhield indien ik eens in het bezit getreden was. Ik bedankte hem dus en zei dat ik zoiets niet kon doen zo lang niet alles geregeld en op een effen voet gebracht was.

De hoofdzaak, waarover zij het oneens waren, betrof een deel mest ter waarde van ongeveer zes pond, welke, naar luid van de huurbrief, op het land had moeten gebracht worden eer de huur inging. Mijn schatter wilde niet, dat ik daarvoor zou betalen, en behield eindelijk de overhand. Hij streek de mest en enige andere dingen door van de opgemaakte lijst van inventaris, en zij kwamen overeen dat ik voor de aanwezige voorraad en het zich op het erf en in huis bevindende, waarvan ik het gebruik zou hebben, moest betalen driehonderd en zeventig pond. Ik deed dat en trad zo in het bezit, met al de formaliteiten en gewoonten van de menselijke wetten. in tegenwoordigheid van mijn

zaakwaarnemer en. vrienden, die getuigen waren.

Thans moet ik mijn waarde vriendin om vergeving vragen, als ik haar wat uitvoeriger de listen zal mededelen van dat kruipende huishouden, dat God mij eerst in de droom en daarna in de wezenlijkheid toonde; of om duidelijker te spreken, ik zag inderdaad met mijn lichamelijke ogen diezelfde schepselen over de grond kruipen, die mij eerst slechts voor mijn verbeelding waren getoond. Want ik was nog niet lang in het bezit van mijn nieuwe woning, of mij werd een voetzoeker thuis gestuurd. Die kwam van een eerlijke advocaat. De inhoud was, dat hij buiten de stad was geweest toen de overdracht geschied was, dat er bedrog gepleegd was, doordat er niet voor de mest betaald was, en indien hij tegenwoordig ware geweest, hij zou gezorgd hebben dat zijn cliënt was betaald geworden. En verder verlangde hij te weten hoe ik er over dacht.

Dit opende de verborgenheid van twee koppen een weinig duidelijker. Iets verborgens binnen in mij drong mij om er maar geen acht op te slaan. Ik liet toch de brief eens zien aan vader Groen, en mevrouw Groen zei mij, dat zij de eerlijke advocaat goed kende. Zij gaf hoog op van zijn wijsheid in zijn beroep, en vertelde mij, dat haar eerste man, die als lidmaat bij ons behoord had, zeker iemand twintig pond had geleend. Toen het bleek, dat de lener een bedrieger was, had haar man diezelfde advocaat gebruikt om terug aan zijn geld te komen. Maar hij had er nimmer een stuiver van wedergekregen en de advocaat bracht nog bovendien een rekening in van twintig pond voor zijn gedane of niet gedane moeite om het geld in te vorderen.

En voorzeker, daar de onrechtvaardige rentmeester in het Evangelie wordt geprezen, aangezien hij de schulden van zijns meesters schuldenaars tot bijna op de helft bracht, omdat hij wijselijk gedaan had, dan heeft ook deze eerlijke advocaat aanspraak op dezelfde eer. Want hij verdubbelde juist de schuld en palmde voor zichzelf juist zoveel in van zijn cliënt als waarvan de lener hem eerst had beroofd.

De verachting, waarmede ik deze vierstuiversvoetzoeker bejegend had door stil te zwijgen, bracht mij een ander briefje van even zo veel geld thuis, waarin hij „verlangde te weten waar mijn advocaat woonde, opdat hij, daar ik bleef zwijgen, met die de zaak mocht afhandelen”. Ik volgde de raad op van de wijze man: „Ik zweeg, opdat ik mocht wijs geacht worden”. Want in zulke omstandigheden is er „voor hem verstoring, die zijn lippen wijd open doet”, Spreuken 13 : 3.

Weldra daarop kreeg ik een rekening, waar bovenaan stond: „Veertig pond, voor mest”. Na enig heen en terug lopen om getuigen te zoeken, kwam de zaak voor Westminster-Hall. Mijn tegenpartij scheen in zijn element te zijn. Pleitgedingen waren zijn vermaak en rustplaatsen, waar hij zich in alle bochten wrong en zijn borst zo hoog opzette, dat mijn vrienden hem hoorden zeggen, dat hij de wet zo goed kende als twintig man. Ik wenste dat hij een weinig wet geleerd had van de oude wetgever der Joden. Mozes zou hem geleerd hebben minder te spreken en meer te doen. Niettemin, deze wetten zullen, vroeger of later, moeten geleerd worden door al de nakomelingen van Adam, tegen de laatste en grote rechtsdag.

De zaak kwam voor het hof en de rechtsgeleerde begon zijn mond te openen en zijn pleitgeding te vervolgen, toen de eerwaarde rechter hem verzocht te zwijgen, zeggende, dat hij niet behoefde voort te gaan, aangezien er geen grond van vervolging was en hij dus het rechtsgeding moest laten varen. Hier eindigde het voor deze reis, doch kort daarna hoorde ik, dat hij toch iets verkregen had van de twaalf rechters, namelijk om deze zaak andermaal te beproeven en meer krachten te verzamelen voor het geding.

Al deze tijd hield ik mijn oog gevestigd op de droom. Ik zag de beesten met de bek open en ik dacht aan de schriftuurplaats, die van de koning van Babylon zegt: „En zullen niet onvoorziens opstaan, die u bijten zullen? en ontwaken, die u zullen .bewegen? En zult u hun niet tot plunderingen worden?” Hab. 2 : 7. En dit wenste ik te weten, of God deze zou toelaten te bijten, of maar alleen te kwellen (bewegen), en ten laatste nog een plundering van mij te maken. In mijn droom geschiedde het niet. Na verloop van enige tijd werd ik weer gedaagd. Toen kwam een jong mens te voorschijn,

legde een eed af en zei, dat de twee schatters de zaak niet hadden kunnen ten einde brengen en zij zoiets ook niet hadden gedaan, maar dat het gelaten was om geschikt te worden tussen mij en mijn tegenpartijder. Dit was nu terug één van die kruipende dieren. Mijn raadsman gaf nu de jonge man de inventaris over en vroeg hem wie dat geschreven had, wat er aan de buitenzijde op stond. Na enig aarzelen zei hij dat hij zelf het geschreven had. En deze waren de woorden: „Dit is om te betuigen, dat voor geen ding, dat doorgeschrap is op deze inventaris, iets moet betaald worden”. En daaronder stond zijn naam. De eerwaarde lord riep luidkeels: „Bedriegerij!” Hier eindigde die zaak, met al de kosten van het rechtsgeding op de kop van hem, die de twee koppen had. Men zei mij later, dat het hem honderd en zeventig pond kostte. En ik was niet eens in al die tijd gebeten.

God spreekt eens en tweemaal, in dromen, in gezichten des nachts, door Zijn oordelen, door Zijn voorzienigheid, door Zijn Zoon, door Zijn Geest, en somwijlen door Zijn knechten. Maar Hij spreke zo Hij wil en door wie Hij wil, ik voor mij verzegel, dat God waarachtig is.

Hebbende dus aan mijn waarde vriendin een verhaal gedaan hoe de wonderlijke Raadgever Zijn arme knecht door al de kronkelpaden en het gesis van dat venijnig gebroed gebracht heeft, zo moet ik deze lange brief besluiten, na u gemeld te hebben, dat de uwe in welstand is ontvangen. Het is mij tot droefheid, de onlangs plaats gehad hebbende eclips (zonsverduistering) te vernemen, maar dat had zowel plaats in de oosterse landen als bij ons, en in de oude tijden zowel als nu. Dat kunt u lezen: „Hij houdt het vlakke Zijns troons vast; Hij spreidt Zijn wolk daarover”, Joh. 26 : 9. Maar zo wanneer de zon terug komt door te breken, dan zult u luisterrijker schijnen en beter zien dan ooit. Het pad des rechtvaardigen is schijnende meer en meer, tot de volle dag. Zoek Hem met geheel uw ziel, op de brede en op de smalle wegen, gelijk de bruid. Hij verkoos, toen Hij op aarde was, dikwijls alleen te gaan en soms achter te blijven en de discipelen in het schip alleen weg te zenden; soms ging Hij alleen op de berg en soms in een huis, en wilde niet, dat iemand' het wist. Maar de schrift zegt: „Hij kon niet verborgen zijn”, want God de Vader wil Hem openbaren, Hij mag gaan waarheen Hij wil. Hem achterna, volg Hem, roep, kloep, vraag, houd aan, geef het nooit op. Want zo waar God leeft, Hij is het van Wie Mozes en de profeten gesproken hebben.

De hemel zelf is in Hem. Zoek Hem daarom, al zou u ook in het zoeken omkomen. God de Vader en al de vromen op aarde en de engelen in de hemel zijn aan uw zijde als u Hem zoekt. En wat betreft, veel geliefde, de taal van mijn hart en ziel en ieder gebed van mij is en zal zijn:

Goed geluk en voorspoed, in de Naam des Heeren.

W. Huntington. S.S.

NEGENDE BRIEF

Aan de eenzame mus

Zeer beminde van God

Mijn laatste brief was vol met onaangename verwickelingen van de twistzoekenden en de kronkelingen en draaiërijen van een verdraaid geslacht; doch door Gods goedheid ontkwam ik met rok en mantel. Ik moest nu mijn zaken gereed maken om te verhuizen. Ettelijke jaren vóór ik getrouwd was, placht ik al mijn toebehoren te dragen aan mijn hand of op mijn schouders, in één of twee grote zakdoeken. Maar na mijn trouwen, in de eerste jaren, placht ik al het goed, dat wij bezaten, op mijn schouders in een grote zak te dragen. Maar toen wij van Thames Ditton naar Londen vertrokken, laadden wij twee grote karren vol met huisraad en andere noodwendigheden, benevens nog een postkoets, wel gevuld met kinderen en katten. Thans had God mij zulk een schat in mijn zak gegeven, dat het was aangegroeid tot een hele menigte. Wij waren bijna veertien dagen bezig om onze goederen over te brengen. De vele goederen en gewassen, bij het huis behorende, die ijk moest kopen, en de kosten van de verhuizing, met de huur van de heide huizen, die betaald moest worden, brachten mij in geen geringe verlegenheid. u weet, ik had nooit voorraad en heb ook nooit in mijn leven handel gedreven in effecten, zodat ik van daar geen uitzicht op toevoer hebben kon.

Maar ik zag uit naar de markt in de Honinglaan, want Gods Woord is mij dikwijls zoeter geweest dan honing of honingzeem, daar het de belofte behelst van dit en van het toekomstige leven. En daarheen was het nimmer te vergeefs, dat ik zocht, uitzag of bad. God verwekte een zeer waardige vriend, die mij rijkelijk van het nodige voorzag en lange tijd mijn behoeften vervulde.

Maar de verwarring bij het verhuizen deed mij geheel uit mijn element komen; mijn vrede werd weggenomen, mijn gedachten verstrooid en alle overdenking en studie belet. De deur van hoop scheen uit haar hengsels en de beste leden van de nieuwe mens uit het gewricht.

Ik raakte geheel onvoorbereid voor de preekstoel en mijn geest ontstemd voor enig deel van mijn anders zo geliefkoosde arbeid. „Niemand, die in de krijg dient, wordt ingewikkeld in de dingen, die dit leven aangaan”, zegt Paulus, en droevige verstrikkingen zijn alle wereldse zaken voor een geestelijke krijgsknecht. Maar aangezien deze wereld, en de huiselijke belangen in die, een last zijn en

niet een vermaak, een ijdelheid en niet een wezenlijkheid, een kwelling en niet een lust, een tegenpartij en niet een echte minnaar, zo moeten wij dan ook aan die gekruisigd worden, om te leven voor Hem, Die in die gekruisigd was.

Toen ik enigszins in mijn nieuwe woning op streek was, zo wachtte ik op en zocht en verlangde naar die Vriend, Die te allen tijde liefheeft. En geloofd zij Zijn heilige Naam, ik vond Hem. Had dit gemist, zo was het met mij gedaan geweest, want Hij is onze Schuilplaats van geslacht tot geslacht. En gevoelige zondaars hebben geen zekere toevlucht, noch veilige rustplaats, dan Deze.

Vele zorgen kwamen mij thans overvallen. Ik woonde vijf mijlen van mijn kerk en de koude winter was op handen. En hoe moest ik mijn huisgezin naar Gods huis krijgen op zulk een verre afstand? Dat kwam er op aan. Iemand van Streatham in Surrey had mij een klein vospaardje ten geschenke gegeven; het was een uitmuntend goed dier en droeg mij zeer wel, maar om zulk een talrijk huisgezin daarheen te brengen, daaraan was niet te denken.

Een man met zijn vrouw, die ik enige jaren lang gekend had te Streatham, waar zij een hofstede voor een heer hadden bestuurd, waren enige tijd geleden buiten dienst geraakt, omdat de heer zijn hofstede verpacht, had. Ik had met twee van mijn vrienden in Londen gesproken om samen te doen en ergens een plaatsje te huren, en hem en zijn vrouw er op te zetten om het voor ons waar te nemen. Maar wij hadden een dergelijke gelegenheid niet kunnen krijgen. Hij en zijn vrouw huurden daarom een afdakje en verkochten daar groenten. Maar bij onderzoek bemerkte ik, dat dit hun geen

genoegzaam bestaan opleverde, daarom ontbood ik de man bij mij en hij en zijn vrouw bewilligden om bij mij te komen wonen; zij om voor de bakkerij en het melkhuis te zorgen, en hij om het land te bewerken. En hierin gaf God mij mijn bede, in een weg, die ik niet verwachtte. Want ik had hem lang gekend en zij kwamen graag onder mijn dienst, daarom zag ik hen niet graag daarvan verstoken. Ik had een oud karpard gekocht, met het overige goed dat op de plaats was, en ik had er nog een paar nodig. Maar het geld ontbrak. Ik had ook besloten een grote huifkar aan te schaffen om mijn vrouw en kinderen naar de kerk te brengen. Dan kon de man des zondags er mee rijden en in de week, als het preekavond was, terwijl ik op mijn paardje kon rijden. Dit was het verkieselijkste dat wij konden uitvinden, en ik nam voor zo iets te doen zodra het God zou believen geld te zenden om mij die te kunnen aanschaffen. Ik maakte dit besluit op een vrijdag, en de dag daarop, tegen de avond, kwamen twee of drie vrienden uit de stad mij bezoeken. Ik verwonderde mij niet weinig over hun komst, omdat zij wisten, dat ik des zaterdags niet graag iemand bij mij zie; daarom dacht ik, dat zij een droevige boodschap moesten hebben, dat de één of andere vriend dood was, of dat er enig ander ongeval gebeurd was. Maar hun komst was, om mij te melden, dat enige vrienden overeengekomen waren, om mij een koets en een koppel paarden te kopen, die zij mij ten geschenke wilden geven.

Ik zei daarop, dat de belasting zo hoog was, dat ik niet in staat zou zijn die te houden. Maar zij deden mij zwijgen, zeggende, dat daarin reeds voorzien was en het geld daarvoor bijeen gebracht; zodat ik niets te doen had, dan de paarden te houden. Dus in plaats van de kosten te moeten doen van een kar met een huif, zond God mij een koets, zonder enige kosten, en twee paarden, zonder dat ik ze behoefde te kopen; die ook met mijn ander oud paard het werk van de hofstede konden doen, zowel als voor de koets lopen. En mijn kastelein zei mij, dat hij er mee kon rijden, doordat hij er voortijds met één gereden had. Zo was ik dan ingespannen.

Maar in die tijd was mijn beurs leeg, en er moesten verscheiden dingen worden aangekocht, zo voor het huis als voor de boerderij, alsmede een woning voor mijn kastelein en zijn vrouw. Weinige dagen waren er nog maar verlopen, toen een heer van buiten de stad mij kwam bezoeken. Ik liet hem in mijn studeerkamer gaan, en als wij gezeten waren, zei hij:

„Mijn vriend, ik heb u dikwijls gezegd, dat ik u nog in een koets zou zien, eer u stierf, en dan beloofde ik u, dat zo wanneer u een koets had, ik u dan een koppel paarden zou geven; ik wil thans niet minder zijn, dan mijn woord. Ik heb bij vader Groen onderzocht, en die heeft mij gezegd, dat een span paarden vijf en veertig pond kosten; hier is het geld”.

Binnen een paar dagen kwamen de koets, de paarden, en al het tuig. En omdat ik nu wat geld had, schreef ik aan een vriend op het platteland, om mij twaalf oischapen met een ram te zenden. Hij zond mij twaalf puikbeste met een ram, maar wilde er geen betaling voor hebben; hij gaf ze ten geschenke aan de boerderij. „Wie is wijs, die versta deze dingen, en dat zij verstandiglijk letten op de goedertierenheden des Heeren”, Psalm 107 : 43.

Toen mijn koets thuis kwam, en mijn gezin er één en andermaal in naar de kerk gereden was, zodat het gerucht heinde en ver verspreid was, viel er op sommige zielen deswege een kommer, en bezorgdheid, en vrees, waarover men zou hebben moeten versteld staan. De nijd greep zelfs de onnozelen aan. Iemand kwam op mijn erf en ondervroeg de koetsier daaromtrent, wat toch dat alles te beduiden had. Maar die de koets gebracht had, wist er niets van en kon er hem niets van zeggen. Anderen, zelfs enige fatsoenlijk geklede heren, die ik tevoren noch zag, noch kende, kwamen op en neer voor en rondom het huis heen wandelen, soms bijna een uur lang, ziende nu op, dan neer, om die zaak eens te onderzoeken, waar dat toch alles vandaan kwam. Maar zij konden niet achter die verborgenheid komen; ook zal ik nimmer die verborgenheid van Gods voorzienig bestel naar waarde kunnen beschrijven. Ik kon er slechts van buiten op zien, en verwonderd staan over hetgeen God gedaan heeft, terwijl anderen verwonderd op mij zien. Ik moet met de Psalmist uitroepen: „Ik ben velen als een wonder geweest, doch Gij zijt mijn sterke Toevlucht”, Psalm 71 : 7.

Wij hebben enige van die benijders met elkander zien staan praten en beraadslaan op de weg naar

Hendon, vier uur aaneen; hoeveel huur moest betaald worden, hoeveel grondlasten, hoeveel van de koets en paarden aan het land moest opgebracht worden, wat het jaarlijks samen moest belopen, enz. Mr. Williams stond ondertussen achter een muur, en hoorde al deze overleggingen, met de sluitrede, welke zij maakten. Aldus gaven zij zich meer moeite dan ik immer deed. Want vóór dat de belasting op de inkomsten kwam, had ik nooit opgemaakt de som mijner inkomsten en uitgaven. Dit alleen bemerkte ik, dat de inkomsten zelden in één spoor liepen met de uitgaven; er was gewoonlijk een kleine afstand tussen die beide. En in die tussenstand richtte ik mijn wachttorenen op, en zat dan soms wel eens hele nachten uit te kijken, terwijl andere mensen op hun bed sliepen. Aan de kerkdeur werden wij soms ook niet weinig geplaagd door deze soort van gelukwensers, wel eens twintig of meer, om de zaken eens op te nemen en des kolendragers statiekoets te bekijken. Dit duurde wel min of meer bij de twee jaren. Eerst zeer onlangs heeft die overmatige bewondering beginnen op te houden.

Mijn vrienden, die dit alles voor mij hadden uitgevoerd, zorgden om hun al die inlichtingen te geven, die de boosheid zelf niet duidelijker kon verwachten. Want de voorletters van mijn naam, W. H. en de aanvangletters van mijn staat, S.S. (Sinner Saved: Gezaligd zondaar) stonden geschreven aan beide kanten op de deuren van de koets en op de zadels van de tuigen en op de kleppen van de blindlappen der tomen. Dit alles was gedaan tot genoegen van hen, die de voornaamste rouwdragers over dit geval waren, opdat zij zouden weten, dat de zaak wezenlijk en niet in schijn was; dat het geen huurkoets noch leenrijtuig, maar (des verachten doctors eigen koets was, welke de Koning der koningen hem had gezonden, zonder dat hij er om gevraagd had, en op zulk een tijd, dat er niet de minste verwachting van iets van die aard bestond.

En in deze heb ik dikwijls moeten denken aan de woorden van de zoete psalmdichter Israëls, toen hij en de vierhonderd mannen, die bij hem waren, zijnde alle mensen in benauwde toestand, *sommigen die bitterlijk bedroefd waren, anderen die vervolgd waren, anderen die een schuldeiser hadden*, 1 Sam. 22 : 2, en dat alleen dezulken hem volgden en zich bij hem voegden. Toen hij dan met deze handvol volk in de woestijn, en in de bossen, en in de spelonken, en in de rotsen, en in de vestingen rondzwierf, kenden zij hem allen, zowel Nabals schaapherders, als de werklieden en huislieden in deze woeste streken; alsmede niet weinigen van de heidenen en de Filistijnen. Maar zodra was niet het gerucht verspreid, dat deze zwerver tot koning gekroond was te Hebron, en dat die hoop van zijn zwerfende volgelingen de lijfwacht van zijn koninklijke persoon geworden waren, in die stad van Israëel, toen vergaderden zij bijeen en kwamen om dat gezicht te zien. En nauwelijks zagen zij de koninklijke kroon en het purperen kleed van de zoon van Jesse, of zij rotten zich tegen hem, en omringden hem, ja de verworpelingen vergaderden zich samen; zij wandelden rondom de muur van zijn paleis en bespotten zijn verheffing. En hij schijnt daarop het oog te hebben, als hij zegt: „Zij tieren als een hond, en gaan rondom de stad”. En doordat het scheen, dat zij daarin vermaak hadden, verlangde David, dat zij dat zouden mogen blijven doen, en daarom voegt hij er bij: „Laat ze dan tegen de avond terugkeren, laat ze zélf omzwerven om spijs, en laat ze vernachten, al zijn zij niet verzadigd”, Ps. 59 :6, 14, 15.

Ik moet thans een paar bijzonderheden opmerken, die mij wonderlijk zijn geweest. De ene is deze: Toen ik eerst in Londen kwam wonen, bracht ik mijn oud, grauw paard met mij mede naar de stad; ik had er geen plaats voor. Maar een vriend van mij en een lieve zoon in het geloof, die paarden hield, nam en hield het tot zo lang, dat het kon verkocht worden. Terwijl was er een heer, die mij vroeg eens met hem uit rijden te gaan naar buiten. Wij reden dan de weg naar Edgwar op en keerden terug over Hampstead. Ik was nimmer die weg gereden, en mijn oog viel bijzonder op een huis aan de weg, met afgeschutte tuin en zomerhuis, met enige omstaande dennenbomen. Het was midden in de zomer, en ik zei tot die heer, die met mij reed: wat een afgelegen, landelijk plaatsje is dat! Ik kreeg er naar het scheen lust toe, en het beviel mij beter dan enige andere plaats, die wij zagen. En datzelfde huis is thans mijn woonplaats.

De nadere bijzonderheid is deze. Omstreeks vier jaar geleden werd ik verzocht te Woolwich te komen preken. Ik maakte afspraak met enige vrienden, die mij zouden vergezellen, en verzocht vader Groen, om een stalhouder op te zoeken, die ons een koets en paarden voor die dag bezorgde. Die zei, dat hij iemand kende, die rijtuigen hield, genaamd Nibbs, met wie hij placht te rijden, en dat die een heel geschikt man was, die goedkoop reed, en een groot huisgezin had. Wij laadden de koets zeer vol, en toen we te Woolwich kwamen, gaf ik last aan de voerman, om zijn paarden volop te voederen; dat ik het zou betalen. Toen wij 's avonds wederkeerden, donderde, weerlichtte en regende het zeer zwaar, ook was de weg zeer nat en slibberig, en omdat wij over geladen waren, had ik braaf medelijden met de arme beesten; eer ik in de koets trad, bezag ik de paarden, om te zien hoe die er uitzagen, en ik stond versteld over het schone span. Het waren twee schimmels, en de houding van de één trok mijn aandacht inzonderheid; het was een grauwe schimmel, zeer schoon getekend, van het gestreepte soort. Omdat de paarden mij aanstonden, zo begeerde ik van de meester om langzaam te rijden en zijn beesten niet te overjagen, en dat wij hem toch goed zouden betalen, wat wij ook naar zijn genoegen deden,

Nu, dat paard, wat mijn oog zo sterk naar zich trok, is één van de twee, die mijn vrienden voor mij kochten, en is nu in mijn span. Enige heren in de stad, hebbende hem dikwijls in mijn kar zien gaan en naderhand voor mijn koets, kregen zin in hem, en deden er onderzoek naar wiens paard hij was, totdat zij ten laatste de huurkoetsier ondervroegen, die hem gehad had. Deze vertelde hun wat hij wist, en op verzoek van een heer, kwam hij om hem terug van mij te kopen. Nog anderen hebben bod naar hem gedaan. Maar ik heb hem nog gehouden. Men moet de gaven Gods niet licht weg doen, tenzij in geval van noodzakelijkheid. Dus is de man, die ik gewenst had op een hofstede te zetten, thans mijn voerman; het huis, dat mij zo aanstond, toen ik het zag, is mijn woonplaats. En het paard, daar mijn aandacht zo op viel, is nu in mijn span.

Geliefde, vaarwel. Moge de goedheid Gods dagelijks u overkomen, zoals Hij het beloofd heeft, en Zijn genade in u heerschappij voeren. En de Heere blijve voortdurend u schenken een oog, om op Zijn hand te wachten en een hart, om Zijn kracht te gevoelen; dan zullen geloof en hoop beide versterkt worden.

In vertrouwen daarop, onderteken ik mij, waarde vriendin,

Voor immer de uwe, in de Heere,
W. Huntington. S.S.

TIENDE BRIEF

Aan de eenzame mus

Veel beminde in de Heere!

Doordat u niet moede wordt van mijn mededeling der bijzonderheden, welke mijn ontrouw geheugen nog bewaard heeft, dan zal ik nog uw verstand en geheugen enige last opleggen van nog enige goedertieren leidingen der Goddelijke voorzienigheid, die wel voor iemand als Nabal de Karmelieter een sprookje moge schijnen, en slechts dienen om er de spot mee te drijven. Maar voor zielen als de arme weduwe van Sarepta, die in dergelijke omstandigheden zich bevinden, dat zij haar laatste bete zullen nuttigen, hoe zoet zijn voor die de verhalen van de nimmer dwalende, altijd werkzame, en over alles regerende Voorzienigheid van de Heere, de God van Israël.

“Haal mij toch een weinig waters in dit vat, dat ik drinke”, zeide de profeet. En zij gaat heen, maar hij roept haar na: „Haal mij toch ook een bete broods in uw hand”. En zij zeide: „Zo waarachtig als

de Heere uw God leeft, indien ik één koek heb, dan alleen een handvol meel in de kruik, en een weinig olie in de fles, en ziet, ik heb een paar houten gelezen, en ik ga henen, en zal het voor mij en mijn zoon bereiden, dat wij het eten en sterven". Maar de profeet zei tot haar: „Vrees niet, ga heen, en doe naar uw woord, maar maak mij vooreerst een kleine koek daarvan, en breng ze mij hier uit, en u en uw zoon zult gij daarna maken. Want zo zegt de Heere, de God Israëls: Het meel van de kruik zal niet verteerd worden, en de olie der fles zal niet ontbreken, tot op de dag, dat de Heere regen op den aardbodem geven zal". En zij, en de profeet, en haar huis, aten en leefden op die voorraad, vele dagen, 1 Kon. 17.

Geloof kwam in het hart der arme vrouw, met de belofte des Heeren; zij geloofde het woord des Heeren, door de profeet gesproken, en waagde het om de eerste koek voor hem te bakken, eer zij voor haar en haar zoon bereidde. En ik twijfel niet, of deze arme opgewonden vrouw werd overvloedig verzorgd, alleen door haar geloof in de voorzienigheid Gods; terwijl vele duizenden, die over haar dwaasheid zouden gelachen hebben, omkwamen van gebrek, doordat zij vertrouwd hadden op hun eigen wijsheid.

Nu zal ik tot mijn verhaal terugkeren. Door het maken van enige verbeteringen en het bezorgen der nodige werkzaamheden, was terug de jicht in mijn zak gekomen; ik noem dat één van mijn dikwijls terugkerende ziekten. Op die tijd kwam juist een vriend mij bezoeken en gaf mij vijftig pond. En weinige dagen daarna kwam er een ander heer bij mij, die gaf mij nog vijftig pond. Ik had een paar koeien nodig en kocht die daarvoor, en betaalde enige andere schulden.

Een heer buiten de stad stuurde mij een paar ganzen, en iemand in de stad gaf mij een paar kalkoenen; een juffrouw van Richmond enige Guinese vogels, en enige vrienden van Welwyn in Hertfordshire brachten mij twee korven bijen en enige witte kippen; een heer uit het platteland zond mij tien schapen, en een ander uit de stad zes oilammeren. „De zegen des Heeren maakt rijk, en Hij voegt er geen smart bij”.

In die tijd wilde ik mijn oude karpard verkopen; het was een bruine vos, maar de koetspaarden waren grauwe schimmels. En omdat ik dacht dat die te hard moesten werken, zo verlangde ik er één bij te hebben, om ze nu en dan eens te kunnen verspannen, opdat de één na de ander eens zou kunnen rusten. Ik zond dan mijn voerman, kastelein, bouwmeester (want hij is dat alles voor mij) naar een heer, die in paarden handelde, en die altijd enige over heeft voor liefhebbers, die er zin in hebben. Hij nam één van onze paarden mede om te laten zien. Maar de handelaar zei, dat hij degene welke van die kleur waren, verkocht had. Maar hij wachtte binnen weinige dagen veertig paarden, die uit het noorden moesten komen. En zo er één onder was, dat met het mijne paarde, zou hij tijding sturen.

Omstreeks veertien dagen hierna, droomde mijn voerman, dat hij een schimmel zag, die hem zeer aanstond, maar hij vond een gebrek in de vorm van zijn nek. Hij werd wakker, en het was een droom. Maar andermaal in slaap vallende, droomde hij hetzelfde wederom. En even als tevoren stond hem de nek van het paard niet aan. Hij stond op en vertelde de droom.

Op diezelfde dag kwam er een brief van de paardenkoper, dat hij een paard had gekregen, wat hij dacht, dat voor mij geschikt zou zijn. Ik zond mijn voerman daarheen, hij zag het, en het was hetzelfde paard, dat hij in de droom had gezien, en zijn nek was het slechtste deel. Niettemin, hij vond het goed geschikt. Hij kwam thuis en zei mij, dat de koopman het eerstdaags, wanneer ik het goed vond, zou brengen om te bezien, het kostte twee en dertig guinies. De droom was mij evenwel aanwijzing genoeg; ik paste het geld af en liet het paard halen. Het dier was nog zeer jong, maar het leerzaamste en makste beest, dat ik ooit gezien heb.

Korte tijd hierna zag de heer, die mij het geld voor het span paarden gegeven had, waarvan ik reeds gemeld heb, een paard, wat hij dacht dat bij de mijne paste; hij betaalde er tweeëndertig guinies voor, bracht het als een present en nam mijn oud bruin vospaard mee. Nu had ik vier paarden, alle van dezelfde kleur, zodat zij voor de kar, de koets, of onder het zadel konden gaan en een paar goede spannen uitmaakten, wanneer de gelegenheid het vereiste.

In die tijd geraakte mijn oude tabernakel in een zeer slechte staat, wat verscheiden maanden duurde en mij niet weinig kostte aan dokter en apotheker. Evenwel was het mij zeer nuttig, want ik had mijzelf te zeer vermaakt in de levende schepselen, waarvan ik aan alle kanten omringd was. Toen Salomo al zijn werken voleindigd had, keerde hij zich om, om zijn hart te doen wanhopen over al de arbeid, die hij gearbeid had. Mijn zwakke kwijnende toestand was het middel om mijn gedachten en genegenheden van die aardse dingen af te trekken en mijn troost te zoeken in het beste deel en in de meer duurzame goederen. Ik moest dikwijls terugzien op mijn geringe afkomst en mijn vroeger arm en bedelaarsleven - ik noem het een bedelaarsleven, omdat ik eens, ziek geweest zijnde, in Beneden-Essex, na mijn herstelling al bedelende de weg over door dat land naar Londen kwam. Zodoende had ik een ruim veld voor mijn overdenking en bezat niets, dat ik mijn eigendom kon noemen, dan een lichaam der zonde, anders was alles mij gegeven van een genadig God en Vader in Christus. Ik moest dikwijls onder vele tranen terugzien op de onverdiende en onverwachte barmhartigheden van mijn God, en was door genade vervuld met een blijde hoop, dat ik eens zou zien Hem, Wie mijn ziel liefheeft. Mijn ziel sprong op van verheuging in mijn goedertieren Weldoener en was niet zonder een blijvend gevoel van Zijn ongehouden en onverdiende liefde jegens mij, van Wie alleen alle ware dankbaarheid des harten haar oorsprong heeft. Want voor dit alles ben ik ten duurste verplicht en verschuldigd Gods vrije en overvloedige genade te erkennen.

Deze zielsgestalte - zowel als mijn lichaamszwakheid - hield mijn tijdelijke voorspoed op haar rechte plaats, als een goede dienstmaagd, onder God, tot behulp van mijn geloof en niet om als een strik voor mij te worden. En insgelijks werd mijn gemoed daardoor hemelsgezind gehouden, en het was mij eer tot behulp om te kunnen preken, dan tot hinder. Hoe meer wij toch van 's Heeren goedheid te zien krijgen, des te gemakkelijker kunnen wij er van spreken. „Uit de overvloed des harten spreekt de mond”.

In die tijd wenste ik een stuk woeste grond in te sluiten en bij mijn tuin te voegen, om zo mijn vrijheid te kunnen hebben. Twee houtkopers in Aldersgatestraat zonden mij al het daartoe nodige hout en de planken; bovendien bezorgden zij mij naderhand al het hout, dat nu en dan voor herstellingen vereist werd, zonder er enige betaling voor te willen hebben. Maar God zegende overvloedig het werk hunner handen.

Toen dit werk geëindigd was, kwam een heer, die een zaadverkoper is in de Fleetstraat, om mijn erf en tuin eens te zien, en klaagde, dat ik zo weinig vruchtbomen had, en drong mij om er hem enige te bestellen. Ik noemde twee of drie onderscheiden soorten, maar hij begon er zo veel op te tellen, dat er geen eind aan kwam. Hij schreef daarop aan een voornaam boomkweker, bestelde onderscheiden soorten en gelastte hem van de beste te sturen, omdat ze voor een kenner waren, die over bomen en vruchten oordelen kon. Hij moest ze adresseren: „Voor de Doktor”, af te geven bij Mr. Baker, no. 226, Oxfordstraat. Zo werden zij gerooid en verzonden, en de boomkweker zond er een brief bij voor mijn vriend, meldende dat hij zijn orders volvoerd had, en dat de Doktor, hij mocht zo goed een kenner zijn als iemand, zoiets zou bevinden. Hij durfde er voor instaan, dat zijn bomen vruchten zouden dragen, die in geur en kracht zouden overtreffen al de pillen, die de Doktor ooit of immer bereid had. Maar mijn vriend was van een ander gevoelen, en dacht, dat hij betere vruchten getrokken had van des Doktors dienst, dan de Doktor ooit zou trekken van zijn vruchtbomen, wat ik voor mij geloofde waarheid te zijn. De bestelling bevatte driehonderd stuks kruisbessen en andere lage stammen van allerlei bessensoorten, met zes dozijn opgaande leibomen, die alle dadelijk geplant werden en nu zeer bloeiend staan. Ik geloof, dat er slechts twee of drie van stierven. Deze heer voorziet mij van toen af jaarlijks van zaden en planten, en vraagt steeds de klandizie en wat ik nodig heb en verlang, hoewel hij nimmer één cent er voor ontvangen, noch begeerd heeft.

Omstreeks deze tijd werd mij een beste koe thuis gezonden, Maar ik weet niet wie de gever van die was. Een heer uit de voorstad zond mij een schoon kleed, om een voer hooi te dekken in nat weer.

Een andere heer zond mij een dekkleed voor een hooimijt, als die opgezet wordt, met touwen en pinnen, geheel voor het gebruik gereed gemaakt. De wijze spreekdichter zegt: „Een helemaal getrouw man zal overvloedig zijn in zegeningen”. Dit laatste is toepasselijk op mij, Maar het eerste zou ik op mij niet durven toepassen, want ik ben bij lange na niet vol geloof, maar al dikwijls gebonden en droevig gekweld door ongeloof. Ik zeg dit tot mijn eigen schande, en niet uit gemaakte nederigheid, want God weet dat het zo is.

Het gebeurde thans, dat mij met aandrang verzocht werd een reis naar het Noorden te doen, om te komen preken. Maar ik had de jicht in mijn beurs en was dus genoodzaakt de reis uit te stellen totdat deze krankheid over was, en toen het beter met mij werd, kwam de koude invallen. Ik zond tot de vrienden, die mij mijn koets gegeven hadden, en vroeg van hen een wagen te leen. Deze vrienden bezorgen mij steeds, wanneer ik die nodig heb, een wagentje of chais, of enig licht rijtuig. Zij stuurden een wagentje en ik nam de reis aan met ongeveer elf pond in mijn zak, welke som ik wist, dat meer zuinigheid zou vorderen op zulk een lange reis dan ik wel bezat. Ik was lange tijd verwacht door enigen van des Heeren beproefde volk. Zij begonnen nu de hoop op mijn komst op te geven, uitgezonderd twee of drie, op wier gemoed het gedrukt was dat ik zou komen, eer nog mijn brief, die mijn komst meldde, tot hen kwam, zijnde hun verlangen door het uitstel niet weinig opgescherpt. Bij een arme ziel werd het werk krachtig aangewakkerd; een andere nog jonge vrouw, die lang in donkerheid en banden gezeten had, kwam tot licht en brak ten volle door. En was mijn hand zo open geweest om te ontvangen, als hun harten om te geven, dan hadden zij mij huiswaarts laten keren met dertig guinies in mijn zak. Maar ik gaf hun een deel daarvan terug, wetende dat het zaliger is te geven dan te ontvangen.

God opende mijn hart wijd, van die tijd af, dat Hij eerst Zijn Zoon in mij openbaarde. En de zielverruimende aanschouwingen, met welke ik van tijd tot tijd begunstigd werd, hebben hetzelfde open gehouden tot op deze dag toe. Zodat ik altijd een ledige beurs heb, het hele jaar door. Gelijk het er inkomt, zo gaat het er uit, zodat noch mijn hart, noch mijn beurs, staande poelen water zijn, maar springende wellen. En niet weinige mooipraters onder de belijdende christenen en luie hypocrieten hebben mij geplunderd en gemakkelijk beroofd, want de duivel onderricht zijn broederschap arglistig om misbruik te maken van de teergevoeligheid van degenen, wier harten door de hemelse tucht week geworden zijn. Maar deze laatste tijden ben ik beter gewapend geweest tegen deze hommelmijnen dan wel tevoren. Wanneer mijn goedheid te stade komt aan kinderen Gods, zoiets verdriet mij niet. Maar dat is mij ondragelijk, door de duivel bedrogen te worden, hetzij als een slang, of als een wolf in schapenvacht.

Geliefde, vaarwel. Verschoon deze lange brief. De stof vloeide langzamerhand toe. Zo mijn aanhoudend komen u niet vermoeiend is, wacht dan binnen korte dagen terug iets. Tot zo lang. Vrede en waarheid zij met u.

Dit bidt Uw in de Heere verbonden,
W. Huntington. S.S.

ELFDE BRIEF

Aan de eenzame mus

Veelgeliefde in de Heere!

Deze morgen vroeg ben ik bezig geweest om bouwstoffen op te zoeken, ten einde u weer op wat kosten te jagen. Ik vind slechts weinig vereniging met hen, die veel in handen hebben. Want velen onder die zijn nooit in hun schik, dan wanneer zij pochen op hun rijkdom. En aangezien ik niet heb waarop ik roemen kan, zo is dat voor mij even als het zingen van liederen bij een treurig hart. Dus opdat u en ik gelijke maatjes mogen zijn, zal ik u in de kosten van een dubbele brief doen vervallen.

Mijn laatste eindigde ik met mijn reis naar het Noorden. Kort na mijn thuiskomst betaalde ik enige kleine schulden, want zelden zendt God mij een guinie, of ik heb schuld te betalen, of kan die dadelijk op de één of andere wijze gebruikt worden. De Heere heeft deze weg nu haast achtentwintig jaar geregeld met mij gehouden, zonder enigszins in het minst daarvan af te wijken. Want toen de schulden op de kerk afbetaald waren, bleven er enige andere schulden, van minder aanbelang, onbetaald, zodat het geringe overschot spoedig te pas kwam. En Gods gewone wijze van handelen met mij is dusdanig, dat als Zijn hand enige tijd lang gesloten is, totdat mijn schulden vermenigvuldigd en tot een merkelijke som geklommen zijn, dan de duivel op mij losgelaten wordt om mij die alle voor ogen te stellen, de één voor en de ander na; van een schuld van vijftig pond tot op die van één schelling toe. Dit drijft mij dan om tot God op te zien in het gebed, en dan mist het niet, of mijn schuldeisers en hun rekeningen raken uit mijn gedachten weg, en het geloof geraakt aan het werk en doet mij ten volle overtuigd zijn, dat de raven of de handkorf op weg zijn, wat zo zeker staat te gebeuren als het geloof vaardig is hun aannadering bekend te maken. En wanneer het komt, is zoiets slechts om enige gaten te stoppen en een weinig af te kunnen doen; zelden of nooit om mij geheel vrij man te maken. En dat is zo de weg geweest, sinds ik een dienaar van de Koning der koningen geworden ben.

Weldra, nadat de schuld van mijn kerk betaald was, begon ik de zorg aan een zijde te zetten. Maar helaas, ik juichte eer ik uit het bos was, want spoedig daarna, genoodzaakt zijnde om te verhuizen naar mijn tegenwoordige woonplaats, was ik gedwongen enig geld te lenen om mijn verhuizing en overtocht te kunnen goedmaken. Hiervan moet ik het grootste deel nog betalen en er is tot op heden toe nog maar weinig van afgedaan. Maar ik maak mij gereed om een afdoening te bewerkstelligen. De duivel en mijn hoogmoedig bestaan zijn dikwijls tussenbeide gekomen, onder het schrijven van dit verhaal, mij aanvallende om het één of ander van deze dingen achter te houden, of een deel van de prijs des lands te verstoppen, opdat des Doktors¹⁰ vijanden geen stof mochten hebben om zich te vermaken, en zijn eer zo verduisterd zou worden. Maar ik heb mij vast voorgenomen mijn gang te gaan, opdat de arme zielen mijner vijanden een been mogen hebben om aan te kluiven, en dat die van Gods huisgezin een voorganger mogen hebben, om zich niet te laten afschrikken door de inwerpingen van de satan. Ik moet bekennen, dat niet één van al de kruizen, die mij ooit opgelegd zijn, mij zo helemaal en al geschokt, beproefd, geslingerd, vernederd en gedood heeft dan dit, dat ik gedurig in schuld stak. Hieronder heb ik soms gezucht, geweend, gebeden, bij dag en bij nacht, geroepen, gepleit, gezweten, en aangedrongen met smekingen, geworsteld. En dan terug op andere tijden getwist, gemurmureerd, mijzelf beklaagd, gerebelleerd, tegengesparteld, verdacht, vooruitgelopen, voorover gevallen als een ongewend kalf. Ik heb dikwijls over mijn hard lot geklaagd en duizendmaal naar de dood verlangd, om er een eind aan te zien. Maar tot heden toe ben ik nog hier, en gelijk geen kruis mij zo zwaar heeft gevallen, sinds ik God

¹⁰ Dat is des schrijvers vijanden. Zij noemden hem spottenderwijs Dr. Sack.

heb leren kennen, zo heeft ook geen ander kruis zo nuttig en heilzaam bij mij gewerkt. Alle andere kruizen kwamen en gingen terug weg, maar dit ene was bijna nooit geheel van mijn schouders af, sinds ik het eerst kon zeggen: „*De Heere is mijn God*”.

Niet dat er enige de minste grond van vrees bij mij ligt, dat iemand iets aan mij zal te kort komen, want indien ik nog deze nacht kwam te sterven, geloof ik, dat een vijfde deel van mijn goederen al de schulden, die ik in de wereld heb, zou kunnen afdoen. Maar aangezien ik in mijn natuur een ongewone afkeer heb om schuld te hebben, zo heeft het God behaagd, nu ongeveer achtentwintig jaren lang, dit zo zware en lastige juk onbewegelijk op mijn hals te houden. En de duivel, die steeds loert op de toonbeelden van Gods barmhartigheid, ten einde uit te vinden wat hun het meest smart aandoet, is zodra hij dat vernomen heeft, als een bloedhond achter een gewond hert, of als een deurwaarder achter een arme schuldenaar; hij vervolgt hem zo lang als er enig leven of eigendom is. Maar ik weet dat zoiets goed voor mij is, want ik mag mijn ogen keren naar welke kant ik wil, ik kan niet één ziel bespeuren, die vet en groen is in de genade, en overvloed heeft van rijkdom. Maar juist het tegendeel. En ik weet dat, tenzij het hart wel bebolwerkt is met genade, wanneer het goed aanwast, het hart er op gezet zal worden. En dan hebben zij óf gedaan met God, óf God met hen; of zo er nog één sprankeltje overblijft, wordt het meestal jammerlijk begraven onder de zorgvuldigheden des levens en de verleidingen van rijkdom.

Daar ik dit zo duidelijk zag, heb ik dikwijls gebeefd van vrees, dat dit langdurig kruis helemaal en al van mij zou weggenomen worden, wetende dat de minste zielstegenspoed, als geestelijke traagheid, vleselijke gerustheid, verkoeling der liefde, twijfelmoedigheid, geestelijke verlatenheid, zielsmagerheid, dorheid in de bediening, dodigheid in de dienst van God, wettische dienstbaarheid enz., tienmalen zwaarder beproevingen zijn dan deze ene uitwendige. En daarom doe ik dikwijls de huwelijksafkondiging tussen mijn schouders en dit kruis. Maar ongelof en satan brengen zo veel oponthoud en belemmeringen in, dat het tot op deze dag toe nog niet mogelijk geweest is die beide wettig samen te verbinden, in zodanig een heilige onderwerping als ik zou wensen zoiets te zien plaats vinden. Toch heb ik geen oorzaak van klagen, want nimmer komt een schuldeiser, vroom of onvroom, om mij één schelling te vragen; zij zenden hun rekeningen en zelden komen zij voor de tweede keer. Zij wachten tot ik de betaling hun zend of zelf kom om hun te betalen. Niet één enig schuldeiser heeft mij een onvertogen woord toegevoegd. Allen prijzen mij als een prompte betaler en zouden mij borgen willen voor zo veel ik verkies. Ook heeft, sinds God mij bekeerd heeft, gedurende al die tijd niemand ooit geweigerd te helpen, behalve één heer, wie ik vijftig pond te leen vroeg, die mij zei, dat hij het niet bij machte was te doen. Later heeft diezelfde man vijftig pond van mij geleend, die hij nooit bij machte is geweest mij terug te geven.

Dit heeft mij dikwijls verbaasd en ik kan tot nog toe er geen reden voor vinden, en toch is het zo. Wanneer ik naar de winkel ging om snuif of iets anders te halen, of om een huurkoets of iets anders te betalen, en mijn goud te licht, of mijn zilver slecht was, en ik niet meer had, zeiden zij aanstonds: „O, dat geeft niet; ik ben niet bevreesd u te borgen”.

En ik heb dan dikwijls geantwoord: „Wel hoe, u kent mij immers niet?”

Het antwoord was dan: „O ja wel, het is Mr. Huntington; ik ken u zeer goed”. En ik houd mij overtuigd, dat zij veel meer vertrouwen in Mr. Huntington stellen, dan hij in zichzelf. Maar God doet dikwijls Zijn arme kinderen schijnen als sterren, wanneer zij in hun eigen ogen zijn als een lederen zak in de rook, Ps. 119 : 83.

Ik moet thans terugkeren naar de tijd van mijn thuiskomst uit het noorden. De aanmerking is reeds gemaakt, dat enige kleine schulden toen afbetaald werden. Maar spoedig daarop werd de hand Gods terug gesloten, en dit hield enige tijd lang aan. Ik sloeg zoiets met opmerking gade en was uitzienende wat er van worden zou. Er was een schuld te betalen van twintig pond. Hoewel deze nog niet aange-maand was, en mij er niet om gevraagd werd, wist ik toch, dat ik die moest betalen. Het was voor tienden. Want hoewel ik een edelman ben, nochtans ben ik geen erkende, maar een onerkende, en

ik hen diensvolgens verplicht tienden, gaven, schatten en lasten te betalen, hoewel ik zelf van het gegevene leef. En deze gaven zijn niet weinige, noch gering.

Het duurde lang alvorens ik deze som kon betalen. Ik zag nu hierheen en dan daarhenen uit, en bedacht allerlei wegen voor de Almachtige, langs welke Hij moest komen. Maar Zijn weg was in de diepe wateren, en Zijn voetstappen werden niet bekend. Er kwam geen raaf, noch des morgens, noch des avonds.

In mijn huis was juist een juffrouw, die ons kwam bezoeken. Ik vroeg haar of zij twintig pond bij haar had, want dat ik die zeer nodig van doen had. Zij zei van neen, maar zo zij ze had, dat zij mij die graag wilde geven. Des namiddags kwam diezelfde juffrouw op mijn studeerkamer. Maar vond de deur gesloten en klopte aan. Ik opende en liet haar binnen. Zij zei: „Het spijt mij, dat ik u lastig val”.

Ik antwoordde: „Gij doet mij geen belet. Ik vroeg van God een uitkomst, en had juist geëindigd toen u aanklopte. Die uitkomst heb ik nu in het geloof reeds verkregen, en u zult zien, dat ik die weldra metterdaad zal hebben”.

Diezelfde dag tegen de avond kwamen twee heren uit de stad mij bezoeken, en na enige samenspreking vertrokken zij, en tot mijn grote verwondering gaven zij mij bij het weggaan ieder een brief in mijn hand. Ik opende die toen ik alleen was en vond in ieder een banknoot van tien pond. Ik liet terstond de juffrouw roepen, die boven was, liet haar de brieven zien en zond toen het geld om het verschuldigde te betalen.

Omtrent deze tijd gebeurde een zaak, die ik niet graag wil voorbijgaan. Ik had enige schone varkens over, en één van mijn burenen had het ongeluk het zijne te verliezen, van wat hij hoopte jongen te krijgen. Ter tegemoetkoming van zijn verlies gaf ik hem één van de mijne ten geschenke. Twee andere arme mensen, die evenals ik door het geloof moesten leven, wensten ieder een varken te hebben om vet te mesten tegen de winter; ik gaf hun ieder één ten geschenke. Iemand in mijn huis, die niet wel was, kreeg zin in varkensvlees, en ik liet er één doden. En kort daarop stierf een andere plotseling, zodat ik genoodzaakt werd er twee te kopen, die mij vijf guinies kostten, en nog zo goed niet als de mijne geweest waren. Een paar dagen daarna kom ik thuis en zie, zeven vette schapen en een vet lam in mijn weide. Ik vroeg mijn knecht vanwaar die kwamen. Hij zei, dat hij zoiets niet wist. „Gisteravond - zei hij - kwam er iemand, die ze bracht. Ik zei hem, dat die hier niet behoorden en dat hij ze op een verkeerde plaats bracht, want dat ik er geen had gekocht, en mijn meester evenmin, weshalve ik hem verzocht die terug mee te nemen. De man antwoordde: Is dit het huis van Mr. Huntington? Ik hernam: *Jawel*. Welnu, zei hij, ik heb last om die hierheen te brengen en hier zal ik ze laten, en wil ze nergens anders heenbrengen”. En de man deed wel.

Een andere tegenspoed kwam nu opdagen, en wel de navolgende. Het was die zomer zeer heet en droog, er was geen nagras te maaien. Dit, vreesde ik, zou mij zeer zwaar vallen, want mijn late hooi is voor de koeien tot voeder, en ik placht wel voor vijftig of zestig pond te verkopen. Maar daar ik nu niet maaide en het hooi zo duur was, en ik al mijn vee er mee moest voederen, zo zou ik van het beste niets overhouden om te kunnen verkopen, en zoiets zou mij zeer zwaar gevallen zijn. Evenwel, toen het begon te regenen en het nagras begon te wassen, zond mij een vriend twee Schotse ossen, en een andere heer stuurde er mij twee uit Wallis. Mijn bouwknecht raadde mij aan om er nog vier te kopen, voor welke ik vijf en een half pond per stuk besteedde. Toen zij tamelijk vet waren, brachten zij mij door elkander ieder twaalf en een half pond op, zodat mijn verlies van het ruwe hooi terug vergoed werd. Thans deed zich een andere zwaarigheid op, en die was de buitengewone duurte van mout en hop. Het mout kostte dertien schellingen de bushel, en de hop vier schellingen het pond. Wij gebruikten veel bier in de maai- en hooitijd. En ik houd er van om het zo goed mogelijk te maken, aangezien ik niet kan verdragen te zien dat het arme volk „de wijnpers treedt en dorst lijdt”, Job 24 : 11. Nog kwam daarbij de hoge prijs van de haver, en vier paarden te houden. Mijn jong paard was wel door onderscheidenen te koop begeerd, Maar ik had geen zin om er van te

scheiden. Want indien ik ergens liefhebberij in heb in deze wereld, dan is het in mijn tuinen en levende gedierten. Bovendien, als ik één van mijn paarden verkocht, zou het de schijn geven, alsof ik te gronde zou gaan. Bij dit alles kwam nog, dat de Filistijnen onlangs over mij geweest waren. Ik bedoel de inzamelaars van de belastingen. Zij sparen mij in dit geval nimmer. Ik moet enige ponden jaarlijks voor armentax geven, zelfs ook voor mijn kerk. Ik beklagde mij eens daarover, maar een verstandig man verklaarde mij, dat kerken niet anders waren dan winkels, waar ieder zijn voordeel zocht te doen. Lord Mansfeld had zo iets uitgesproken, en om die reden moest het ook zo zijn. Echter weten velen van die grote heren uiterst weinig van de goederen, waarvan onze winkels voorzien zijn, Want als zij ooit wijn of melk zonder geld en zonder prijs gekocht hadden, dan zouden zij een dergelijke winkel meer in waarde houden dan de Bank van Engeland of de koninklijke beurs.

Maar om voort te gaan. De tijd om bier te maken naderde, en er was geen mout. En aangezien ik door de Filistijnen ontbloot was, was ik niet in staat om te kopen. Ik verwachtte echter, dat het van de ene of andere kant komen zou, want daar wij het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid zoeken, zullen alle andere dingen ons toegeworpen worden; de morgen moet voor het zijne zorgen. Het behaagde God evenwel mij een tijdlang in afwachting te houden. Maar dit heb ik dikwijls opgemerkt, dat wanneer het uitstel moeilijk en langdurig geweest is, ook de zegen, wanneer die kwam, des te overvloediger, te aangener en wel te meer was. Na verloop van enige tijd vervulde de Heere al mijn behoeften, zonder dat het mij iets kostte. Want twee heren van Ringmer in Sussex stuurden mij drie mudden mout en één mud erwten, een ander van Lewes zond mij vijf mudden haver; een heer van Bolney in Sussex zond mij vijftien schepels haver; een heer in Bedfordshire zond mij tien mudden mout, en daarna nog vier mud; zodat ik nog geen enkele maal zo wel voorzien was van hier voor de hooibouw. En hoewel God mij geen geld toezond om te kopen, zo zond Hij mij alles wat ik nodig had door de handen van hen, die geen geld wilden nemen voor hetzelfde. Nimmer, zo oud als ik ben, heb ik gezien, dat de eetwaren zo hoog in prijs waren als in de laatste winter. En nooit vóór deze zond God mij zulk een voorraad thuis. Mijn zolder was bijna vol met zakken koren. „Ziet, het oog des Heeren is op degenen, die Hem vrezen, op degenen, die op Zijn goedertierenheid hopen, om hun ziel van de dood te redden, en om hen bij het leven te behouden in de honger”, Psalm 33 : 18-19. Ik houd ook enige arme kostgangers, die, onder God, tot mij uitzien om onderstand, En tot dusver ben ik altijd nog in staat geweest hun hulp te bieden; ook acht ik het mijn plicht zo iets te blijven doen, maar deze liefdearbeid draagt voor een niet gering deel het zijne er toe bij om de jicht in mijn beurs te brengen. Ik heb dan wel eens, wanneer het mijn hemelse Vader behaagde mij in deze een scherpe beproeving te zenden, op het punt gestaan om tot het besluit te komen, dat het eindelijk nog eens verkeerd zou uitkomen, en nam dan voor om beter huis te houden en in het vervolg op iedere stuiver en iedere schelling, eer ik die uitgaf, nauwkeurig toe te zien, opdat ik niet geheel ten onder geraakte. Maar naar mijn beste weten heb ik zo iets nog nooit een hele dag kunnen volhouden, want zodra God terug uitkomst gaf, was ik als een vrouw in barensnood, nadat zij gebaard heeft. Ik gedacht niet meer aan de benauwdheid, wegens de blijdschap, omdat de goede God terug verschenen was en uitkomst gegeven had. Nog meer, wanneer de Voorzienigheid mij lange tijd donker scheen aan te zien, en Gods hand tegen mij gekeerd was, zo als de arme Naómi moest klagen, zodat ik wel bij tijden twijfelde en in vrees was, of God wel ooit terug tot mijn hulp zou verschijnen, dan kwam mij met schrik de gedachte aanvallen om mijn tuinen, mijn koeien, mijn schapen, mijn paarden en mijn gevogelte te moeten verkopen, wat mij soms niet weinig bezwaarde. En wanneer dit het geval was, hield God altijd „het vlakke Zijns troons vast en spreidde Zijn wolk daarover”, Joh 26 : 9. Maar wanneer het kruis zijn gewenste vrucht gehad had, en ik overgegeven was aan Gods allerheiligste wil, dat het mij geen strobreed uitmaakte of ik een tuin had of niet, en of ik een huis bewoonde of een hut, dan zal het niet missen, of de nevel verdwijnt, en een overvloed van zegeningen volgt op die verdwijning, zodat ik scheen vaster te staan dan ooit.

Nog eens. Zoals de apostel zegt: „Ik verdraag alles om der uitverkorenen wil”. Ik houd voor vast, dat het God behaagd heeft mij te verwekken en uit te zenden, niet slechts in de bediening, om aan allen, die God vrezen, te vertellen wat Hij aan mijn ziel gedaan heeft. Maar het heeft Hem tevens behaagd mij in afhankelijk van Zijn voorzienigheid van hand tot mond te houden, al de tijd van mijn vreemdelingtocht, opdat ik niet slechts voor de kerk in het gemeen zou bekend maken een verhaal van hetgeen de Voorzienigheid voor anderen gedaan heeft, maar veeleer als een levend toonbeeld zou zijn van de werken, die Hij voor mij gedaan heeft, ten einde daardoor het geloof van anderen aan te wakkeren. En God heeft dat gedaan op zulk een wijze, dat het ongeloof zelf dit mijn getuigenis niet kan heten te liegen, want dit alles is in geen hoek geschied. De personen, die God verwekt en gebruikt heeft om mij in tijden van nood hulp te bieden, zijnde meer dan vijfhonderd broederen in getal, zijn allen zo vele getuigen van deze daden, „waarvan het meerderdeel nog overig is tot heden toe, maar sommigen ook zijn ontslapen”.

Ik twijfel ook in het minst niet of het is Gods wil, dat ik dit in druk moet uitgeven. Hiervan heb ik nog een duidelijk bewijs gehad, zelfs in deze week. Want nadat ik dit verhaal begonnen was en bijna twee derde deel er van voltooid had, werd ik het moede en de lust verging mij, zodat ik het terzijde legde, twee à drie maanden lang, en scheen geen zin te hebben om er meer over te denken. Maar in de vorige week kwamen mij aanhoudend enige schulden voor de geest, en terzelfder tijd aan mijn gewone kwaal lijdende, te weten de jicht in mijn beurs. Ik noem het de jicht, want als ik maar een weinig geld bezit, houd ik veel van eens uit te gaan, om de broederen buiten te bezoeken en te zien hoe zij varen. Maar als mijn ziekte mij overvalt, ben ik genoodzaakt en gebonden thuis en aan mijn arbeid in de stad - overlegde ik wat nu te doen. Want Gods hand was een lange tijd gesloten geweest. Het antwoord was: „Ga zitten en breng uw „*Geloofsbank*” ten einde, en God zal de verkoop daarvan zodanig zegenen, dat het u in staat zal stellen uit de tegenwoordige verlegenheid te geraken”. Hoewel nu, wat ik thans hier verhaald heb, geheel uit mijn gemoed en geheugen verdwenen was, daar ik het zo lang terzijde gelegd en geen genegenheid om het terug op te vatten gevoeld had, nochtans, zodra ik tot een besluit kwam om mij aan het werk te begeven, en ik met het voornemen om er aan te blijven naar bed was gegaan, kwam bij het wakker worden des morgens iedere bijzonderheid, die in deze laatste vijftig bladzijden is verhaald, met zoveel klaarheid mij voor de geest, dat ik niets anders te doen had dan te gaan zitten en te schrijven achtereen weg, zo vlug ik kon. Niet zodra had ik een begin gemaakt, of ik gevoelde mij zo verruimd en gelukkig in die arbeid, zodat ik geloofde dat die zoete Indachtigmaker bij mij was, Welke ons al die dingen indachtig moet maken, die Jezus Christus tot ons gesproken heeft, hetzij door kastijdingen, hetzij door vertroosting, door donkere of lichte wegen, in de voorzienigheid of in de genade, Joh. 14 : 26.

Wanneer ik bovendien kwam aan enige bijzonderheden, welke ik vreesde, dat mijn verborgen geheimen zouden openbaren aan enigen, die mij haten, en dat zij, die zich vermaken in de zwakheden van Gods kinderen, er zich in zouden verheugen, zodat het weinig beter scheen dan paarden voor de zwijnen te werpen, en zo iets niet zou stichten en ik een voorwerp zou worden van bespotting; zodra als ik overwicht gevoelde en een vast voornemen om Gods eer en het goede van Zijn volk te stellen boven mijn eigen belang, werd ik als overstelpt met hemelse vertroosting, zodat ik dikwerf tot uitlatingen van blijdschap en vreugde bewogen werd onder het schrijven.

Ik vrees, dat ik mijn waarde vriendin zal vermoeien met mijn lange brief. Maar daar de goedertierenheid Gods jegens ellendige zondaren er de hoofdinhoud van uitmaakt, zal het niet nodig zijn mij te verdedigen, daar er zoveel stof is van bewondering voor allen, die lust hebben in Gods werken en die zoeken uit te vinden.

De uwe in Christus,
W. Huntington. S.S.

TWAALFDE BRIEF

Aan de eenzame mus

Veelgeliefde in de Heere.

Ik ontving de uwe, zonder omtrent deszelfs inhoud mij ongerust te maken. Geestelijke verlatingen behoren onder die dingen, die ons niet vreemd moeten toeschijnen wanneer ze ons overkomen. Zij schijnen vreemd, zo lang tot wij te weten komen, dat die volbracht worden in mindere of meerdere mate in al de broederen. Zij behoren onder die wegen, welke God met ons houdt, om de gezondheid en oprechtheid onzer harten te beproeven. Al de ijdelheden van de wereld en derzelve heerlijkheid worden ons voor ogen gehouden wanneer de Heere geweken is. Maar als geloof en liefde van de rechte stempel zijn, zal de ziel gevoelen, dat zij aan al deze dingen is gekruisigd. Niets kan haar gebrek vergoeden, niets is in staat de ledige plaats te vervullen; geen vreemde minnaar kan ooit een hartelijke ontvangst vinden. De wedergeboren ziel, in zodanige toestand, wordt aldus door de profeet beschreven: „Want de Heere heeft u geroepen als een verlaten vrouw en bedroefde van geest; nochtans zijt u de huisvrouw der jeugd, hoewel u versmaad zijt geweest, zegt uw God”. Deze ziel wordt beschreven als geroepen van God, en wordt vergeleken bij een vrouw, die verlaten is door haar man. En een huisvrouw der jeugd, of een jeugdige huisvrouw, welker liefde sterk is; zij is bedroefd van geest, omdat haar man weigert bij haar te wonen. Dit is de beschrijving, welke de Heere geeft van een jongbekeerde, onder geestelijk verlatings. Maar zal de Heere afkeren en niet terugkeren? Neen; „Ik zal u niet begeven, Ik zal u niet verlaten”. Door Zijn gaan en komen wassen wij in de kennis van Hem; Zijn afwezen doet ons rouwklagen en vasten, Zijn bijzijn is onze vreugd en maaltijd. Maar ik wil mijn verhaal terug oppvatten.

Enige tijd geleden werd ik verzocht te komen preken op een plaats buiten Londen, waar de leraar ziek was. Het liep enige tijd aan, eer ik de wind kon vangen, en mij uitrusten voor die tocht. Te langen laatste kwam evenwel het nodige, hoewel ik niet meer weet, van waar het kwam, en met tien ponden in mijn zak ging ik op reis, en bleef twee rustdagen over. Toen ik terug stond te vertrekken, gaf mij een heer zes guinies, een andere tien, en nog twee gaven mij ieder vijf guinies. Een ander drong mij nog met geweld een ander geschenk op, voor wat ik bedankte, zijnde overvloedig vol en verzadigd. Zo wordt het woord van God bewaarheid. Waar God een dienaar van Hem brengt, om overvloedig geestelijke dingen te zaaien, daar laat Hij ook even overvloedig lichamelijke dingen maaien. En in beide opzichten is het waar: die spaarzaamlijk zaait zal ook spaarzaamlijk maaien. „Een milddadige beraadslaagt milddadigheden, en staat op milddadigheden”. Die tekst is mij dikwijls tot steun en troost geweest, en ik kan er het zegel op zetten, dat God waarachtig is.

Nu moet ik rampspoeden vermelden, die mij onlangs getroffen hebben. Mijn jong paard kreeg een ziekte, bijna twee maanden geleden, en blijft nog in die toestand, zodat er niet veel waarschijnlijkheid is, dat hetzelfde ooit terug zal warden als het behoort. Een beste koe, die mij vijftien pond kostte, werd ongesteld, en teerde uit als een geraamte. Mijn knecht zei mij, dat zij van binnen verzeerd was, ik moest ze verkopen voor vijftig schellingen. Een andere koe verliep, en wilde niet dragen, zodat ik genoodzaakt was haar eveneens te verkopen. In die tijd kwam des nachts een hond en beet een lam dood, wat hij grotendeels verscheurde. Drie nachten achtereen kwam hij terug en doodde vijf beste schapen en verwondde nog een lam. Van toen af hielden twee gewapende mannen drie of vier nachten achtereen wacht, toen tegen één uur de hond wederkwam. Beiden gaven vuur, raakten hem, en brachten hem mede. liet was een vreselijk beest, van de wolvensoort, een dashond, maar hij kreeg zijn verdiende loon. Zo even krijg ik een deurwaardersbrief, die betaling vraagt voor de hond. Al deze dingen zijn tegen mij. Maar weinige dagen daarop zond de Heere mij, door onderscheiden handen, zeven en twintig pond en tien schellingen, en dus werd mijn verlies vergoed.

De arme Jakob werden ook onderscheiden dieren van zijn kudde weggeroofd door wilde beesten, en sommige gestolen bij nacht, anderen bij dag. En Laban deed hem het verlies van die alle boeten. Maar Gods zegen over hem maakte steeds zijn verlies terug goed. En hoewel zijn loon ook tienmalen veranderd werd, vergunde de Heere hem naar huis terug te keren met twee heiren. Dikwijls heb ik opgemerkt, dat gewoonlijk daar het onheil overkomt, waar wij het meest ons vermaak in scheppen. Lang hiervoren zag ik zoiets in het sterven van vier kinderen, en ik zie het nu wederom. Want mijn geliefkoosd paard is ziek, en onder mijn kleine kudde, die het voornaamste deel van mijn liefhebberij uitmaakt, kwam de verwoesting.

Nu moet ik nog als bij de weg enige weinige opmerkingen aantekenen, die mij omtrent de Goddelijke voorzienigheid zijn voorgekomen, welke ik vertrouw, dat niet vervelend noch onaangenaam zullen zijn voor mijn hooggeschatte vriendin. Ik meen bepaald in betrekking tot zulke dingen, die dikwerf juist overeenkomstig waren met de begeertens van mijn hart, hoewel ik om die niet durfde bidden, en geen moed genoeg bezat, er om te vragen. Om een voorbeeld te noemen: Kort nadat ik vrijgemaakt was, ging ik, om het Woord te horen naar Kingston op de Theems, waar soms een heer van Londen preekte, die zo iets had van een redenaar; zijn welsprekendheid maakte zulk een indruk op mij, dat ik dikwijls wenste geld genoeg te hebben, om die man op mijn kosten het hele land rond te zenden, teneinde hij het Evangelie van de Zaligmaker in alle plaatsen mocht verspreiden. Evenwel kreeg ik nimmer enige troost of bevestiging onder zijn dienst, maar wel het tegendeel. Want ik kon er zeker op rekenen, om terug naar huis te gaan in wettische dienstbaarheid, zodra ik hem gehoord had. Dit diende om mij enig inzicht te geven in de bedrieglijkheid en ledigheid van de menselijke welsprekendheid, wanneer de kracht van de Goddelijke genade ontbreekt. Hoewel ik nimmer de Almachtige heb durven bidden om geld, teneinde mij in staat te stellen om zoiets te doen, zo heeft Hij nochtans korte tijd daarna mijn mond geopend, om aan anderen te vertellen, wat Hij voor mij gedaan heeft. En het heeft God behaagd getuigenis te geven aan het Woord Zijner genade. Dus is vervuld: „De begeerte des rechtvaardigen zal God geven”, Spreuken 10 : 24.

Een andere zaak welke ik zeer begeerde was, dat ik in staat mocht gesteld worden, om een huis des gebeds voor de Heere te bouwen, teneinde daardoor mijn liefde en eerbied jegens Hem te betonen voor al Zijn menigvuldige weldaden, aan mij bewezen; hoewel ik nimmer heb durven bidden van God, om tot zodanig iets in staat gesteld te worden. Het geschiedde omstreeks twee of drie jaren daarna, dat iemand te Worpolsdon, bij Guilford in Surrey, aanbod, een stuk grond met een oude schuur daarop, te geven, en voor de zaak des Heeren af te zonderen, doordat ik een som van veertig ponden kon bijeen brengen om een bedehuis te bouwen. Ik volvoerde zoiets en het huis werd gebouwd, maar de man, die op zich genomen had om toe te zien, dat het behoorlijk beschreven en op onze naam gezet werd, verwaarloosde zoiets. De man, op wiens grond het bedehuis gebouwd was, verloor kort daarop zijn vrouw, en hij kreeg zin in een vrouw, die enige middelen bezat, welke tot de doopsgezinden behoorde, en liet zich in het water dompelen, waarna de plaats mij ontnomen en aan een baptisten leraar gegeven werd. Maar deze bleef daar slechts weinige weken, aangezien het grootste deel van het volk met mij naar een andere plaats trok.

Voor dat ik nog van deze plaats beroofd werd, toonde de Heere mij, wat er stond te gebeuren, en liet mij de beide volgende plaatsen der Heilige Schrift voorkomen: „Omdat hij onderdrukt heeft, de arme verlaten heeft, een huis geroofd heeft, dat hij niet opgebouwd had; omdat hij geen rust in zijn buik gekend heeft, zo zal hij van zijn gewenst goed niet uitbehouden”, Job 20 : 19, 20. En: „Die kwaad voor goed vergeldt, het kwaad zal van zijn huis niet wijken”, Spreuken 17 : 13.

Alvorens ik uit dit bedehuis verjaagd werd, deelde ik mijn gedachten en voorkoming mede aan de man, op wiens grond het huis gebouwd was, en zei hem alles wat ik zag, dat gebeuren zou, omdat hij er zelf bij betrokken was; dat ik namelijk dacht, dat hij zou gaan trouwen; dat hij gedoopt zou

moeten worden, alvorens die vrouw hem zou willen hebben, en dat hij dan daarna mij de plaats zou ontnemen. Hierin, geloof ik, dat ik al de inzichten van zijn hart voor hem open legde. Hij begon te schreien, en zei: „Dat verhoede God!” Maar korte tijd daarna vervulde hij mijn voorzegging. Toen ik dan gelast werd, om daar niet meer te komen, kondigde ik hem aan, dat het kwaad van zijn huis niet zou wijken. Hij antwoordde daarop: „Het is gemakkelijk, om door u of enig ander mens geoordeeld te worden”. Niettemin, spoedig daarna zond God een boze geest onder de weinigen, die daar verblijf en samenkomst hielden, zodat zij verdeeld en verstrooid werden naar alle winden heen. De grond werd verkocht, en tegelijk mijn klein bedehuis, tot een plaats om koren in te bergen. En die man had geen voorspoed meer, zolang hij leefde. En weinige jaren, nadat deze zaak voorgevallen was, kwam hij te sterven.

Wij bouwden daarop een klein bedehuis te Woking in Surrey; ik bracht omstreeks vijfentwintig pond bijeen tot de opbouw. En het Woord wordt daar gepredikt tot heden toe. Kort daarop collecteerde ik ongeveer veertig pond om een preekhuis te bouwen te Sunbury in Middlesex. En niet lang daarna stelde de Heere mij in staat de Voorzienigheidskapel in Londen op te richten. In alle dezen vervulde de Heere de begeerten van mijn hart, hoewel ik geen vrijmoedigheid ooit had kunnen krijgen, om daarom te bidden.

Verder had ik lang gewenst een woning te hebben, met genoegzame grond voor tuinvruchten, omdat ik het tuinieren verstond, en bemerkte, dat het veel geld kostte, tuinvruchten te kopen voor een groot huisgezin. En het heeft God behaagd, mij dit ook te verlenen. „Hij doet het welbehagen dergenen, die Hem vrezen”, Ps. 145 : 19.

Thans moet ik nog twee begeerten van mijn hart vermelden, hopende, dat mijn vriendin niet moede zal worden het aan te horen. Ik wenste vurig een plaats van twee of drie gemeten land te bekomen, doordat ik daar graag een koe wenste te houden, want in Londen is geen goede melk te krijgen, en melk in een groot gezin is een zeer voornaam artikel. Mijn uitzien was niet naar meer, dan naar een weide voor een koe; jarenlang deed ik mijn best om zulk een gelegenheid te krijgen. Eens was ik bijna tot mijn wens gekomen, door een huis te huren op Cravonhill bij Bayswater, Maar ik werd teleurgesteld en gaf nu alle hoop van te zullen slagen op. Maar korte tijd daarna ging ik wonen waar ik thans hen. En in plaats van één koe, zond de Heere mij er vier.

Nog eens. Daar ik eens in de week in de stad preekte, gebeurde het dikwijls des winters, dat het regende en sneeuwde, als ik 's avonds daar was. Bij zulke gelegenheden was er zelden een huurkoets te krijgen, omdat zij meest altijd alle weg waren; zodat ik dan dikwijls genoodzaakt was naar Paddington te voet te gaan. En niet weinige natte, droevige reizen heb ik zodoende gehad; hetgeen mij dikwijls deed wensen, dat mijn omstandigheden liet mochten toelaten om een gesloten rijtuig vast te huren voor twee of drie avonden in de week. Hoe nu deze mijn wens vervuld werd, en zelfs boven hetgeen ik begeerde, door het geschenk van een wagen met paarden, heb ik reeds hiervoren verhaald.

Ik heb nog gedurig een begeerte in mijn hart, al sinds een lange reeks van jaren, die nog nimmer tot heden toe ten volle is vervuld geworden; hoewel ik metterdaad geloof, dat dit in Gods eigen tijd en weg zal geschieden. En wanneer dat komt, zal mijn waarde vriendin misschien nog meer van mij horen.

Tot hiertoe dan, vaarwel. Zijt wel getroost, en de God des vredes zal met u zijn.

De uwe, in geloof en liefde,

Wm. Huntington. S.S.